

Rocznik Statystyczny

Województwa
Kujawsko-Pomorskiego

URZĄD STATYSTYCZNY
W BYDGOSZCZY
STATISTICAL OFFICE
IN BYDGOSZCZ

**Statistical
Yearbook**

2014

Kujawsko-Pomorskie
Voivodship

ZESPÓŁ REDAKCYJNY *EDITORIAL BOARD*

Przewodnicząca *President*
Wioletta Zwara

Redaktor Główny *Editor in chief*
Barbara Ptaszyńska

Sekretarz *Secretary*
Małgorzata Rybak

Opracowanie tablic *Preparation of tables* i redakcja merytoryczna *and editorial supervision*

Paulina Goldiszewicz-Cyl, Małgorzata Górka, Anna Hoffmann, Karolina Hunker, Kamila Iwanek,
Dariusz Klamecki, Agnieszka Krautforst-Kłoszewska, Ewa Liminowicz, Bożena Małecka, Magdalena Miśko,
Anna Nakielska, Paulina Olbryś

— Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych — *Kujawsko-Pomorski Regional Survey Centre*

Bożena Białasik, Marek Leszczyński, Dorota Malicka, Małgorzata Soból,
Krystyna Strąk, Gabriela Szczepaniak, Joanna Wierzińska
— Ośrodek Badań i Analiz Rynku Pracy — *Surveys and Analysis of Labour Market Centre*

Waldemar Borzych, Piotr Kacprowicz, Katarzyna Magdańska, Ewa Panic-Kentzer
— Wydział Badań Ankietowych — *Enquiry Surveys Division*

Agnieszka Ratajska, Magdalena Świątała, Agnieszka Wasila
— Wydział Rejestrów — *Registers Division*

Redakcja techniczna, korekta, skład *Technical supervision, proof-reading,* i grafika komputerowa *typesetting and computer graphics*

Małgorzata Górka, Dariusz Klamecki, Agnieszka Krautforst-Kłoszewska, Ewa Liminowicz, Rafał Lis, Bożena Małecka,
Adam Mańkowski, Magdalena Miśko, Anna Nakielska, Paulina Olbryś, Jacek Pruski

— Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych — *Kujawsko-Pomorski Regional Survey Centre*

Projekt okładki *Cover design*

Lidia Motrenko-Makuch

Druk okładki *Printing of cover*

Zakład Wydawnictw Statystycznych w Warszawie

**Prosimy o podanie źródła
przy publikowaniu danych US**

***When publishing SO data
please indicate source***

ISSN 1640-0089

Urząd Statystyczny w Bydgoszczy ul. Konarskiego 1-3, 85-066 Bydgoszcz,
tel. 52 3669-390, fax 52 3669-356; internet – <http://bydgoszcz.stat.gov.pl>
e-mail: KancelariaUSBDG@stat.gov.pl

Druk: **Urząd Statystyczny w Olsztynie** ul. Kościuszki 78/82, 10-950 Olsztyn
Nakład: 135 egz. Format B5

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Bydgoszczy przekazuje Państwu kolejne wydanie „**Rocznika Statystycznego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014**”, dostępnego w polsko-angielskiej wersji językowej. Jest to podstawowa zbiorcza publikacja Urzędu, która stanowi zestawienie informacji charakteryzujących poziom życia społeczeństwa i stan rozwoju gospodarczego województwa w 2013 r.

Publikację, której zadaniem jest dostarczenie Czytelnikowi zestawu informacji na temat zagadnień z zakresu m.in. demografii, rynku pracy, finansów publicznych, edukacji, ochrony zdrowia, otwierają uwagi ogólne zawierające obszernie wyjaśnienia metodyczne i zakresowe. W dalszej kolejności umieszczone zostały tablice przeglądowe prezentujące Województwo Kujawsko-Pomorskie na tle Polski i w retrospekcji za lata 2000, 2005, 2008–2013.

Tablice szczegółowe zgromadzono w 23 działach tematycznych poprzedzonych uwagami ogólnymi zawierającymi istotne informacje dotyczące danego zakresu, w tym wyjaśnienia zastosowanych pojęć i definicji. Rocznik uzupełniono ilustracją graficzną w formie kolorowych map, wykresów i schematów.

Osoby zainteresowane rozszerzeniem informacji na niższych poziomach podziału terytorialnego zachęcamy również do zapoznania się z rocznikiem „Województwo Kujawsko-Pomorskie 2014 – Podregiony, Powiaty, Gminy”.

W celu umożliwienia właściwej interpretacji prezentowanych informacji zachęcam do zapoznania się z treścią uwag ogólnych i metodycznych, które obejmują źródła i zakres danych statystycznych, sposoby prezentacji, stosowane klasyfikacje i grupowania oraz definicje najważniejszych pojęć znajdujących się w opracowaniu.

Przekazując Państwu publikację „Rocznik Statystyczny Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014”, dostępną również w wersji elektronicznej, składam wszystkim osobom i instytucjom serdeczne podziękowania za współpracę i przekazane materiały. Wyrażam nadzieję, że publikacja okaże się cennym i przydatnym źródłem informacji o stanie i rozwoju społeczno-gospodarczym naszego województwa.

Zapraszam do współpracy z Urzędem Statystycznym w Bydgoszczy, zarówno w obszarze publikacji, jak i działań o charakterze analityczno-badawczym odpowiadających, w możliwie największym stopniu, na potrzeby Użytkowników danych statystycznych.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego

Wioletta Zwara

Preface

The Statistical Office in Bydgoszcz presents the next edition of **“Statistical Yearbook of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship 2014”**, available in Polish-English language edition. This is the basic publication of the Office, which is a summary of information describing standard of living of the society and condition of economy development of voivodship in 2013.

The publication whose task is to provide the Reader a set of information on issues concerning among others demography, labour market, public finances, education, health care, opens general notes containing extensive methodological and thematic notes. Subsequently, there were review tables presenting Kujawsko-Pomorskie voivodship against the background of Poland and retrospection for 2000, 2005, 2008-2013.

Detailed tables gathered in 23 thematic chapters preceded by general notes containing relevant information relating to the scope, including explanations and definitions of the terms. The Yearbook was supplemented with the graphical illustration in the form of colour maps, charts and diagrams.

Persons interested in extension of information about the basic units of territorial division of voivodship we recommend statistical yearbook entitled *“Kujawsko-Pomorskie Voivodship 2014 – Subregions, Powiats, Gminas”*.

In order to permit appropriate interpretation of the presented information encourage you to familiarize yourself with the contents of general and methodological notes, which include the source and scope of statistical data presentation methods used classification and grouping and definitions of major concepts in development.

In presenting *“Statistical Yearbook of the Kujawsko-Pomorskie Voivodship 2014”*, available also in an electronic version, I would like to express my gratitude to all people and institutions for cooperation and provided information. I hope that the publication will prove a valuable and useful source of information of socio-economic situation and development of our voivodship.

I invite you to cooperation with the Statistical Office in Bydgoszcz both in the area of publication as well as in analytical and research area corresponding to, as far as possible, the needs of statistical data Users.

Director
of the Statistical Office

Wioletta Zwara

SPIS TREŚCI

Przedmowa
Spis tablic
Spis wykresów
Objaśnienia znaków umownych. Skróty
Uwagi ogólne

TABLICE PRZEGLĄDOWE

I. Województwo na tle kraju w 2013 r.
II. Ważniejsze dane o województwie (2000, 2005, 2008–2013)

DZIAŁY

I. Geografia
II. Stan i ochrona środowiska
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości
V. Ludność
VI. Rynek pracy
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubez- pieczeń społecznych
VIII. Budżety gospodarstw domowych
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania ...
X. Edukacja i wychowanie
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
XII. Kultura. Turystyka. Sport
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne
XIV. Ceny
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo
XVI. Przemysł i budownictwo
XVII. Transport i łączność
XVIII. Handel i gastronomia
XIX. Finanse przedsiębiorstw
XX. Finanse publiczne
XXI. Inwestycje. Środki trwale
XXII. Rachunki regionalne
XXIII. Podmioty gospodarki narodowej

CONTENTS

	Str. Page
<i>Preface</i>	3–4
<i>List of tables</i>	6–18
<i>List of graphs</i>	19
<i>Symbols. Abbreviations</i>	20–21
<i>General notes</i>	22–27

REVIEW TABLES

<i>Voivodship on the background of the country in 2013</i>	28–33
<i>Major data on the voivodship (2000, 2005, 2008–2013)</i>	34–51

CHAPTERS

<i>Geography</i>	52–54
<i>Environmental protection</i>	55–75
<i>Administrative division and local government</i>	76–80
<i>Public safety. Justice</i>	81–91
<i>Population</i>	92–119
<i>Labour market</i>	120–157
<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	158–170
<i>Household budgets</i>	171–179
<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i>	180–193
<i>Education</i>	194–226
<i>Health care and social welfare</i>	227–243
<i>Culture. Tourism. Sport</i>	244–257
<i>Science and technology. Information society</i>	258–273
<i>Prices</i>	274–277
<i>Agriculture, hunting and forestry</i>	278–307
<i>Industry and construction</i>	308–322
<i>Transport and communications</i>	323–331
<i>Trade and catering</i>	332–337
<i>Finances of enterprises</i>	338–350
<i>Public finance</i>	351–359
<i>Investments. Fixed assets</i>	360–368
<i>Regional accounts</i>	369–374
<i>Entities of the national economy</i>	375–383

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA	CHAPTER I. GEOGRAPHY		
Położenie geograficzne	Geographic location	1	52
Powierzchnia i granice w 2013 r.	Area and borders in 2013	2	52
Układ pionowy powierzchni	Elevations	3	53
Większe sztuczne zbiorniki i stopnie wodne	Major artificial reservoirs and falls	4	53
Temperatury powietrza	Air temperatures	5	54
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, uślo- necznienie i zachmurzenie	Atmospheric precipitation, wind velocity, insola- tion and cloudiness	6	54
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi ogólne	General notes	x	55
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzy- staniu powierzchni województwa	Geodesic status, directions and changes of voivodship land use	1 (7)	62
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i le- śne na cele nieleśne	Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non- forest purposes	2 (8)	63
Grunty zdewastowane i zdegradowane wyma- gające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane	Devastated and degraded land requiring recla- mation and management as well as recla- imed and managed land	3 (9)	63
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	Water withdrawal for needs of the national economy and population	4 (10)	64
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodo- wej i ludności	Water consumption for needs of the national economy and population	5 (11)	64
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania sta- wów rybnych	Area and water withdrawal for irrigation in agri- culture and forestry as well as water for filling up fish ponds	6 (12)	65
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowa- dzone do wód lub do ziemi	Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground	7 (13)	65
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczysz- czalnie ścieków	Plants discharging wastewater by place of dis- charge and wastewater treatment plants pos- sessed	8 (14)	66
Oczyszczalnie ścieków	Wastewater treatment plants	9 (15)	66
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czy- stości powietrza	Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality	10 (16)	67
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powie- trza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	Air pollution reduction systems in plants of sig- nificant nuisance to air quality	11 (17)	68
Powierzchnia o szczególnych walorach przy- rodniczych prawnie chroniona	Area of special nature value under legal protec- tion	12 (18)	69
Rezerwy przyrody	Nature reserves	13 (19)	70
Parki krajobrazowe	Landscape parks	14 (20)	70
Pomniki przyrody	Monuments of nature	15 (21)	71

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.)	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)	
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania	16 (22)	71
Odpady według rodzajów w 2013 r.	17 (23)	72
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) ...	18 (24)	72
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej	19 (25)	73
Kierunki finansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	20 (26)	75
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej	21 (27)	75
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY	CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT	
Uwagi ogólne	x	76
Jednostki administracyjne województwa	1 (28)	78
Gminy w 2013 r.	2 (29)	78
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2013 r.	3 (30)	79
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2013 r.	4 (31)	79
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej	5 (32)	80
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI	CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE	
Uwagi ogólne	x	81
Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	1 (33)	84
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję	2 (34)	86
Wpływ spraw do sądów powszechnych	3 (35)	86
Wpływ spraw do sądów powszechnych w 2013 r.	4 (36)	87
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego	5 (37)	88
Załatwione sprawy rodzinne	6 (38)	88
Sprawy rodzinne załatwione w 2013 r.	7 (39)	89
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym	8 (40)	89
Zarejestrowana działalność Państwowej Straży Pożarnej	9 (41)	90

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ		
CHAPTER V. POPULATION		
Uwagi ogólne	x	92
Ludność	1 (42)	96
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym	2 (43)	96
Ludność według płci i wieku	3 (44)	97
Miasta i ludność w miastach	4 (45)	98
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską	5 (46)	98
Mediana wieku ludności według płci	6 (47)	99
Ruch naturalny ludności	7 (48)	99
Małżeństwa zawarte i rozwiązane	8 (49)	100
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców w 2013 r.	9 (50)	100
Małżeństwa zawarte według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców w 2013 r.	10 (51)	102
Małżeństwa wyznaniowe	11 (52)	102
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2013 r.	12 (53)	103
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie	13 (54)	104
Urodzenia	14 (55)	104
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki	15 (56)	105
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności	16 (57)	105
Zgony według płci i wieku zmarłych	17 (58)	106
Zgony według przyczyn	18 (59)	107
Zgony niemowląt według płci i wieku	19 (60)	109
Zgony niemowląt według wybranych przyczyn	20 (61)	110
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez policję	21 (62)	111
Przeciętne dalsze trwanie życia	22 (63)	111
Prognoza ludności	23 (64)	112
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały	24 (65)	114
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków	25 (66)	115
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów	26 (67)	116
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów	27 (68)	117
Kościoły i związki wyznaniowe	28 (69)	118

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY		
CHAPTER VI. LABOUR MARKET		
Uwagi ogólne	General notes	x 120
Aktywność ekonomiczna ludności	Economic activity of the population	
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej — na podstawie BAEL	Economic activity of the population aged 15 and more — on the LFS basis	1 (70) 129
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2013 r. — na podstawie BAEL	Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2013 — on the LFS basis	2 (71) 130
Pracujący	Employment	
Pracujący	Employed persons	3 (72) 131
Pracujący według statusu zatrudnienia	Employed persons by employment status	4 (73) 132
Przeciętne zatrudnienie	Average paid employment	5 (74) 133
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni	Full- and part-time paid employment	6 (75) 134
Przyjęcia do pracy	Hires	7 (76) 135
Zwolnienia z pracy	Terminations	8 (77) 136
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy	The graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time	9 (78) 138
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2013 r.	Job vacancies, newly created and liquidated job in 2013	10 (79) 139
Bezrobocie	Unemployment	
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy	Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers	11 (80) 141
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani	Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls	12 (81) 142
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy	Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority	13 (82) 142
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy	Registered unemployed persons benefitting from labour market programme as well as job offers	14 (83) 144
Wydatki Funduszu Pracy	Expenditures of Labour Fund	15 (84) 144
Warunki pracy	Work conditions	
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture)	16 (85) 145
Wypadki i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	Contact-mode of injury and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture)	17 (86) 149
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie	Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture	18 (87) 151
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	Persons working in hazardous conditions	19 (88) 151
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2013 r.	Paid employees on position for which evaluation of occupational risk was done in 2013	20 (89) 154
Choroby zawodowe	Occupational diseases	21 (90) 155
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych	Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions	22 (91) 156
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	Occupational accidents and occupational diseases benefits	23 (92) 157

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	CHAPTER VII. WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS		
Uwagi ogólne	General notes	x	158
Wynagrodzenia	Wages and salaries		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto	Average monthly gross wages and salaries	1 (93)	161
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2012	2 (94)	162
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2012	3 (95)	164
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	Average gross wages and salaries for October 2012	4 (96)	167
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment) by great occupational groups for October 2012	5 (97)	169
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	Social security benefits		
Emeryci i renciści	Retirees and pensioners	6 (98)	170
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto	Gross retirement pay and pension benefits	7 (99)	170
DZIAŁ VIII. BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH	CHAPTER VIII. HOUSEHOLD BUDGETS		
Uwagi ogólne	General notes	x	171
Gospodarstwa domowe	Households	1 (100)	176
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych	Average monthly per capita available income of households	2 (101)	176
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych	Average monthly per capita expenditures of households	3 (102)	177
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych	Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs of households	4 (103)	177
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania	Households equipped with selected durable goods	5 (104)	178
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach domowych	At-risk of poverty rates in households	6 (105)	179
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA	CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS		
Uwagi ogólne	General notes	x	180
Infrastruktura komunalna	Municipal infrastructure		
Wodociągi i kanalizacja	Water supply and sewerage systems	1 (106)	185
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	Consumers and consumption of electricity in households	2 (107)	186

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.)		
Infrastruktura komunalna (dok.)		
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	3 (108)	186
Ogrzewnictwo	4 (109)	187
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej	5 (110)	187
Odpady komunalne	6 (111)	188
Nieczystości ciekłe	7 (112)	188
Składowiska odpadów komunalnych	8 (113)	188
Komunikacja miejska	9 (114)	189
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej	10 (115)	189
Mieszkania		
Zasoby mieszkaniowe	11 (116)	190
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje	12 (117)	190
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2013 r.	13 (118)	191
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe	14 (119)	191
Mieszkania, których budowę rozpoczęto	15 (120)	192
Mieszkania oddane do użytkowania	16 (121)	192
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb	17 (122)	193
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE		
Uwagi ogólne	x	194
Edukacja według szczebli kształcenia	1 (123)	200
Szkoły według organów prowadzących	2 (124)	203
Uczniowie według grup wieku	3 (125)	205
Współczynnik skolaryzacji	4 (126)	206
Komputery w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych	5 (127)	207
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych	6 (128)	208
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych oraz policealnych	7 (129)	210
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	8 (130)	210
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze	9 (131)	211

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE (dok.)		
CHAPTER X. EDUCATION (cont.)		
Wychowanie pozaszkolne	10 (132)	212
<i>Extracurricular education</i>		
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	11 (133)	212
<i>Boarding-schools and dormitories for children and youth (excluding special schools)</i>		
Domy i stołówki studenckie	12 (134)	213
<i>Student dormitories and canteens</i>		
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia	13 (135)	214
<i>Students of higher education institutions re- ceiving scholarships</i>		
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	14 (136)	214
<i>Primary schools for children and youth (ex- cluding special schools)</i>		
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół spe- cjalnych)	15 (137)	216
<i>Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools)</i>		
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	16 (138)	217
<i>Basic vocational schools for youth (excluding special schools)</i>		
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół za- wodowych dla młodzieży (bez szkół specjal- nych) według grup kierunków kształcenia	17 (139)	217
<i>Students and graduates of basic vocational schools for youth (excluding special schools) by fields of education</i>		
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	18 (140)	217
<i>General secondary schools for youth (excluding special schools)</i>		
Licea profilowane dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	19 (141)	218
<i>Specialized secondary schools for youth (ex- cluding special schools)</i>		
Technika oraz szkoły artystyczne ogólnokształ- cące dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	20 (142)	218
<i>Technical secondary schools as well as general art schools for youth (excluding special schools)</i>		
Uczniowie i absolwenci techników oraz szkół ar- tystycznych ogólnokształcących dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia	21 (143)	218
<i>Students and graduates of technical secondary schools as well as general art schools for youth (excluding special schools) by fields of education</i>		
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży	22 (144)	219
<i>Level art schools for children and youth</i>		
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych)	23 (145)	219
<i>Post-secondary schools (excluding special schools)</i>		
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia	24 (146)	219
<i>Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by fields of education</i>		
Szkoły wyższe	25 (147)	220
<i>Higher education institutions</i>		
Filie, zamiejscowe podstawowe jednostki orga- nizacyjne oraz zamiejscowe ośrodki dydak- tyczne szkół wyższych według lokalizacji w roku akademickim 2013/14	26 (148)	221
<i>Branches sections, basic organizational units in another location as well as teaching centres in another location of higher education insti- tutions in 2013/14 academic year by place of residence</i>		
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół	27 (149)	222
<i>Students of higher education institutions by study forms and type of schools</i>		
Absolwenci szkół wyższych według form stu- diów i typów szkół	28 (150)	222
<i>Graduates of higher education institutions by study forms and type of schools</i>		
Nauczyciele akademicy w szkołach wyższych ...	29 (151)	223
<i>Academic teachers in higher educational insti- tutions</i>		
Cudzoziemcy — studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół	30 (152)	223
<i>Foreigners — students and graduates by study forms and type of schools</i>		
Studia podyplomowe i doktoranckie	31 (153)	224
<i>Postgraduate and doctoral studies</i>		
Studia podyplomowe według podgrup kierun- ków kształcenia	32 (154)	224
<i>Postgraduate studies by fields of education</i>		
Szkoły dla dorosłych	33 (155)	225
<i>Schools for adults</i>		
Wychowanie przedszkolne	34 (156)	226
<i>Pre-primary education</i>		

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE	
Uwagi ogólne	x	227
Pracownicy medyczni	1 (157)	233
Lekarze specjaliści	2 (158)	233
Ambulatoryjna opieka zdrowotna	3 (159)	234
Stacjonarna opieka zdrowotna	4 (160)	235
Szpitala ogólne	5 (161)	236
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna	6 (162)	237
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne	7 (163)	237
Krwiodawstwo	8 (164)	238
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia	9 (165)	238
Żłobki i kluby dziecięce	10 (166)	239
Placówki wsparcia dziennego	11 (167)	240
Rodzinną pieczę zastępczą	12 (168)	240
Institutionalną pieczę zastępczą	13 (169)	240
Pomoc społeczna stacjonarna	14 (170)	241
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców	15 (171)	242
Świadczenia pomocy społecznej	16 (172)	242
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM. SPORT	
Uwagi ogólne	x	244
Kultura	Culture	
Książki i broszury wydane	1 (173)	247
Gazety i czasopisma wydane	2 (174)	247
Biblioteki publiczne (z filiami)	3 (175)	248
Muzea	4 (176)	248
Galerie sztuki	5 (177)	248
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe	6 (178)	249
Domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice	7 (179)	249
Kina stałe	8 (180)	250
Abonenci telewizji kablowej	9 (181)	250
Abonenci radiowi i telewizyjni	10 (182)	250
Turystyka	Tourism	
Baza noclegowa turystyki	11 (183)	251
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki	12 (184)	253
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki	13 (185)	254
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki	14 (186)	254
Hotele według kategorii	15 (187)	255

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT (dok.) <i>CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM. SPORT (cont.)</i>		
Sport		
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe	<i>Physical education organizations and sports clubs</i>	16 (188) 256
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2012 r.	<i>Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2012</i>	17 (189) 256
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE <i>CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY</i>		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 258
Nauka i technika	<i>Science and technology</i>	
Jednostki oraz zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej	<i>Units and employment in research and development activity</i>	1 (190) 263
Zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia	<i>Employment in research and development activity by educational level</i>	2 (191) 264
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące)	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity (current prices)</i>	3 (192) 265
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin nauk (ceny bieżące)	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by field of science (current prices)</i>	4 (193) 266
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)	<i>Gross domestic expenditures on research and development activity by source of funds (current prices)</i>	5 (194) 266
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące) ..	<i>Current expenditures on research and development activity by type of activity (current prices)</i>	6 (195) 267
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej	<i>Degree of consumption of research equipment in research and development activity</i>	7 (196) 267
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2013 r.	<i>Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net revenues from sales in industry in 2013</i>	8 (197) 268
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2011–2013	<i>Innovative enterprises in industry by type of introduced innovation during 2011–2013</i>	9 (198) 269
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące)	<i>Expenditures on innovation activity in industry (current prices)</i>	10 (199) 270
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące)	<i>Expenditures on innovation activity in industry by source of funds (current prices)</i>	11 (200) 271
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe	<i>Domestic inventions and utility models</i>	12 (201) 272
Spółeczeństwo informacyjne	<i>Information society</i>	
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne	<i>Enterprises using selected information and communication technologies</i>	13 (202) 272
Cele wykorzystania Internetu w przedsiębiorstwach	<i>Purpose of using the Internet by enterprises</i>	14 (203) 273

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ XIV. CENY	CHAPTER XIV. PRICES	
Uwagi ogólne	General notes	x 274
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	Price indices of consumer goods and services ...	1 (204) 275
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług	Retail prices of selected goods and services	2 (205) 275
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych	Average procurement prices of major agricultural products	3 (206) 277
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach	Average marketplace prices received by farmers	4 (207) 277
DZIAŁ XV. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO	CHAPTER XV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY	
Uwagi ogólne	General notes	x 278
Rolnictwo	Agriculture	
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie	Trends and major economic and production results in agriculture	1 (208) 284
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków	Agricultural land area by land type	2 (209) 286
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych.....	Farms by area groups	3 (210) 286
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices)	4 (211) 287
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	Structure of gross and market agricultural output (constant prices)	5 (212) 287
Powierzchnia zasiewów	Sown area	6 (213) 289
Zbiory i plony wybranych ziemiopłodów	Selected crop production and yields	7 (214) 290
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw gruntowych	Area, production and yields of ground vegetables	8 (215) 291
Powierzchnia, zbiory i plony owoców z drzew	Area, production and yields of tree fruit	9 (216) 292
Powierzchnia, zbiory i plony z krzewów owocowych i plantacji jagodowych	Area, production and yields of berry fruit	10 (217) 293
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie	Cattle, pigs, sheep and horses	11 (218) 294
Drób	Poultry	12 (219) 295
Produkcja żywa rzeźnego	Production of animals for slaughter	13 (220) 295
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów	Production of meat, fats and pluck	14 (221) 296
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych	Production of cows' milk and hen eggs	15 (222) 296
Ciągniki rolnicze	Agricultural tractors	16 (223) 297
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik	Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient	17 (224) 297
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące)	Value of agricultural products procurement (current prices)	18 (225) 298
Skup ważniejszych produktów rolnych	Procurement of major agricultural products	19 (226) 299
Ekologiczne gospodarstwa rolne	Organic farms	20 (227) 300

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ XV. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO (dok.)	CHAPTER XV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY (cont.)		
Łowiectwo	Hunting		
Ważniejsze zwierzęta łowne	Major game species	21 (228)	300
Odstzał ważniejszych zwierząt łownych	Shoot of main game species	22 (229)	301
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie	Clubs and members of the Polish Hunting Association and hunting districts	23 (230)	301
Leśnictwo	Forestry		
Powierzchnia gruntów leśnych	Forest land	24 (231)	302
Powierzchnia lasów	Forest areas	25 (232)	303
Zasoby drzewne na pnju	Growing stock of standing wood	26 (233)	304
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane ...	Renewals, afforestations and other forest breeding work	27 (234)	305
Pozyskanie drewna	Removals	28 (235)	306
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień	Trees and shrubs outside the forest and removals	29 (236)	306
Pożary w lasach	Forest fires	30 (237)	307
DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XVI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION		
Uwagi ogólne	General notes	x	308
Przemysł	Industry		
Produkcja sprzedana przemysłu	Sold production of industry	1 (238)	311
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące)	Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices)	2 (239)	313
Produkcja wybranych wyrobów	Production of selected products	3 (240)	313
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle	Average paid employment in industry	4 (241)	314
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle	Average monthly gross wages and salaries in industry	5 (242)	316
Budownictwo	Construction		
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące)	Construction and assembly production (current prices)	6 (243)	318
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące)...	Construction and assembly production by type of constructions (current prices)	7 (244)	318
Budynki oddane do użytkowania	Buildings completed	8 (245)	320
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków	Buildings completed by type of buildings	9 (246)	321
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie	Average paid employment and average monthly gross wages and salaries in construction	10 (247)	322

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ XVII. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	CHAPTER XVII. TRANSPORT AND COMMUNICATIONS		
Uwagi ogólne	General notes	x	323
Transport	Transport		
Linie kolejowe eksploatowane	Railway lines operated	1 (248)	326
Drogi publiczne o twardej nawierzchni	Hard surface public roads	2 (249)	326
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane	Registered road vehicles and tractors	3 (250)	327
Linie regularnej komunikacji autobusowej	Regular bus communication lines	4 (251)	327
Transport samochodowy zarobkowy	Hire or reward road transport	5 (252)	328
Ruch pasażerów w portach lotniczych	Passenger traffic at airports	6 (253)	328
Przeładunek ładunków w portach lotniczych	Freight loaded and unloaded at airports	7 (254)	329
Wypadki drogowe i ich ofiary	Road traffic accidents and their casualties	8 (255)	329
Wypadki drogowe według sprawców, ważniejszych przyczyn i rodzajów pojazdów	Road traffic accidents by culprits, major causes and types of vehicles	9 (256)	330
Łączność	Communications		
Podstawowe usługi pocztowe	Basic postal services	10 (257)	331
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne	Telephone subscribers and telephone sets	11 (258)	331
DZIAŁ XVIII. HANDEL I GASTRONOMIA	CHAPTER XVIII. TRADE AND CATERING		
Uwagi ogólne	General notes	x	332
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące)	Retail sales (current prices)	1 (259)	335
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące)	Retail sales by groups (current prices)	2 (260)	335
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące)	Wholesale in trade enterprises (current prices)	3 (261)	335
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw	Shops by organizational forms and petrol stations	4 (262)	336
Gastronomia	Catering	5 (263)	336
Magazyny handlowe	Trade warehouses	6 (264)	337
Targowiska	Marketplaces	7 (265)	337
DZIAŁ XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XIX. FINANCES OF ENTERPRISES		
Uwagi ogólne	General notes	x	338
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności	Revenues, costs and financial results of enterprises by ownership sectors	1 (266)	342
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji	Revenues, costs and financial results of enterprises by sections	2 (267)	343
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych	Enterprises by obtained financial results	3 (268)	344
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach	Economic relations in enterprises	4 (269)	345
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw	Current assets of enterprises	5 (270)	346
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw	Share equity (funds) of enterprises	6 (271)	348
Kapitał zakładowy spółek	Share capital of companies	7 (272)	349
Zobowiązania przedsiębiorstw	Liabilities of enterprises	8 (273)	350

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ XX. FINANSE PUBLICZNE	CHAPTER XX. PUBLIC FINANCE		
Uwagi ogólne	General notes	x	351
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów	Revenue of local government units budgets by type	1 (274)	354
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2013 r.	Revenue of local government units budgets by division in 2013	2 (275)	356
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów	Expenditure of local government units budgets by type	3 (276)	357
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2013 r.	Expenditure of local government units budgets by division in 2013	4 (277)	358
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych	Revenue and costs of local government budgetary establishments	5 (278)	359
DZIAŁ XXI. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS		
Uwagi ogólne	General notes	x	360
Inwestycje	Investments		
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	Investment outlays (current prices)	1 (279)	364
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące)	Investment outlays in enterprises (current prices)	2 (280)	365
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące)	Investment outlays in enterprises by groups (current prices)	3 (281)	366
Środki trwałe	Fixed assets		
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne)	Gross value of fixed assets (current book-keeping prices)	4 (282)	367
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne)	Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices)	5 (283)	368
DZIAŁ XXII. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XXII. REGIONAL ACCOUNTS		
Uwagi ogólne	General notes	x	369
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące)	Gross domestic product (current prices)	1 (284)	373
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące)	Basic elements of production account and generation of income account (current prices)	2 (285)	374
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych	Nominal income in the households sector	3 (286)	374
DZIAŁ XXIII. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXIII. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY		
Uwagi ogólne	General notes	x	375
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	Entities of the national economy in the REGON register	1 (287)	376
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji	Entities of the national economy in the REGON register by legal status and sections	2 (288)	377
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji	Commercial companies by legal status and sections	3 (289)	379
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji	Entities of the national economy newly registered by selected legal forms and sections	4 (290)	380
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji	Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections	5 (291)	382

SPIS WYKRESÓW

LIST OF GRAPHS

		Str. Page
Podział administracyjny województwa kujawsko-pomorskiego w 2013 r.	<i>Administrative division of kujawsko-pomorskie voivodship in 2013</i>	54
Podział województwa kujawsko-pomorskiego według nomenklatury jednostek terytorialnych do celów statystycznych (NTS)	<i>Division of the kujawsko-pomorskie voivodship according to the nomenclature of territorial units for statistical purposes (NTS)</i>	55
Ludność według płci i wieku w 2013 r.	<i>Population by sex and age in 2013</i>	95
Ruch naturalny ludności	<i>Vital statistics</i>	96
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat	<i>Life expectancy at 0 age</i>	96
Struktura pracujących według sekcji	<i>Structure of employed persons by sections</i>	157
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku i poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by age and educational level</i>	157
Odchylenia względne przeciętnych wynagrodzeń w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie	<i>Relative deviations of average wages and salaries in selected sections from the average wages and salaries in the voivodship</i>	158
Mieszkania wyposażone w instalacje w 2013 r.	<i>Dwellings fitted with instalations in 2013</i>	193
Mieszkania oddane do użytkowania	<i>Dwelling completed</i>	193
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2013/14	<i>Education by educational level in 2013/14 school year</i>	194
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2013 r.	<i>Land use in agricultural holdings in 2013</i>	306
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2012 r. (ceny stałe 2010 r.)	<i>Structure of market agricultural output in 2012 (constant prices 2010)</i>	306
Struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)	<i>Structure of construction and assembly production (current prices)</i>	307
Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca	<i>Revenue and expenditure of local government units budgets per capita</i>	375
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)	<i>Structure of gross value added by kinds of activities (current prices)</i>	375
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2013 r.	<i>Structure of entities of the national economy in 2013</i>	376

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

- Kreska (–) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5.
magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit.
- (0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.
- Kropka (·) – zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 17 na str. 25.
categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook, item 17 on page 25.
- Znak # – oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.
data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.
- „W tym”
„Of which” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
indicates that not all elements of the sum are given.
- Comma (,) – used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY

ABBREVIATIONS

tys. <i>thous.</i>	= tysiąc = <i>thousand</i>	mm	= milimetr <i>millimetre</i>
mln	= milion <i>million</i>	m	= metr <i>metre</i>
zł zł	= złoty = <i>zloty</i>	km	= kilometr <i>kilometre</i>
szt. <i>pcs</i>	= sztuka = <i>piece</i>	m ²	= metr kwadratowy <i>square metre</i>
egz.	= egzemplarz	ha	= hektar <i>hectare</i>
kpl.	= komplet	km ²	= kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
wol. <i>vol.</i>	= wolumin = <i>volume</i>	°C	= stopień Celsjusza <i>centigrade</i>

ml	= mililitr <i>millilitre</i>	dok. <i>cont.</i>	= dokończenie = <i>continued</i>
l	= litr <i>litre</i>	Lp. No.	= liczba porządkowa = <i>number</i>
hl	= hektolitr <i>hectolitre</i>	nr (Nr) No.	= numer = <i>number</i>
m ³	= metr sześcienny <i>cubic metre</i>	poz.	= pozycja
dam ³	= dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>	pkt	= punkt
hm ³	= hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>	tabl.	= tablica <i>table</i>
g	= gram <i>gram</i>	ust.	= ustęp
kg	= kilogram <i>kilogram</i>	i in.	= i inni
dt	= decytona <i>deciton</i>	itp. <i>etc.</i>	= i tym podobne = <i>and the like</i>
t	= tona <i>tonne</i>	m.in. <i>i.a.</i>	= między innymi = <i>among others</i>
kW-h	= kilowatogodzina <i>kilowatt-hour</i>	np. <i>e.g.</i>	= na przykład = <i>for example</i>
GW-h	= gigawatogodzina <i>gigawatt-hour</i>	tj. <i>i.e.</i>	= to jest = <i>that is</i>
TJ	= teradžul = <i>terajoule</i>	ozn. <i>i.e.</i>	= to znaczy = <i>that is</i>
s	= sekunda <i>second</i>	zw.	= tak zwany
h	= godzina <i>hour</i>	PKP	= Polskie Koleje Państwowe
d 24h	= doba = <i>24 hours</i>	PKD NACE	= Polska Klasyfikacja Działalności = „ <i>Nomenclature des Activites Communales Europeenne</i> ”
r.	= rok	późn. zm.	= późniejsze zmiany
t/r t/y	= ton rocznie = <i>tonnes per year</i>	NTS	= Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych
art. Art.	= artykuł = <i>article</i>	NUTS	= <i>Nomenclature of Territorial Units for Statistics</i>
str.	= strona	EKG ECE	= Europejska Komisja Gospodarcza = <i>Economic Commission for Europe</i>
kk	= Kodeks karny	EUROSTAT	= Urząd Statystyczny Unii Europejskiej = <i>Statistical Office of the European Union</i>
kks	= Kodeks karny skarbowy	ONZ UN	= Organizacja Narodów Zjednoczonych = <i>United Nations</i>
Dz. U.	= Dziennik Ustaw	UE EU	= Unia Europejska = <i>European Union</i>
Dz. Urz.	= Dziennik Urzędowy	NSP	= Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań <i>Population and Housing Census</i>
cd. <i>cont.</i>	= ciąg dalszy = <i>continued</i>		

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — dotyczą całej gospodarki narodowej.

2. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – *Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007*, wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885 z późn. zm.), zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

PKD 2007, w stosunku do klasyfikacji PKD 2004, wprowadziła zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności, a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi; zmiany te spowodowały brak porównywalności danych również przy niezmienionych nazwach niektórych poziomów klasyfikacyjnych.

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowo grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „Pozostałe usługi” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa”;

2) według **sektorów instytucjonalnych** — wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

3) według **sektorów własności**:

— sektor publiczny — grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,

— sektor prywatny — grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007** compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in European Community – NACE Rev.2 PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 25 I, item 1885 with later amendments) and replaced the Polish Classification of Activities – PKD 2004/NACE Rev. 1.1.

PKD 2007/NACE Rev. 2 differs from PKD 2004/NACE Rev. 1.1 classification in the fact that it introduced scope-related changes, i.e. new groupings of activity types as well as transfers of some types of activities between individual classification levels. In some cases these changes result in the lack of comparability of data, also if the names of classification levels remained unchanged.

The item **“Industry”** was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.

The item **“Other services”** was introduced including sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation”, “Other service activities”;

2) according to **institutional sectors** — exclusively within the scope of regional accounts;

3) according to **ownership sectors**:

— public sector — grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), local self-government entity ownership as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entity,

— private sector — grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entity and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

„Własność mieszana” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki;

3. Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i — jeśli nie zaznaczono inaczej — obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

4. Dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

5. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 opracowano — jeśli nie zaznaczono inaczej — tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

Informacje w rejestrze REGON tworzone są na podstawie danych zgłaszanych bezpośrednio przez podmioty, na których ciąży obowiązek rejestracji oraz dokonywania zmian cech objętych wpisem. Dane te nie podlegają dodatkowej weryfikacji.

7. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku — obok PKD — należy wymienić:

- 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego, zatrudnionych a także wynagrodzeń; klasyfikacja opracowana na podstawie Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08), wprowadzona została z dniem 1 VII 2010 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (jednolity tekst Dz. U. 2014, poz. 760) z późn. zm., w miejsce obowiązującej do 30 VI 2010 r.;
- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług (PKWiU 2008)**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2008, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2009 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. (Dz. U. Nr 207, poz. 1293 z późn. zm.) w miejsce PKWiU stosowanej do 31 XII 2008 r.;
- 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów

„Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and — unless otherwise indicated — include entities employing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- 50 persons and more.

4. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with **the respective organizational status of units of the national economy**.

5. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions are compiled — unless otherwise indicated — using the enterprise method.

In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own-account in order to earn a profit.

Information in REGON register is produced on the basis of data submitted directly by entities, which are obliged to register and report on changes in features required for registration. The data are not further verified.

7. Other than NACE, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:

- 1) the **Occupations and Specializations Classification**, on the basis of which councillors of organs of local self-government entities, paid employees as well as wages and salaries are grouped; the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 VII 2010 by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 IV 2010 (uniform text Journal of Laws 2014, item 760) with later amendments, replacing the classification valid until 30 VI 2010;
- 2) the **Polish Classification of Products and Services (PKWiU 2008)**, on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of the following international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 I 2009 by a decree of the Council of Ministers, dated 29 X 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293 with later amendments) in place of classification used until 31 XII 2008;
- 3) the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which

(wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);

4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania produktów budownictwa; PKOB, opracowana na podstawie Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316 z późn. zm.);

5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1622), w miejsce stosowanej do 31 XII 2010 r.

8. Informacje o województwie oraz w podziale na **miasta i wieś** podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „**miasta**” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „**wieś**” — gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

9. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach i w wykresach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji i wartości dodanej brutto — jeśli nie zaznaczono inaczej — przyjęto kategorię **ceny bazowej**.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług — VAT (od produktów krajowych i z importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych oraz od 2010 r. zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

10. Jako **cenę stałą** przyjęto w przypadku:

1) produkcji rolniczej — ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;

2) produkcji sprzedanej przemysłu:
— ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006–2010,
— ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;

4) **the Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which products of construction are grouped; PKOB, compiled on the basis of the Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by a decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316 with later amendments);

5) **the Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2011 by a decree of the Council of Ministers, dated 10 XII 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622), in place of the classification used until 31 XII 2010.

8. Information on voivodship as well as by **urban and rural area** is presented according to administrative division in a given period. The term “**urban area**” is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term “**rural areas**” is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.

9. Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables and graphs in which prices are not defined, data are expressed in current prices.

In order to evaluate production and gross value added, unless otherwise indicated, the **basic price** category was implemented.

Basic price is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products include: value added tax — VAT (on domestic products and on imports), taxes and customs duties on imports (including excise tax) as well as other taxes on products, such as the excise tax on domestic products and taxes on selected types of services (e.g., on games of chance and mutual betting and until 2010 lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

10. **Constant prices** were adopted as follows:

1) **agricultural output** — current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;

2) **sold production of industry**:
— 2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006–2010,
— 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011 r.

11. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tabelach.

Wskaźniki dynamiki — w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach — obliczono w warunkach porównywalnych.

Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

12. Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja) — według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną — jeśli nie zaznaczono inaczej — za 2000 r. i lata 2005–2009 na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla 2000 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r.); od 2010 r. — na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.).

13. Dane — jeśli nie zaznaczono inaczej — nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

14. Niektóre dane liczbowe zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

15. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić nieznacznie od podanych wielkości „ogółem”.

16. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

17. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

11. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices — in the case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods — are calculated in comparable conditions.

Single base indices are calculated using the chain-base index method.

12. When computing per capita data (1000 population, etc.) as of the end of a year (e.g., beds in hospitals), the population as of 31 XII is adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production) — as of 30 VI.

Calculations use population data prepared unless otherwise indicated for 2000 and 2005–2009 on the basis of the Population and Housing and Census 2002 — for 2000 according to the administrative division obligatory as of 31 XII 2002; from 2010 on the basis of results of the National Population and Housing Census 2011 — for 2010 according to the administrative division obligatory as of 31 XII 2011.

13. Data, unless otherwise indicated, do not include the budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

14. Some data are given on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Statistical Office.

15. Due to the rounding of data processing, in some cases component totals can slightly differ from the amount given in the item "total".

16. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information presented in the table for the last year given as the source.

17. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

MIEDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA
CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja)

INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION
OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD — 10 Revision)

Choroby krwi i narządów krwiotwórczych

Diseases of blood and blood-forming organs

Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych

Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism

MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA
CHORÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja) (dok.)
INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION
OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD — 10 Revision) (cont.)

Wady rozwojowe wrodzone <i>Congenital anomalies</i>	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe <i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>
Objawy i stany niedokładnie określone <i>Symptoms and ill-defined conditions</i>	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych, gdzie indziej niesklasyfikowane <i>Symptoms, sign and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified</i>

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007
STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY
— NACE Rev. 2

sekcje
sections

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

działy
divisions

produkcja skór i wyrobów skórzanych	produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	produkcja wyrobów z drewna oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
produkcja wyrobów farmaceutycznych <i>manufacture of pharmaceutical products</i>	produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych <i>manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations</i>

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007 (dok.)
STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY
— NACE Rev. 2 (cont.)

działy (dok.)
divisions (cont.)

produkcja wyrobów z metali <i>manufacture of metal products</i>	produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
produkcja maszyn i urządzeń	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
gospodarka odpadami; odzysk surowców	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
budowa budynków	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

* * *

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych, w Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications, in the *Statistical Yearbook of the Republic of Poland* as well as in the series “Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” (*Methodologies and Classifications*).

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R.
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska		Województwo		SPECIFICATION
	Poland		Voivodship		
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100		

POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY — stan w dniu 31 XII
AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION — as of 31 XII

Powierzchnia w km ²	312679	17972	5,7	Area in km ²
Powiaty	314	19	6,1	Powiats
Miasta na prawach powiatu	66	4	6,1	Cities with powiat status
Gminy	2479	144	5,8	Gminas
Miasta	908	52	5,7	Towns
Miejscowości wiejskie	52543	3584	6,8	Rural localities
Sołectwa	40583	2279	5,6	Village administrator's offices

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA
ENVIRONMENTAL PROTECTION

Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:
pyłowych	49,5	3,4	6,8	particulates
gazowych	217492,0	7938,9	3,7	gases
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	3264	140	4,3	Municipal wastewater treatment plants ^a (as of 31 XII)
w tym: biologiczne	2405	109	4,5	of which: biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	820	31	3,8	with increased biogene removal
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	130593,3	4605,6	3,5	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) in thous. t
Odpady komunalne zebrane ^b (w ciągu roku) w tys. t	9473,8	515,0	5,4	Municipal waste collected ^b (during the year) in thous. t
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				Outlays on fixed assets (current prices):
służące ochronie środowiska:				in environmental protection:
w milionach złotych	10851,2	384,6	3,5	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	4,7	4,1	x	in % of total investment outlays
służące gospodarce wodnej:				in water management:
w milionach złotych	3059,3	107,9	3,5	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	1,3	1,2	x	in % of total investment outlays

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE
PUBLIC SAFETY

Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings:
w liczbach bezwzględnych	1063698	53460	5,0	in absolute numbers
na 10 tys. ludności	276,3	255,3	x	per 10 thous. population
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	67,1	68,2	x	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %

^a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Dane szacunkowe.

^a Working on sewage network. ^b Estimated data.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland		Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100		
	LUDNOŚĆ POPULATION				
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	38495,7	2092,6	5,4		Population (as of 31 XII) in thous.
miasta	23257,9	1256,3	5,4		urban areas
wieś	15237,8	836,3	5,5		rural areas
w tym kobiety	19866,1	1078,3	5,4		of which females
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	116	x		Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	57,6	57,0	x		Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 XII)
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,46	-0,30	x		Natural increase per 1000 population
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,52	-1,26	x		Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES					
Pracujący ^{ab} (stan w dniu 31 XII) w tys.	13919,8	677,0	4,9		Employed persons ^{ab} (as of 31 XII) in thous.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł	3659,40	3163,57	86,5		Average monthly gross wages and salaries in zł
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	2157,9	150,1	7,0		Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 XII) w %	13,4	18,2	x		Registered unemployment rate ^b (as of 31 XII) in %
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS					
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:					Network (as of 31 XII) in km:
wodociągowej rozdzielczej	287651,3	22725,1	7,9		water supply distribution
kanalizacyjnej rozdzielczej ^c	132916,0	7384,2	5,6		sewerage distribution ^c
gazowej	139797,1	4085,7	2,9		gas supply
Zasoby mieszkaniowe ^d (stan w dniu 31 XII):					Dwellings stocks ^d (as of 31 XII):
mieszkania: w tysiącach	13852,9	721,2	5,2		dwellings: in thousands
na 1000 ludności	359,9	344,6	x		per 1000 population
izby: w tysiącach	52874,9	2709,4	5,1		rooms: in thousands
na 1000 ludności	1373,5	1294,8	x		per 1000 population
powierzchnia użytkowa mieszkań: w tysiącach m ²	1012888,8	49895,6	4,9		useful floor area of dwellings: in thousands m ²
na 1000 ludności w m ²	26311,8	23844,3	x		per 1000 population in m ²

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^c Łącznie z kolektorami. ^d Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. ^c Including collectors. ^d Based on balance of dwelling stocks.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska		Województwo		SPECIFICATION
	Poland		Voivodship		
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100		

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.)
MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)

Mieszkania oddane do użytkowania:					Dwellings completed:
w tysiącach	145,1	6,7	4,6		in thousands
na 1000 ludności:					per 1000 population:
mieszkania	3,8	3,2	x		dwellings
izby	16,1	14,1	x		rooms
powierzchnia użytkowa miesz- kań w m ²	394,2	328,4	x		usable floor area of dwellings in m ²

EDUKACJA^a I WYCHOWANIE — stan na początku roku szkolnego
EDUCATION^a — as of beginning of the school year

Uczniowie w szkołach ^b					Pupils and students in schools ^b
w tys.:					in thous.:
podstawowych	2152,6	119,7	5,6		primary
gimnazjalnych	1124,0	62,9	5,6		lower secondary
zasadniczych zawodowych ^c	195,4	13,9	7,1		basic vocational ^c
liceach ogólnokształcących ^d	547,1	26,9	4,9		general secondary ^d
liceach profilowanych	6,0	0,4	6,1		specialized secondary
technikach ^e	515,9	30,2	5,8		technical secondary ^e
artystycznych ogólnokształcących ^f	12,6	0,7	5,7		general art ^f
policealnych	279,0	16,0	5,7		post-secondary
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^g :					Children attending pre-primary education establishments ^g :
w tysiącach	1297,2	65,7	5,1		in thousands
na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	753	692	x		per 1000 children aged 3–6

OCHRONA ZDROWIA^h I POMOC SPOŁECZNA — stan w dniu 31 XII
HEALTH CARE^h AND SOCIAL WELFARE — as of 31 XII

Pracownicy medyczni ⁱ :					Medical personnel ⁱ :
lekarze	85246	4499	5,3		doctors
lekarze dentyści	12322	690	5,6		dentists
pielęgniarki ^k	200587	10739	5,4		nurses ^k
Przychodnie	19529	758	3,9		Out-patient departments
Szpitala ogólne	966	42	4,3		General hospitals
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys.	187,8	9,6	5,1		Beds in general hospital in thous.
Apteki ogólnodostępne ^l	12221	580	4,7		Generally available pharmacies ^l

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 194. ^b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. ^{c–e} Łącznie z uczniami: ^c — szkół specjalnych przysposabiających do pracy, ^d — uzupełniających liceów ogólnokształcących, ^e — techników uzupełniających. ^f Dających uprawnienia zawodowe. ^g Bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą. ^h Łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. ⁱ Łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest indywidualna praktyka lekarska i pielęgniarska zarejestrowana w izbach lekarskich, pielęgniarskich, która realizuje świadczenia zdrowotne w ramach środków publicznych; bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji publicznej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. ^k Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. ^l Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i opieka społeczna”, ust. 13 na str. 229.

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 194. ^b Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools. ^{c–e} Including students: ^c — special job-training schools, ^d — supplementary general secondary schools, ^e — supplementary technical secondary schools. ^f Leading to professional certification. ^g Excluding pre-primary education in the units performing health care activities. ^h Including data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. ⁱ Including persons for whom the main workplace are individual medical practice and nurses registered at Chambers of Physicians and Chambers of Nurses providing publicly funded medical services; excluding persons for whom the main workplace are university, social welfare, public administration or territorial self-government unit or National Health Fund. ^k Including master nurses. ^l See general notes to the chapter “Health care and social welfare”, item 13 on page 229.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska		Województwo		SPECIFICATION
	Poland		Voivodship		
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100		
KULTURA. TURYSTYKA <i>CULTURE. TOURISM</i>					
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	8112	425	5,2	Public libraries (including branches; as of 31 XII)	
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	130976,8	7350,1	5,6	Public library collections (as of 31 XII) in thous. vol.	
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	822	29	3,5	Museums with branches (as of 31 XII)	
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	29043,8	822,4	2,8	Museum and exhibition visitors in thous.	
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	469	20	4,3	Fixed cinemas (as of 31 XII)	
Widzowie w kinach stałych w tys.	36936,6	1794,2	4,9	Audience in fixed cinemas in thous.	
Baza noclegowa turystyki ^a w tys.: miejsca noclegowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	679,4	26,3	3,9	Tourist accommodation establishments ^a in thous.:	
korzystający z noclegów	23401,1	866,7	3,7	number of beds (as of 31 XII) tourists accommodated	
ROLNICTWO I LEŚNICTWO <i>AGRICULTURE AND FORESTRY</i>					
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	14409,9	1046,8	7,3	Agricultural land in good agricultural condition (as of June) ^b in thous. ha	
pod zasiewami ^c	10313,0	903,9	8,8	sown area ^c	
grunty ugorowane	446,5	21,5	4,8	fallow land	
uprawy trwałe	412,2	11,9	2,9	permanent crops	
w tym sady	362,6	9,6	2,6	of which orchards	
ogrody przydomowe	31,8	1,5	4,6	kitchen gardens	
łąki i pastwiska	3206,3	108,0	3,4	meadows and pastures	
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^c w tys. ha:				Sown area (as of June) ^c in thous. ha:	
zboża	7479,5	614,0	8,2	cereals	
ziemniaki	337,0	18,2	5,4	potatoes	
warzywa gruntowe ^d	142,1	20,7	14,6	ground vegetables ^d	
Zbiory w tys. t:				Production in thous. t:	
zboża	28455,1	2713,3	9,5	cereals	
ziemniaki	7110,9	426,5	6,0	potatoes	
warzywa gruntowe ^d	4003,9	506,5	12,7	ground vegetables ^d	
Plony z 1 ha w dt:				Yields per 1 ha in dt:	
zboża	38,0	44,2	116,3	cereals	
ziemniaki	211	235	111,4	potatoes	
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9177,2	421,1	4,6	Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha	
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO <i>INDUSTRY AND CONSTRUCTION</i>					
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące): w milionach złotych	1182963,9	49935,4	4,2	Sold production of industry (current prices): in million zlotys	
na 1 mieszkańca w zł	30724	23846	77,6	per capita in zł	
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^e (ceny bieżące): w milionach złotych	158008,8	6900,9	4,4	Sales of construction and assembly production ^e (current prices): in million zlotys	
na 1 mieszkańca w zł	4104	3295	80,3	per capita in zł	

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy do 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. ^c Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). ^d Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^e Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robot.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of upto 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. ^c Excluding permanent crops, and crop area intended for ploughing (green fertilizers). ^d Including kitchen gardens. ^e Realized by construction units – by place of performing works.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Województwo		SPECIFICATION
	Poland	Voivodship		
	ogółem	Polska = 100		
	total	Poland = 100		
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ — stan w dniu 31 XII				
TRANSPORT AND COMMUNICATIONS — as of 31 XII				
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km	285165,1	16700,7	5,9	Hard surface public roads (urban and non-urban) in km
w tym o nawierzchni ulepszonej w %	92,1	88,3	x	of which improved in %
Samochody zarejestrowane ^a w tys. szt:				Registered cars ^a in thous. units:
osobowe	19389,4	1035,8	5,3	passenger cars
ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	3242,5	162,6	5,0	lorries and road tractors ^b
Placówki dla usług pocztowych ^c	7884	414	5,3	Postal service offices ^c
Telefoniczne łącza główne ^d :				Fixed main line ^d :
w tysiącach	5829,9	257,3	4,4	in thousands
w tym standardowe łącza główne	4916,5	216,4	4,4	of which standard main line
na 1000 ludności	151,4	123,0	x	per 1000 population
HANDEL — stan w dniu 31 XII				
TRADE — as of 31 XII				
Sklepy	353562	19044	5,4	Shops
Liczba ludności na 1 sklep	109	110	x	Population per shop
Targowiska stałe	2207	135	6,1	Permanent marketplaces
FINANSE PUBLICZNE				
PUBLIC FINANCE				
Budżety gmin^e				Budgets of gminas^e
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	80043,4	4148,2	5,2	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	3098,94	3149,94	101,6	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	79442,5	4133,1	5,2	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	3075,68	3138,52	102,0	per capita in zł
Budżety miast na prawach powiatu				Budgets of cities with powiat status
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	64216,6	3497,5	5,4	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	5067,14	4500,25	88,8	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	64952,6	3626,8	5,6	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	5125,22	4666,63	91,1	per capita in zł
Budżety powiatów				Budgets of powiats
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	23077,6	1203,9	5,2	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	893,47	914,17	102,3	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	22916,5	1198,5	5,2	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	887,23	910,07	102,6	per capita in zł
Budżety województw				Budgets of voivodships
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	16120,7	755,8	4,7	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	418,69	360,92	86,2	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	16527,0	742,3	4,5	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	429,25	354,45	82,6	per capita in zł

^a Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. ^b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. ^c Dane dotyczą placówek operatora wyznaczonego. ^d Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^e Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Including cars having temporary permissions given at the end of the year. ^b Including vans. ^c Data concern the appointed operator. ^d Data concern operators of the public telecommunication network. ^e Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (dok.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>		
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE INVESTMENTS. FIXED ASSETS				
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				<i>Investment outlays (current prices):</i>
w milionach złotych	231155,5	9285,9	4,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	6004	4434	x	<i>per capita in zł</i>
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				<i>Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):</i>
w milionach złotych	3064148,1	135753,4	4,4	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	79597	64874	x	<i>per capita in zł</i>
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY				
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^a (stan w dniu 31 XII)	4070259	191252	4,7	<i>Entities of the national economy in the REGON register^a (as of 31 XII)</i>
sektor publiczny	122759	5900	4,8	<i>public sector</i>
sektor prywatny	3947500	185352	4,7	<i>private sector</i>
RACHUNKI REGIONALNE W 2012 R. REGIONAL ACCOUNTS IN 2012				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				<i>Gross domestic product (current prices):</i>
w milionach złotych	1615894	71526	4,4	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	41934	34095	81,3	<i>per capita in zł</i>
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				<i>Gross value added (current prices):</i>
w milionach złotych	1431872	63380	4,4	<i>in million zlotys</i>
na 1 pracującego w zł	103022	91956	89,3	<i>per 1 employed person in zł</i>
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>
w milionach złotych	984424	47963	4,9	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	25547	22863	89,5	<i>per capita in zł</i>

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

U w a g a:

Przeliczeń danych na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) za 2000 r. oraz 2005–2009 dokonano przy przyjęciu skorygo-

Note:
*Calculations of data per capita (1000 population, etc.) for 2000 as well as 2005–2009 are based on the revised number***II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE****MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP**

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					POWIERZ AR
1	Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII)	17970	17970	17972	17972
					STAN I OCHRONA ENVIRONMENTAL
	Pobór wody — w % poboru ogółem — na cele:				
2	produkcyjne ^a (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	32,7	30,4	29,6	29,7
3	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	50,7	48,4	47,7	46,5
4	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	13,0	11,7	12,4	12,4
5	w tym do produkcji przemysłowej	4,8	3,8	4,2	4,2
	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi:				
6	oczyszczane w % wymagających oczyszczania	73,6	98,2	100,0	100,0
7	nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	2,0	0,1	.	.
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogółu ludności ^c	38,4	63,2	69,7	70,3
	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				
9	pyłowych	14,2	7,1	5,2	4,5
10	gazowych (bez dwutlenku węgla)	75,2	63,5	59,1	51,7
	Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:				
11	pyłowych	97,2	98,6	99,0	99,1
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	26,7	26,8	37,6	39,6
	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):				
13	w % powierzchni ogólnej	31,1	32,4	32,0	31,3
14	na 1 mieszkańca w m ²	2702	2812	2780	2716
15	Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) ^d na 1 km ² w t	172,3	175,3	124,5	114,8
16	Odpady komunalne zebrane ^e (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg	252,0	215,6	247,8	253,2
	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów inwestycyjnych ogółem:				
17	służące ochronie środowiska	9,9	8,5	3,4	4,7
18	służące gospodarce wodnej	1,2	1,1	1,4	1,5
					BEZPIECZEŃSTWO PUBLIC
	Przestępstwa stwierdzone przez Policję ^f w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				
19	w liczbach bezwzględnych	70194	73551	58966	58572
20	na 10 tys. ludności	339,2	355,7	285,4	283,1
21	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję ^f w %	53,0	60,7	65,4	67,8

^a Z ujęć własnych. ^b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. ^c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków — dane szacunkowe; w 2000 r. określane jako odpady stałe wywiezione; od 2003 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu

na ^a From own intakes. ^b Water withdrawal at intakes before entering the water network. ^c Population connected to wastewater treatment on page 59. ^e Estimated data; in 2000 defined as solid waste removed; since 2003 data are not comparable with data for previous years

wanej liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.
of population, which considers the results of Population and Housing Census of 2002.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
CHNIA EA					
17972	17972	17972	17972	Area in km ² (as of 31 XII)	1
ŚRODOWISKA PROTECTION					
31,6	33,2	33,8	34,3	Water withdrawal — in % of total withdrawal — for purposes of production ^a (excluding agriculture, hunting and forestry; fishing)	2
47,2	45,4	44,6	44,7	exploitation of water-supply network ^b	3
12,1	12,3	12,5	12,1	Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³	4
4,2	4,5	4,6	4,4	of which for industrial production	5
97,5	97,5	97,7	97,4	Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground: treated in % of requiring treatment	6
0,2	0,2	0,2	0,2	untreated per 1 km ² in dam ³	7
69,8	70,2	71,0	70,8	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^c	8
4,3	4,1	3,9	3,4	Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t: particulates	9
57,1	53,4	57,7	51,9	gases (excluding carbon dioxide)	10
99,1	99,2	99,2	99,3	Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced: particulates	11
36,6	42,4	43,8	36,3	gases (excluding carbon dioxide)	12
31,8	31,8	31,8	31,8	Area of special nature value under legal protection (as of 31 XII): in % of total area	13
2721	2722	2725	2730	per capita in m ²	14
126,2	138,0	126,2	256,3	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) ^d per 1 km ² in t	15
245,3	250,1	245,6	245,9	Municipal waste collected ^e (during the year) per capita in kg	16
4,7	4,5	4,8	4,1	Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays: in environmental protection	17
2,5	1,3	1,3	1,2	in water management	18
PUBLICZNE SAFETY					
56164	59130	60745	53460	Ascertained crimes by the Police ^f in completed preparatory proceedings: in absolute numbers	19
267,6	281,8	289,6	255,3	per 10 thous. population	20
66,3	70,2	69,4	68,2	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police ^f in %	21

szacunkowe, ludność ogółem — na podstawie bilansów. ^d Patrz uwagi ogólne działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 7 na str. 59. ^e Dane na zmianę katalogu odpadów. ^f Do 2012 r. — łącznie z prokuraturą.

plants — estimated data, total population — based on balances. ^d See general notes to the chapter “Environmental protection”, item 7 due to a change in the catalogue of waste. ^f Until 2012 — including prosecutor’s office.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					LUD POPU
1	Ludność (stan w dniu 31 XII)	2067817	2068253	2067918	2069083
2	miasta	1290395	1272615	1259462	1256730
3	wieś	777422	795638	808456	812353
4	w tym kobiety	1068703	1069577	1070633	1071115
5	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	107	107	107	107
6	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	115	115	115	115
	Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):				
7	przedprodukcyjnym	521337	441718	413722	406397
8	produkcyjnym	1260688	1329325	1336920	1338427
9	poprodukcyjnym	285792	297210	317276	324259
10	Małżeństwa na 1000 ludności	5,76	5,63	7,11	6,80
11	Rozwody na 1000 ludności	1,19	2,07	1,75	1,88
12	Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,39	9,88	11,25	11,15
13	Zgony ^b na 1000 ludności	9,53	9,38	9,69	9,86
14	Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,86	0,51	1,56	1,29
15	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	8,69	6,65	5,85	6,37
16	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,52	-1,00	-0,81	-0,68
	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:				
17	mężczyźni	69,63	70,59	71,02	71,35
18	kobiety	77,51	79,10	79,55	79,50
					RYNEK LABOUR
	Pracujący ^{cd} (stan w dniu 31 XII):				
19	w tysiącach	762,7	647,9	709,9	686,6
20	w tym kobiety	355,6	297,2	321,7	312,9
21	na 1000 ludności	368,9	313,3	343,3	331,8
22	w sektorze prywatnym w %	74,1	74,4	77,2	76,6
	według rodzajów działalności w %:				
23	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	x	18,2	16,7	17,1
24	przemysł i budownictwo	x	29,3	30,7	29,9
25	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	x	23,5	24,1	23,6
26	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi ^e	x	29,0	28,5	29,4

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Ludność”, ust. 2 na str. 92. ^b Łącznie ze zgonami niemowląt. ^c Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju wykonywanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. — Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005–2009 — Narodowego Spisu e Pod pojęciem „pozostałe usługi” należy rozumieć następujące sekcje PKD: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Administracja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność”.

^a See general notes to the chapter “Population”, item 2 on page 92. ^b Including infant deaths. ^c By actual workplace and kind of activity in 2000 — of the Agricultural Census 1996, in 2005–2009 — of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002. ^e “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
NOŚĆ^a					
LATION^a					
2098711	2098370	2096404	2092564	Population (as of 31 XII)	1
1271357	1267284	1262091	1256282	urban areas	2
827354	831086	834313	836282	rural areas	3
1081496	1081277	1080243	1078339	of which females	4
106	106	106	106	Females per 100 males (as of 31 XII)	5
117	117	117	116	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)	6
Population of age (as of 31 XII):					
406742	399592	393346	387933	pre-working	7
1356942	1351459	1343978	1333169	working	8
335027	347319	359080	371462	post-working	9
5,93	5,39	5,34	4,69	Marriages per 1000 population	10
1,91	1,92	1,87	2,01	Divorces per 1000 population	11
10,77	10,00	9,90	9,48	Live births per 1000 population	12
9,75	9,37	9,74	9,78	Deaths ^b per 1000 population	13
1,02	0,62	0,16	-0,30	Natural increase per 1000 population	14
5,80	6,01	4,82	4,43	Infant deaths per 1000 live births	15
-0,80	-0,79	-0,96	-1,26	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	16
Life expectancy at the moment of birth:					
71,37	72,17	72,75	72,91	males	17
79,80	80,14	80,31	80,47	females	18
PRACY					
MARKET					
Employed persons ^{cd} (as of 31 XII):					
680,2	683,5	675,4	677,0	in thousands	19
311,9	312,5	314,7	318,4	of which women	20
324,1	325,8	322,2	323,5	per 1000 population	21
76,5	77,0	77,1	77,4	in private sector in %	22
by kind of activities in %:					
15,8	15,7	15,9	15,8	agriculture, forestry and fishing	23
30,0	30,2	29,6	28,8	industry and construction	24
23,8	23,5	23,4	23,3	trade; repair of motor vehicles ^d , transportation and storage, accommodation and catering ^e , information and communication	25
30,4	30,6	31,1	32,1	financial and insurance activities, real estate activities and other serviced ^e	26

działalności (od 2004 r.). *d* Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszaczo-Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. — Powszechnego Spisu Rolnego 2010. nistrowanie i działalność wspierająca³ⁿ, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”; ność usługowa”.

activity (since 2004). *d* Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results: Census 2002, since 2010 — of the Agricultural Census 2010. *e* The term “other services” refers to the NACE Rev. 2 sections: “Professional, security”; “Education”; “Human health and social work activities”; “Arts, entertainment and recreation” and “Other service activities”.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
RYNEK LABOUR					
	Przeciętne zatrudnienie:				
	w przemyśle:				
1	w tysiącach	137,7	147,4	138,0
2	na 1000 ludności	x	66,6	71,3	66,7
	w budownictwie:				
3	w tysiącach	24,4	34,3	34,7
4	na 1000 ludności	x	11,8	16,6	16,8
5	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	181,2	188,0	110,3	134,1
6	2000 = 100	100,0	103,7	60,8	74,0
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):				
7	kobiety	56,5	55,2	59,8	53,8
8	w wieku do 25 lat	30,4	23,3	21,6	22,9
9	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	45,7	50,8	35,2	28,6
10	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	495	180	107	117
11	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (stan w dniu 31 XII) w %	19,2	22,3	13,3	16,2
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA WAGES AND SALARIES.					
12	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł	1668,92	2046,09	2527,93	2657,00
13	2000 = 100	100,0	122,6	151,5	159,2
14	w tym: w przemyśle	2030,57	2529,54	2630,41
15	w budownictwie	1733,84	2261,18	2298,52
16	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	476,3	464,5	471,4	474,1
	pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład				
17	Ubezpieczeń Społecznych	366,4	366,1	381,7	387,3
18	rolników indywidualnych	109,9	98,5	89,7	86,9
	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:				
19	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	777,82	1036,09	1260,89	1369,48
20	rolników indywidualnych ^b	596,35	749,31	850,65	903,64
INFRASTRUKTURA MUNICIPAL					
	Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:				
21	wodociągowej	18203,8	19903,1	21254,1	21556,7
22	kanalizacyjnej ^c	2830,1	4782,4	5666,8	6044,5
	Zużycie w gospodarstwach domowych:				
	wody z wodociągów:				
23	w hektometrach sześciennych	76,9	68,7	69,3	68,2
24	na 1 mieszkańca w m ³	37,2	33,2	33,5	33,0
	energii elektrycznej w miastach ^d :				
25	w gigawatogodzinach	757,3	809,5	854,0	861,1
26	na 1 mieszkańca w kWh	585,6	635,1	677,5	684,5

^a Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. — Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^b Łącznie z wypłatami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego. ^c Łącznie z kolektorami. ^d W 2000 r. bez gospodarstw domowych, których głównym

^a The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture was used for calculation, 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 — of the Agricultural Census 2010. ^b Including payments from non-agricultural collectors. ^d In 2000 excluding households, whose the main source of maintenance was income from a private farm in agriculture.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
PRACY (dok.)					
MARKET (cont.)					
				<i>Average paid employment:</i>	
				<i>in industry:</i>	
137,9	137,4	134,4	131,2	<i>in thousands</i>	1
65,7	65,5	64,1	62,7	<i>per 1000 population</i>	2
				<i>in construction:</i>	
33,5	34,0	32,6	29,7	<i>in thousands</i>	3
15,9	16,2	15,5	14,2	<i>per 1000 population</i>	4
139,4	139,6	148,8	150,1	<i>Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.</i>	5
76,9	77,0	82,1	82,8	<i>2000 = 100</i>	6
				<i>In % registered unemployed (as of 31 XII):</i>	
54,3	56,0	54,1	53,9	<i>women</i>	7
22,4	21,8	20,6	19,4	<i>aged up to 25 years</i>	8
30,1	36,9	37,4	39,9	<i>out of work for longer than 1 year</i>	9
129	138	113	88	<i>Registered unemployment persons (as of 31 XII) per a job offer</i>	10
17,0	17,0	18,1	18,2	<i>Registered unemployment rate^a (as of 31 XII) in %</i>	11
Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH					
SOCIAL SECURITY BENEFITS					
2759,68	2906,32	3032,09	3163,57	<i>Average monthly gross wages and salaries in zł</i>	12
165,4	174,1	181,7	189,6	<i>2000 = 100</i>	13
2750,35	2895,52	3034,88	3172,34	<i>of which: in industry</i>	14
2356,44	2464,85	2556,41	2664,35	<i>in construction</i>	15
467,7	464,9	462,4	459,0	<i>Average number of retirees and pensioners in thous.</i>	16
383,8	383,3	382,7	381,1	<i>receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution</i>	17
83,9	81,6	79,7	77,9	<i>farmers</i>	18
1461,65	1534,96	1622,92	1709,33	<i>Average monthly gross retirement pay and pension in zł:</i>	19
948,95	981,70	1050,29	1125,86	<i>paid by the Social Insurance Institution</i>	20
				<i>farmers^b</i>	
KOMUNALNA. MIESZKANIA					
INFRASTRUCTURE. DWELLINGS					
21782,0	22133,2	22551,3	22725,1	<i>Distribution network (as of 31 XII) in km:</i>	
6365,4	6959,4	7006,9	7384,2	<i>water supply</i>	21
				<i>sewerage^c</i>	22
				<i>Consumption in households:</i>	
				<i>water from water supply systems:</i>	
68,4	67,3	67,0	67,1	<i>in cubic hectometre</i>	23
32,6	32,1	32,0	32,0	<i>per capita in m³</i>	24
				<i>electricity in urban areas^d:</i>	
878,1	859,1	832,6	826,1	<i>in gigawatt hour</i>	25
689,5	676,8	658,1	656,2	<i>per capita in kWh</i>	26

przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. — Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005–2009 — Narodowego Spisu Powszechnego z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami źródłem utrzymania był dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

estimated using the results: in 2000 — of the Agricultural Census 1996, in 2005–2009 — of the Population and Housing Census social security system in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund. ^c Including

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
INFRASTRUKTURA MUNICIPAL					
	Zasoby mieszkaniowe ^a (w 2000 r. – zamieszkane stan; w dniu 31 XII):				
	mieszkania:				
1	w tysiącach	632,5	670,2	686,1	692,7
2	na 1000 ludności	305,9	324,0	331,8	334,8
3	izby na 1000 ludności	1068,0	1179,1	1213,0	1226,3
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
4	na 1000 ludności	18140,0	21256,2	22019,4	22330,1
5	przeciętna 1 mieszkania	59,3	65,6	66,4	66,7
	Mieszkania oddane do użytkowania:				
	mieszkania:				
6	w tysiącach	3,8	4,5	7,6	6,7
7	na 1000 ludności	1,8	2,2	3,7	3,2
8	izby na 1000 ludności	7,1	10,0	16,2	14,1
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
9	na 1000 ludności	151,6	229,3	369,1	326,9
10	przeciętna 1 mieszkania	82,9	105,7	99,8	100,8
EDUKACJA ^b EDUCA					
	Uczniowie w szkołach ^c (stan na początku roku szkolnego) w tys.:				
11	podstawowych ^d	181,4	149,4	130,3	125,7
12	gimnazjach	66,5	90,9	79,5	75,9
13	zasadniczych zawodowych ^e	39,0	16,3	17,2	17,1
14	liceach ogólnokształcących ^f	48,1	38,2	34,0	31,5
15	liceach profilowanych	x	8,0	3,4	2,3
16	technikach ^f	45,9	31,4	32,1	32,5
17	artystycznych ogólnokształcących ^g	1,0	1,0	0,7	0,7
18	policealnych	11,3	19,4	18,7	16,4
	Absolwenci szkół ^c w tys.:				
19	podstawowych	31,3 ^h	27,4	23,5	22,2
20	gimnazjów	x	29,7	25,7	24,5
21	zasadniczych zawodowych ^e	12,3	5,1	5,4	5,5
22	liceów ogólnokształcących ⁱ	10,3	12,3	11,7	10,7
23	liceów profilowanych	x	2,8	1,4	0,8
24	techników ⁱ	9,0	6,9	6,5	6,7
25	artystycznych ogólnokształcących ^g	0,1	0,1	0,1	0,1
26	policealnych	4,3	6,9	4,4	4,3
27	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^{ik} (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	15,3	13,2	12,2	11,3

^a Na podstawie bilansów. ^b Patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 194. ^c Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem 2004/05 łącznie; ^e — ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^f — z uzupełniającymi odpowiednio: liceami pełniącymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi od roku szkolnego 2005/06 i technikumami od roku szkolnego 2006/07. ^k Od roku

^a Based on balances. ^b See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 194. ^c Excluding schools for adults, school year including: ^e — special job-training schools; ^f — supplementary schools: general secondary and technical secondary schools: general secondary since 2005/06 school year and technical secondary since 2006/07 school year respectively. ^k Since

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.) INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)					
				Dwellings stocks ^a (in 2000 – inhabited; as of 31 XII): dwellings:	
703,8	709,7	715,3	721,2	in thousands	1
335,4	338,2	341,2	344,6	per 1000 population	2
1255,2	1267,2	1280,1	1294,8	rooms per 1000 population	3
				useful floor area of dwellings in m ² :	
22950,9	23226,7	23517,3	23844,3	per 1000 population	4
68,4	68,7	68,9	69,2	average per dwelling	5
				Dwellings completed: dwellings:	
5,8	6,4	6,4	6,7	in thousands	6
2,8	3,1	3,0	3,2	per 1000 population	7
12,4	13,1	13,6	14,1	rooms per 1000 population	8
				useful floor area of dwellings in m ² :	
285,1	303,7	315,6	328,4	per 1000 population	9
103,0	99,2	104,1	103,1	average per dwelling	10
I WYCHOWANIE TION ^b					
				Pupils and students in schools ^c (as of beginning of the school year) in thous.:	
122,9	121,6	120,7	119,7	primary ^d	11
72,2	68,8	65,5	62,9	lower secondary	12
16,9	16,1	15,0	13,9	basic vocational ^e	13
29,9	28,6	27,8	26,9	general secondary ^f	14
1,8	1,4	0,8	0,4	specialized secondary	15
32,5	31,7	31,0	30,2	technical secondary ^f	16
0,7	0,7	0,7	0,7	general art ^g	17
17,1	19,3	18,7	16,0	post-secondary	18
				Graduates in schools ^c in thous.:	
21,4	20,3	19,9	.	primary	19
23,3	22,3	21,4	.	lower secondary	20
5,6	5,4	5,0	.	basic vocational ^e	21
9,9	9,5	9,3	.	general secondary ⁱ	22
0,7	0,5	0,4	.	specialized secondary	23
7,4	7,0	7,3	.	technical secondary ⁱ	24
0,1	0,1	0,1	.	general art ^g	25
4,9	4,9	5,8	.	post-secondary	26
				Graduates of basic vocational, general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools ^{ik} (excluding schools or adults) per 1000 population	27
11,3	10,7	10,5	.		

jątkiem szkół policealnych. *d* Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego. *e, f* Od roku ogólnokształcącymi i technikami. *g* Dające uprawnienia zawodowe. *h* Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. *i* Łącznie z uczszkolnego 2004/05 łącznie z liceami profilowanymi i szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

except post-secondary schools. *d* Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. *e, f* Since 2004/05 respectively. *g* Leading to professional certification. *h* Data include graduates of 8th and 6th grade. *i* Including supplementary general 2004/05 school year including specialized secondary schools as well as special job-training schools.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
EDUKACJA^a					
EDUCA					
1	Studenci szkół wyższych ^b (stan w dniu 30 XI) w tys.	69,3	88,8	84,1	85,0
2	Absolwenci szkół wyższych ^{bc} w tys.	14,1	19,5	21,2	21,8
3	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	17,8	21,2	19,6	19,6
4	Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	4,8	6,7	4,1	4,2
5	Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego): miejsca w przedszkolach w tys.	34,0	31,1	33,4	35,9
6	dzieci ^d w tys.:				
6	w przedszkolach	35,3	30,6	34,0	35,9
7	w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	10,9	10,8	10,4	12,2
8	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	353	363	420	439
OCHRONA ZDROWIA^e					
HEALTH CARE^e					
9	Pracownicy medycyny ^f (stan w dniu 31 XII):				
9	lekarze	3676	3617	3748	4113
10	lekarze dentyści	574	595	601	637
11	pielęgniarki ^g	9514	9274	9338	9590
12	Łóżka w szpitalach ogólnych ^h (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	45,2	43,6	44,9	43,7
13	Leczeni w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	1549	1610	1680	1680
14	Przychodnie ⁱ (stan w dniu 31 XII)	454	560	612	663
15	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	464	541	522	505
16	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę ogólnodo- stępną	4457	3823	3962	4097
17	Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:				
17	lekarskie	5,7	6,9	7,1	7,0
18	stomatologiczne	0,6	0,6	0,6	0,7
19	Dzieci w żłobkach ^k i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku ^l do 3 lat	15,3	14,1	18,8	19,3
KULTURA					
CULTURE					
20	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	481	464	452	450
21	Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	3719	3747	3744	3714
22	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	176	175	150	147
23	Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych w wol.: na 1000 ludności	3523	3325	2774	2767
24	na 1 czytelnika	20,0	19,0	18,5	18,8
25	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	2,3	2,3	2,3	2,3
26	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^m na 1000 ludności	364	287	341	307
27	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	23	26	27	29
28	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	439	332	386	441

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 194. ^b Łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami cudzoziemców. ^c W 2000 r. — z roku kalendarzowego; patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 11 na str. 196. ^d przedszkolnymi; w latach 2008–2012 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do 2011 r. pracujący bezpośrednio z pacjentem; od 2006 r. łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest praktyka lekarska i pielęgniarska dla noworodków. ^e Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i opieka społeczna” ust. 2 na str. 227. ^f Łącznie z oddziałami preżami organizowanymi w plenerze.

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 194. ^b Including branch sections, basic organizational units of Internal Affairs; excluding foreigners. ^c In 2000 — the calendar year; see general notes to the chapter “Education”, item 11 on page 196. ^d excluding pre-primary education in the units performing health care activities (unit the 2011 defined as health care institution). ^e since 2006 including persons for whom the primary workplace is a medical and nurse practice. ^f Including master nurses. ^g Including master nurses. ^h Excluding care and social welfare” item 2 on page 227. ^k Including nursery wards. ^l Until 2010 excluding children’s clubs. ^m Data concern activity

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
I WYCHOWANIE (dok.)					
<i>TION^a (cont.)</i>					
84,2	81,5	76,2	68,7	Students of higher education institutions ^b (as of 30 XI) in thous.	1
23,1	23,3	21,5	.	Graduates of higher education institutions ^{bc} in thous.	2
20,0	20,4	20,0	17,1	Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thous.	3
5,2	5,0	4,6	.	Graduates of schools for adults in thous.	4
37,2	39,6	42,8	46,3	Pre-primary education (as of beginning of the school year): places in nursery schools in thous.	5
37,3	39,4	42,0	44,9	children ^d in thous.:	6
12,9	17,2	16,8	18,7	in nursery schools	7
435	435	447	473	in pre-primary sections in primary schools	8
				Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3–6	
I POMOC SPOŁECZNA					
SOCIAL WELFARE					
4118	4117	4475	4499	Medical personnel ^f (as of 31 XII):	9
629	663	684	690	doctors	10
9704	9628	10907	10739	dentists	11
				nurses ^g	12
43,0	43,0	45,3	46,1	Beds in general hospitals ^h (as of 31 XII) per 10 thous. population	13
1682	1673	1810	1857	In-patients in general hospitals per 10 thous. population	14
671	751	755	758	Out-patients departments ⁱ (as of 31 XII)	15
527	584	583	580	Generally available pharmacies (as of 31 XII)	16
3982	3593	3596	3608	Population (as of 31 XII) per 1 generally available pharmacy	17
6,8	7,0	7,2	7,2	Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:	18
0,7	0,7	0,8	0,7	medical	19
19,2	23,1	30,3	35,5	dental	20
				Children in nurseries ^k and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children up to age 3 ^l	21
TURYSTYKA					
TOURISM					
443	441	438	425	Public libraries (including branches; as of 31 XII)	22
3626	3600	3567	3512	Public library collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.	23
145	143	139	136	Public library borrowers per 1000 population	24
2654	2660	2675	2652	Public library loans in vol.:	25
18,4	18,6	19,3	19,5	per 1000 population	26
2,3	2,3	2,3	2,3	per borrower	27
316	315	307	303	Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population	28
29	28	27	29	Audience in theatres and music institutions ^m per 1000 population	29
380	411	382	393	Museums with branches (as of 31 XII)	30
				Museum and exhibition visitors per 1000 population	31

organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi, bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych; bez *d* Od 2008 r. łącznie z — nieuwzględnionymi w podziale według rodzaju placówek — zespołami wychowania przedszkolnego i punktami określanych jako zakłady opieki zdrowotnej). *e* Od 2012 r. łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. *f* Od 2005 r. legnicka. *g* Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. *h* Bez miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych; od 2008 r. łącznie z łózkami i inkubatorami. *i* Do 2010 r. bez klubów dziecięcych. *m* Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z im-

in another location as well as teaching centres in another location, excluding academies of the Ministry of National Defence and the Ministry *d* Since 2008 including, entities excluding in division according to type, pre-primary education groups and pre-primary points; in 2008–2012 *e* Since 2012 including data of Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. *f* Since 2005 working directly with a patient; day places in hospital wards; since 2008 including beds and incubators for newborns. *i* See general notes to the chapter "Health performed in voivodship area, including outdoor events.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					KULTURA. CULTURE.
1	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	28	20	19	16
2	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	4,3	4,7	5,9	5,5
3	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	361	486	805	895
	Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:				
4	radiowi	259	256	208	201
5	televizyjni	254	247	202	195
6	Baza noclegowa turystyki ^a (stan w dniu 31 VII)	386	338	306	296
7	w tym hotele	49	73	84	89
8	Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	144,8	127,3	119,8	125,8
9	Korzystający z noclegów na 1000 ludności	278,7	320,4	376,4	370,4
					ROLNICTWO ^b AGRICULTURE ^b
10	Użytki rolne (stan w czerwcu) ^{cd} w tys. ha	1134,2	1045,9	1107,6	1087,5
11	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	99,3	99,1
12	Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) ^{de} w tys. ha	962,3	909,5	975,1	951,1
	w tym w %:				
13	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi) ..	71,1	67,4	65,6	64,8
14	w tym: pszenica	22,5	19,8	19,7	20,7
15	żyto	14,8	8,8	7,9	8,0
16	ziemniaki	5,5	3,0	2,7	2,4
17	buraki cukrowe	6,0	5,4	3,2	3,7
	Zbiory w tys. t:				
18	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	1695,2	1941,8	2040,3	2282,1
19	w tym: pszenica	673,1	714,7	797,5	876,8
20	żyto	270,7	190,3	180,8	208,2
21	ziemniaki ^f	1065,4	465,6	488,8	469,8
22	buraki cukrowe	2368,6	1820,2	1611,2	1997,2
	Plony z 1 ha w dt:				
23	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	24,8	31,7	31,9	37,1
24	w tym: pszenica	31,1	39,7	41,6	44,6
25	żyto	19,0	23,6	23,5	27,2
26	ziemniaki ^f	202	170	183	202
27	buraki cukrowe	411	373	522	566
	Zwierzęta gospodarskie ^d :				
	bydło (stan w czerwcu):				
28	w tysiącach sztuk	423,4	408,6	444,9	482,6
29	na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	37,3	39,1	40,2	44,4
	trzoda chlewna (stan w końcu lipca):				
30	w tysiącach sztuk	2037,6	2151,2	1810,1	1724,6
31	na 100 ha użytków rolnych ^c w szt.	179,6	205,7	163,4	158,6
	Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^c :				
32	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^g w kg	267,9	302,2	275,6	276,2
33	mleka krowiego w l	594,2	716,9	730,0	815,4

^a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. ^c użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. ^d W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^e Od 2010 r. bez ^g Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze

^a Since 2011 concern establishments 10 and more bed places. ^b Data are presented according to the official residence of land user. ^c of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. ^d In 2010 data of the Agricultural Census. ^e Since 2010 gardens. ^g Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
TURYSTYKA (dok.)					
TOURISM (cont.)					
17	17	18	20	Fixed cinemas (as of 31 XII)	1
5,7	6,2	7,0	7,2	Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000 population	2
839	850	836	857	Audience in fixed cinemas per 1000 population	3
Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:					
197	195	196	197	radio	4
191	189	189	190	television	5
316	325	333	331	Tourist accommodation establishments ^a (as of 31 VII)	6
92	92	94	95	of which hotels	7
118,4	118,4	126,6	125,7	Number of beds (as of 31 VII) per 10 thous. population	8
378,3	397,5	401,4	413,9	Tourists accommodated per 1000 population	9
I LEŚNICTWO					
AND FORESTRY					
1078,8	1051,7	1010,3	1052,3	Agricultural land (as of June) ^{cd} in thous. ha	10
99,2	98,5	99,0	99,5	of which in good agricultural condition in %	11
898,5	898,1	857,8	903,9	Sown area (as of June) ^{de} in thous. ha	12
of which in %:					
62,6	63,3	62,8	58,5	basic cereals (including cereal mixed)	13
21,2	21,7	17,1	21,9	of which: wheat	14
7,0	7,1	6,4	8,8	rye	15
2,1	2,1	2,4	2,0	potatoes	16
4,3	4,2	4,7	4,1	sugar beets	17
Crop production in thous. t:					
2063,5	2030,9	1950,8	2154,9	basic cereals (including cereal mixed)	18
853,2	845,7	603,8	964,2	of which: wheat	19
156,0	156,2	156,7	238,6	rye	20
430,9	452,0	500,7	426,5	potatoes ^f	21
1837,9	2111,6	2430,4	2246,4	sugar beets	22
Yields per 1 ha in dt:					
36,7	35,7	36,2	40,7	basic cereals (including cereal mixed)	23
44,8	43,4	41,3	48,6	of which: wheat	24
24,9	24,6	28,4	30,1	rye	25
232	235	243	235	potatoes ^f	26
479	561	601	605	sugar beets	27
Livestock ^d :					
cattle (as of June):					
465,5	460,6	463,7	489,6	in thousands heads	28
43,2	43,8	45,9	46,5	per 100 ha of agricultural land ^c in heads	29
pigs (as of the end of July):					
1789,5	1605,7	1398,4	1249,0	in thousands heads	30
165,9	152,7	138,4	118,7	per 100 ha of agricultural land ^c in heads	31
Production per 1 ha of agricultural land ^c :					
of animals for slaughter in terms of meat (including fats					
299,6	289,7	321,0	321,2	and pluck) ^g in kg	32
805,1	825,9	835,5	828,3	of cows' milk in l	33

^c Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyzioranie (nawozy zielone). ^f Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych, poubojowej ciepłej.

^c Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). ^f Since 2010 excluding kitchen

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
ROLNICTWO^a					
AGRICULTURE^a					
	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych ^b :				
	ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożo- wymi) w kg	535	728	410	740
1	ziemiaki w kg	129	108	122	115
2	buraki cukrowe w kg	2088	1740	1486	1837
3	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w kg	162	234	220	221
4	mleko krowie w l	430	585	590	604
5	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^{bde} w kg:				
6	mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	109,1	132,3	189,8	175,5
7	wapniowych	94,9	89,3	35,9	38,9
8	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. – stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych ^{bc} w szt.	7,4	8,2	8,6	8,8
9	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII):	413,2	425,7	427,9	428,6
10	w tysiącach hektarów	403,2	415,7	418,0	418,7
11	na 1 mieszkańca w ha	0,2	0,2	0,2	0,2
12	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	22,4	23,1	23,3	23,3
13	Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m ³	295,6	342,5	377,7	381,0
PRZE INDU					
	Produkcja sprzedana przemysłu:				
14	w milionach złotych (ceny bieżące)	30859,4	40183,9	39369,1
15	rok poprzedni = 100 (ceny stałe ^f)	x	x	101,4	93,2
16	2005 = 100 (ceny stałe ^f)	x	x	127,2	118,6
17	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	x	224111	272613	286365
18	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	x	14924	19446	19030
BUDOW CONS					
	Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^g (ceny bieżące):				
19	w milionach złotych	3600,5	5288,9	6916,5
20	na 1 mieszkańca w zł	x	1741,3	2559,4	3343,3
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ					
TRANSPORT AND COMMUNICATIONS					
	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^h :				
21	w kilometrach	1412	1272	1302	1301
22	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	7,9	7,1	7,2	7,2
	Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):				
23	w kilometrach	13767	14109	14609	15140
24	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	76,6	78,5	81,3	84,3
	Samochody osobowe zarejestrowane ⁱ :				
25	w tysiącach sztuk	529,2	595,9	848,7	883,0
26	na 1000 ludności	255,9	288,1	410,4	426,8

^a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. ^b Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących mięsa: wołowego, cielęcego wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowego; w wadze poubojowej cieplej. ^d W roku gospodarczym. ^e budowlane — według miejsca wykonywania robót. ^h Dane dotyczą sieci Polskich Kolei Państwowych (PKP), od 2005 r. również innych

^a Data by official residence of land user. ^b Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight. ^d In farming year. ^e In 2010 data of the Agricultural Census. ^h rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP), as well as since 2005 of other entities which are administrators of railway infrastructure

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
I LEŚNICTWO (dok.) AND FORESTRY (cont.)					
				<i>Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land^b:</i>	
739	690	814	758	<i>basic cereal grains (including cereal mixed) in kg</i>	1
112	128	182	153	<i>potatoes in kg</i>	2
1600	2049	2276	2252	<i>sugar beets in kg</i>	3
247	245	262	310	<i>animals for slaughter in terms of meat (including fats)^c in kg</i>	4
617	665	723	698	<i>cows' milk in l</i>	5
				<i>Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land^{bde} in kg:</i>	
155,7	169,2	169,1	174,3	<i>mineral or chemical (including mixed fertilizers)</i>	6
48,2	60,6	48,3	55,0	<i>lime</i>	7
8,2	.	.	8,5	<i>Agricultural tractors (as of June; in 2000 – as of 31 XII) per 100 ha of agricultural land^{bc} in units</i>	8
429,6	430,1	430,8	431,0	<i>Forest land (as of 31 XII) in thous. ha</i>	9
				<i>Forest areas (as of 31 XII):</i>	
419,6	420,2	420,9	421,1	<i>in thousands hectares</i>	10
0,2	0,2	0,2	0,2	<i>per capita in ha</i>	11
23,3	23,4	23,4	23,4	<i>Forest cover (as of 31 XII) in %</i>	12
381,1	360,8	400,2	386,5	<i>Removals (timber) per 100 ha of forest area in m³</i>	13
MYSŁ STRY					
				<i>Sold production of industry:</i>	
44788,4	49566,3	49831,6	49935,4	<i>in million zlotys (current prices)</i>	14
119,2	102,8	99,5	104,4	<i>previous year = 100 (constant prices^f)</i>	15
141,4	145,4	144,7	151,1	<i>2005 = 100 (constant prices^f)</i>	16
326337	362523	371908	381915	<i>per employee in zł (current prices)</i>	17
21341	23624	23754	23846	<i>per capita in zł (current prices)</i>	18
NICTWO TRUCTION					
				<i>Sales of construction and assembly production^g (current prices):</i>	
6146,8	8902,3	7810,9	6900,9	<i>in million zlotys</i>	19
2928,8	4243,0	3723,3	3295,4	<i>per capita in zł</i>	20
— stan w dniu 31 XII					
— as of 31 XII					
				<i>Railway lines operated – standard gauge^h:</i>	
1259	1258	1276	1195	<i>in kilometres</i>	21
7,0	7,0	7,1	6,6	<i>per 100 km² of total area in km</i>	22
				<i>Hard surface public roads (urban and non-urban):</i>	
15639	16104	16489	16701	<i>in kilometres</i>	23
87,0	89,6	91,7	92,9	<i>per 100 km² of total area in km</i>	24
				<i>Registered passenger carsⁱ:</i>	
925,8	968,2	1001,1	1035,8	<i>in thousand units</i>	25
441,1	461,4	477,6	495,0	<i>per 1000 population</i>	26

działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytkowników rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. *c* Dotyczy *e* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *f* Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10, na str 24. *g* Zrealizowanej przez podmioty podmiotów, będących zarządcami infrastruktury kolejowej. *i* Od 2011 r. łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. c Concerns meat: *f* See general notes to Yearbook, item 10, on page 24. *g* Realized by construction units — by place of performing works. *h* Data concern *i* Since 2010 including cars having temporary permissions given at the end of the year.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.) MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ TRANSPORT AND COMMUNICATIONS					
	Placówki dla usług pocztowych ^a :				
1	w liczbach bezwzględnych	471	463	476	467
2	na 100 tys. ludności	22,8	22,4	23,0	22,6
	Telefoniczne łącza główne ^b :				
3	w tysiącach	593,2	587,1	439,0	396,6
4	na 1000 ludności	286,9	283,8	212,3	191,7
HAN TRA					
	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):				
5	w milionach złotych	15520,4	15661,2	20498,8	20539,3
6	na 1 mieszkańca w zł	7501	7574	9920	9928
7	Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	26,0 ^c	20,1	20,9	19,4
8	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	80 ^c	103	99	107
FINANSE PUBLIC					
	Budżety gmin ^d				
	Dochody:				
9	w milionach złotych	1479,1	2346,6	3191,1	3372,4
10	na 1 mieszkańca w zł	1176	1844	2488	2618
	Wydatki:				
11	w milionach złotych	1553,5	2327,5	3198,6	3574,7
12	na 1 mieszkańca w zł	1236	1829	2494	2775
	Budżety miast na prawach powiatu				
	Dochody:				
13	w milionach złotych	1418,8	1915,6	2715,9	2643,8
14	na 1 mieszkańca w zł	1748	2409	3465	3386
	Wydatki:				
15	w milionach złotych	1571,2	1972,8	2860,1	2823,3
16	na 1 mieszkańca w zł	1936	2481	3649	3616
	Budżety powiatów				
	Dochody:				
17	w milionach złotych	582,2	682,6	866,8	1014,0
18	na 1 mieszkańca w zł	463	536	676	787
	Wydatki:				
19	w milionach złotych	580,6	676,7	863,7	1082,8
	na 1 mieszkańca w zł	462	532	673	841
	Budżet województwa				
	Dochody:				
20	w milionach złotych	180,7	324,5	625,7	952,1
21	na 1 mieszkańca w zł	87	157	303	460
	Wydatki:				
22	w milionach złotych	192,6	370,2	640,7	974,5
23	na 1 mieszkańca w zł	93	179	310	471

^a Dane dotyczą operatora wyznaczonego; w 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych. ^b Dane dotyczą ^d Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Data concern appointed operator; in 2000 post offices and telecommunication service offices. ^b Data concern operators of the public expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
— stan w dniu 31 XII (dok.)					
— as of 31 XII (cont.)					
				<i>Postal service offices^a:</i>	
466	448	449	414	<i>in absolute numbers</i>	1
22,2	21,3	21,4	19,8	<i>per 100 thous. population</i>	2
				<i>Fixed main line^b:</i>	
379,5	324,7	281,1	257,3	<i>in thousands</i>	3
180,8	154,8	134,1	123,0	<i>per 1000 population</i>	4
DEL					
DE					
				<i>Retail sales (current prices):</i>	
19797,0	22916,7	22738,8	22793,1	<i>in million zlotys</i>	5
9433	10922	10839	10884	<i>per capita in zl</i>	6
18,1	18,4	19,0	19,0	<i>Shops (as of 31 XII) in thous.</i>	7
116	114	110	110	<i>Population (as of 31 XII) per 1 shop</i>	8
PUBLICZNE					
FINANCE					
				Budgets of gminas^d	
				<i>Revenue:</i>	
3670,1	3822,1	4037,7	4148,2	<i>in million zlotys</i>	9
2798	2908	3067	3150	<i>per capita in zl</i>	10
				<i>Expenditure:</i>	
4035,3	4015,3	4030,5	4133,1	<i>in million zlotys</i>	11
3076	3055	3062	3139	<i>per capita in zl</i>	12
				Budgets of cities with powiat status	
				<i>Revenue:</i>	
2778,6	2985,0	3281,6	3497,5	<i>in million zlotys</i>	13
3530	3807	4200	4500	<i>per capita in zl</i>	14
				<i>Expenditure:</i>	
3068,9	3405,1	3633,4	3626,8	<i>in million zlotys</i>	15
3899	4343	4650	4667	<i>per capita in zl</i>	16
				Budgets of powiats	
				<i>Revenue:</i>	
1149,3	1185,3	1150,5	1203,9	<i>in million zlotys</i>	17
876	902	874	914	<i>per capita in zl</i>	18
				<i>Expenditure:</i>	
1222,4	1199,2	1123,2	1198,5	<i>in million zlotys</i>	19
932	913	853	910	<i>per capita in zl</i>	
				Budget of voivodship	
				<i>Revenue:</i>	
821,6	736,6	759,8	755,8	<i>in million zlotys</i>	20
391	351	362	361	<i>per capita in zl</i>	21
				<i>Expenditure:</i>	
850,8	775,0	766,1	742,3	<i>in million zlotys</i>	22
405	369	365	354	<i>per capita in zl</i>	23

operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. c Dane nieporównywalne w związku ze zmianą w 2004 r. metody badania sklepów.

telecommunication network. c Data are not comparable due to change in 2004 the method of shop survey. d Excluding revenue and

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
INWESTYCJE INVESTMENTS					
	Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				
1	w milionach złotych	4800,8	5420,8	9954,0	11120,4
2	na 1 mieszkańca w zł	2320	2622	4817	5375
	Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				
3	w milionach złotych	62479,5	77411,9	93852,8	102238,0
4	na 1 mieszkańca w zł	30215	37429	45385	49412
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY					
5	Ogółem: w tysiącach	168,7	187,2	192,2	182,0
6	na 10 tys. ludności	816	905	929	880
	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:				
7	w tysiącach	31,5	37,6	40,7	41,5
8	1999 = 100	110,0	131,3	142,0	144,7
	w tym:				
9	spółdzielnie	1,1	1,0	1,0	1,0
10	spółki handlowe	6,5	9,3	10,4	10,8
11	w tym z udziałem kapitału zagranicznego	1,2	1,4	1,6	1,6
12	spółki cywilne	13,9	12,7	12,7	12,6
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:				
13	w tysiącach	137,2	149,6	151,5	140,6
14	1999 = 100	106,0	115,7	117,1	108,7
15	na 10 tys. ludności	663	723	733	679
RACHUNKI REGIONAL					
	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				
16	w milionach złotych.....
17	na 1 mieszkańca w zł
18	Produkt krajowy brutto (ceny stałe) — rok poprzedni = 100
	Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				
19	w milionach złotych
20	na 1 mieszkańca w zł
	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				
21	w milionach złotych
22	na 1 mieszkańca w zł
23	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych — rok poprzedni = 100

a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. b Bez osób prowadzących
a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Act of Accounting. b Excluding persons tending private

2010	2011	2012	2013	SPECIFICATION	No.
ŚRODKI TRWAŁE ^a					
FIXED ASSETS ^a					
				<i>Investment outlays (current prices):</i>	
10627,1	11313,1	9567,4	9285,9	<i>in million zlotys</i>	1
5064	5392	4561	4434	<i>per capita in zł</i>	2
				<i>Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):</i>	
108800,7	120926,9	126657,5	135753,4	<i>in million zlotys</i>	3
51842	57629	60417	64874	<i>per capita in zł</i>	4
W REJESTRZE REGON ^b — stan w dniu 31 XII					
IN THE REGON REGISTER ^b — as of 31 XII					
186,0	184,4	188,0	191,3	<i>Total: in thousands</i>	5
886	879	897	914	<i>per 10 thous. population</i>	6
				<i>Legal persons and organizational entities without legal personality:</i>	
43,1	44,2	46,6	48,1	<i>in thousands</i>	7
150,3	154,2	162,1	167,7	<i>1999 = 100</i>	8
				<i>of which:</i>	
1,0	1,0	1,0	1,0	<i>co-operatives</i>	9
11,4	11,9	12,7	13,5	<i>commercial companies</i>	10
1,7	1,7	1,8	1,8	<i>of which with foreign capital participation</i>	11
12,8	13,0	13,2	13,3	<i>civil law partnerships</i>	12
				<i>Natural persons conducting economic activity:</i>	
142,9	140,2	141,4	143,2	<i>in thousands</i>	13
110,5	108,4	109,3	110,7	<i>1999 = 100</i>	14
681	668	674	684	<i>per 10 thous. population</i>	15
REGIONALNE ACCOUNTS					
				<i>Gross domestic product (current prices):</i>	
65035	69183	71526	.	<i>in million zlotys</i>	16
30987	32974	34095	.	<i>per capita in zł</i>	17
	103,4	100,7	.	<i>Gross domestic product (constant prices) — previous year = 100</i>	18
				<i>Gross value added (current prices):</i>	
57277	60813	63380	.	<i>in million zlotys</i>	19
27291	28985	30213	.	<i>per capita in zł</i>	20
				<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>	
44770	46445	47963	.	<i>in million zlotys</i>	21
21332	22136	22863	.	<i>per capita in zł</i>	22
	99,1	99,6	.	<i>Gross real disposable income in the households sector — previous year = 100</i>	23

gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

farms in agricultural.

DZIAŁ I
GEOGRAFIA

CHAPTER I
GEOGRAPHY

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE
GEOGRAPHIC LOCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	W stopniach, minutach i sekundach <i>In degrees, minutes and seconds</i>	W km <i>In km</i>	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				Extreme points of the voivodship border:
na północ (szerokość geograficzna północna)	Śliwice	53°46'51"	x	<i>in the north (northern geographic latitude)</i>
na południe (szerokość geograficzna północna)	Chodecz	52°19'51"	x	<i>in the south (northern geographic latitude)</i>
za zachód (długość geograficzna wschodnia)	Więcbork	17°14'50"	x	<i>in the west (eastern geographic longitude)</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Górzno	19°45'43"	x	<i>in the east (eastern geographic longitude)</i>
Rozciągłość: z południa na północ	x	1°27'00"	161,7	<i>Extent: from south to north</i>
z zachodu na wschód	x	2°30'48"	167,5	<i>from west to east</i>

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.
Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII
AREA AND BORDERS IN 2013
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	17972	x	<i>Area in km²</i>
Długość granicy w km	1002	100,0	<i>Length of borders in km</i>
z województwami:			<i>with voivodships:</i>
pomorskim	239	23,9	pomorskie
warmińsko-mazurskim	128	12,8	warmińsko-mazurskie
mazowieckim	205	20,5	mazowieckie
łódzkim	31	3,0	łódzkie
wielkopolskim	399	39,8	wielkopolskie

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.
Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina Gmina	Wzniesienie nad poziom morza w m Elevation above sea level in m	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt — Czarne Góry	Kamień Krajeński	189	Highest point — Czarne Góry
Najniżej położony punkt — średni poziom Wisły w Nowem	Nowe	13	Lowest point — average level of Wisła in Nowe
Najwyżej położona miejscowość — Dąbrówka	Kamień Krajeński	188	Highest locality — Dąbrówka
Najniżej położona miejscowość — Rozgarty	Grudziądz	26	Lowest locality — Rozgarty

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 4. WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS AND FALLS

ZBIORNIKI I STOPNIE WODNE RESERVOIRS AND FALLS	Rzeka River	Rok uruchomienia Year opened	Całkowita pojemność przy maksymalnym piętrzeniu w hm ³ Total capacity at maximum accumulation in hm ³	Powierzchnia przy maksymal- nym piętrzeniu w km ² Area at maximum accumulation in km ²	Maksymalna wysokość piętrzenia lub spadu w m Maximum height of accu- mulation or fall in m
Włocławek ^a	Wisła	1970	453,6	75,0	12,7
Koronowo	Brda	1960	80,6	15,6	22,0
Pakość	Noteć Zachodnia	1974	42,6	13,0	4,8
Żur	Wda	1929	16,0	3,0	15,5
Gródek	Wda	1923	5,5	1,0	11,0
Smukała	Brda	1951	2,2	0,9	8,0
Tryszczyn	Brda	1960	2,2	0,9	7,2

^a Stopień wodny.

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

^a Flow reservoir.

Source: data Ministry of the Environment and Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 5. TEMPERATURA POWIETRZA
AIR TEMPERATURES

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Temperatury w °C Temperatures in °C						
		średnie ^a average ^a				skrajne extreme		amplitudy temperatur skrajnych amplitudes of extreme temperatures
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2013	maksimum maximum	minimum minimum	
		1971–2013						
Toruń	69	8,1	8,5	8,7	8,5	37,9	-32,0	69,9

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 6. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm				Średnia prędkość wiatru w m/s Average wind velocity in m/s	Usłonecznienie w h Insolation in h	Średnie zachmurzenie w oktantach ^a Average cloudiness in octants ^a
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2013			
		średnie ^b average ^b						
		Toruń	69	528	526	583	602	2,4

^a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). ^b Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). ^b Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE DIVISION OF KUJAWSKO-POMORSKIE VOIVODSHIP IN 2013

As of 31 XII

Granica województwa ——— Border of voivodship

Granica powiatu ——— Border of powiat

Granica gminy ——— Border of gmina

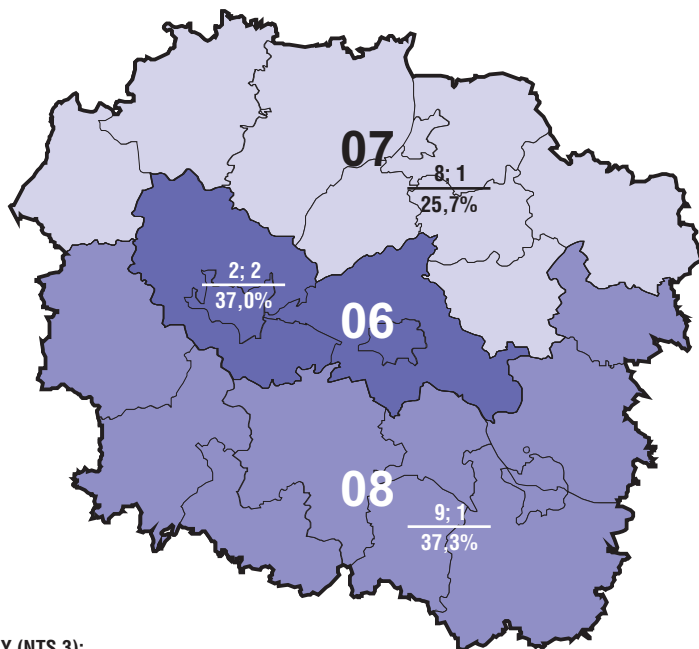
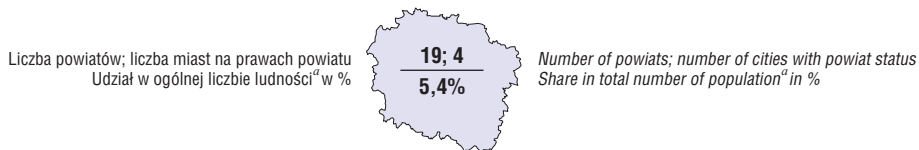
Miasto na prawach powiatu **BYDGOSZCZ** City with powiat status

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)

Stan w dniu 31 XII 2013 r.

DIVISION OF THE KUJAWSKO-POMORSKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO THE NOMENCLATURE OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS)

As of 31 XII 2013

PODREGIONY (NTS 3):
SUBREGIONS (NTS 3):

06 bydgosko-toruński

Powiaty Powiats (NTS 4):

bydgoski (8)
toruński (9)

Miasta na prawach powiatów (NTS 4):

Cities with powiat status (NTS 4):

Bydgoszcz (1)
Toruń (1)

07 grudziądzki

Powiaty Powiats (NTS 4):

brodnicki (10)
chełmiński (7)
golubsko-dobrzyński (6)
grudziądzki (6)
sępoleński (4)
świecki (11)
tucholski (6)
wąbrzeski (5)

Miasto na prawach powiatów (NTS 4):

City with powiat status (NTS 4):

Grudziądz (1)

08 włocławski

Powiaty Powiats (NTS 4):

aleksandrowski (9)
inowrocławski (9)
lipnowski (9)
mogileński (4)
nakielski (5)
radziejowski (7)
rypiński (6)
włocławski (13)
żniński (6)

Miasto na prawach powiatów (NTS 4):

City with powiat status (NTS 4):

Włocławek (1)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).

Number of gminas (NTS 5) is given in parentheses.

^a Odpowiednio dla województwa — udział w kraju, dla podregionów — udział w województwie.

^a *Respectively for voivodship — share in country, for subregions — share in voivodship.*

Uwagi ogólne

1. Dane o stanie i zmianach w **ewidencyjnym przeznaczeniu gruntów** opracowano na podstawie rocznych wykazów gruntów wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454 z późn. zm.). Ewidencją tą wprowadziła od 2002 r. zmiany polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (poprzednio ujmowanych w pozycji „grunty zabudowane i zurbanizowane”), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji „wody śródlądowe stojące”) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst, Dz. U. 2013 poz. 1205). Ustawa ta chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I—III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV—VI wytworzone z gleb organicznych. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI — najniższą.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

3. Informacje o **poborze wody** dotyczą:

1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” — jednostek organizacyjnych wnoszących

General notes

1. *Data on the condition and changes in the registered intended use of land* were developed on the basis of annual reports on land, introduced in the decree is classified according to ownership and register groups of land included in the register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction, dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454 with later amendments). A land register introduced since 2002 changes primarily consisting in the inclusion of built-up agricultural land (which previously was included in the item “built-up and urbanized land”), land under ponds (included in the item “standing inland water”) as well as ditches (which accounted for a separate item) in agricultural land.

Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text, Journal of Laws 2013 item 1205). The Law protects all agricultural land included in quality classes I—III, as well as agricultural land included in quality classes IV—VI, comprised of organic soils. Since 2009 the provisions of the Law do not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

3. Information regarding **water withdrawal** concerns:

1) in the item “for production purposes (excluding agriculture, forestry and fishing)” — organiza-

opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania;

- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” — jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” — wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

Przez **zamknięty obieg wody** rozumie się układ, w którym woda raz użyta nie jest odprowadzona do odbiornika, lecz zwracana do punktu bezpośredniego podawania wody do obiegu, do powtórnych rotacji i wykorzystania.

4. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3 pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnię ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich dopływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

tional entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually. Data regarding water withdrawal for needs of the national economy and population do not include water coming from irrigation of mines and construction facilities which is discharged to reservoir without further use;

- 2) in the item "irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds"— agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fish ponds of 10 ha or more in area;
- 3) in the item "exploitation of water supply network" — all entities responsible for the management of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, waterworks and workplaces, etc.).

A **closed water cycles system** is understood as a system, in which water that has been used once is not drained to a collector, but recycled to the point where the water is directly fed into the system for subsequent cycles and utilization.

4. Data regarding **wastewater** concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3). Data regarding **equipment with wastewater treatment plants** concern the same entities.

Wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground, or sewage network of entities engaged in production (including contaminated mine drainage water and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water comprises wastewater with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged into waters by a separate sewage,
- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C and into other waters, except for territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated wastewater** concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.

Przez ścieki oczyszczane mechanicznie rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sił, piaskowników, odłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogennych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiającą zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o komunalnych oczyszczalniach ścieków dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

Od 2003 r. komunalne oczyszczalnie chemiczne zakwalifikowano albo do oczyszczalni o podwyższonym stopniu usuwania biogenów, albo do oczyszczalni mechanicznych.

Dane o ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię pracującą na sieci kanalizacyjnej.

W przypadku gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o zakwalifikowaniu miasta do obsługiwanego przez poszczególne rodzaje oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

5. Informacje o źródłach i wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza oraz o stanie wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesio-

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Increased biogene removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment mechanical and biological or mechanical, chemical and biological of discharging wastewater was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

Data on municipal wastewater treatment plants concern those of them, which are used to treat wastewater drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage systems. Data do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported waste water (i.e., wastewater treatment plants not working within sewage network).

Since 2003 municipal chemical wastewater treatment plants were classified as treatment plants with increased biogene removal from sewage or mechanical treatment plants.

Data on urban and rural population connected to wastewater treatment plants are presented on a basis of a number of people served by wastewater treatment plants working on sewage network.

When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of wastewater treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of wastewater treatment plant.

5. Information regarding the sources and amounts of air pollutants emission from plants of significant nuisance to air quality as well as the possession of system to reduce such pollutants and the effects of their utilization concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and

nych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40 z późn. zm.). Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana jest corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań i może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapiennych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów emisji zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przetładowania substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnowianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwy przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 IV 2004 r. (jednolity tekst, Dz. U. 2013 poz. 627, z późn. zm.); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Rezerwy przyrody obejmują obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40 with later amendments). The established group of surveyed entities maintained annually which, i.a. assures comparability of data may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding particulate emissions concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding gas emission concern: sulphur dioxide, carbon oxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).

Data regarding particulate and gas emission include organized emission (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

The emission volumes of different pollutant types from various sources were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

6. Nature protection consists in maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, Natura 2000 areas, documentation sites, ecological arable lands, landscape-nature complexes, monuments of nature, plant, animal and fungi species protection.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text, Journal of Laws 2013 item 627, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

Nature reserves include areas in natural or slightly changed state, ecosystems, refuges and natural habitats. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania oraz popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzeczka, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyiska, skałki, jary, glazy narzutowe oraz jaskinie.

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany. Dane o odpadach za 2013 r. zostały opracowane w oparciu o ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013 poz. 21) zmieniającą ustawę z dnia 27 IV 2001 r. obowiązującą do 2012 r.

Informacje o **odpadach** opracowane zostały zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja

elements of inanimate nature, having essential value for the environmental, scientific, cultural or landscape reasons.

Landscape parks are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Protected landscape areas include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Documentation sites are scientifically and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.

Ecological areas are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old river beds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species etc.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exurgents, stones, ravines, erratic boulders and caves.

7. Waste means any substance or object which the holder discards or intends or is required to discard. Data on waste in 2013 have been compiled on the basis of the Law on Waste, dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21), amending the Law dated 27 IV 2001 valid until 2012.

Information regarding **waste** was compiled with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 27 IX 2001 (Journal of Laws No. 112, item 1206).

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operation the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law dated 14 XII 2012 (journal of Laws 2013 item 21).

odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 XII 2012 r. (Dz. U. 2013 poz. 21).

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i obiektach unieszkodliwiania odpadów (w tym hałdach, stawach osadowych).

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrekultywowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowej poprzez m.in. właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

8. Dane o **nakładach na środki trwałe** służących **ochronie środowiska i gospodarce wodnej** oraz ich **efektach rzeczowych** prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem indywidualnych gospodarstw rolnych oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów) jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne” a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących.

9. **Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej** są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanie-

Disposal of waste shall mean any operation which is not recovery even where the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.

Waste storage means a temporary waste, which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit collecting waste, storage of waste by the unit processing waste.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas and waste facility (including heaps, settling ponds).

Data regarding landfilled up to now (accumulated) waste concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.

Reclaimed waste disposal sites are territories where exploitation had been finished and where works connected with restoration or assigning utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics or regulating waterways were carried out.

8. *Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.*

The presented data refer to: legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of individual farmsteads as well as natural persons and partnerships conducting economic activity – keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section “Public administration and defence; compulsory social security” as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

9. *Environmental protection and water management funds are funds created from income originating i.a. from: the payments for use of natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: releasing air pollutants, placement of waste in the landfill as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground), the fines for violating environmental protection requirements, the repayments of loans granted for investors.*

czyszczeń powietrza, umieszczanie odpadów na składowisku oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej prezentuje się w układzie memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenia wymagań w zakresie ochrony środowiska – w ujęciu kasowym).

10. Podziału nakładów na środki trwałe służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz uzyskanych efektów rzeczowych według województw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji inwestycji.

Data concerning voivodship environmental protection and water management funds are presented on accrual basis (excluding fines for violating environmental protection requirements – on cash basis).

10. *The division of outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management by voivodship is made on the basis of the actual location of the investment.*

TABL. 1 (7). STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014		2005	2014	SPECIFICATION
	w ha <i>in ha</i>			przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosun- ku do roku 2013 <i>increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2013</i>	na 1000 mieszkańców ^a w ha <i>per 1000 population^a in ha</i>		
Powierzchnia ogólna^b	1796972	1797134	1797134	-	868,8	858,8	Total area^b
Użytki rolne	1188145	1178568	1171551	-1071	574,5	559,9	<i>Agricultural land</i>
grunty orne	993935	995940	993370	-606	480,6	474,7	<i>arable land</i>
sady	18446	15848	13257	-472	8,9	6,3	<i>orchards</i>
łąki trwałe	88568	84919	84228	-156	42,8	40,3	<i>permanent meadows</i>
pastwiska trwałe	51875	48024	47501	-86	25,1	22,7	<i>permanent pastures</i>
grunty rolne zabudowane	24006	23591	23178	221	11,6	11,1	<i>agricultural built-up areas</i>
grunty pod stawami	1615	1972	2010	42	0,8	1,0	<i>lands under ponds</i>
grunty pod rowami	9701	8274	8007	-14	4,7	3,8	<i>lands under ditches</i>
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	430507	436356	438794	258	208,1	209,7	<i>Forest land as well as woody and bushy land</i>
lasy	420327	426170	428491	237	203,2	204,8	<i>forests</i>
grunty zadrzewione i zakrzewione	10179	10186	10303	21	4,9	4,9	<i>woody and bushy land</i>
Grunty pod wodami	46582	47739	48088	15	22,5	23,0	<i>Lands under waters</i>
powierzchniowymi płynącymi	39162	43080	43162	-185	18,9	20,6	<i>surface flowing</i>
powierzchniowymi stojącymi	7420	4659	4926	200	3,6	2,4	<i>surface standing</i>
Grunty zabudowane i zurbanizowane	78610	81969	86955	822	38,0	41,6	<i>Built-up and urbanized areas</i>
tereny mieszkaniowe	13805	15862	17775	440	6,7	8,5	<i>residential areas</i>
tereny przemysłowe	5354	5979	6273	71	2,6	3,0	<i>industrial areas</i>
tereny inne zabudowane	4096	5803	7011	214	2,0	3,4	<i>other built-up areas</i>
tereny zurbanizowane niezabudowane	2801	2508	2625	24	1,4	1,3	<i>urbanized non-built-up areas</i>
tereny rekreacji i wypoczynku	3286	3264	3327	2	1,6	1,6	<i>recreational areas</i>
tereny komunikacyjne	48684	48109	49470	76	23,5	23,6	<i>transport areas</i>
drogi	41793	41363	42612	153	20,2	20,4	<i>roads</i>
kolejowe	6467	6321	6156	-80	3,1	2,9	<i>railway</i>
inne ^c	424	425	702	3	0,2	0,3	<i>other^c</i>
użytki kopalne	584	444	474	-5	0,3	0,2	<i>minerals</i>
użytki ekologiczne	3962	4972	5022	4	1,9	2,4	<i>Ecological arable lands</i>
Nie użytki	43536	42284	41995	12	21,0	20,1	<i>Wasteland</i>
Tereny różne ^d	5629	5246	4729	-40	2,7	2,3	<i>Miscellaneous land^d</i>

^a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2013. ^b Obszar łądowy (łącznie z wodami śródlądowymi). ^c Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp., patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 55. ^d Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a Population as of 31 December for 2004 and 2013, respectively. ^b Land area (including inland waters). ^c Airports, airport devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. see general notes item 1 on page 55. ^d Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABLE 2 (8). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a**
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w ha		in ha		
OGÓŁEM	62	63	61	80	GRAND TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne	48	52	50	53	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
mineralne: I-II	1	2	3	1	mineral: I-II
III	40	44	42	45	III
IV	2	–	–	3	IV
organiczne: IV	2	2	–	1	organic: IV
V-VI	3	4	4	3	V-VI
Inne grunty rolne	–	–	1	–	Other agricultural land
Grunty leśne	14	11	11	27	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	20	31	31	32	Residential areas
Na tereny przemysłowe	11	16	5	31	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne	13	2	1	–	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	9	5	8	5	Minerals
Pod zbiorniki wodne	–	–	–	–	Water reservoirs
Na inne cele	9	9	15	12	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Źródło: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land.

Source: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, forest land – data of the Ministry of Environment.

TABLE 3 (9). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w ha		in ha		
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	4423	4410	4518	4398	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdewastowane	4408	4364	4468	4354	devastated
zdegradowane	15	46	50	44	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	12	10	144	42	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	–	10	140	16	agricultural
leśne	6	–	4	–	forest
zagospodarowane	6	7	121	17	managed

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (10). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY
AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	240,9	245,3	254,5	247,4	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych	73,1	77,5	86,1	85,0	34,3	Production (excluding agriculture, forestry and fishing) – from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	63,8	68,2	75,6	74,7	30,2	surface
podziemne	9,0	9,2	10,3	10,1	4,1	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	51,2	52,1	54,9	51,8	20,9	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	116,6	115,7	113,5	110,7	44,7	Exploitation of water supply network ^a
wody: powierzchniowe	18,7	19,3	20,3	18,9	7,7	waters: surface
podziemne	97,9	96,4	93,2	91,8	37,1	underground

^a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

^a Water withdrawal by intakes before entering the water network.

TABL. 5 (11). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY
AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	210,0	216,9	224,0	218,3	100,0	TOTAL
Przemysł	67,5	76,1	82,0	79,9	36,6	Industry
w tym na cele produkcyjne	62,7	71,7	77,9	75,6	34,6	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	51,2	52,1	54,9	51,8	23,7	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	91,3	88,7	87,1	86,7	39,7	Exploitation water supply network ^b

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

^a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. ^b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (12). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIENIA W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING UP FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha	2241	1773	2043	2345	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napelnianych stawów rybnych ^b w ha	979	1007	1286	1248	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	51167	52083	54870	51761	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	9317	6827	8461	8831	for irrigation of agricultural and forest lands
na 1 ha	4,2	3,9	4,1	3,8	per 1 ha
do napelniania i uzupełniania stawów rybnych	41850	45256	46409	42930	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	42,7	44,9	36,1	34,4	per 1 ha

a O powierzchni co najmniej 20 ha. *b* O powierzchni co najmniej 10 ha. *c* Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

a Area of 20 ha and more. *b* Area of 10 ha and more. *c* Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7 (13). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	116,3	127,7	128,6	130,3	100,0	T O T A L
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	49,8	56,1	58,4	60,1	46,2	discharged directly by plants ^a
w tym wody chłodnicze ...	4,0	10,4	4,8	5,1	3,9	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	66,5	71,6	70,1	70,2	53,8	discharged by sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	112,2	117,3	123,7	125,2	96,1	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	110,2	114,3	120,9	121,9	93,5	treated
mechanicznie	20,4	19,8	18,6	18,5	14,2	mechanically
chemicznie ^b	1,2	1,3	3,2	2,7	2,1	chemically ^b
biologicznie	35,2	38,6	45,0	45,2	34,7	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	53,3	54,5	54,1	55,5	42,6	with increased biogene removal
nieoczyszczane	2,1	3,0	2,8	3,3	2,5	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	2,9	2,8	3,3	2,5	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	0,1	0,0	0,0	0,0	discharged by sewage network

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. *b* Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water. *b* Data concern only to industrial wastewater.

TABL. 8 (14). **ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**

Stan w dniu 31 XII

PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED

As of 31 XII

JEDNOSTKI	2005	2010	2012	2013	ENTITIES
O G Ó Ł E M	123	98	117	124	T O T A L
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	63	50	56	52	<i>Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment</i>
wyposażone w oczyszczalnie ścieków	52	39	47	42	<i>possessing wastewater treatment plants</i>
o wystarczającej przepustowości	43	33	41	35	<i>with sufficient capacity</i>
o niewystarczającej przepustowości	9	6	6	7	<i>with insufficient capacity</i>
bez oczyszczalni ścieków	11	11	9	10	<i>not possessing wastewater treatment plants</i>
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	60	48	61	72	<i>Discharging wastewater into sewage network (not possessing wastewater treatment plants)</i>

^a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

^a *Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.*

TABL. 9 (15). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**

Stan w dniu 31 XII

WASTEWATER TREATMENT PLANTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Mechaniczne <i>Mechanical</i>	Chemiczne <i>Chemical</i>	Biologiczne <i>Biological</i>	Z podwyższonym usuwaniem biogenów <i>With increased biogene removal</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych						Industrial wastewater treatment plants
Liczba						<i>Number</i>
2005	61	21	5	34	1	
2010	50	17	4	28	1	
2012	53	15	3	34	1	
2013	45	14	2	28	1	
Przepustowość w dam ³ /d						<i>Capacity in dam³/24h</i>
2005	433,8	281,1	33,7	112,5	6,5	
2010	404,2	259,9	28,0	109,8	6,5	
2012	403,6	251,2	25,8	113,8	12,8	
2013	411,2	261,7	25,4	111,4	12,8	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a						Municipal wastewater treatment plants^a
Liczba						<i>Number</i>
2005	128	1	–	93	34	
2010	141	3	–	107	31	
2012	144	2	–	112	30	
2013	140	–	–	109	31	

^a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej.

^a *Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system.*

TABL. 9 (15). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WASTEWATER TREATMENT PLANTS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Mecha- niczne <i>Mechanical</i>	Che- miczne <i>Chemical</i>	Biolo- giczne <i>Biological</i>	Z podwyż- szonym usuwaniam biogenów <i>With increased biogene removal</i>	<i>SPECIFICATION</i>
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a (dok.)						Municipal wastewater treatment plants^a (cont.)
Przepustowość w dam ³ /d 2005	436,8	0,1	x	96,7 ^b	340,0	Capacity in dam ³ /24h
2010	451,4	0,6	x	112,2 ^b	338,6	
2012	450,9	0,5	x	111,4	339,1	
2013	441,7	x	x	102,8	338,9	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^{cd} 2005	63,2	0,0	x	19,7	43,5	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^{cd}
2010	69,8	0,5	x	23,0	46,3	
2012	71,0	0,6	x	23,2	47,2	
2013	70,8	0,5	x	21,4	48,9	

^a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. ^c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków — dane szacunkowe, ludność ogółem — na podstawie bilansów. ^d Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 56.

^a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system. ^b Refers to equipment for biological treatment. ^c Population connected to wastewater treatment plants — estimated data, total population — based on balances. ^d See general notes, item 4 on page 56.

TABL. 10 (16). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW
SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA****EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS
OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	<i>SPECIFICATION</i>
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	91	81	84	84	<i>Plants of significant nuisance to air quality^a (as of 31 XII)</i>
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					<i>of which possessing systems to reduce the emission of:</i>
pyłowych	70	61	62	63	<i>particulates</i>
gazowych	15	13	15	16	<i>gases</i>
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					<i>of which without the results of meas- urements of:</i>
emisji:					<i>emission:</i>
pyłów	20	22	21	20	<i>particulates</i>
gazów	15	17	15	14	<i>gases</i>
imisji	63	66	72	72	<i>imission</i>
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					<i>Emission of pollutants in thous. t:</i>
pyłowych	7,1	4,3	3,9	3,4	<i>particulates</i>
w tym pyły ze spalania paliw	5,5	3,0	2,6	2,3	<i>of which particulates from the combustion of fuels</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	63,5	57,1	57,7	51,9	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym: dwutlenek siarki	29,5	23,1	20,5	19,3	<i>of which: sulphur dioxide</i>
tlenek węgla	17,8	15,7	16,9	12,6	<i>carbon oxide</i>
tlenki azotu	14,1	13,7	12,5	12,8	<i>nitrogen oxides</i>

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

^a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

TABL. 10 (16). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems:</i>
w tysiącach ton:					<i>in thousand tonnes:</i>
pyłowe	497,4	491,7	483,8	450,4	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla)	23,2	33,0	45,0	29,6	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					<i>in % of pollutants produced:</i>
pyłowych	98,6	99,1	99,2	99,3	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	26,8	36,6	43,8	36,3	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>

TABL. 11 (17). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony <i>Cyclones</i>	Multicyklony <i>Multi-cyclones</i>	Filtry tkaninowe <i>Fabric filters</i>	Elektrofiltry <i>Electrofilters</i>	Urządzenia mokre <i>Wet air cleaners</i>	Inne <i>Others</i>
-----------------------------------	----------------------------	---------------------------------------	---	--	---	-----------------------

URZĄDZENIA — stan w dniu 31 XII

EQUIPMENT — as of 31 XII

OGÓŁEM	2005	326	41	225	25	107	18
TOTAL	2010	274	49	295	30	122	27
	2012	249	43	282	26	109	22
	2013	259	36	288	26	104	27
Skuteczność: <i>Efficiency:</i>							
niska	2005	3	1	10	–	35	x
<i>low</i>	2010	7	9	13	–	47	x
	2012	8	7	9	–	38	x
	2013	9	7	9	–	25	x
średnia	2005	77	26	95	13	22	x
<i>moderate</i>	2010	71	27	137	9	20	x
	2012	64	21	119	9	16	x
	2013	72	19	120	9	11	x
wysoka	2005	246	14	120	12	50	x
<i>high</i>	2010	196	13	145	21	55	x
	2012	177	15	154	17	55	x
	2013	178	10	159	17	68	x

PRZEPIY W GAZÓW ODLOTOWYCH w dam³/hWASTE GAS FLOW in dam³/h

OGÓŁEM	2005	5520	2339	2796	5263	2121	217
TOTAL	2010	4932	1842	3349	5338	2201	564
	2012	3916	1373	3081	4259	1985	755
	2013	3992	1062	3023	4289	1846	942

TABL. 11 (17). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multi-cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others	
PRZEPIŹYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h (dok.) WASTE GAS FLOW in dam ³ /h (cont.)							
Skuteczność: Efficiency:							
niska low	2005 2010 2012 2013	30 362 117 127	17 303 72 72	72 61 58 58	x x x x	476 580 444 288	x x x x
średnia moderate	2005 2010 2012 2013	1332 1111 874 979	1363 1008 693 687	1310 1951 1857 1898	1753 1121 1045 1034	205 205 132 115	x x x x
wysoka high	2005 2010 2012 2013	4158 3459 2925 2886	959 531 608 303	1414 1337 1166 1067	3510 4217 3214 3255	1440 1416 1409 1443	x x x x

TABL. 12 (18). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a**

Stan w dniu 31 XII

AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w ha in ha			w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²	
OGÓŁEM	581507,4	571128,7	571180,7	571360,5	31,8	2730
Rezerwy przyrody	17478,1	9493,2	9498,9	9510,2	0,5	45
Parki krajobrazowe ^b	215043,0	223513,0	223513,2	223576,0	12,4	1068
Obszary chronionego krajobrazu ^b	334488,5	329676,6	329676,8	329758,0	18,3	1576
Stanowiska dokumentacyjne	93,5	93,6	93,6	93,6	0,0	0
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	7479,3	3023,7	3037,9	3037,9	0,2	15
Użytki ekologiczne	6925,0	5328,6	5360,3	5384,7	0,3	26
						<i>Nature reserves</i>
						<i>Landscape parks^b</i>
						<i>Protected landscape areas^b</i>
						<i>Documentation sites</i>
						<i>Landscape-nature complexes</i>
						<i>Ecological arable lands</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 58. ^b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

^a See general notes, item 6 on page 58. ^b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 13 (19). REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII
NATURE RESERVES
As of 31 XII

LATA REZERWATY	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		YEARS RESERVES	
		ogółem total	w tym pod ochroną ścisłą ^a of which strictly protected ^a		
OGÓŁEM	2005	93	17478,1	159,5	TOTAL
	2010	94	9493,2	109,4	
	2012	94	9498,9	821,8	
	2013	94	9510,2	1211,7	
Faunistyczne	8	3084,4	27,4		Fauna
Krajobrazowe	7	2824,8	197,0		Landscape
Leśne	48	2143,2	687,1		Forest
Torfowiskowe	16	963,0	296,3		Peat-bog
Florystyczne	8	87,1	–		Flora
Wodne	3	122,5	4,0		Water
Przyrody nieożywionej	1	225,1	–		Inanimate nature
Stepowe	2	58,3	–		Steppe
Słonoroślowe	1	1,9	–		Halophyte

^a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

^a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 14 (20). PARKI KRAJOBRAZOWE

Stan w dniu 31 XII
LANDSCAPE PARKS
As of 31 XII

LATA YEARS ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE ^a SETS AND LANDSCAPE PARKS ^a		Powierzchnia ^b Area ^b			
		ogółem total	w tym of which		
			lasów forest	użytków rolnych agricultural land	wód water
		w ha in ha			
OGÓŁEM	2005	232762,8	92103,4	117632,5	12423,3
TOTAL	2010	232762,8	92103,4	117632,5	12423,3
	2012	232762,8	92103,4	117632,5	12423,3
	2013	232762,9	92103,3	117633,0	12423,1
Krajeński		72850,0	19223,0	49373,0	2604,0
Zespół Parków Krajobrazowych Chelmińskiego i Nadwiślańskiego		55642,5	9370,9	38370,6	3098,6
Tucholski		25660,0	22240,0	2010,1	617,4
Gostynińsko-Włocławski		22200,0	12310,0	7800,0	875,0
Wdecki		19177,2	13346,9	5212,5	617,8
Górznięsko-Lidzbarski		13901,5	7927,0	4967,0	607,0
Brodnicki		12349,0	7072,1	2880,2	1653,6
Nadgoplański		9982,7	613,4	7019,6	2349,7

^a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. ^b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków; powierzchnia parków w granicach województwa.

^a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. ^b Including nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks; area of parks within the area of voivodship.

TABL. 15 (21). **POMNIKI PRZYRODY**
 Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2068	2622	2675	2695	T O T A L
w tym:					<i>of which:</i>
Pojedyncze drzewa	1213	1991	2044	2059	<i>Individual trees</i>
Grupy drzew	670	433	426	430	<i>Tree clusters</i>
Aleje	64	56	66	66	<i>Alleys</i>
Głazy narzutowe	86	81	79	80	<i>Erratic boulders</i>

TABL. 16 (22). **ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	74	77	80	96	<i>Plants generating waste (as of 31 XII)</i>
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	3150,6	2267,7	2268,0	4605,6	<i>Waste generated (during the year) in thous. t</i>
poddane odzyskowi	2170,8	1674,5	1961,9	2122,0	<i>recovered</i>
unieszkodliwione	470,5	201,3	128,5	2383,5	<i>treated</i>
w tym składowane ^b	407,5	148,4	101,3	2355,2	<i>of which landfilled^b</i>
magazynowane czasowo	509,3	391,9	177,6	100,1	<i>temporarily stored</i>
W % wytworzonych:					<i>In % generated:</i>
poddane odzyskowi	68,9	73,8	86,5	46,1	<i>recovered</i>
unieszkodliwione	14,9	8,9	5,7	51,8	<i>treated</i>
w tym składowane ^b	12,9	6,5	4,5	51,1	<i>of which landfilled^b</i>
magazynowane czasowo	16,2	17,3	7,8	2,2	<i>temporarily stored</i>
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) w tys. t	23248,3	17301,4	17355,5	19645,3	<i>Waste landfilled up to now (accumulated^c; end of year) in thous. t</i>
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t ...	126,2	18,9	–	1,2	<i>Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t</i>
Tereny składowania odpadów w ha:					<i>Area of storage yards in ha:</i>
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	315,8	222,3	218,3	280,6	<i>non-reclaimed (end of year)</i>
zrekultywowane (w ciągu roku)	3,0	–	–	–	<i>reclaimed (during the year)</i>

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 59. ^b Na terenach własnych zakładów i innych. ^c Na terenach własnych zakładów.

^a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 59. ^b On own plant grounds and other land. ^c On own plant grounds.

TABL. 17 (23). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2013 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku <i>Waste generated during the year</i>		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) <i>Waste landfilled up to now (accumulated^b; end of year)</i>	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	w tym poddane odzyskowi <i>of which recovered</i>		
	w tys. t <i>in thous. t</i>			
OGÓŁEM	4605,6	2122,0	19645,3	TOTAL
w tym:				<i>of which:</i>
Mieszanki popiołowo-żużlowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	154,4	80,0	2234,7	<i>Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste</i>
Mieszaniny popiołów lotnych i odpadów stałych z wapnio- wych metod odsiarczania gazów odlotowych	39,0	39,0	–	<i>Mixtures of fly ash and solid waste originating from lime- stone methods of desulphuri- sation of waste gases</i>
Popioły lotne z węgla	278,4	278,4	2110,8	<i>Coal fly ash</i>
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	92,5	61,5	4,4	<i>Slag, furnace ash and particu- lates from boilers</i>

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 59. *b* Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 59. *b* On own plant grounds.

TABL. 18 (24). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)**
**OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER
MANAGEMENT^a (current prices)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
Ochrona środowiska	461993,0	495407,5	462823,9	384597,2	Environmental protection
w tym:					<i>of which:</i>
Ochrona powietrza atmosferycz- nego i klimatu	25753,7	103258,1	90935,3	20996,8	<i>Protection of air and climate</i>
w tym wydatki na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	10504,9	38665,4	32994,4	7271,4	<i>of which outlays on new fuel com- bustion technologies and tech- niques as well as the moderni- zation of boiler and thermal en- ergy plants</i>
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	196868,0	317062,2	237926,2	202161,6	<i>Wastewater management and protection of waters</i>
w tym nakłady na:					<i>of which outlays on:</i>
oczyszczanie ścieków komunalnych	48612,9	47914,9	25588,5	27832,6	<i>municipal wastewater treatment</i>
sieć kanalizacyjną odprowadza- jącą ścieki i wody opadowe	135033,4	226553,6	182105,7	156738,0	<i>sewage network discharging wastewater and precipitation water</i>

a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.

a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy.

TABL. 18 (24). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (dok.)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych ... w tym nakłady na:	227132,5	66635,8	56918,0	133948,5	Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water of which outlays on:
zbieranie odpadów ^b i ich transport w tym selektywne zbieranie odpadów	5001,3	7831,0	2948,9	19702,5	waste collection ^b and transportation including selective waste collection
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	3770,9	3060,2	1998,4	15871,9	
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	5175,9	45909,3	21048,6	92886,7	removal and treatment of waste ^b reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as of other devastated and degraded areas
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	3916,4	#	2739,8	4050,1	Protection of biodiversity and landscape
Zmniejszanie hałasu i wibracji	–	–	15934,7	51,6	Noise and vibration reduction
	1103,0	618,0	18571,5	1940,0	
Gospodarka wodna	59604,8	265304,2	121597,9	107946,6	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	30305,4	112008,0	57187,9	46525,6	Water intakes and pipe systems
Stacje uzdatniania wody	25942,7	133222,3	28758,6	16252,9	Water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	–	1570,2	2250,0	18979,9	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków	2108,4	16629,5	9633,7	4233,5	Regulation and management, of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	1248,3	1874,2	23767,7	21954,7	Flood embankments and pump stations

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. ^b Przemysłowych i komunalnych.

^a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. ^b Industrial and municipal.

TABL. 19 (25). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r.:					Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/y:
pyłowych	18905	1768	252	–	particulates
gazowych	–	–	2821	–	gases
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km discharging:
ścieki	274,8	342,5	255,5	324,4	wastewater
wody opadowe	20,2	45,9	36,5	18,6	precipitation water

TABL. 19 (25). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) <i>ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)</i>					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód (dok.)					Wastewater management and protection of waters (cont.)
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	6	2	2	–	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne	5	2	–	–	of which municipal
mechaniczne	3	1	–	–	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	2	1	1	–	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	1	–	1	–	with increased biogene removal ^a
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	6247	17070	2080	826	capacity of treatment plants in m ³ /24h
w tym oczyszczalni komunalnych	6175	17070	330	775	of which municipal
mechanicznych	635	480	330	36	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	5540	16590	100	790	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	72	x	1650	–	with increased biogene removal ^a
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przedomowe):					Farmstead treatment facilities (homestead):
obiekty	423	1297	1543	1503	facilities
przepustowość w m ³ /d	358	3073	3897	2256	capacity in m ³ /24h
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial waste pre-treatment plants:
obiekty	–	1	1	1	facilities
przepustowość w m ³ /d	x	250	480	14	capacity in m ³ /24h
Gospodarka odpadami					Wastes management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					Waste treatment plants:
obiekty	–	–	2	1	facilities
wydajność w t/yr	x	x	205140	23000	capacity in t/yr
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	–	–	–	–	facilities
powierzchnia w ha	2,5	5,5	–	–	area in ha
wydajność w t/yr	2615	120000	x	x	capacity in t/yr
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^b w t/yr	7016	x	x	700	Capacity of waste utilization systems ^c in t/yr
GOSPODARKA WODNA <i>WATER MANAGEMENT</i>					
Wydajność ujęć wodnych ^c w m ³ /d	2511	4290	3352	1687	Capacity of water intakes ^c in m ³ /24h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	3253	11262	2192	3045	Water treatment in m ³ /24h
Sieć wodociągowa w km	400,8	510,3	170,8	246,6	Water supply network in km
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	–	9,2	13,8	16,6	Regulation and management of rivers and streams in km
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	–	–	14,9	4,9	Flood embankments in km

^a W tym chemiczne. ^b Z wyłączeniem odpadów komunalnych. ^c Bez ujęć w energetyce zawodowej.

^a Of which chemical. ^b Excluding municipal waste. ^c Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 20 (26). **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	w odsetkach in per cent	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł					
O G Ó Ł E M	98278,2	141526,1	138717,5	145007,8	100,0	TOTAL
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	15379,7	22379,3	30640,0	19059,8	13,1	Protection of air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	55423,8	92669,2	88398,5	78635,5	54,2	Wastewater management and protection of water
Gospodarka odpadami	13014,9	14205,4	3308,9	25752,0	17,8	Waste management
Pozostałe	14459,8	12272,2	16370,1	21560,5	14,9	Others

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 21 (27). **WPLYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	102802,2	99358,9	97298,3	51442,4	Payments for use of natural environment
w tym:					of which:
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	59313,1	36773,0	38297,2	21725,6	Wastewater management and protection of water
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	29094,0	31599,8	36489,7	14836,3	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	6276,8	29667,3	21067,5	11835,1	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	764,0	495,5	1404,3	648,2	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	139,7	47,1	263,4	64,4	Norms of discharging wastewater into water or into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	578,4	123,3	791,8	336,9	Permissible emission of air pollutants

Źródło: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Source: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Chief Inspectorate for Environmental Protection.

DZIAŁ III

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2013, aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 21 XI 2010 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (jednolity tekst Dz. U. z 2014 r. poz. 760 z późn. zm.).

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządzie terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych i obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna” w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”.

1) Do **administracji państwowej** zalicza się:

a) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:

— instytucje naczelne i centralne (np. Kancelaria Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),

— terenowe organy administracji rządowej niezespołonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);

b) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki

CHAPTER III

ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 a new fundamental three-tier territorial division of the country (Journal of Laws No. 96, item 603, dated 24 VII 1998) was introduced, the entities of which are: gminas, powiaty and voivodships.

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election

3. The demographic and occupational characteristic of councillors in local self-government entities is based on reporting results for 2013, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 21 XI 2010 elections.

The grouping of councillors of organs of local self-government entities by groups of occupations is made on the basis of the classification of occupations and specialties for needs of labour market introduced by a decree of the Minister of Economy and Labour, dated 27 IV 2010 (uniform text Journal of Laws item 760 with later amendments).

4. Information presented concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local government administration and local government appeal councils and covers entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the group "Public administration and economic and social policy" in the section "Public administration and defence; compulsory social security".

1) **State administration** comprises:

a) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:

— principle and central institutions (e.g., Chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),

— territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary entities);

- pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty),
- c) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.
- 2) Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:
- a) gminy i miasta na prawach powiatu:
 - urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
 - urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
- b) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
- c) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urzędzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).
- 3) **Samorządowe kolegia odwoławcze** są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.
5. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.
- b) *territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices),*
- c) *some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.*
- 2) **Local government administration** comprises:
- a) *gminas and cities with powiat status:*
 - *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),*
 - *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);*
- b) *powiats, i.e., powiat starosta offices and auxiliary service entities (e.g., labour office, public road boards);*
- c) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship self-government organizational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).*
- 3) **Local government appeal councils** are bodies competent for examining, *inter alia*, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of entities of territorial self-government.
5. *Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in entities abroad.*

TABL. 1 (28). **JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA**

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE UNITS OF VOIVODSHIP

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Powiaty	19	19	19	19	<i>Powiaty</i>
Miasta na prawach powiatu	4	4	4	4	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	144	144	144	144	<i>Gminas</i>
miejskie	17	17	17	17	<i>urban</i>
wiejskie	92	92	92	92	<i>rural</i>
miejsko-wiejskie	35	35	35	35	<i>urban-rural</i>
Miasta	52	52	52	52	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie	3528	3625	3586	3584	<i>Rural localities</i>
Sołectwa	2250	2258	2277	2279	<i>Village administrator's offices</i>

TABL. 2 (29). **GMINY W 2013 R.**

Stan w dniu 31 XII

GMINAS IN 2013

As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni ^a <i>Area^a</i>								300,0 km ² i więcej <i>and more</i>
		poniżej 5,0 km ²	5,0– –19,9	20,0– –49,9	50,0– –99,9	100,0– –149,9	150,0– –199,9	200,0– –249,9	250,0– –299,9	
OGÓŁEM TOTAL	144^a	1	10	3	38	50	26	9	5	2
Poniżej 2500	1	–	1	–	–	–	–	–	–	–
<i>Below</i>										
2500— 4999	40	1	–	1	25	12	–	1	–	–
5000— 7499	33	–	1	–	7	15	6	3	1	–
7500— 9999	27	–	–	–	3	14	9	1	–	–
10000— 14999	23	–	6	–	1	6	7	2	1	–
15000— 19999	6	–	1	–	–	2	1	1	1	–
20000— 39999	9	–	1	1	–	–	2	1	2	2
40000— 99999	2	–	–	1	1	–	–	–	–	–
100000—199999	1	–	–	–	1	–	–	–	–	–
200000 i więcej	2	–	–	–	–	1	1	–	–	–
<i>and more</i>										

^a W tym 4 gminy mające również status miasta na prawach powiatu.

^a Of which 4 gminas that are also cities with powiat status.

TABL. 3 (30). **POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2013 R.**

Stan w dniu 31 XII

POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2013

As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION	Ogół- lem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>							2000,0 km ² i więcej <i>and more</i>
		poniżej <i>below</i> 50,0 km ²	50,0– –99,9	100,0– –299,9	300,0– –499,9	500,0– –999,9	1000,0– –1499,9	1500,0– –1999,9	
OGÓŁEM	23	–	2	2	1	9	9	–	–
TOTAL									
Poniżej 50000	8	–	–	–	–	7	1	–	–
<i>Below</i>									
50000— 74999	4	–	–	–	1	2	1	–	–
75000— 99999	5	–	1	–	–	–	4	–	–
100000—149999	3	–	1	–	–	–	2	–	–
150000—199999	1	–	–	–	–	–	1	–	–
200000 i więcej	2	–	–	2	–	–	–	–	–
<i>and more</i>									

TABL. 4 (31). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2013 R.**

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT ENTITIES IN 2013

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni <i>Councillors of</i>				SPECIFICATION
	rad gmin ^a <i>gmina councils^a</i>	rad miast w miastach na prawach powiatu <i>city coun- cils in cities with powiat status</i>	rad powiatów <i>powiat councils</i>	sejmiku wojewódz- kiego <i>voivodship regional council</i>	

OGÓŁEM
TOTAL

OGÓŁEM	2262	104	361	33	TOTAL
W tym kobiety	584	24	80	7	<i>Of which women</i>

WEDŁUG WIEKU
BY AGE

18—29 lat	54	6	1	–	19—29 years
30—39	301	24	33	2	30—39
40—49	512	16	81	4	40—49
50—59	836	26	149	13	50—59
60 lat i więcej	559	32	97	14	60 and more

WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
BY EDUCATIONAL LEVEL

Wyższe	800	90	263	32	<i>Tertiary</i>
Policealne i średnie	842	12	84	1	<i>Post-secondary and secondary</i>
Zasadnicze (zawodowe)	529	2	13	–	<i>Basic vocational</i>
Gimnazjalne i podstawowe	91	–	1	–	<i>Lower secondary and primary</i>

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.^a *Excluding councillors of city councils in cities with powiat status.*

TABL. 4 (31). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2013 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT ENTITIES IN 2013 (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a <i>gmina councils^a</i>	rad miast w miastach na prawach powiatu <i>city coun- cils in cities with powiat status</i>	rad powiatów <i>powiat councils</i>	sejmiku wojewódz- kiego <i>voivodship regional council</i>	
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW ^b BY OCCUPATIONAL GROUPS ^b					
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	151	22	139	18	<i>Managers</i>
Specjaliści	531	42	109	11	<i>Professionals</i>
Technicy i inny średni personel	243	15	19	4	<i>Technicians and associate professionals</i>
Pracownicy biurowi	147	9	29	–	<i>Clerical support workers</i>
Pracownicy usług i sprzedawcy ...	163	7	10	–	<i>Service and sales workers</i>
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	775	–	39	–	<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	98	1	4	–	<i>Craft and related trades workers</i>
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	49	–	2	–	<i>Plant and machine operators and assemblers</i>
Pracownicy przy pracach prostych	19	2	2	–	<i>Elementary occupations</i>
Sily zbrojne	16	2	1	–	<i>Armed forces occupations</i>

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 76; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

^a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status. ^b See general notes, item 3 on page 76; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5 (32). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ****PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	przeciętne zatrudnienie <i>average employment</i>				przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^d w zł <i>average monthly gross wages and salaries^d in zł</i>				
O G Ó Ł E M	18386	21812	20855	20812	2591,68	3465,05	3719,92	3827,32	TOTAL
w tym:									<i>of which:</i>
Administracja państwowa	6376	6706	6654	6485	3175,80	4059,97	4165,28	4292,24	<i>State administration</i>
Administracja samorządu terytorialnego	11968	15052	14147	14274	2270,35	3188,84	3498,23	3605,41	<i>Local government administration</i>
gminy i miasta na pra- wach powiatu	8826	10690	9582	9722	2317,00	3115,91	3509,46	3602,95	<i>gminas and cities with powiat status</i>
powiaty	2588	3084	3127	3075	2035,50	3204,86	3341,97	3493,99	<i>powiats</i>
województwo	554	1278	1438	1477	2624,86	3761,07	3763,53	3853,90	<i>voivodship</i>

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 158.

^a See general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 158.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. W Roczniku prezentowane są dane statystyczne o:

- przestępstwach stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, na podstawie systemu statystyki kryminalnej Komendy Głównej Policji prowadzonego w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości,
- orzeczeniach sądów powszechnych, na podstawie statystyki Ministerstwa Sprawiedliwości,
- zarejestrowanej działalności straży pożarnej na podstawie danych z Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu.

2. Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. obowiązującym od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.) – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego, jest to **przestępstwo wykryte**.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

3. Dane o przestępstwach stwierdzonych opracowano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r. i Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., jednolity tekst Dz. U. 2013, poz. 186, z późn. zm.) lub innych ustaw szczególnych.

4. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

5. Wpływ spraw do sądów oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. In the Yearbook, statistical data are presented:

- concerning ascertained crimes in completed preparatory proceedings, on the basis of the criminal statistics system of the National Police Headquarters conducted in cooperation with the Ministry of Justice,
- concerning adjudications of common courts, on the basis of statistics of the Ministry of Justice,
- concerning registered activity of the fire department on the basis of data of the Voivodship State Fire Department Headquarters in Toruń.

2. An ascertained crime is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, Journal of Laws No. 88, item 553, with later amendments) crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation by a prosecutor, moreover every revenue related misdemeanour, the character of which was confirmed as a crime as a result of preparatory proceedings.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which least one suspect was found is a **detected crime**.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes come from police information systems.

3. Data concerning ascertained crimes have been prepared in accordance with the classification of the Criminal Code of 1997, the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, uniform text Journal of Laws 2013, item 186, with later amendments) or other specific laws.

4. The rate of detectability of delinquents is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

5. Incoming cases are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings.

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

6. Sądy okręgowe rozpatrują w pierwszej instancji sprawę, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

7. Sprawy załatwioną jest:

- 1) w sądownictwie administracyjnym – sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie kończące postępowanie, połączono ją z inną sprawą do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, przekazano do innego sądu administracyjnego lub też zakreślono zgodnie z zasadami biurowości. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną z chwilą wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie, które dotyczy ostatniej z osób;
- 2) w sądownictwie powszechnym – sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu. W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Liczba spraw do załatwienia (w Sądzie Najwyższym – do rozstrzygnięcia) jest sumą spraw niezakończonych w latach poprzednich i spraw, które wpłynęły w danym roku.

Sprawy (postępowania) załatwione lub zakończone w danym roku obejmują również sprawy niezakończony w latach poprzednich.

8. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) wobec nieletnich w zakresie:
 - a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
 - b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuścili się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
 - c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2010 Nr 33, poz. 178, z późn. zm.).

9. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

10. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu. W przypadku publikowanych danych – w dniu 31 XII.

6. Regional courts consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.

7. A resolved case is:

- 1) in administrative courts – a case in regard to which sentence or an order closing the proceedings has been issued, or combined with another case for joint examination and resolution, or which has been transferred to a different kind of administrative court or marked as resolved according to office administration rules. A case that involves a number of persons is considered resolved when an order closing the proceedings concerning the last of the persons in question is passed;
- 2) in common courts – a case in regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority. A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.

The number of pending cases (in the Supreme Court – cases waiting for decision) is the sum of all unresolved cases from previous years and cases that were brought in the given year.

The resolved cases and completed proceedings in a given year also include the cases unresolved from previous year.

8. Family cases include the following proceedings:

- 1) family and guardianship law;
- 2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
- 3) with respect to juveniles concerning:
 - a) prevention and counteraction the demoralization of persons under the age of 18,
 - b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13–16,
 - c) execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;
- 4) compulsory treatment of drug addicts;
- 5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 33, item 178, with later amendments).

9. Adults convicts are persons who at the time of committing crime were at least 17 years old.

10. Court registers are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day. In the case of data published – on 31 XII.

Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Judicial Register (registration courts).

Sprawy rejestrowe prowadzone są w sądach rejonowych – wydziałach gospodarczych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

11. Pożary są to niekontrolowane procesy palenia, w miejscu do tego nieprzeznaczonym.

Miejscowe zagrożenia są to inne niż pożar zdarzenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody, a stwarzające zagrożenie dla życia, środowiska lub mienia.

Alarmy fałszywe są to wezwania do zdarzeń, które faktycznie nie miały miejsca lub zaistniały, lecz nie wymagały podjęcia działań ratowniczych.

12. Podziału pożarów według wielkości dokonano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 II 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego – Załącznik nr 3 (Dz. U. Nr 46, poz. 239).

11. Fires are out-of-control burning process in places not suitable for this.

Local threats are events different from fires being a result of civilization development and law of nature, creating threat to live, environment and property.

False alarms are calls for incidents which actually have not occurred or have occurred but rescue action was not needed.

12. Division of fires by size was completed in accordance with the decree of the Minister of the Interior and Administration, dated 18 II 2011, on rules of organization of national system of rescue and fire extinguishing – Enclosure No. 3 (Journal of Laws No. 46, items 239).

TABL. 1 (33). PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH
 ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2012 ^a	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	73551	56164	60745	53460	TOTAL
w tym w miastach	58267	42705	45093	39224	of which urban areas
w tym:					of which
Przeciwko życiu i zdrowiu — art. 148—162 kk	1498	1392	1336	1181	Against life and health — Art. 148—162 Criminal Code
w tym:					of which
Zabójstwo — art. 148 kk	38	29	12	22	Homicide — Art. 148 Criminal Code
Uszczerbek na zdrowiu — art. 156 i 157 kk	688	679	761	697	Damage to health — Art. 156 and 157 Criminal Code
Udział w bójce lub pobiciu — art. 158 i 159 kk	675	555	470	388	Participation in violence or assault — Art. 158 and 159 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji — art. 163—180 kk	8117	8322	8620	7640	Against public safety and safety of transport — Art. 163—180 Criminal Code
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego — art. 178a kk	7289	7666	7969	7016	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant — Art. 178a Criminal Code
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania — art. 189—196 kk	2202	1458	1792	1639	Against freedom, freedom of conscience and religion — Art. 189—196 Criminal Code
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności — art. 197—205 kk	245	182	209	158	Against sexual freedom and morals — Art. 197—205 Criminal Code
W tym zgwałcenie — art. 197 kk	102	60	69	72	Of which rape — Art. 197 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece — art. 206—211 kk	1661	1561	1407	1453	Against the family and guardianship — Art. 206—211 Criminal Code
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną — art. 207 kk	1170	878	932	881	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person — Art. 207 Criminal Code
Przeciwko czci i netykalności cielesnej — art. 212—217 kk	145	259	217	216	Against good name and personal integrity — Art. 212—217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego — art. 222—231 kk ^b	670	1014	1087	1164	Against the activities of state institutions and local government — Art. 222—231 Criminal Code ^b
w tym:					of which
Naruszenie netykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego — art. 222 i 223 kk	117	190	233	250	Battery or active assault on a public official — Art. 222 and 223 Criminal Code
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych — art. 224 kk	106	79	102	77	Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local government units or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties — Art. 224 Criminal Code

^a Łącznie z prokuraturą. ^b Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”.

^a Including prosecutor's office. ^b Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity”.

TABL. 1 (33). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH (dok.)**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2012 ^a	2013	SPECIFICATION
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego — art. 222—231 kk^b (dok.)					Against the activities of state institutions and local government — Art. 222—231 Criminal Code^b (cont.)
Zniwazanie funkcjonariusza publicznego albo zniwazanie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP — art. 226 kk	208	329	494	483	Insulting or belittling a public official or insulting a constitutional body of the Republic of Poland — Art. 226 Criminal Code
Przestępstwa korupcyjne — art. 228—231, 250a, 296a i 296b kk ...	225	402	233	386	Corruption — Art. 228—231, 250a, 296a and 296b Criminal Code
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości — art. 232—247 kk	1390	1896	2317	1798	Against the judiciary — Art. 232—247 Criminal Code
Przeciwko porządkowi publicznemu — art. 252—264 kk .	291	233	669	853	Against public order — Art. 252—264 Criminal Code
Przeciwko wiarygodności dokumentów — art. 270—277 kk^c	3809	2294	2326	1801	Against the reliability of documents — Art. 270—277 Criminal Code^c
Przeciwko mieniu — art. 278—295 kk^d	46340	31812	33548	28612	Against property — Art. 278—295 Criminal Code^d
w tym:					of which
Kradzież rzeczy — art. 275 kk § 1, 278 i 279 ^e kk	16035	11259	12083	10288	Property theft — Art. 275 § 1, 278 i 279 ^e Criminal Code
w tym kradzież samochodu	2493	823	785	623	of which automobile theft
Krótkotrwały zabór pojazdu — art. 289 kk	745	209	159	130	Willful short-term theft of automobile — Art. 289 Criminal Code
Kradzież z włamaniem — art. 279 kk ^f	12929	7982	7304	6748	Burglary — Art. 279 Criminal Code ^f
Rozbój — art. 280 kk	1472	712	587	368	Robbery — Art. 280 Criminal Code
Kradzież rozbójnicza — art. 281kk	76	50	54	46	Theft with assault — Art. 281 Criminal Code
Wymuszenie rozbójnicze — art. 282 kk	368	337	393	247	Criminal coercion — Art. 282 Criminal Code
Oszustwo — art. 286 i 287 kk	7929	4829	5919	5496	Fraud — Art. 286 and 287 Criminal Code
Przeciwko obrotowi gospodarczemu — art. 296—309 kk^g	1413	915	1010	780	Against economic activity — Art. 296—309 Criminal Code^g
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi — art. 310—315 kk	421	435	304	298	Against money and securities trading — Art. 310—315 Criminal Code
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					Crimes by specific laws:
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst: Dz. U. 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.)	115	50	25	28	On Sobriety and Alcohol Education (uniform text: Journal of Laws 2012, item 1356 with later amendments)
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst: Dz. U. 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.)	300	62	145	63	On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631 with later amendments)
O przeciwdziałaniu narkomanii — ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (jednolity tekst: Dz. U. 2003 r. Nr 24, poz. 198, z późn. zm.) i z dnia 29 VII 2005 r. (jednolity tekst: Dz. U. 2012 r., poz. 124)	3837	3350	4074	3279	On Counteracting Drug Addiction — laws dated 24 IV 1997 (uniform text: Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (uniform text: Journal of Laws 2012, item 124)
Przestępstwa skarbowe — kks	290	171	243	63	Fiscal offences — Penal Fiscal Code
W tym akcyza	182	44	75	19	Of which excise

^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g ^h ⁱ ^j ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z ^{aa} ^{ab} ^{ac} ^{ad} ^{ae} ^{af} ^{ag} ^{ah} ^{ai} ^{aj} ^{ak} ^{al} ^{am} ^{an} ^{ao} ^{ap} ^{aq} ^{ar} ^{as} ^{at} ^{au} ^{av} ^{aw} ^{ax} ^{ay} ^{az} ^{ba} ^{bb} ^{bc} ^{bd} ^{be} ^{bf} ^{bg} ^{bh} ^{bi} ^{bj} ^{bk} ^{bl} ^{bm} ^{bn} ^{bo} ^{bp} ^{bq} ^{br} ^{bs} ^{bt} ^{bu} ^{bv} ^{bw} ^{bx} ^{by} ^{bz} ^{ca} ^{cb} ^{cc} ^{cd} ^{ce} ^{cf} ^{cg} ^{ch} ^{ci} ^{cj} ^{ck} ^{cl} ^{cm} ^{cn} ^{co} ^{cp} ^{cq} ^{cr} ^{cs} ^{ct} ^{cu} ^{cv} ^{cw} ^{cx} ^{cy} ^{cz} ^{da} ^{db} ^{dc} ^{dd} ^{de} ^{df} ^{dg} ^{dh} ^{di} ^{dj} ^{dk} ^{dl} ^{dm} ^{dn} ^{do} ^{dp} ^{dq} ^{dr} ^{ds} ^{dt} ^{du} ^{dv} ^{dw} ^{dx} ^{dy} ^{dz} ^{ea} ^{eb} ^{ec} ^{ed} ^{ee} ^{ef} ^{eg} ^{eh} ^{ei} ^{ej} ^{ek} ^{el} ^{em} ^{en} ^{eo} ^{ep} ^{eq} ^{er} ^{es} ^{et} ^{eu} ^{ev} ^{ew} ^{ex} ^{ey} ^{ez} ^{fa} ^{fb} ^{fc} ^{fd} ^{fe} ^{ff} ^{fg} ^{fh} ^{fi} ^{fj} ^{fk} ^{fl} ^{fm} ^{fn} ^{fo} ^{fp} ^{fq} ^{fr} ^{fs} ^{ft} ^{fu} ^{fv} ^{fw} ^{fx} ^{fy} ^{fz} ^{ga} ^{gb} ^{gc} ^{gd} ^{ge} ^{gf} ^{gg} ^{gh} ^{gi} ^{gj} ^{gk} ^{gl} ^{gm} ^{gn} ^{go} ^{gp} ^{gq} ^{gr} ^{gs} ^{gt} ^{gu} ^{gv} ^{gw} ^{gx} ^{gy} ^{gz} ^{ha} ^{hb} ^{hc} ^{hd} ^{he} ^{hf} ^{hg} ^{hh} ^{hi} ^{hj} ^{hk} ^{hl} ^{hm} ^{hn} ^{ho} ^{hp} ^{hq} ^{hr} ^{hs} ^{ht} ^{hu} ^{hv} ^{hw} ^{hx} ^{hy} ^{hz} ^{ia} ^{ib} ^{ic} ^{id} ^{ie} ^{if} ^{ig} ^{ih} ⁱⁱ ^{ij} ^{ik} ^{il} ^{im} ⁱⁿ ^{io} ^{ip} ^{iq} ^{ir} ^{is} ^{it} ^{iu} ^{iv} ^{iw} ^{ix} ^{iy} ^{iz} ^{ja} ^{jb} ^{jc} ^{jd} ^{je} ^{jf} ^{jj} ^{jk} ^{jl} ^{jm} ^{jn} ^{jo} ^{jp} ^{jq} ^{jr} ^{js} ^{jt} ^{ju} ^{jv} ^{jw} ^{jx} ^{ky} ^{kz} ^{la} ^{lb} ^{lc} ^{ld} ^{le} ^{lf} ^{lg} ^{lh} ^{li} ^{lj} ^{lk} ^{ll} ^{lm} ^{ln} ^{lo} ^{lp} ^{lq} ^{lr} ^{ls} ^{lt} ^{lu} ^{lv} ^{lw} ^{lx} ^{ly} ^{lz} ^{ma} ^{mb} ^{mc} ^{md} ^{me} ^{mf} ^{mg} ^{mh} ^{mi} ^{mj} ^{mk} ^{ml} ^{mm} ^{mn} ^{mo} ^{mp} ^{mq} ^{mr} ^{ms} ^{mt} ^{mu} ^{mv} ^{mw} ^{mx} ^{my} ^{mz} ^{na} ^{nb} ^{nc} nd ^{ne} ^{nf} ^{ng} ^{nh} ⁿⁱ ^{nj} ^{nk} ^{nl} ^{nm} ⁿⁿ ^{no} ^{np} ^{nq} ^{nr} ^{ns} ^{nt} ^{nu} ^{nv} ^{nw} ^{nx} ^{ny} ^{nz} ^{oa} ^{ob} ^{oc} ^{od} ^{oe} ^{of} ^{og} ^{oh} ^{oi} ^{oj} ^{ok} ^{ol} ^{om} ^{on} ^{oo} ^{op} ^{oq} ^{or} ^{os} ^{ot} ^{ou} ^{ov} ^{ow} ^{ox} ^{oy} ^{oz} ^{pa} ^{pb} ^{pc} ^{pd} ^{pe} ^{pf} ^{pg} ^{ph} ^{pi} ^{pj} ^{pk} ^{pl} ^{pm} ^{pn} ^{po} ^{pp} ^{pq} ^{pr} ^{ps} ^{pt} ^{pu} ^{pv} ^{pw} ^{px} ^{py} ^{pz} ^{qa} ^{qb} ^{qc} ^{qd} ^{qe} ^{qf} ^{qg} ^{qh} ^{qi} ^{qj} ^{qk} ^{ql} ^{qm} ^{qn} ^{qo} ^{qp} ^{qq} ^{qr} ^{qs} ^{qt} ^{qu} ^{qv} ^{qw} ^{qx} ^{qy} ^{qz} ^{ra} ^{rb} ^{rc} rd ^{re} ^{rf} ^{rg} ^{rh} ^{ri} ^{rj} ^{rk} ^{rl} ^{rm} ^{rn} ^{ro} ^{rp} ^{rq} ^{rr} ^{rs} ^{rt} ^{ru} ^{rv} ^{rw} ^{rx} ^{ry} ^{rz} ^{sa} ^{sb} ^{sc} ^{sd} ^{se} ^{sf} ^{sg} ^{sh} ^{si} ^{sj} ^{sk} ^{sl} sm ^{sn} ^{so} ^{sp} ^{sq} ^{sr} ^{ss} st ^{su} ^{sv} ^{sw} ^{sx} ^{sy} ^{sz} ^{ta} ^{tb} ^{tc} ^{td} ^{te} ^{tf} ^{tg} th ^{ti} ^{tj} ^{tk} ^{tl} tm ^{tn} ^{to} ^{tp} ^{tq} ^{tr} ^{ts} ^{tt} ^{tu} ^{tv} ^{tw} ^{tx} ^{ty} ^{tz} ^{ua} ^{ub} ^{uc} ^{ud} ^{ue} ^{uf} ^{ug} ^{uh} ^{ui} ^{uj} ^{uk} ^{ul} ^{um} ^{un} ^{uo} ^{up} ^{uq} ^{ur} ^{us} ^{ut} ^{uu} ^{uv} ^{uw} ^{ux} ^{uy} ^{uz} ^{va} ^{vb} ^{vc} ^{vd} ^{ve} ^{vf} ^{vg} ^{vh} ^{vi} ^{vj} ^{vk} ^{vl} ^{vm} ^{vn} ^{vo} ^{vp} ^{vq} ^{vr} ^{vs} ^{vt} ^{vu} ^{vv} ^{vw} ^{vx} ^{vy} ^{vz} ^{wa} ^{wb} ^{wc} ^{wd} ^{we} ^{wf} ^{wg} ^{wh} ^{wi} ^{wj} ^{wk} ^{wl} ^{wm} ^{wn} ^{wo} ^{wp} ^{wq} ^{wr} ^{ws} ^{wt} ^{wu} ^{wv} ^{ww} ^{wx} ^{wy} ^{wz} ^{xa} ^{xb} ^{xc} ^{xd} ^{xe} ^{xf} ^{xg} ^{xh} ^{xi} ^{xj} ^{xk} ^{xl} ^{xm} ^{xn} ^{xo} ^{xp} ^{xq} ^{xr} ^{xs} ^{xt} ^{xu} ^{xv} ^{xw} ^{xx} ^{xy} ^{xz} ^{ya} ^{yb} ^{yc} ^{yd} ^{ye} ^{yf} ^{yg} ^{yh} ^{yi} ^{yj} ^{yk} ^{yl} ^{ym} ^{yn} ^{yo} ^{yp} ^{yq} ^{yr} ^{ys} ^{yt} ^{yu} ^{yv} ^{yw} ^{yx} ^{yy} ^{yz} ^{za} ^{zb} ^{zc} ^{zd} ^{ze} ^{zf} ^{zg} ^{zh} ^{zi} ^{zj} ^{zk} ^{zl} ^{zm} ^{zn} ^{zo} ^{zp} ^{zq} ^{zr} ^{zs} ^{zt} ^{zu} ^{zv} ^{zw} ^{zx} ^{zy} ^{zz}

Źródło: dane Komendy Głównej Policji oraz Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy.

^a ^b See *notebooks on page 84*. ^c *Excluding theft or appropriation or identification (Art. 275 § 1 Criminal Code)*. ^d *Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section "Against the reliability of documents")*. ^e *Exclusively in regard to automobile theft by burglary*. ^f *Excluding automobile theft by burglary*. ^g *Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code*.

Source: data of the National Police Headquarters and Voivodship Police Headquarters in Bydgoszcz.

TABL. 2 (34). **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ**
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2012 ^a	2013	SPECIFICATION
	w %		in %		
OGÓŁEM	60,7	66,3	69,4	68,2	TOTAL
w tym przestępstw ^b :					of which of crimes ^b :
Przeciwko życiu i zdrowiu	82,9	85,6	86,3	86,1	Against life and health
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	99,0	99,2	99,3	99,4	Against public safety and safety in transport
Przeciwko wolności, wolności sumie- nia i wyznania	92,6	93,9	93,9	93,4	Against freedom, freedom conscience and religion
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	95,5	90,8	89,6	90,6	Against sexual freedom and morals
Przeciwko rodzinie i opiece	99,8	99,9	99,9	98,6	Against the family and guardianship
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej	97,9	95,4	96,3	90,7	Against good name and personal integrity
Przeciwko mieniu	41,9	45,9	51,2	48,1	Against property

^a Łącznie z prokuraturą. ^b Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 84-85.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy.

^a Including prosecutor's office. ^b See Criminal Code articles table 1 on page 84-85.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Bydgoszcz.

TABL. 3 (35). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW Powszechnych**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
SĄDY REJONOWE — sądy pierwszej instancji DISTRICT COURTS — courts of first instance					
OGÓŁEM	469656	598835	561796	559004	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	} 107188	27432	25665	25175	Criminal with bills of indictment
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie		33259	26218	30772	Concerning offences with motions for punishment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		67592	70513	71903	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne	248130	347742	303899	314492	Civil
w tym wieczysto-księgowo ^b	138595	150506	159130	154301	of which involving real estate registry ^b
Rodzinne	64989	76940	84669	86300	Family
Z zakresu prawa pracy	9792	5234	5204	6432	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	2739	2035	2737	3161	Related to social security law
Gospodarcze ^c	23267	18983	20253	20769	Commercial law ^c

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 3 (35). **WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH (dok.)**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
SĄDY OKRĘGOWE — sądy pierwszej instancji i odwoławcze REGIONAL COURTS — courts of first instance and appeal					
OGÓŁEM	50783	44299	50166	50040	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	} 22394	624	574	493	Criminal with bills of indictment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a ..		20695	22070	22540	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne ^{cd}	15369	13030	15170	15511	Civil ^{cd}
Z zakresu prawa pracy	1211	569	687	653	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	9029	7553	9072	8308	Related to social security law
Gospodarcze	2706	1733	2460	2535	Commercial law

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i.a. divorce).

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 4 (36). **WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2013 R.**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okręgi <i>Districts</i>			SPECIFICATION
		bydgoski	toruński	włocławski	
SĄDY REJONOWE — sądy pierwszej instancji DISTRICT COURTS — courts of first instance					
OGÓŁEM	559004	275001	183484	100519	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	25175	12256	7616	5303	Criminal with bills of indictment
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	30772	15510	10662	4600	Concerning offences with motions for punishment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a ..	71903	38145	23470	10288	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne	314492	155738	100553	58201	Civil
w tym wieczysto-księgowe ^b	154301	74895	46420	32986	of which involving real estate registry ^b
Rodzinne	86300	37366	30342	18592	Family
Z zakresu prawa pracy	6432	3351	2483	598	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	3161	1773	921	467	Related to social security law
Gospodarcze ^c	20769	10862	7437	2470	Commercial law ^c

SĄDY OKRĘGOWE — sądy pierwszej instancji i odwoławcze
REGIONAL COURTS — courts of first instance and appeal

OGÓŁEM	50040	27062	15122	7856	TOTAL
w tym sprawy:					of which cases:
Karne z aktami oskarżenia	493	202	197	94	Criminal with bills of indictment
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a ..	22540	12838	5980	3722	Other criminal and concerning petty offences ^a
Cywilne ^{cd}	15511	7675	5124	2712	Civil ^{cd}
Z zakresu prawa pracy	653	347	156	150	Labour law
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	8308	4831	2299	1178	Related to social security law
Gospodarcze	2535	1169	1366	x	Commercial law

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i.a. divorce).

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 (37). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO**
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM	24993	22046	23049	21361	TOTAL
w tym mężczyźni	22898	20311	21271	19778	of which men
w tym przestępstwa ^a :					of which for crimes ^a :
Przeciwko życiu i zdrowiu	2242	1834	2125	1674	Against life and health
w tym:					of which:
Zabójstwo	21	32	34	23	Homicide
Uszczerbek na zdrowiu, udział w bójkę lub	1100	738	835	706	Damage to health, participation in violence or assault
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	6306	6869	7717	7212	Against safety in transport
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	5816	6519	7388	6369	Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	752	517	500	538	Against freedom, freedom of conscience and religion, sexual freedom and morals
W tym zgwałcenie	65	39	38	40	Of which rape
Przeciwko rodzinie i opiece	1275	1185	1177	980	Against the family and guardianship
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	831	609	647	616	Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person
Przeciwko mieniu	10513	7207	7405	7050	Against property
w tym:					of which:
Kradzież rzeczy	2655	2003	2265	2472	Property theft
Kradzież z włamaniem	1780	1059	1074	996	Burglary
Rozbój	580	376	330	257	Robbery

^a Artykuły kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 84-85.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a See Criminal Code articles table 1 on page 84-85.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 (38). **ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	22509	24732	23043	21555	TOTAL
O rozwód	4242	6127	5500	5745	By divorce
O separację	903	406	295	266	By separation
O alimenty	7644	9325	9383	8546	By alimony
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:					Concerning juveniles ^a in investigation proceedings:
w związku z demoralizacją	1496	1736	1670	1591	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi	5222	4283	3928	3106	involving punishable acts
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie ^b :					Concerning juveniles ^a at session or hearing ^b :
w związku z demoralizacją	810	1015	1027	878	involving demoralization
w związku z czynami karalnymi	2192	1840	1240	1423	involving punishable acts

^a Dane dotyczą osób. ^b Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons. ^b Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 7 (39). **SPRAWY RODZINNE ZAŁATWIONE W 2013 R.**
RESOLVED FAMILY CASES IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okręgi <i>Districts</i>			SPECIFICATION
		bydgoski	toruński	włocławski	
OGÓŁEM	21555	10391	6942	4222	TOTAL
O rozwód	5745	2770	1904	1071	<i>By divorce</i>
O separację	266	106	89	71	<i>By separation</i>
O alimenty	8546	3969	2750	1827	<i>By alimony</i>
Nieletnich ^a w postępowaniu wyjaśniającym:					<i>Concerning juveniles^a in investigation proceedings:</i>
w związku z demoralizacją	1591	855	463	273	<i>involving demoralization</i>
w związkach z czynami karalnymi	3106	1510	982	614	<i>involving punishable acts</i>
Nieletnich ^a na posiedzeniu lub rozprawie ^b :					<i>Concerning juveniles^a at session or hearing^b:</i>
w związku z demoralizacją	878	463	254	161	<i>involving demoralization</i>
w związkach z czynami karalnymi	1423	718	500	205	<i>involving punishable acts</i>

^a Dane dotyczą osób. ^b Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons. ^b Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 8 (40). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM ^a**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES IN THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sąd Rejonowy w Bydgoszczy <i>Registration Court in Bydgoszcz</i>					
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	19	3	3	3	<i>State owned enterprises</i>
Przedsiębiorstwa zagraniczne	2	–	–	–	<i>Foreign enterprises</i>
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	2	3	2	2	<i>Professional organizations of farmers^b</i>
Spółdzielnie	265	265	265	264	<i>Cooperatives</i>
Spółki jawne	539	598	623	625	<i>Unlimited partnerships</i>
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	2278	3190	3721	4056	<i>Limited liability companies</i>
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej ^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities ^c
Stowarzyszenia ^d	999	1366	1454	1512	<i>Associations^d</i>
Związki zawodowe	202	189	183	185	<i>Trade unions</i>
Izby gospodarcze	5	5	6	6	<i>Economic chambers</i>
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	1061	9498	14610	16686	<i>Total debtors</i>

^a Sądami rejestrowymi prowadzącymi Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa są sądy rejonowe w Bydgoszczy i w Toruniu. ^b Prowadzące działalność gospodarczą. ^c Do 2011 r. – Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej. ^d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

Uwaga: Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a The courts conducting the National Judicial Register on the territory of the voivodship is Registration Court in Bydgoszcz and Toruń. ^b Conducting economic activity. ^c Until 2011 – Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities. ^d Excluding physical education associations and sports associations.

Note: Register also included other entities.

Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 8 (40). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM^a** (dok.)

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES IN THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sąd Rejonowy w Toruniu <i>Registration Court in Toruń</i>					
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	15	1	1	1	State owned enterprises
Przedsiębiorstwa zagraniczne	–	–	–	–	Foreign enterprises
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	9	16	17	17	Professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie	337	343	349	352	Cooperatives
Spółki jawne	592	706	724	730	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	1881	2809	3373	3727	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	1060	1496	1639	1702	Associations ^d
Związki zawodowe	189	192	194	195	Trade unions
Izby gospodarcze	5	6	6	6	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	1603	8259	13015	14637	Total debtors

^a Sądami rejestrowymi prowadzącymi Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa są sądy rejonowe w Bydgoszczy i w Toruniu. ^b Prowadzące działalność gospodarczą. ^c Do 2011 r. – Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej. ^d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a : Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Ź r ó d ł o : dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a The courts conducting the National Judicial Register on the territory of the voivodship is Registration Court in Bydgoszcz and Toruń. ^b Conducting economic activity. ^c Until 2011 – Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities. ^d Excluding physical education associations and sports associations.

Note : Register also included other entities.

Source : data of the Ministry of Justice.

TABL. 9 (41). **ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ^a****REGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE DEPARTMENT^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Liczba zdarzeń	23038	25192	24011	21559	Number of events
Pożary	10103	6716	8645	6124	Fires
małe	9408	6425	8133	5857	small
średnie	655	267	469	245	middle
duże	38	20	41	19	big
bardzo duże	2	4	2	3	very big

^a Łącznie z działalnością innych jednostek ochrony przeciwpożarowej (m.in.: ochotniczych i zakładowych straży pożarnych, zakładowych i terenowych służb ratowniczych).

Ź r ó d ł o : dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu.

^a Including activity of other fire protection entities (among others volunteer and company fire services, company and local rescue services).

Source : data of the Voivodship State Fire Department Headquarters in Toruń.

TABL. 9 (41). ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ^a (dok.)
REGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE DEPARTMENT^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Požary (dok.)					<i>Fires (cont.)</i>
w tym:					<i>of which:</i>
objektów użyteczności publicznej	139	133	107	110	<i>general purpose public buildings</i>
objektów mieszkalnych	1195	1427	1400	1326	<i>residential buildings</i>
objektów produkcyjnych i magazynowych	221	193	218	213	<i>manufacturing and warehouse facilities</i>
lasów	859	248	517	270	<i>forests</i>
Miejscowe zagrożenia	12187	17700	14656	14427	<i>Local threats</i>
małe	5609	1707	1716	1660	<i>small</i>
lokalne	6461	15885	12831	12705	<i>local</i>
średnie	107	101	107	57	<i>middle</i>
duże	10	4	2	5	<i>big</i>
w tym spowodowane przez:					<i>of which caused by:</i>
katastrofy naturalne	1263	6250	2932	3174	<i>natural catastrophes</i>
awarie techniczne ^b	794	203	275	332	<i>technical failures^b</i>
środki transportu ^c	3332	4658	3110	3414	<i>transport equipment^c</i>
Wyjazdy do fałszywych alarmów	748	776	710	1008	<i>False alarms</i>
złośliwych	134	69	77	66	<i>malicious</i>
w dobrej wierze	548	599	541	444	<i>in good faith</i>
z instalacji wykrywania	66	108	92	498	<i>from detection installation</i>
Ratownicy biorący udział w akcjach ratowniczych ...	130345	141619	144983	126582	<i>Rescue personnel participating in rescue operations</i>
Požary	70962	48386	65530	47145	<i>Fires</i>
Miejscowe zagrożenia	59383	93233	79453	79437	<i>Local threats</i>
Wypadki z ludźmi	2728	3049	2845	2681	<i>Casualties</i>
ofiary śmiertelne	276	229	346	209	<i>fatalities</i>
w tym ratownicy	–	–	–	–	<i>of which rescue personnel</i>
ranni i poparzeni	2452	2820	2499	2681	<i>injured and burn victims</i>
w tym ratownicy	28	35	26	36	<i>of which rescue personnel</i>
W tym przy pożarach	172	197	235	–	<i>Of which during fires</i>
ofiary śmiertelne	24	13	23	33	<i>fatalities</i>
w tym ratownicy	–	–	–	–	<i>of which rescue personnel</i>
ranni i poparzeni	148	184	197	186	<i>injured and burn victims</i>
w tym ratownicy	13	22	15	15	<i>of which rescue personnel</i>

^a Łącznie z działalnością innych jednostek ochrony przeciwpożarowej (m.in.: ochotniczych i zakładowych straży pożarnych, zakładowych i terenowych służb ratowniczych). ^b Dotyczy: chemicznych, budowlanych, ekologicznych, infrastruktury komunalnej. ^c Wypadki w komunikacji: drogowej, kolejowej, lotniczej, wodnej.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu.

^a Including activity of other fire protection entities (among others volunteer and company fire services, company and local rescue services). ^b Concern: chemical, building, environmental, municipal infrastructure. ^c Transportation accidents: road, rail, air, water.

Source: data of the Voivodship State Fire Department Headquarters in Toruń.

DZIAŁ V

LUDNOŚĆ

1. Tablice działu opracowano na podstawie:

1) bilansów stanu i struktury **ludności** na terenie gminy. Bilanse ludności sporządzane są dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego, przy uwzględnieniu:

a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,

b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych, uzyskiwanej z cyklicznie przeprowadzanych badań, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie gminy;

2) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);

3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;

4) sprawozdawczości sądów – o prawomocnie orzeczonych rozwodach.

2. Dane o ludności, a także współczynniki demograficzne oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej:

— dla lat 2000–2009 – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla lat 2000–2002 zastosowano podział administracyjny kraju obowiązujący według stanu w dniu 31 XII 2002 r.; dla pozostałych lat – każdorazowy podział administracyjny),

— od 2010 r. – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla lat 2010 i 2011 zastosowano podział administracyjny z dnia 31 XII 2011 r.).

3. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni — 45–64 lata, kobiety — 45–59 lat. Przez ludność w wieku **nieprodukcyjnym** rozumie się

CHAPTER V

POPULATION

1. Chapter's tables were compiled on the basis of:

1) the balances of the size and structure of the **population** in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account:

a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,

b) difference between the number of people registered for temporary stay above 3 months (until 2005 – above 2 months) in a gmina and the number of people temporarily absent those data have been collected on the basis of surveys conducted periodically, which simultaneously makes the difference between the number of people registered for permanent residence in a gmina and the number of people actually living in the gmina;

2) the registers of the Ministry of Interior – on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of this data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);

3) documentation of Civil Status Offices – regarding registered marriages, births and deaths;

4) documentation of courts – regarding legally valid decisions in actions for divorce.

2. Data about population as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 population etc.) was prepared assuming the number of population balanced on:

— for 2000–2009 – the basis of results of the Population and Housing Census 2002 (for 2000–2002 there was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2002; for remaining years – on administrative division in force at a given moment),

— since 2010 – the basis of results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010 and 2011 was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2011).

3. The working age population refers to males aged 18–64 and females aged 18–59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the

ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. do 17 lat oraz w wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyźni — 65 lat i więcej, kobiety — 60 lat i więcej.

4. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

5. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa — według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem, a jeśli mąż mieszkał na stałe za granicą — według miejsca zameldowania żony w Polsce przed zawarciem związku małżeńskiego;
- separacje — według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża);
- rozwody — według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka);
- urodzenia — według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka;
- zgony — według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (cząstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się

age of 17 and the **post-working age** population, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

4. Median age of population is a parameter determining border of age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.

5. Data regarding the vital statistics according to territorial division were compiled as follows:

- marriages — according to the husband's place of permanent residence before contracting of a marriage or by the wife's place of residence in Poland if her husband stayed permanently abroad before contracting of a marriage;
- separations — according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing aboard, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons — residence of husband is used);
- divorces — according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing aboard, place of residence of a spouse has been taken);
- births — according to the mother's place of permanent residence;
- deaths — according to the place of permanent residence of the deceased.

The data on **marriages** refers to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws, No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland are registered all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations. Marriages contracted (on the basis of canon law marriages) subordinate the civil Polish laws and induce due to the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.

The religious marriages may be contracted in the ten Churches and Religious Associations: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15–49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15–19 and from

do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę, przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzic z częstotliwością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

6. Przez niemowlęta rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

7. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

8. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. (w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 1 I 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji zmian w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych. Dane o ludności według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch ujęciach:

- 1) wariant I – przyjmując górną granicę dla wieku produkcyjnego 59/64 lata oraz dolną granicę dla wieku poprodukcyjnego – 60/65; patrz. ust. 3 na str. 93,
- 2) wariant II – uwzględniając zmiany granicy wieku emerytalnego; zgodnie z ustawą z dnia 11 V 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2012 poz. 637) dla kolejnych lat prognozy jako dolną granicę wieku poprodukcyjnego (jednocześnie górną granicę wieku produkcyjnego) przyjęto:
 - dla mężczyzn – 65,75 roku w 2015 r. oraz 67,0 lat w latach 2020–2050,
 - dla kobiet – 60,75 roku w 2015 r., 62,0 w 2020 r., 63,25 w 2025 r., 64,5 w 2030 r., 65,75 w 2035 r. oraz 67,0 lat w latach 2040–2050.

9. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach osób na pobyt

the mothers in the age 50 and over — to the group 45–49.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the average number of children that would be born to a woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years old), assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., assuming the age-specific fertility rates for this period are treated as constant,
- **gross reproduction rate** refers to the number average of daughters that would be born to a woman assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population means the difference between the number of live births and deaths in a given period.

6. Infant is a child under the age of 1.

7. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live on, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

8. Population projection until 2050 was calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31 XII 2013 (in administrative division valid as of 1 I 2014) as well as assumptions on fertility, mortality and international migration. Data about population by working and post-working age are given in two approaches:

- 1) variant I – assuming the upper limit of the working age 59/64 and the lower limit of the post-working age – 60/65; see item 3 on page 93,
- 2) variant II – considering the changes in the limit retirement age on the basis of the Law changing the national law on pensions and retirement pay from National Insurance Fund and some other laws (dated 11 V 2012 (Journal of Laws 2012 item 637) for the subsequent years of projection as the lower limit of the post-working age (the upper limit of the working age) were used:
 - for males – 65,75 years in 2015 and 67,0 in 2020–2050,
 - for females – 60,75 years in 2015, 62,0 in 2020, 63,25 in 2025, 64,5 in 2030, 65,75 in 2035 and 67,0 in 2040–2050.

9. Data regarding internal migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration for permanent residence. This information does not

stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

Dane o **migracjach zagranicznych** opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

10. Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, odpływ – wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

11. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI.

include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

*Data regarding **international migration** were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding the removal from registration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).*

10. *The inflow of the population includes registrations of arrivals for permanent residence, outflow – registrations of departures from permanent residence.*

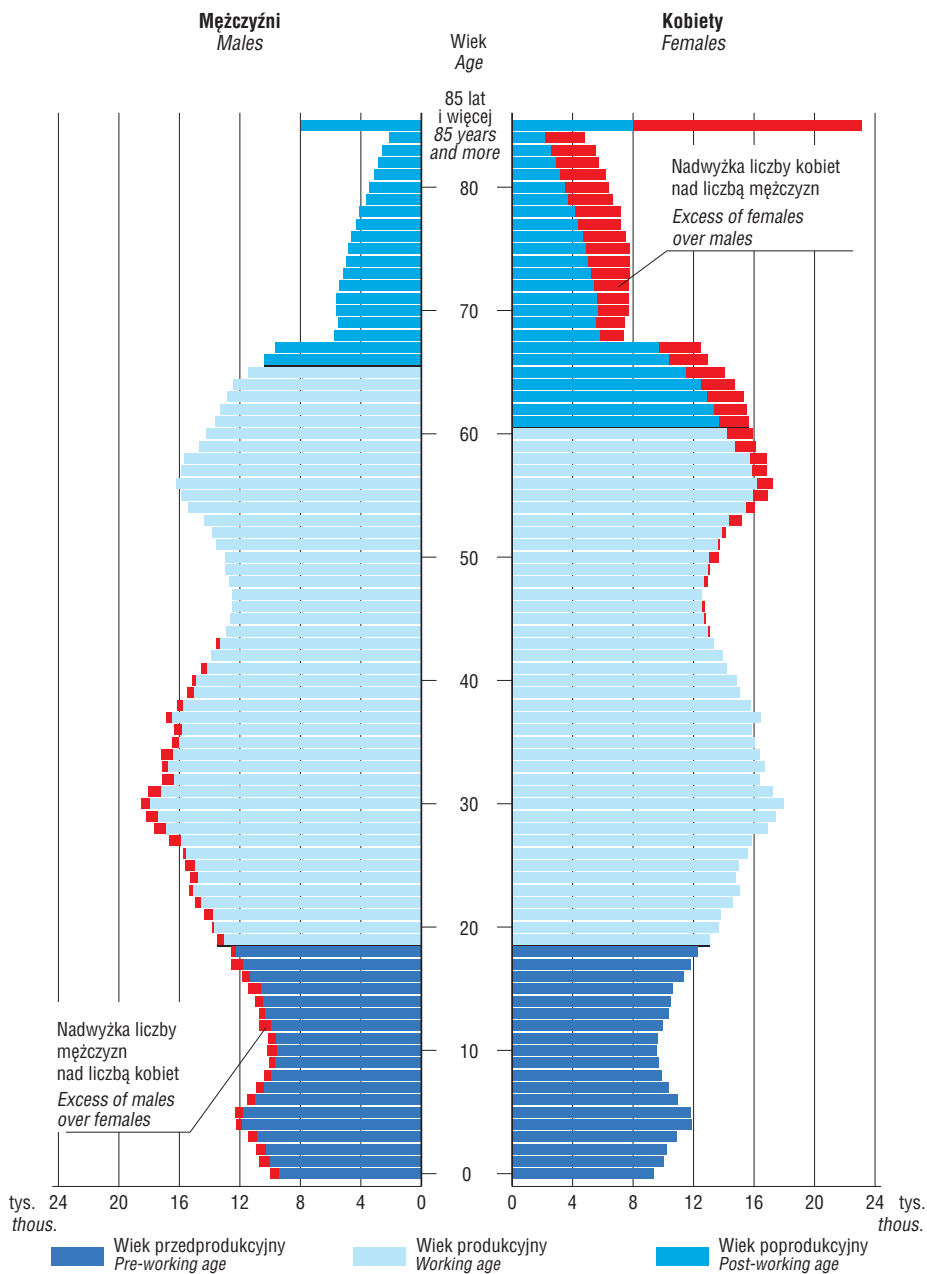
11. *Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 VI.*

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX AND AGE IN 2013

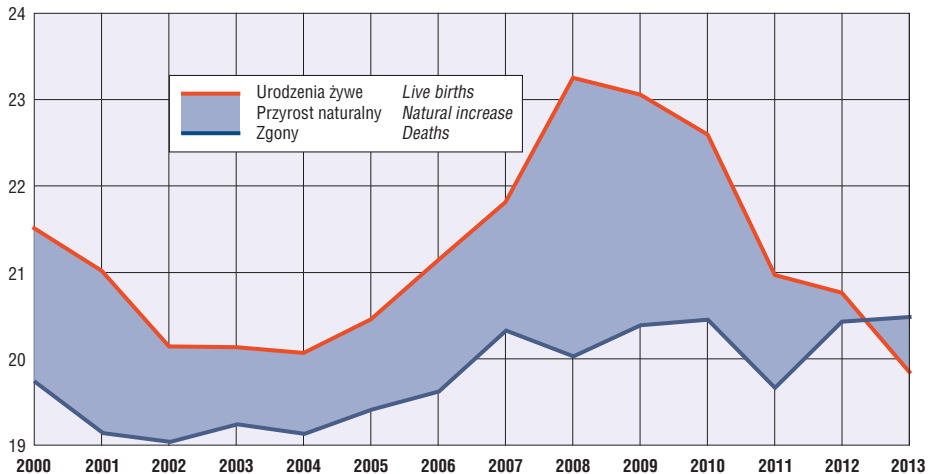
As of 31 XII

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

VITAL STATISTICS

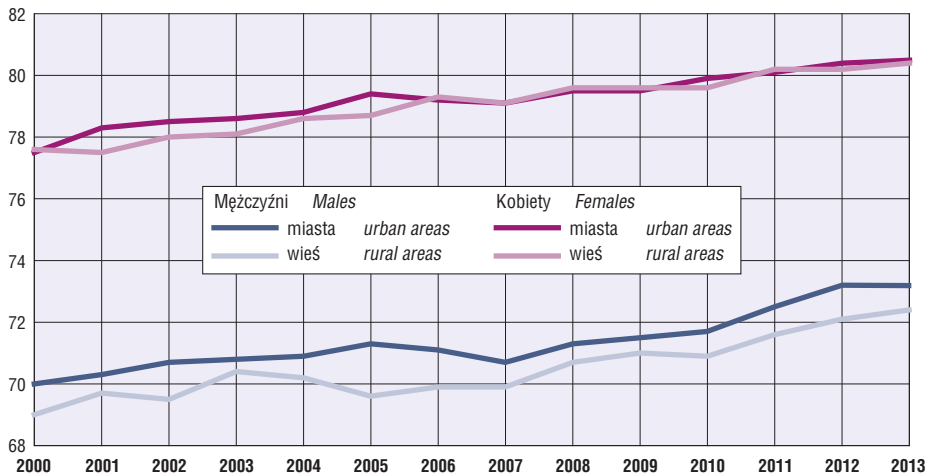
tys. thous.

PRZECIĘTNA LICZBA LAT DALSZEGO TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT

LIFE EXPECTANCY AT 0 AGE

lata years

TABL. 1 (42). **LUDNOŚĆ^a**
POPULATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 VI					
O G Ó Ł E M w tys.	2067,7	2098,7	2097,8	2094,1	T O T A L in thous.
mężczyźni	998,6	1017,4	1016,9	1015,0	males
kobiety	1069,1	1081,3	1081,0	1079,1	females
Miasta	1274,7	1273,6	1265,2	1258,9	Urban areas
Wieś	793,0	825,1	832,7	835,2	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 XII					
O G Ó Ł E M: w tysiącach	2068,3	2098,7	2096,4	2092,6	T O T A L: in thousands
na 1 km ²	115	117	117	116	per 1 km ²
w miastach w % ludności ogółem	61,5	60,6	60,2	60,0	in urban areas in % of total population
mężczyźni w tys.	998,7	1017,2	1016,2	1014,2	males in thous.
kobiety: w tysiącach	1069,6	1081,5	1080,2	1078,3	females: in thousands
na 100 mężczyzn	107	106	106	106	per 100 males
Miasta w tys.	1272,6	1271,4	1262,1	1256,3	Urban areas in thous.
Wieś w tys.	795,6	827,4	834,3	836,3	Rural areas in thous.

^a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP 2002, od 2010 r. – NSP 2011.

^a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 2 (43). **LUDNOŚĆ^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2068253	2098711	2096404	2092564	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	441718	406742	393346	387933	Pre-working age
mężczyźni	226039	208157	201733	199200	males
kobiety	215679	198585	191613	188733	females
Miasta	245117	222185	213922	211465	Urban areas
mężczyźni	125457	113455	109487	108289	males
kobiety	119660	108730	104435	103176	females
Wieś	196601	184557	179424	176468	Rural areas
mężczyźni	100582	94702	92246	90911	males
kobiety	96019	89855	87178	85557	females
W wieku produkcyjnym	1329325	1356942	1343978	1333169	Working age
w tym w wieku mobilnym	829185	840143	838518	834221	of which mobile
mężczyźni	676384	709546	705989	701545	males
w tym w wieku mobilnym	417682	425924	425328	423205	of which mobile
kobiety	652941	647396	637989	631624	females
w tym w wieku mobilnym	411503	414219	413190	411016	of which mobile
Miasta	836630	828294	810152	798112	Urban areas
mężczyźni	415397	424728	418078	412944	males
kobiety	421233	403566	392074	385168	females
Wieś	492695	528648	533826	535057	Rural areas
mężczyźni	260987	284818	287911	288601	males
kobiety	231708	243830	245915	246456	females

^a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP 2002, od 2010 r. – NSP 2011.

^a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 2 (43). **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
W wieku poprodukcyjnym	297210	335027	359080	371462	Post-working age
mężczyźni	96253	99512	108439	113480	males
kobiety	200957	235515	250641	257982	females
Miasta	190868	220878	238017	246705	Urban areas
mężczyźni	60090	64050	70204	73636	males
kobiety	130778	156828	167813	173069	females
Wieś	106342	114149	121063	124757	Rural areas
mężczyźni	36163	35462	38235	39844	males
kobiety	70179	78687	82828	84913	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	56	55	56	57	NON-WORKING AGE POPU- LATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	48	43	44	45	Males
Kobiety	64	67	69	71	Females

a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP 2002, od 2010 r. – NSP 2011.

a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 3 (44). **LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU**

Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX AND AGE

As of 31 XII

WIEK AGE	2005	2010	2012	2013					
				ogółem grand total	z liczby ogółem of grand total number				
					miasta urban areas		wieś rural areas		
					razem total	w tym męż- czyźni of which males	razem total	w tym męż- czyźni of which males	
OGÓŁEM TOTAL	2068253	2098711	2096404	2092564	1014225	1256282	594869	836282	419356
0— 2 lata ...	60042	70763	63908	61289	31649	34312	17683	26977	13966
3— 6	82502	84159	92151	93037	47565	51982	26553	41055	21012
7—12	148097	124903	121358	121480	62416	65070	33277	56410	29139
13—15	89085	72377	66652	64539	33122	34080	17501	30459	15621
16—18	94122	82891	75936	72411	37009	39197	19928	33214	17081
19—24	217429	186331	176985	172109	87194	95655	47941	76454	39253
25—29	167337	178110	171548	164614	83921	98734	49582	65880	34339
30—34	148783	167047	169409	172655	88057	106658	53862	65997	34195
35—39	128374	150384	158539	160545	81382	96636	48535	63909	32847
40—44	135132	129920	135378	139475	70090	81718	40413	57757	29677
45—49	164556	135425	129115	127363	63333	74374	35696	52989	27637
50—54	160950	163494	150029	142891	70173	85822	40573	57069	29600
55—59	139416	156917	161193	162210	78350	103335	47685	58875	30665
60—64	77527	132728	141115	143551	66484	94622	42004	48929	24480
65—69	78088	70943	86828	97124	42849	64957	27743	32167	15106
70—74	70478	68601	66891	65459	26822	44125	17718	21334	9104
75—79	54538	57796	57819	57941	21639	37934	13906	20007	7733
80 lat i więcej and more	51797	65922	71550	73871	22170	47071	14269	26800	7901

TABL. 4 (45). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**

Stan w dniu 31 XII

TOWNS AND URBAN POPULATION

As of 31 XII

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION	Miasta <i>Towns</i>	Ludność w miastach <i>Urban population</i>	
		w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	w % ogółu ludności <i>in % of total population</i>
	OGÓŁEM 2005	52	1272615
TOTAL 2010	52	1252913	60,5
..... 2012	52	1262091	60,2
..... 2013	52	1256282	60,0
Poniżej 2000 <i>Below</i>	5	8573	0,4
2000— 4999	15	56153	2,7
5000— 9999	11	81745	3,9
10000— 19999	13	183778	8,8
20000— 49999	3	75596	3,6
50000— 99999	2	172677	8,2
100000—199999	1	114885	5,5
200000 i więcej <i>and more</i>	2	562875	26,9

TABL. 5 (46). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**

Stan w dniu 31 XII

GMINAS AND RURAL POPULATION

As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Ludność na wsi <i>Rural population</i>	
		w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	w % ogółu ludności <i>in % of total population</i>
	OGÓŁEM 2005	127	795638
TOTAL 2010	127	816630	39,5
..... 2012	127	834313	39,8
..... 2013	127	836282	40,0
Poniżej 2000 <i>Below</i>	1	1113	0,1
2000— 4999	48	199986	9,6
5000— 6999	36	210326	10,0
7000— 9999	26	215051	10,3
10000 i więcej <i>and more</i>	16	209806	10,0

^a Wiejskie i miejsko-wiejskie.^a *Rural and urban-rural gminas.*

TABL. 6 (47). **MEDIANA WIEKU LUDNOŚCI WEDŁUG PŁCI**
MEDIAN POPULATION AGE BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	36,0	37,7	38,4	38,8	TOTAL
mężczyźni	34,0	36,0	36,8	37,2	males
kobiety	38,1	39,5	40,2	40,6	females
Miasta	37,6	39,2	39,9	40,3	Urban areas
mężczyźni	35,0	36,9	37,7	38,1	males
kobiety	40,1	41,7	42,3	42,7	females
Wieś	33,7	35,5	36,3	36,7	Rural areas
mężczyźni	32,6	34,6	35,4	35,8	males
kobiety	34,9	36,4	37,2	37,7	females

TABL. 7 (48). **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI**
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa Marriages		Separacje Separations	Rozwody Divorces	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost naturalny Natural increase
	ogółem total	w tym wyzna- niowe ^a of which religious ^a				ogółem total	w tym niemowląt of which infants	

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
 IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	11650	8105	853	4274	20456	19410	136	1046
TOTAL	2010	12447	8275	163	4000	22596	20453	131	2143
	2012	11207	6746	168	3916	20764	20436	100	328
	2013	9814	5927	154	4201	19853	20485	88	-632
Miasta	2005	6918	4514	602	3390	11307	11749	66	-442
Urban areas	2010	7415	4638	123	2916	12741	12647	76	94
	2012	6505	3582	122	2872	11411	12710	48	-1299
	2013	5653	3187	104	3044	11116	12806	45	-1690
Wieś	2005	4732	3591	251	884	9149	7661	70	1488
Rural areas	2010	5032	3637	40	1084	9855	7806	55	2049
	2012	4702	3102	46	1044	9353	7726	52	1627
	2013	4161	2740	50	1157	8737	7679	43	1058

NA 1000 LUDNOŚCI^b
 PER 1000 POPULATION^b

OGÓŁEM	2005	5,63	3,92	41,25	2,07	9,88	9,38	6,65	0,51
TOTAL	2010	5,93	3,94	7,77	1,91	10,77	9,75	5,80	1,02
	2012	5,34	3,22	8,01	1,87	9,90	9,74	4,82	0,16
	2013	4,69	2,83	7,35	2,01	9,48	9,78	4,43	-0,30
Miasta	2005	5,43	3,54	47,23	2,66	8,92	9,27	5,84	-0,35
Urban areas	2010	5,82	3,64	9,66	2,29	10,00	9,93	5,96	0,07
	2012	5,14	2,83	9,64	2,27	9,02	10,05	4,21	-1,03
	2013	4,49	2,53	8,26	2,42	8,83	10,17	4,05	-1,34
Wieś	2005	5,97	4,53	31,65	1,11	11,40	9,55	7,65	1,85
Rural areas	2010	6,10	4,41	4,85	1,31	11,94	9,46	5,58	2,48
	2012	5,65	3,73	5,52	1,25	11,23	9,28	5,56	1,95
	2013	4,98	3,28	5,99	1,39	10,46	9,19	4,92	1,27

^a Ze skutkami cywilnymi. ^b W przypadku: separacji — na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt — na 1000 urodzeń żywych.

^a With civil law consequences. ^b In case of: separations — data are presented per 100 thous. population; infant deaths — per 1000 live births.

TABL. 8 (49). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWIĄZANE**
Stan w dniu 31 XII
MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED
As of 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeń- stwa zawarte <i>Marriages contracted</i>	Małżeństwa rozwiązane <i>Marriages dissolved</i>						Różnica między małżeń- stwami zawartymi a rozwią- zanymi ^a <i>Difference between contracted and dis- solved marriages^a</i>
		ogółem <i>total</i>	przez śmierć <i>by death of</i>		przez rozwód <i>by divorce</i>	na 1000 istniejących małżeństw <i>per 1000 existing marriages</i>		
			męża <i>husband</i>	żony <i>wife</i>		ogółem <i>total</i>	w tym przez rozwód <i>of which by divorce</i>	
OGÓŁEM 2005	11650	12951	6386	2291	4274	26,8	8,8	-1762
TOTAL 2010	12447	12911	6479	2432	4000	26,6	8,2	-903
2012	11207	12633	6334	2383	3916	25,4	7,9	-1898
2013	9814	12776	6253	2322	4201	25,9	8,5	-3594
Miasta 2005	6918	8644	3827	1427	3390	28,9	11,3	-2828
<i>Urban areas</i> 2010	7415	8396	3935	1545	2916	28,8	10,0	-2076
2012	6505	8275	3905	1498	2872	27,8	9,6	-2984
2013	5653	8373	3827	1502	3044	28,5	10,3	-3784
Wieś 2005	4732	4307	2559	864	884	23,4	4,8	1066
<i>Rural areas</i> 2010	5032	4515	2544	887	1084	23,3	5,6	1173
2012	4702	4358	2429	885	1044	21,9	5,3	1086
2013	4161	4403	2426	820	1157	22,1	5,8	191

^a Po uwzględnieniu salda migracji wewnętrznych i zagranicznych osób pozostających w stanie małżeńskim.

^a After considering net internal and international migration of married persons.

TABL. 9 (50). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2013 R.**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem <i>Total</i>	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							
		19 lat i mniej <i>and less</i>	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	60 lat i więcej <i>and more</i>
OGÓŁEM	9814	289	2999	3762	1339	572	419	283	151
GRAND TOTAL									
19 lat i mniej	34	18	14	—	1	—	1	—	—
<i>Under 20 years</i>									
20—24	1666	186	1201	249	25	4	1	—	—
25—29	4000	60	1415	2201	284	34	6	—	—
30—34	2062	20	299	1028	583	104	27	1	—
35—39	838	2	59	220	297	208	49	3	—
40—49	613	3	9	56	127	196	189	32	1
50—59	331	—	2	8	19	24	110	150	18
60 lat i więcej	270	—	—	—	3	2	36	97	132
<i>and more</i>									
W tym małżeństwa wyznaniowe^a	5927	127	2104	2655	712	185	63	41	40
<i>Of which church or religious marriages^a</i>									
19 lat i mniej	14	8	6	—	—	—	—	—	—
<i>Under 20 years</i>									
20—24	1100	82	825	185	8	—	—	—	—
25—29	2969	28	1055	1695	176	13	2	—	—
30—34	1249	7	189	657	356	38	2	—	—
35—39	351	1	28	109	128	73	12	—	—
40—49	137	1	1	8	40	55	28	4	—
50—59	49	—	—	1	4	6	15	21	2
60 lat i więcej	58	—	—	—	—	—	4	16	38
<i>and more</i>									

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABLE 9 (50). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2013 R. (dok.)
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej and less	20—24	25—29	30—34	35—39	40—49	50—59	
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM	5653	112	1409	2287	861	376	283	205	120
TOTAL									
19 lat i mniej	18	9	7	—	1	—	1	—	—
<i>Under 20 years</i>									
20—24	759	71	524	142	21	—	1	—	—
25—29	2243	21	676	1357	166	21	2	—	—
30—34	1260	10	161	620	393	61	14	1	—
35—39	535	—	32	131	193	146	31	2	—
40—49	402	1	8	33	77	131	129	23	—
50—59	235	—	1	4	9	16	81	111	13
60 lat i więcej	201	—	—	—	1	1	24	68	107
<i>and more</i>									
W tym małżeństwa wyznaniowe^a	3187	44	926	1579	444	105	32	27	30
<i>Of which church or religious marriages^a</i>									
19 lat i mniej	6	4	2	—	—	—	—	—	—
<i>Under 20 years</i>									
20—24	457	27	330	94	6	—	—	—	—
25—29	1639	10	481	1038	103	6	1	—	—
30—34	741	3	99	385	231	22	1	—	—
35—39	202	—	14	56	81	45	6	—	—
40—49	73	—	—	5	23	31	12	2	—
50—59	27	—	—	1	—	1	9	14	2
60 lat i więcej	42	—	—	—	—	—	3	11	28
<i>and more</i>									
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM	4161	177	1590	1475	478	196	136	78	31
TOTAL									
19 lat i mniej	16	9	7	—	—	—	—	—	—
<i>Under 20 years</i>									
20—24	907	115	677	107	4	4	—	—	—
25—29	1757	39	739	844	118	13	4	—	—
30—34	802	10	138	408	190	43	13	—	—
35—39	303	2	27	89	104	62	18	1	—
40—49	211	2	1	23	50	65	60	9	1
50—59	96	—	1	4	10	8	29	39	5
60 lat i więcej	69	—	—	—	2	1	12	29	25
<i>and more</i>									
W tym małżeństwa wyznaniowe^a	2740	83	1178	1076	268	80	31	14	10
<i>Of which church or religious marriages^a</i>									
19 lat i mniej	8	4	4	—	—	—	—	—	—
<i>Under 20 years</i>									
20—24	643	55	495	91	2	—	—	—	—
25—29	1330	18	574	657	73	7	1	—	—
30—34	508	4	90	272	125	16	1	—	—
35—39	149	1	14	53	47	28	6	—	—
40—49	64	1	1	3	17	24	16	2	—
50—59	22	—	—	—	4	5	6	7	—
60 lat i więcej	16	—	—	—	—	—	1	5	10
<i>and more</i>									

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 10 (51). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2013 R.**
MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013

POPZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwidzione divorced
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM GRAND TOTAL	9814	8443	240	1131
Kawalerowie Single	8409	7887	62	460
Wdowcy Widowers	209	33	91	85
Rozwiedzeni Divorced	1196	523	87	586
MIASTA URBAN AREAS				
RAZEM TOTAL	5653	4725	161	767
Kawalerowie Single	4675	4361	35	279
Wdowcy Widowers	142	23	60	59
Rozwiedzeni Divorced	836	341	66	429
WIEŚ RURAL AREAS				
RAZEM TOTAL	4161	3718	79	364
Kawalerowie Single	3734	3526	27	181
Wdowcy Widowers	67	10	31	26
Rozwiedzeni Divorced	360	182	21	157

TABL. 11 (52). **MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE^a**
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES^a

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS	Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	
OGÓŁEM TOTAL	2005 2010 2012 2013	8105 8275 6746 5927	4514 4638 3622 3187	3591 3637 3124 2740
Kościół Katolicki	5910	3173	2737	
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny	7	6	1	
Kościół Ewangelicko-Augsburski	2	1	1	
Kościół Ewangelicko-Methodystyczny	1	—	1	
Kościół Chrześcijan Baptystów	1	1	—	
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	1	1	—	
Kościół Polskokatolicki	1	1	—	
Kościół Zielonoświątkowy	4	4	—	

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 13 (54). **ROZWOODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNIICH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	4274	4000	3916	4201	T O T A L
rozwoody małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	1255	1541	1564	1626	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	3019	2459	2352	2575	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	1734	1564	1452	1593	1
2	921	713	720	809	2
3	242	143	128	125	3
4 i więcej	122	39	52	48	4 and more
Miasta	3390	2916	2872	3044	Urban areas
rozwoody małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	1048	1193	1225	1230	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	2342	1723	1647	1814	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	1396	1146	1059	1170	1
2	710	473	492	532	2
3	169	89	67	86	3
4 i więcej	67	15	29	26	4 and more
Wieś	884	1084	1044	1157	Rural areas
rozwoody małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	207	348	339	396	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	677	736	705	761	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	338	418	393	423	1
2	211	240	228	277	2
3	73	54	61	39	3
4 i więcej	55	24	23	22	4 and more

^a Ponizej 18 lat.

^a Below the age of 18.

TABL. 14 (55). **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Urodzenia żywe	20456	22596	20764	19853	11116	8737	Live births
chłopcy	10560	11684	10734	10219	5726	4493	<i>males</i>
dziewczęta	9896	10912	10030	9634	5390	4244	<i>females</i>
Mażeńskie	15597	16792	14898	13961	7632	6329	<i>Legitimate</i>
chłopcy	8071	8712	7678	7163	3941	3222	<i>males</i>
dziewczęta	7526	8080	7220	6798	3691	3107	<i>females</i>
Pozamażeńskie	4859	5804	5866	5892	3484	2408	<i>Illegitimate</i>
chłopcy	2489	2972	3056	3056	1785	1271	<i>males</i>
dziewczęta	2370	2832	2810	2836	1699	1137	<i>females</i>
Urodzenia martwe ...	88	90	93	73	46	27	Live still births
chłopcy	47	40	60	39	24	15	<i>males</i>
dziewczęta	41	50	33	34	22	12	<i>females</i>

TABL. 15 (56). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a
ORAZ WIEKU MATKI**
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER

LATA YEARS WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem <i>Total</i>	Kolejność urodzenia dziecka u matki <i>Birth order</i>						
		1	2	3	4	5	6 i dalsze <i>6 and over</i>	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS								
OGÓŁEM	2005	20456	10518	6442	2083	734	343	336
TOTAL	2010	22596	11436	7740	2245	719	249	207
	2012	20764	10140	7366	2145	663	263	187
	2013	19853	9578	7097	2128	636	229	185
19 lat i mniej		1056	945	106	5	—	—	—
<i>Under 20 years</i>								
20—24		3860	2695	954	179	26	4	2
25—29		7066	3897	2435	533	134	51	16
30—34		5415	1619	2631	794	241	80	50
35—39		2089	370	862	516	188	74	79
40—44		350	50	108	93	45	17	37
45 lat i więcej		17	2	1	8	2	3	1
<i>and more</i>								
W ODSETKACH IN PERCENT								
OGÓŁEM	2005	100,0	51,4	31,5	10,2	3,6	1,7	1,6
TOTAL	2010	100,0	50,6	34,3	9,9	3,2	1,1	0,9
	2012	100,0	48,8	35,5	10,3	3,2	1,3	0,9
	2013	100,0	48,2	35,7	10,7	3,2	1,2	1,0
19 lat i mniej		100,0	89,5	10,0	0,5	x	x	x
<i>Under 20 years</i>								
20—24		100,0	69,8	24,7	4,6	0,7	0,1	0,1
25—29		100,0	55,2	34,5	7,5	1,9	0,7	0,2
30—34		100,0	29,9	48,6	14,7	4,4	1,5	0,9
35—39		100,0	17,7	41,3	24,7	9,0	3,5	3,8
40—44		100,0	14,3	30,8	26,6	12,8	4,9	10,6
45 lat i więcej		100,0	11,7	5,9	47,1	11,8	17,6	5,9
<i>and more</i>								

^a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalanej kolejności urodzenia.

^a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 16 (57). **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	2005	2010	2012	2013		
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>
Płodność — urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku lat: Fertility — live births per 1000 women aged:						
15—49 ^{ab}	37,7	43,5	40,3	38,8	36,5	42,3
15—19 ^a	16,4	17,9	16,6	17,4	17,2	17,7
20—24	65,4	64,3	57,2	53,0	42,9	66,4
25—29	92,0	94,4	87,7	85,6	79,0	96,1
30—34	55,7	70,7	65,6	64,6	63,3	66,8
35—39	21,0	27,8	27,5	26,6	26,0	27,4
40—44	4,4	5,2	6,1	5,1	5,1	5,1
45—49 ^a	0,2	0,1	0,1	0,3	0,2	0,3
Współczynniki: Rates:						
Dzietności ogólnej	1,271	1,392	1,294	1,253	1,155	1,393
<i>Total fertility</i>						
Reprodukcji brutto	0,615	0,672	0,625	0,608	0,560	0,677
<i>Gross reproduction</i>						
Dynamiki demograficznej	1,054	1,105	1,016	0,969	0,868	1,138
<i>Demographic dynamics</i>						

^a, ^b Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: ^a — poniżej 15 lat, ^b — 50 lat i więcej.

^a ^b Including births from mothers aged: ^a — below 15, ^b — 50 and more.

TABL. 17 (58). ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem <i>Grand total</i>	Męż- czyźni <i>Males</i>	Kobiety <i>Fe- males</i>	Miasta <i>Urban areas</i>			Wieś <i>Rural areas</i>			
				razem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	razem <i>total</i>	męż- czyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	
O G Ó Ł E M	2005	19410	10286	9124	11749	6094	5655	7661	4192	3469
T O T A L	2010	20453	10805	9648	12647	6546	6101	7806	4259	3547
	2012	20436	10639	9797	12710	6483	6227	7726	4156	3570
	2013	20485	10666	9819	12806	6534	6272	7679	4132	3547
0 lat		88	43	45	45	22	23	43	21	22
1—4 lata		21	12	9	9	5	4	12	7	5
5—9		22	11	11	12	6	6	10	5	5
10—14		25	18	7	17	11	6	8	7	1
15—19		52	34	18	27	16	11	25	18	7
20—24		92	69	23	55	38	17	37	31	6
25—29		110	88	22	63	51	12	47	37	10
30—34		136	112	24	75	57	18	61	55	6
35—39		213	168	45	127	104	23	86	64	22
40—44		288	214	74	161	115	46	127	99	28
45—49		490	329	161	297	194	103	193	135	58
50—54		876	618	258	531	370	161	345	248	97
55—59		1551	1047	504	975	637	338	576	410	166
60—64		2081	1352	729	1352	857	495	729	495	234
65—69		1947	1266	681	1273	800	473	674	466	208
70—74		2058	1197	861	1313	745	568	745	452	293
75—79		2645	1415	1230	1698	881	817	947	534	413
80—84		3197	1348	1849	1966	810	1156	1231	538	693
85 lat i więcej <i>and more</i>		4593	1325	3268	2810	815	1995	1783	510	1273

NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU
PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP

O G Ó Ł E M	2005	938	1028	853	927	1016	847	955	1046	864
T O T A L	2010	975	1062	892	993	1085	911	946	1029	862
	2012	974	1046	906	1005	1082	935	928	995	860
	2013	978	1051	910	1017	1096	946	919	987	852
0 lat ^a		443	421	467	405	384	427	492	467	518
1—4 lata		23	26	21	18	19	16	30	34	26
5—9		21	20	21	21	20	21	21	20	21
10—14		24	34	14	31	39	22	16	28	4
15—19		42	54	30	41	47	34	44	61	25
20—24		62	92	32	66	91	41	57	93	19
25—29		65	103	27	62	100	24	71	107	31
30—34		79	128	29	71	107	34	93	162	19
35—39		133	208	57	132	216	48	135	195	71
40—44		210	310	108	200	289	113	224	339	102
45—49		382	517	249	395	539	263	364	488	228
50—54		598	859	346	600	885	345	596	824	349
55—59		959	1341	603	942	1334	606	989	1352	595
60—64		1462	2055	952	1436	2052	945	1513	2061	968
65—69		2117	3122	1324	2068	3038	1343	2215	3278	1283
70—74		3109	4421	2201	2958	4192	2134	3417	4857	2345
75—79		4575	6545	3398	4495	6348	3418	4726	6897	3358
80—84		7551	9634	6523	7253	8959	6399	8082	10866	6741
85 lat i więcej <i>and more</i>		15276	17382	14561	14796	16763	14120	16099	18472	15312

^a Na 100 tys. urodzeń żywych.

^a Per 100 thous. live births.

TABL. 18 (59). ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN^a
DEATHS BY CAUSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasta	Wieś
		Total	Males	Females	Urban areas	Rural areas
		na 100 tys. ludności		per 100 thous. population		
OGÓŁEM	2005	938	1028	853	927	118
TOTAL	2010	975	1062	892	993	946
	2011	937	1020	859	958	906
	2012	974	1046	906	1005	928
Choroby zakaźne i pasożytnicze		3	3	3	3	2
<i>Infectious and parasitic diseases</i>						
w tym gruźlica i następstwa gruźlicy		1	1	1	1	1
<i>of which tuberculosis and sequelae of tuberculosis</i>						
Nowotwory		274	311	240	302	232
<i>Neoplasms</i>						
w tym nowotwory złośliwe		264	300	230	290	224
<i>of which malignant neoplasms</i>						
w tym:						
<i>of which:</i>						
nowotwór złośliwy żołądka		15	20	10	17	12
<i>malignant neoplasm of stomach</i>						
nowotwór złośliwy trzustki		12	12	11	13	9
<i>malignant neoplasm of pancreas</i>						
nowotwór złośliwy tchawicy, oskrzela i płuca		68	99	39	74	60
<i>malignant neoplasm of trachea, bronchus and lung</i>						
nowotwór złośliwy sutka u kobiet		16	0	30	18	13
<i>malignant neoplasm of female breast</i>						
nowotwór złośliwy szyjki macicy		4	x	9	5	4
<i>malignant neoplasm of cervix uteri</i>						
nowotwór złośliwy gruczołu krokowego		11	23	x	11	11
<i>malignant neoplasm of prostate</i>						
białaczka		6	8	4	7	5
<i>leukemia</i>						
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych ^Δ		0	0	0	0	0
<i>Diseases of blood and blood-forming organs^Δ</i>						
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej		14	13	14	13	14
<i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>						
w tym cukrzyca		13	12	14	13	14
<i>of which diabetes mellitus</i>						
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania		0	0	x	0	0
<i>Mental and behavioural disorders</i>						
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów		14	12	16	16	11
<i>Diseases of the nervous system and sense organs</i>						

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision).

TABL. 18 (59). ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN^a (dok.)DEATHS BY CAUSES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas
	na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Choroby układu krążenia <i>Diseases of the circulatory system</i>	432	413	450	435	428
w tym: <i>of which:</i>					
choroba nadciśnieniowa <i>hypertensive disease</i>	3	3	4	4	3
choroba niedokrwienna serca <i>ischaemic heart disease</i>	77	92	63	80	73
w tym ostry zawał serca <i>of which acute myocardial infarction</i>	43	55	32	47	37
choroby naczyń mózgowych <i>cerebrovascular disease</i>	70	64	77	73	66
miażdżyca <i>atherosclerosis</i>	97	64	128	89	110
Choroby układu oddechowego <i>Diseases of the respiratory system</i>	58	68	49	59	57
Choroby układu trawiennego <i>Diseases of the digestive system</i>	37	43	31	39	33
w tym zwłóknienie i marskość wątroby <i>of which fibrosis and cirrhosis of liver</i>	7	10	5	8	6
Choroby skóry i tkanki podskórnej <i>Diseases of the skin and subcutaneous tissue</i>	0	x	0	0	x
Choroby układu kostno-stawowego, mięśni i tkanki łącznej <i>Diseases of the musculoskeletal system and con-</i> <i>nective tissue</i>	1	1	2	1	1
Choroby układu moczowo-płciowego <i>Diseases of the genitourinary system</i>	4	4	4	3	4
Ciąża, poród i połóg <i>Pregnancy, childbirth and the puerperium</i>	–	x	–	–	–
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodo- wym <i>Conditions originating in the perinatal period</i>	2	2	2	1	3
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ <i>Congenital malformations^Δ</i>	3	3	4	3	4
Objawy i stany niedokładnie określone ^Δ <i>Symptoms and ill-defined conditions^Δ</i>	74	80	69	76	71
Urazy i zatrucie według zewnętrznej przyczyny <i>Injuries and poisonings by external cause</i>	57	92	24	51	66
w tym: <i>of which:</i>					
wypadki komunikacyjne <i>transport accidents</i>	13	21	6	9	19
samobójstwa <i>intentional self-harm</i>	20	36	5	18	24

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision).

TABL. 20 (61). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ
 INFANT DEATHS BY SELECTED CAUSES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Chłopcy Males	Dziewczęta Females	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas	
		w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	na 100 tys. urodzeń żywych per 100 thous. live births				
OGÓŁEM TOTAL	2005	136	665	729	596	584	765
	2010	131	580	693	458	596	558
	2011	126	601	617	584	553	662
	2012	100	482	466	499	421	556
w tym: of which:							
Choroby zakaźne i pasożytnicze <i>Infectious and parasitic diseases</i>		1	5	x	10	x	11
Choroby układu oddechowego <i>Diseases of the respiratory system</i>		2	10	19	x	9	11
w tym zapalenie płuc of which pneumonia		2	10	19	x	9	11
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia <i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>		50	241	224	259	254	225
w tym: of which:							
wrodzone wady rozwojowe układu ner- wowego <i>congenital malformations of the nervous system</i>		5	24	19	30	35	11
wrodzone wady serca <i>congenital malformation of heart</i>		17	82	75	90	96	64
Stany rozpoczynające się w okresie okołopo- rodowym <i>Conditions originating in the perinatal period</i>		39	188	177	199	123	267
w tym: of which:							
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu <i>disorders related to length of gestation and fetal growth</i>		15	72	47	100	79	64
zespół zaburzeń oddychania noworodka i inne stany układu oddechowego <i>respiratory disorders specific to the peri- natal period</i>		1	5	9	x	x	11

TABL. 21 (62). **ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**
SUICIDES^a REGISTERED BY POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym mężczyźni of which males	
OGÓŁEM	327	291	348	303	248	TOTAL
Miasta	206	177	194	179	139	Urban areas
Wieś	121	114	154	124	109	Rural areas
Wiek samobójców:						Age of suicidal persons:
14 lat i mniej	2	1	2	4	3	14 and less
15—19	24	15	18	7	4	15—19
20—29	56	51	59	40	33	20—29
30—49	135	94	131	88	78	30—49
50—69	91	103	115	87	65	50—69
70 lat i więcej	19	27	23	24	18	70 and more

^a Usiłowane i dokonane; w podziale według wieku nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku oraz w 2010 r. — w podziale na miasta i wieś — również przypadków o nieustalonym miejscu zdarzenia.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji.

^a Attempted and committed; data by age of suicidal persons exclude cases for which age is unknown as well as in 2010 — data by urban and rural areas — cases, in which the place of incident is unknown.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters.

TABL. 22 (63). **PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA**
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat Life expectancy at age specified					
	0	15	30	45	60	
MĘŻCZYŹNI MALES						
OGÓŁEM	2005	70,59	56,32	42,07	28,54	17,32
TOTAL	2010	71,37	57,04	42,75	29,12	17,68
	2012	72,75	58,25	43,89	30,09	18,42
	2013	72,91	58,45	44,07	30,25	18,33
Miasta		73,22	58,73	44,33	30,48	18,62
Urban areas						
Wieś		72,37	57,96	43,60	29,83	17,79
Rural areas						
KOBIETY FEMALES						
OGÓŁEM	2005	79,10	64,74	49,99	35,59	22,53
TOTAL	2010	79,80	65,31	50,49	36,05	22,89
	2012	80,31	65,82	51,04	36,60	23,33
	2013	80,47	66,03	51,29	36,71	23,41
Miasta		80,47	66,01	51,31	36,72	23,44
Urban areas						
Wieś		80,37	65,97	51,19	36,61	23,27
Rural areas						

TABL. 23 (64). **PROGNOZA LUDNOŚCI^a**

Stan w dniu 31 XII

POPULATION PROJECTION^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
OGÓŁEM									
TOTAL									
O G Ó Ł E M w tys.	2086,0	2065,4	2039,0	2003,9	1959,7	1908,8	1854,5	1799,0	T O T A L in thous.
WIEK PRZEDPRODUKCYJNY									
PRE-WORKING AGE									
R A Z E M w tys. ...	378,0	365,2	349,6	318,4	299,5	282,2	270,0	260,9	T O T A L in thous.
mężczyźni	194,1	187,4	179,5	163,7	154,0	145,1	138,9	134,1	males
kobiety	183,9	177,8	170,1	154,7	145,5	137,1	131,2	126,7	females
Miasta	204,6	195,5	184,2	163,8	150,9	140,0	132,2	126,1	Urban areas
mężczyźni	104,8	100,0	94,3	83,9	77,2	71,6	67,6	64,5	males
kobiety	99,8	95,5	89,9	80,0	73,7	68,4	64,6	61,6	females
Wieś	173,4	169,7	165,4	154,5	148,6	142,2	137,8	134,8	Rural areas
mężczyźni	89,3	87,4	85,3	79,8	76,8	73,5	71,2	69,7	males
kobiety	84,1	82,3	80,1	74,7	71,8	68,7	66,6	65,1	females
WIEK PRODUKCYJNY									
WORKING AGE									
Wariant I									
Variant I									
R A Z E M w tys. ...	1310,3	1240,0	1186,3	1159,7	1111,0	1043,6	960,8	879,7	T O T A L in thous.
mężczyźni	692,1	659,6	628,0	615,0	596,5	567,4	528,5	483,5	males
kobiety	618,3	580,4	558,4	544,7	514,5	476,2	432,4	396,2	females
Miasta	775,7	714,4	668,9	643,0	605,9	557,5	500,2	445,7	Urban areas
mężczyźni	403,3	374,9	349,2	336,5	321,5	300,3	273,0	242,8	males
kobiety	372,4	339,5	319,8	306,5	284,5	257,3	227,2	203,0	females
Wieś	534,7	525,6	517,4	516,7	505,0	486,1	460,7	434,0	Rural areas
mężczyźni	288,8	284,8	278,8	278,5	275,0	267,2	255,5	240,7	males
kobiety	245,9	240,9	238,6	238,2	230,0	218,9	205,2	193,3	females
WIEK PRODUKCYJNY									
WORKING AGE									
Wariant II									
Variant II									
R A Z E M w tys. ...	1332,0	1296,7	1252,1	1235,6	1211,3	1174,7	1099,7	1010,4	T O T A L in thous.
mężczyźni	701,3	686,3	653,1	636,4	618,8	594,3	557,8	514,0	males
kobiety	630,7	610,4	599,1	599,1	592,6	580,4	541,8	496,4	females
Miasta	789,9	749,5	707,9	686,6	663,1	632,3	579,3	518,1	Urban areas
mężczyźni	409,2	391,2	363,6	348,4	333,7	315,0	289,2	259,3	males
kobiety	380,7	358,3	344,3	338,2	329,4	317,3	290,1	258,8	females
Wieś	542,1	547,3	544,3	549,0	548,2	542,4	520,4	492,2	Rural areas
mężczyźni	292,1	295,1	289,4	288,1	285,0	279,3	268,6	254,6	males
kobiety	250,0	252,1	254,8	260,9	263,2	263,1	251,8	237,6	females

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 94.

^a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 8 on page 94.

TABL. 23 (64). PROGNOZA LUDNOŚCI^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

POPULATION PROJECTION^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
WIEK POPRODUKCYJNY									
POST-WORKING AGE									
Wariant I									
<i>Variant I</i>									
R A Z E M w tys. ...	397,6	460,2	503,1	525,9	549,2	583,0	623,6	658,4	T O T A L in thous.
mężczyźni	124,8	153,7	180,2	191,6	198,3	212,6	233,8	259,6	males
kobiety	272,8	306,4	322,9	334,3	350,9	370,3	389,8	398,8	females
Miasta	264,3	302,6	323,6	329,6	335,0	347,2	364,3	377,4	Urban areas
mężczyźni	80,9	98,2	112,1	115,6	116,3	121,8	132,1	145,1	males
kobiety	183,4	204,4	211,5	214,0	218,7	225,3	232,1	232,3	females
Wieś	133,3	157,6	179,5	196,3	214,2	235,8	259,4	281,0	Rural areas
mężczyźni	43,9	55,5	68,2	76,0	82,0	90,8	101,7	114,5	males
kobiety	89,4	102,0	111,3	120,3	132,2	145,0	157,7	166,5	females
WIEK POPRODUKCYJNY									
POST-WORKING AGE									
Wariant II									
<i>Variant II</i>									
R A Z E M w tys. ...	376,0	403,5	437,3	450,0	448,9	451,8	484,8	527,7	T O T A L in thous.
mężczyźni	115,6	127,1	155,1	170,1	176,0	185,8	204,5	229,1	males
kobiety	260,4	276,4	282,2	279,8	272,8	266,1	280,3	298,7	females
Miasta	250,1	267,5	284,6	286,0	277,9	272,4	285,1	305,0	Urban areas
mężczyźni	75,0	81,9	97,6	103,7	104,1	107,1	115,9	128,5	males
kobiety	175,1	185,6	187,0	182,2	173,8	165,3	169,3	176,4	females
Wieś	125,9	136,0	152,7	164,0	171,0	179,4	199,7	222,8	Rural areas
mężczyźni	40,6	45,2	57,5	66,4	72,0	78,7	88,6	100,5	males
kobiety	85,3	90,8	95,1	97,6	99,0	100,8	111,1	122,2	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEMOŻLIWYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM									
NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE									
Wariant I	59,2	66,6	71,9	72,8	76,4	82,9	93,0	104,5	Variant I
Mężczyźni	46,1	51,7	57,3	57,8	59,1	63,0	70,5	81,4	Males
Kobiety	73,9	83,4	88,3	89,8	96,5	106,6	120,5	132,6	Females
Wariant II	56,6	59,3	62,8	62,2	61,8	62,5	68,6	78,1	Variant II
Mężczyźni	44,2	45,8	51,2	52,5	53,3	55,7	61,6	70,7	Males
Kobiety	70,5	74,4	75,5	72,5	70,6	69,5	75,9	85,7	Females

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 94.

^a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 8 on page 94.

TABL. 24 (65). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION
FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływy ^a Inflow ^a				Odpyły ^b Outflow ^b				Saldo migracji Net migration	
	ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za granicę to abroad		
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM ... TOTAL	2005	24372	14230	9918	224	26452	12712	12986	754	-2080
	2010	23455	13294	9635	526	25138	11651	12721	766	-1683
	2012	22165	12453	9234	478	24171	11314	11901	956	-2006
	2013	23304	12844	10007	453	25949	11963	12507	1479	-2645
Miasta Urban areas	2005	11396	5244	5985	167	15808	6123	9023	662	-4412
	2010	10827	4602	5802	423	14738	5408	8659	671	-3911
	2012	10317	4338	5612	367	14130	5235	8116	779	-3813
	2013	10867	4447	6054	366	14977	5403	8406	1168	-4110
Wieś Rural areas	2005	12976	8986	3933	57	10644	6589	3963	92	2332
	2010	12628	8692	3833	103	10700	6243	4062	95	2228
	2012	11848	8115	3622	111	10041	6179	3785	177	1807
	2013	12437	8397	3953	87	10972	6560	4101	311	1465
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION										
OGÓŁEM ... TOTAL	2005	11,77	6,87	4,79	0,11	12,78	6,14	6,27	0,36	-1,00
	2010	11,18	6,33	4,59	0,25	11,98	5,55	6,06	0,36	-0,80
	2012	10,57	5,94	4,40	0,23	11,52	5,39	5,67	0,46	-0,96
	2013	11,13	6,13	4,78	0,22	12,39	5,71	5,97	0,71	-1,26
Miasta Urban areas	2005	8,99	4,14	4,72	0,13	12,47	4,83	7,12	0,52	-3,48
	2010	8,50	3,61	4,56	0,33	11,57	4,25	6,80	0,53	-3,07
	2012	8,15	3,43	4,44	0,29	11,17	4,14	6,41	0,62	-3,01
	2013	8,63	3,53	4,81	0,29	11,90	4,29	6,68	0,93	-3,26
Wieś Rural areas	2005	16,17	11,20	4,90	0,07	13,27	8,21	4,94	0,11	2,91
	2010	15,30	10,53	4,65	0,12	12,97	7,57	4,92	0,12	2,70
	2012	14,23	9,75	4,35	0,13	12,06	7,30	4,55	0,21	2,17
	2013	14,89	10,05	4,73	0,10	13,14	7,85	4,91	0,37	1,75

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania.

^a Registrations. ^b Cancelled registrations.

TABL. 25 (66). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE
BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odptyw ^b Outflow ^b		
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	z innych województw from other voivodships
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS						
OGÓŁEM 2005	24148	19247	4901	25698	19247	6451
TOTAL 2010	22929	18322	4607	24372	18322	6050
2012	21687	17412	4275	23215	17412	5803
2013	22851	18174	4677	24470	18174	6296
Miasta 2005 Urban areas	11229	7916	3313	15146	10868	4278
2010	10404	7437	2967	14067	10189	3878
2012	9950	7207	2743	13351	9638	3713
2013	10501	7527	2974	13809	9812	3997
Wieś 2005 Rural areas	12919	11331	1588	10552	8379	2173
2010	12525	10885	1640	10305	8133	2172
2012	11737	10205	1532	9864	7774	2090
2013	12350	10647	1703	10661	8362	2299
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION						
OGÓŁEM 2005	11,67	9,30	2,37	12,42	9,30	3,12
TOTAL 2010	10,93	8,73	2,20	11,61	8,73	2,88
2012	10,34	8,30	2,04	11,07	8,30	2,77
2013	10,91	8,68	2,23	11,69	8,68	3,01
Miasta 2005 Urban areas	8,86	6,25	2,61	11,95	8,57	3,38
2010	8,17	5,84	2,33	11,05	8,00	3,04
2012	7,86	5,70	2,17	10,55	7,62	2,93
2013	8,34	5,98	2,36	10,97	7,79	3,18
Wieś 2005 Rural areas	16,10	14,12	1,98	13,15	10,44	2,71
2010	15,18	13,19	1,99	12,49	9,86	2,63
2012	14,10	12,26	1,84	11,85	9,34	2,51
2013	14,79	12,75	2,04	12,76	10,01	2,75

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania.

^a Registrations. ^b Cancelled registrations.

TABL. 26 (67). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Napływ ^a Inflow ^a			Odływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration		
	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
O G Ó Ł E M 2005	24148	11315	12833	25698	11950	13748	-1550	-635	-915
TOTAL 2010	22929	10585	12344	24372	11312	13060	-1443	-727	-716
2012	21687	9991	11696	23215	10669	12546	-1528	-678	-850
2013	22851	10878	11973	24470	11655	12815	-1619	-777	-842
0— 4 lata	2327	1230	1097	2425	1290	1135	-98	-60	-38
5— 9	1615	845	770	1665	862	803	-50	-17	-33
10—14	1007	532	475	1023	529	494	-16	3	-19
15—19	998	467	531	1026	478	548	-28	-11	-17
20—24	2027	636	1391	2234	691	1543	-207	-55	-152
25—29	4042	1719	2323	4665	2031	2634	-623	-312	-311
30—34	3191	1601	1590	3593	1829	1764	-402	-228	-174
35—39	2144	1125	1019	2306	1215	1091	-162	-90	-72
40—44	1211	670	541	1268	701	567	-57	-31	-26
45—49	857	466	391	859	459	400	-2	7	-9
50—54	730	404	326	719	395	324	11	9	2
55—59	771	387	384	739	363	376	32	24	8
60—64	703	331	372	705	339	366	-2	-8	6
65 lat i więcej and more	1228	465	763	1243	473	770	-15	-8	-7

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 28 (69). **KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE**

Stan w dniu 31 XII

CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS

As of 31 III

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE <i>CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS</i>	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	
	jednostki kościelne ^a <i>church units^a</i>				duchowni <i>clergy</i>				wierni, wyznawcy <i>adherents, faithful</i>				
Kościół Katolicki: Catholic Church:													
Kościół Rzymskokatolicki ^b	567	574	575	575	1488	1509	1585	1557	1920905	1913864	1932941	1931474	
Starokatolickie: Old Catholic:													
Kościół Polskokatolicki ^c	3	3	4	3	3	2	4	2	576	415	307	307	
Kościół Starokatolicki Mariawitów ^c	-	-	-	.	-	-	-	.	4	4	5	
Kościół Starokatolicki	1	1 ^d	.	.	1	1 ^d	.	.	60	25 ^d	.	.	
Prawosławne: Orthodox:													
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny ^{ee}	12	12	12	12	15	16	16	16	28000	27500	27500	27500	
Protestanckie i tradycji protestanckiej: Protestant and Prote- stant-tradition:													
Kościół Ewangelicko- Augsburski ^{ff}	6	19 ^g	19	19	5	14 ^g	15	16	4000	2883 ^g	2330	2330	
Kościół Zielonoświątkowy	8	10	10	11	10	14	14	16	614	721	747	827	
Kościół Ewangelicznych Chrześcijan RP	9	10	10	10	10	15	15	15	374	436	454	407	
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	6	6	6	6	2	4	4	3	402	365	400	405	
Kościół Ewangelicko- Metodystyczny ^c	3	3	3	3	2	3	3	3	305	303	303	303	
Nowoapostolski Kościół w Polsce	3	3	3	3	3	3	3	2	158	154	151	149	
Kościółów Chrystusowy w RP ^h	1	1	1	1	4	5	5	5	150	110	90	90	
Świecki Ruch Misyjny "Epifania"	4	4	3	3	18	15	15	13	85	75	74	72	
Kościół Boży w Chrystusie	2	2	2	2	4	4	4	4	71	53	52	57	
Kościół Chrześcijan Dnia Sobotniego	2	2	2	2	4	4	4	4	45	45	45	45	
Zrzeszenie Wolnych Ba- daczy Pisma Świętego w RP	2	2	2	2	8	7	7	6	38	38	37	37	

^a Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. ^b Dane dotyczą diecezji: bydgoskiej, toruńskiej, włocławskiej; dane o liczbie wiernych dotyczą osób ochrzczonych. ^c Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. ^d Dane dotyczą 2008 r. ^e Dane dotyczą diecezji łódzko-poznańskiej. ^f Dane dotyczą diecezji pomorsko-wielkopolskiej. ^g Dane dotyczą 2009 r. ^h Do 2010 r. Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP.

^a Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. ^b Data concern diocese: bydgoskiej, toruńskiej, włocławskiej; data on the number of adherents concern baptized persons. ^c Church associated in the Polish Ecumenical Council. ^d Data concern 2008. ^e Data concern łódzko-poznańskiej diocese. ^f Data concern pomorsko-wielkopolskiej diocese. ^g Data concern 2009. ^h Until 2010 Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP.

TABL. 28 (69). KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE (dok.)

Stan w dniu 31 XII

CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS (cont.)

As of 31 III

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	
	jednostki kościelne ^a church units ^a				duchowni clergy				wierni, wyznawcy adherents, faithful				
Protestanckie i tradycji protestanckiej (dok.): Protestant and Protestant-tradition (cont.):													
Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego	1	1	1	1	5	7	7	7	32	28	28	27	
Centrum Chrześcijańskie „Kanaan”	2	2	2	.	3	3	3	.	31	32	32	
Kościół Ewangelicko-Reformowany ^c	–	–	–	–	–	–	–	–	10	10	10	10	
Kościół Chrześcijan Baptystów ^c	2	3	.	3	4	2	.	3	71	73	.	86	
Ewangeliczny Związek Braterski	1	1	1	.	1	1	1	.	20	20	20	
Zbór Chrześcijański w RP	1 ^e	.	1	.	2 ^e	.	3	.	15 ^e	.	20	
Islamskie: Muslim:													
Stowarzyszenie Jedności Muzułmańskiej	1	1	1	.	1	1	1	.	4	3	3	
Muzułmański Związek Religijny w RP	1	.	1	.	2	.	3	.	85	.	120	
Liga Muzułmańska w RP	1	.	.	.	–	.	.	.	100	.	.	
Dalekiego Wschodu: Far Eastern Religions:													
Związek Buddyjski Beniczen Karma Kamtsang ^f	1	1	1	1	–	–	–	–	105	125	140	125	
Międzynarodowe Towarzystwo Świadomości Kryszny	1	1	.	.	3	5	.	.	32	32	
Szkoła Zen Kwan Um w Polsce	1	1	1	.	1	1	–	.	8	8	10	
Misja Buddyjska Trzy Schronienia w Polsce	1	1 ^d	.	.	1	1 ^d	.	.	70	150 ^d	.	.	
Inne: Others:													
Instytut Wiedzy o Tożsamości "Misja Czaitanii"	–	–	–	–	4	4	4	4	66	75	90	75	
Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich (Mormoni) ...	1	1	.	.	8	12	.	.	112	96	.	.	
Związek Wyznania Świadców Jehowy	91	.	70	.	–	.	.	.	6281	.	6309	
Rodzima Wiara	2	3 ^d	.	.	1	3 ^d	.	.	10	100 ^d	.	.	

^a Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. ^c Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. ^d Dane dotyczą 2008 r. ^e Dane dotyczą 2009 r. ^f Do 2011 r. Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtsang.

^a Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. ^c Church associated in the Polish Ecumenical Council. ^d Data concern 2008. ^e Data concern 2009. ^f Until 2011 r. Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtsang.

DZIAŁ VI

RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane zawarte w tabl. 1-2 opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, przeprowadzanego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte są **osoby w wieku 15 lat i więcej**, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie. Badanie nie obejmuje gospodarstw domowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania.

Dane BAEL od 2010 r. uogólniono na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Dane te nie są w pełni porównywalne z wynikami badań dla okresów wcześniejszych, publikowanymi w poprzednich edycjach Rocznika.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo w BAEL stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) do **pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; ponadto w BAEL przyjmuje się, że jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium od 2006 r. w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

CHAPTER VI

LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. Data in tables 1-2 were compiled on the basis of the **Labour Force Survey (LFS)**, a sample survey conducted on a quarterly basis using the continuous observation method, i.e., economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. The survey covers **persons aged 15 and more**, being members of households in dwellings selected on a random basis. The survey does not cover the members of households absent for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. A household is a group of people living together in a dwelling and maintaining themselves jointly. The survey does not include institutional households.

The LFS data since 2010 were generalized on the basis of the population balances compiled with the use of the Population and Housing Census 2011. The data are not fully comparable to the surveys' results for the previous periods published in the previous edition of the Yearbook.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive in LFS is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

1) **employed persons** are persons who during the reference week:

- performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or conducting a family-owned business outside agriculture,
- formally had work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather), if the break in work did not exceed 3 months; moreover in LFS there is accepted if the break in work exceeded 3 months, the additional criterion since 2006 in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.

Breakdown into full-time and part-time employed persons was made on the basis of a declaration of the surveyed person in reference to the main job;

Podział na pracujących w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy dokonany został na podstawie deklaracji osoby badanej w odniesieniu do głównego miejsca pracy;

- 2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15—74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:
- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
 - w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
 - były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdań wczorzo oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Nie ujęto w nich pracujących w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin) z pewnymi wyłączeniami w latach 2005–2009; patrz ust. 5 na str. 122,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;

2) **unemployed persons** are persons aged 15—74 who simultaneously fulfilled three conditions:

- within the reference week were not employed,
- within a 4-week period (the last week being the reference week) actively sought work,
- were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed.

3. The activity rate is calculated as the share of the economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The **employment rate** is calculated as the share of the employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The **unemployment rate** is calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.a. in regard to private farms in agriculture).

2. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income. Data do not include persons employed in budgetary entities of the Ministry of the Interior and the Ministry of the National Defence.

Employed persons are:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), with some exceptions in 2005–2009; see item 5 on page 122,
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
 - c) other self-employed persons, e.g. persons practicing learned professions;

- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII podane bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII w latach 2002–2009 wyznaczono na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005–2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby,
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

Przeciętną liczbę pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie ustalono w oparciu o dokonane szacunki liczby pracujących, przy uwzględnieniu współczynników przeliczeniowych.

- 3) *outworkers*;
- 4) *agents (including contributing family workers and persons employed by agents)*;
- 5) *members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives)*;
- 6) *clergy fulfilling priestly obligations.*

3. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning employment as of 31 XII are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

5. Data concerning employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII were estimated in years 2002–2009 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

- 1) in 2005–2009 are not included the following employed persons:
 - a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs,
 - b) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs;
- 2) since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).

The average number of employed persons on private farms in agriculture was established on the basis of estimates of the number of employees, taking into account conversion ratios.

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnionych według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

7. Dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

8. Informacje zawarte w tabl. 4, 6–9 obejmują podmioty gospodarcze o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Dane nie obejmują podmiotów sporządzających sprawozdania z działalności: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych i duchownych.

9. Informację o ruchu zatrudnionych dotyczą pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy łącznie ze zwolnieniami grupowymi, osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitacyjne.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r. z urlopów bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. urlopy bezpłatne) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

Dane o **absolwentach podejmujących pierwszą pracę** dotyczą pełnozatrudnionych.

10. Źródłem informacji o wolnych miejscach pracy jest badanie popytu na pracę (sprawozdanie Z-05). Od 2007 r. badanie jest prowadzone metodą reprezentacyjną z częstotliwością kwar-

6. Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:

- 1) **the employment, as of 31 XII**, of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;
- 2) **the average paid employment** — full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

7. Data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

8. Information included in tables 4, 6–9 covers economic entities employing over 9 persons. Data do not include entities reporting activity of foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government, individual farmers as well as clergy.

9. Information regarding labour turnover concerns full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary employees. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as, for record-keeping purposes — persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care and until 2008 from unpaid leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care and until 2008 unpaid leaves) during a surveyed year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.

Data regarding **school leavers starting work for the first time** concern full-time paid employees.

10. The survey on demand for labour (submitted Z-05) is the source of information on **job vacancies**. Since 2007, the survey has been carried out as a quarterly sample survey and covers local

talną, objęte są nim jednostki lokalne osób prawnych, jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba zatrudnionych wynosi 1 lub więcej osób.

Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone;
- pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy;
- w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013, poz. 674, z późn. zm.) określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat, nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonywającą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. **Stopę bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie wyników spisów.

entities of legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity in which number of employees is 1 and more.

Vacancies are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day;
- the employer made efforts to find people willing to take up the job;
- if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.

Newly created jobs are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 674, with later amendments), are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme exam) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. **The registered unemployment rate** is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

The unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture (as a part of the economically active civilian population) estimated on the basis of the results of the Census.

3. Informacje o **wydatkach Funduszu Pracy** podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013, poz. 674, z późn. zm.). Zasiłki i świadczenia przedemerytalne od 1 VIII 2004 r. finansowane są z budżetu państwa (na mocy ustawy z dnia 30 IV 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych – Dz. U. 2013, poz. 170, z późn. zm.).

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność

w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

2. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności.**

3. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie podróży służbowej;
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działającą u pracodawcy organizację związkową.

3. *Information concerning Labour Fund expenditures are given according to law dated 20 IV 2004, on promoting of employment and labour market institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text journal of laws 2013 item 674, with later amendments). Pre-retirement benefits and allowances since 1 VIII 2004 are financed from state budget (on the basis on the law dated 30 IV 2004 on pre-retirement benefits – journal of laws 2013 item 170, with later amendments).*

Work conditions

1. *Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.*

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or a mass accident, is counted as a single accident at work.

2. *Data according to sections and divisions of the NACE Rev. 2 were compiled using the local kind-of-activity unit method.*

3. **Accident at work** is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- *during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;*
- *when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.*

Every accident is treated equally to accident at work, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:

- *during a business trip;*
- *during a training within the scope of common self-defence;*
- *at performing tasks ordered by trade union organizations functioning at the employer.*

Za wypadek przy pracy uważa się również nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- 6) wykonania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

4. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwale poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

5. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

6. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** bezpośrednio je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika).

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;
- 2) performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;
- 3) carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;
- 4) serving the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;
- 5) stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;
- 6) performance of work, by members of agricultural producers' co-operatives, agricultural farmers' co-operatives and by other persons treated equally to members of a co-operatives, for the benefit of these co-operatives;
- 7) performance or co-operation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;
- 8) performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or co-operation at conducting them;
- 9) performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;
- 10) serving supplementary forms of military service;
- 11) education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.

4. A serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

5. A fatal accident at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

6. Accidents at work are classified, i.e., according to the **events** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result

Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy od 2005 r. są grupowane zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

7. Wskaźnik wypadkowości jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

8. Informacja o zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości, przy czym:

- 1) dane obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanej oraz pozostałego sprzętania); edukacja (w zakresie szkół wyższych), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);
- 2) dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwłókniające, hałas, wibracja, gorąco lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;

of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 is grouped according to the EUROSTAT recommendation.

7. The accident ratio is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

8. Information regarding persons working in hazardous conditions, i. e., with substances hazardous to health, is compiled on the basis of reports:

- 1) data concern persons employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope scientific research and development as well as veterinary activities); administrative and support service activities (in the scope rental and leasing activities, travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope human health activities); other service activities (in the scope repair of computers and personal and household goods);
- 2) data concern persons exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold microclimates, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery;
- 3) the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.

3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

9. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe prezentowane w tabl. 21 podaje się od 2009 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (Dz. U. Nr 105, poz. 869 z późn. zm.).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

9. A disease is deemed an occupational disease if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.

Occupational diseases in table 21 are given since 2009 according to the decree of the Council of Ministers, dated 30 VI 2009 (Journal of Laws No. 105, item 869 with later amendments).

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ration per 100 thous. paid employees.

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 1 (70). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ
– na podstawie BAEŁ
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE
– on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013				
	przeciętne w roku annual averages			kwartały quarters			
				I	II	III	IV
LUDNOŚĆ w tys. POPULATION in thous.	1605	1595	1558	1570	1575	1574	1513
Mężczyźni Men	765	765	742	745	750	752	721
Kobiety Woman	840	830	816	825	825	822	792
Aktywni zawodowo Economically active persons	871	898	869	871	888	889	830
mężczyźni men	486	498	483	478	487	502	466
kobiety woman	385	400	386	392	401	387	364
Pracujący Employed persons	779	791	761	756	774	787	729
mężczyźni men	439	447	430	425	431	451	414
kobiety woman	340	344	331	331	342	336	315
Bezrobotni ^a Unemployed persons ^a	92	106	108	115	114	102	101
mężczyźni men	47	51	53	54	56	51	52
kobiety woman	45	55	55	61	58	52	49
Bierni zawodowo Economically inactive persons	734	698	689	699	687	685	683
Mężczyźni Men	279	267	259	267	263	251	255
Kobiety Woman	455	431	430	432	425	435	428
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w % ACTIVITY RATE in %	54,3	56,3	55,8	55,5	56,4	56,5	54,9
mężczyźni men	63,5	65,1	65,1	64,2	64,9	66,8	64,6
kobiety woman	45,8	48,2	47,3	47,5	48,6	47,1	46,0
Miasta Urban areas	54,8	55,2	55,3	54,4	56,7	56,2	53,7
Wieś Rural areas	53,5	57,9	56,7	56,9	55,8	57,0	56,6
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w % EMPLOYMENT RATE in %	48,5	49,6	48,8	48,2	49,1	50,0	48,2
mężczyźni men	57,4	58,4	58,0	57,0	57,5	60,0	57,4
kobiety woman	40,5	41,4	40,6	40,1	41,5	40,9	39,8
Miasta Urban areas	48,8	48,6	48,6	47,1	49,7	49,8	47,6
Wieś Rural areas	48,2	51,1	49,4	49,7	48,1	50,1	49,1
STOPA BEZROBOCIA w % UNEMPLOYMENT RATE in %	10,6	11,8	12,4	13,2	12,8	11,5	12,2
mężczyźni men	9,7	10,2	11,0	11,3	11,5	10,2	11,2
kobiety woman	11,7	13,8	14,2	15,6	14,5	13,4	13,5
Miasta Urban areas	11,2	11,9	12,1	13,5	12,2	11,2	11,2
Wieś Rural areas	9,6	11,6	12,9	12,7	13,7	11,9	13,6

^a Osoby w wieku 15—74 lata.

^a Persons aged 15—74.

TABL. 2 (71). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2013 R.
– na podstawie BAEL

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2013 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność <i>Population</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawodowo <i>Economically inactive persons</i>	Współczynnik aktywności zawodowej <i>Activity rate</i>	Wskaźnik zatrudnienia <i>Employment rate</i>	Stopa bezrobocia <i>Unemployment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracujący <i>employed</i>	bezrobotni ^a <i>unemployed^a</i>				
		w tys. <i>in thous.</i>						
OGÓŁEM TOTAL	1513	830	729	101	683	54,9	48,2	12,2
Według wieku: By age								
w tym w wieku produkcyjnym ^b <i>of which of working age^b</i>	1121	815	715	100	306	72,7	63,8	12,3
15–24 lata	234	79	52	27	155	33,8	22,2	34,2
25–34	251	212	180	32	39	84,5	71,7	15,1
35–44	263	230	211	19	32	87,5	80,2	8,3
45–54	237	189	176	13	48	79,7	74,3	6,9
55 lat i więcej <i>and more</i>	529	120	110	10	409	22,7	20,8	8,3
Według poziomu wykształcenia: By educational level:								
Wyższe <i>Tertiary</i>	250	199	187	12	51	79,6	74,8	6,0
Policealne i średnie zawodowe <i>Post-secondary and vocational secondary</i>	338	223	200	23	115	66,0	59,2	10,3
Średnie ogólnokształcące <i>General secondary</i>	162	81	68	13	81	50,0	42,0	16,0
Zasadnicze zawodowe <i>Basic vocational</i>	429	260	225	35	169	60,6	52,4	13,5
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe <i>Lower secondary, primary and incomplete primary</i>	334	67	50	18	267	20,1	15,0	26,9

^a Osoby w wieku 15–74 lata. ^b Mężczyźni 18–64 lata, kobiety 18–59 lat.

^a Persons aged 15–74. ^b Men aged 18–64, women aged 18–59.

Pracujący Employment

TABL. 3 (72). **PRACUJĄCY**^a
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	
				ogółem total	z liczby ogółem – kobiety of total number – women
OGÓŁEM TOTAL	647917	680154	675417	676971	318437
sektor publiczny <i>public sector</i>	166167	159742	154710	153240	98852
sektor prywatny <i>private sector</i>	481750	520412	520707	523731	219585
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture^b, forestry and fishing</i>	118077	107567	107542	107287	47058
Przemysł <i>Industry</i>	160076	160130	156670	154885	48948
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	143954	144519	141947	140354	45756
Budownictwo <i>Construction</i>	29733	43588	42863	40386	4519
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	106304	113020	106679	106345	56531
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	31351	33248	34419	34112	7204
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering</i>	8386	9295	9741	9596	6210
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	6450	6115	7253	7902	2714
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	13195	14547	14134	15177	10654
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	9501	11312	11766	12053	8128
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	15826	16677	18221	19082	9392
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	13010	19113	18539	20790	8744
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia spo- łeczne <i>Public administration and defence; com- pulsory social security</i>	29071	32508	32505	32753	20108
Edukacja <i>Education</i>	54945	55961	56172	56415	43726
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	36654	40583	41963	42073	33772
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	5825	6531	6295	5988	3743
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	9513	9959	10655	12127	6986

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 122.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 5 on page 122.

TABL. 4 (73). PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA

Stan w dniu 31 XII

EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which		
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contracts	właściciele, współwła- ściciele i bezpłatnie poma- gający członkowie rodzin owners, co-owners including contributing family workers	
OGÓŁEM	2005	369684	364586	3369
TOTAL	2010	396768	390736	4282
	2012	393358	387322	4185
	2013	394407	388349	4328
sektor publiczny	141293	141293		-
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	253114	247056		4328
<i>private sector</i>				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	6778	6005		58
Przemysł	128134	126569		1362
<i>Industry</i>				
w tym przetwórstwo przemysłowe	117888	116361		1324
<i>of which manufacturing</i>				
Budownictwo	22421	21748		658
<i>Construction</i>				
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	51213	49889		1194
Transport i gospodarka magazynowa	13701	13394		307
<i>Transportation and storage</i>				
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	4249	4084		165
Informacja i komunikacja	1938	1911		26
<i>Information and communication</i>				
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	9321	8623		32
<i>Financial and insurance activities</i>				
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	9439	9415		24
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	7211	7087		124
<i>Professional, scientific and technical activities</i>				
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	15151	15045		106
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; com- pulsory social security</i>	32046	#		#
Edukacja	54459	54299		160
<i>Education</i>				
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	31684	31618		66
<i>Human health and social work activities</i>				
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4777	4771		6
<i>Arts, entertainment and recreation</i>				
Pozostała działalność usługowa	1885	#		#
<i>Other service activities</i>				

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.^a In Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5 (74). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE^a
AVERAGE PAID EMPLOYMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób ^a of which entities employing more than 9 persons ^a	
OGÓŁEM	421186	448726	443401	432551	371820	TOTAL
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	11709	10398	10089	9860	4988	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	137697	137886	134429	131238	123231	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	126161	127350	124080	120870	113340	of which manufacturing
Budownictwo	24363	33474	32578	29737	21624	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	65368	75023	70980	67483	48613	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	17490	16058	17700	17378	13002	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	4894	6009	5907	5641	3644	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	3066	2731	2619	2644	1883	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8478	7967	8914	9044	8154	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5064	5253	5547	5615	4535	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	8399	9555	10175	10187	6627	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	10186	13724	14382	15327	14230	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	28858	32622	31432	31309	31308	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	54540	54289	55039	53599	53105	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	32113	33837	33395	32873	30605	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4648	5487	5204	4636	4423	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	4313	4413	5011	5979	1848	Other service activities

^a Bez zatrudnionych za granicą.

^a Excluding persons employed abroad.

TABL. 6 (75). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI^a

Stan w dniu 31 XII

FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pełnozatrudnieni ^b Full-time employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time employees	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM 2005	337684	160372	26902	14445
TOTAL 2010	362913	174229	27823	14431
..... 2012	359948	172949	27374	18493
..... 2013	361045	174621	27304	18699
sektor publiczny public sector	129621	85762	11672	8257
sektor prywatny private sector	231424	88859	15632	10442
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	4704	965	1301	1015
Przemysł Industry	122970	39527	3599	1814
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	113006	37424	3355	1687
Budownictwo Construction	21021	2290	727	279
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	47634	25554	2255	1453
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	12780	1553	614	101
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	3267	2219	817	514
Informacja i komunikacja Information and communication	1816	641	95	50
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	8382	6527	241	178
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	4309	2177	5106	4597
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	6729	3186	358	225
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	13709	5398	1336	779
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	30698	19012	1347	775
Edukacja Education	47633	37682	6666	4777
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	29753	24792	1865	1396
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	3916	2433	855	665
Pozostała działalność usługowa Other service activities	1724	665	122	81

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b Od 2009 łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.^a Excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7 (76). PRZYJĘCIA DO PRACY^aHIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %	
		kobiety women	podjęcia- cy pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzed- nio pracu- jący persons formerly employed	powracający z urlopów wychowaw- czych ^b persons re- turning from child-care leaves ^b		
OGÓŁEM	2005	80747	30876	11004	36791	1415	24,0
TOTAL	2010	80593	31819	9902	65841	1457	22,0
	2012	73131	29969	8530	57548	1485	19,7
	2013	74641	31207	9643	60453	1011	20,5
sektor publiczny		17081	9894	1908	14449	281	13,1
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		57560	21313	7735	46004	730	24,6
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		860	169	120	703	#	17,9
Przemysł		23400	7792	2783	19180	339	18,8
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe		21714	7420	2682	17645	332	19,0
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo		6558	400	541	5500	7	30,0
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>		12349	7084	1841	9640	268	25,5
Transport i gospodarka magazynowa		2939	261	314	2540	4	23,5
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1018	605	174	724	14	28,8
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		301	106	45	216	12	15,9
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>		1685	1266	152	1433	43	20,5
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		412	196	30	368	#	9,5
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		1914	631	343	1479	6	29,5
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>		8736	3197	1624	6560	27	67,9
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		6195	3422	711	5211	106	20,2
<i>Public administration and defence; com- pulsory social security</i>							

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 7 (76). PRZYJĘCIA DO PRACY^a (dok.)HIRES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podjejmą- cy pierwszą pracę persons starting work for the first time	osoby po- przednio pracujące persons formerly employed	powracający z urlopów wychowaw- czych ^b persons re- turning from child-care leaves ^b	
Edukacja Education	3297	2491	388	2716	94	6,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	4316	3224	495	3678	69	14,4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	444	258	66	318	18	11,0
Pozostała działalność usługowa Other service activities	217	105	16	187	#	11,3

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8 (77). ZWOLNIENIA Z PRACY^aTERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	kobiety women	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
			zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przenie- sieni na emeryturę, rentę, z tytułu niezdolno- ści do pra- cy, rehabili- tacji; retired or granted pension due to an inability to work or due to re- habilitation	korzysta- jący z urlopów wychow- awczych ^b taking child-care ^b	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
O G Ó Ł E M 2005	75519	29290	13565	9917	4735	2169	22,2
T O T A L 2010	77431	30523	14959	7901	2990	1572	21,1
..... 2012	74983	29731	15451	7295	3379	1115	20,3
..... 2013	72252	28368	13969	6964	3160	950	19,8
sektor publiczny public sector	16026	8096	2508	837	1443	331	12,2
sektor prywatny private sector	56226	20272	11461	6127	1717	619	24,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	938	172	143	36	76	5	19,4

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 8 (77). ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przenie- sieni na emeryturę, rente, z tytułu niezdolno- ści do pra- cy, rehabi- litację; retired or granted pension due to an inability to work or due to re- habilitation	korzysta- jący z urlopów wychow- awczych ^b taking child-care ^b	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
Przemysł Industry	22706	7412	5289	2509	1137	260	18,3
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	21320	7150	5005	2392	1015	235	18,7
Budownictwo Construction	7283	422	1150	613	176	11	33,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	12072	6705	2897	1568	194	231	24,9
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	2720	210	565	317	169	5	21,7
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	1121	690	200	176	16	23	31,5
Informacja i komunikacja Information and communication	290	89	54	58	7	#	15,7
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	1489	1019	307	330	32	23	18,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	417	187	90	46	35	5	9,5
Działalność profesjonalna, naukowa i tech- niczna Professional, scientific and technical activities	1631	475	162	177	34	12	25,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	7827	3068	774	421	97	37	60,7
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; com- pulsory social security	5566	2887	239	141	392	191	17,8
Edukacja Education	3440	2391	613	162	472	63	7,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	3969	2291	1320	314	280	65	13,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	407	202	73	20	39	9	10,2
Pozostała działalność usługowa Other service activities	376	148	93	76	4	#	19,4

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 9 (78). ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem — absolwenci szkół Of total number — school leavers				
			wyższych tertiary	policealnych i średnich zawodowych post-secondary and secondary vocational	liceów ogólnokształcących general secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational	
OGÓŁEM	2005	9822	4512	2898	2924	1293	2707
TOTAL	2010	7303	3198	2276	1918	1170	1939
	2012	5804	2716	2059	1518	931	1296
	2013	6720	2920	2139	1660	977	1944
sektor publiczny		1548	946	860	330	213	145
public sector							
sektor prywatny		5172	1974	1279	1330	764	1799
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		93	32	21	40	10	22
Przemysł		2034	532	411	608	278	737
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe		1955	509	392	589	264	710
of which manufacturing							
Budownictwo		391	50	82	81	35	193
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		1011	613	293	303	208	207
Transport i gospodarka magazynowa		83	#	18	20	13	32
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		150	91	29	33	10	78
Informacja i komunikacja		37	8	28	#	#	-
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		111	85	69	#	31	#
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		26	18	#	#	-	#
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		282	110	136	56	45	45
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		1133	402	196	250	157	530
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia spo- łeczne		604	406	304	150	104	46
Public administration and defence; com- pulsory social security							
Edukacja		245	210	182	21	33	9
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		450	316	316	56	38	40
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		56	27	30	#	13	#
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		14	#	#	#	#	-
Other service activities							

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 10 (79). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2013 R.**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which vacancies – newly created jobs	z liczbą ogółem w jednost- kach o licz- bie pracują- cych powy- żej 9 osób of total number in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pra- cujących powyżej 9 osób of which in entities em- ploying more than 9 per- sons
OGÓŁEM TOTAL	1542	301	930	17843	11301	10992	7676
Rolnictwo, leśnictwo, ło- wiewstwo i rybactwo	4	4	–	217	79	162	83
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł	625	204	546	5501	4401	3166	2659
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	4	1	4	26	13	46	35
przetwórstwo przemy- słowe	615	201	536	5162	4107	2889	2425
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopa- trywanie w energię elektryczną, gaz, pa- rę wodną i gorącą wodę ^Δ	4	2	4	23	15	63	60
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>							
dostawa wody; gospo- darowanie ściekami i odpadami; rekulty- wacja ^Δ	2	–	2	290	266	168	139
<i>water supply; sewer- age, waste man- agement and reme- diation activities</i>							
Budownictwo	71	2	14	1868	872	1396	896
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojaz- dów samochodowych ^Δ	374	6	102	3844	1910	2285	1269
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa	108	36	31	854	406	403	132
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	97	–	31	585	146	328	199
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							

^a W ciągu roku.

^a During the year.

TABL. 10 (79). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKwidOWANE W 2013 R. (dok.)**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which vacancies – newly cre- ated jobs	z liczby ogółem w jednost- kach o lic- bie pracują- cych powy- żej 9 osób of total number in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pra- cujących powyżej 9 osób of which in entities em- ploying more than 9 per- sons
Informacja i komunikacja <i>Information and commu- nication</i>	7	3	7	185	52	111	55
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	19	2	6	262	159	164	100
Obsługa rynku nierucho- mości ^Δ <i>Real estate activities</i>	3	–	3	267	121	112	71
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	29	2	12	625	232	447	130
Administrowanie i dzia- łalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and sup- port service activities</i>	10	–	10	860	803	610	542
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabez- pieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compul- sory social security</i>	114	14	113	921	914	327	325
Edukacja <i>Education</i>	34	18	24	864	651	718	595
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	27	9	27	664	444	452	443
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	2	1	2	213	96	152	116
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	18	–	2	113	15	159	61

^a W ciągu roku.

^a During the year.

Bezrobocie Unemployment

TABL. 11 (80). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
 Stan w dniu 31 XII
**REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS
 JOB OFFERS**
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	188021	139401	148839	150145	Total registered unemployed persons
w tym kobiety	103872	75696	80499	81002	of which women
Z liczby ogółem – bezrobotni:					Of total number – unemployed persons:
dotychczas niepracujący	38516	24830	24335	24458	Previously not employed
w tym absolwenci ^a	8267	7556	8060	8107	of which school-leavers ^a
w tym w szkole wyższej ^b	1427	1680	1532	1392	of which in tertiary education ^b
bez kwalifikacji zawodowych	54678	42057	48546	51104	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	3970	2493	4957	6578	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^c	128285	69680	80480	85935	long-term unemployed ^c
posiadający prawo do zasiłku	30215	26416	28006	23182	possessing benefit rights
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko w wieku 18 lat i mniej	6337 ^d	13009	15657	16597	bringing up single-handed at least one child aged 18 and less
niepełnosprawni	4943	6260	6477	6504	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego^e w %	22,3	17,0	18,1	18,2	Registered unemployment rate^e in %
Oferty pracy	1044	1084	1321	1705	Job offers

^a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. ^b Dotyczy osób, które nie ukończyły 27 lat. ^c Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego. ^d Dane dotyczą osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku 7 lat i mniej. ^e Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 124.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. ^b Concerns persons who have not reached their 27th birthday. ^c Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training. ^d Data concern persons who bring up single-handed at least one child aged 7 and less. ^e See general notes, item 2 on page 124.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 12 (81). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI^a**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED
FROM UNEMPLOYMENT ROLLS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani	186064	203166	178604	188458	Newly registered unemployed persons
Z liczby ogółem:					Of total number:
kobiety	84866	98364	84388	89982	women
dotychczas niepracujący	48857	41192	29972	33251	previously not employed
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	1952	3378	6436	10378	terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani	197609	198207	169387	187152	Persons removed from unemployment rolls
Z liczby ogółem:					Of total number:
kobiety	88393	94919	82143	89479	women
z tytułu podjęcia pracy	93949	82187	75085	88635	received jobs

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 13 (82). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2012		2013	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women

OGÓŁEM
TOTAL

OGÓŁEM	188021	103872	139401	75696	148839	80499	150145	81002
TOTAL								

WEDŁUG WIEKU
BY AGE

24 lata i mniej	43878	23651	31183	17282	30619	16701	29139	15927
and less								
25-34	54446	32322	40686	24218	43294	25676	42248	25031
35-44	39489	22943	27560	15617	31254	18003	31876	18322
45-54	42065	22246	27934	14670	27860	14539	28280	14941
55 lat i więcej	8143	2710	12038	3909	15812	5580	18602	6781
and more								

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2013 r. wśród bezrobotnych było 33859 osób (w tym 14646 kobiet) w wieku 50 lat i więcej.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Note. As of 31 XII 2013 among the unemployed were 33859 persons (of which 14646 women) aged 50 and more.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 13 (82). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2012		2013	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe Tertiary	6629	4321	9743	6618	11617	8016	11777	8056
Policealne oraz średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	34033	22592	26324	17109	28807	18540	29079	18657
Średnie ogólnokształcące General secondary	13024	9438	14061	9672	14524	9956	14703	10127
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	66449	33236	43270	20506	46433	21977	46478	21979
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe Lower secondary, primary and incomplete primary	67886	34285	46003	21791	47458	22010	48108	22183
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^{ab} BY DURATION OF UNEMPLOYMENT^{ab}								
3 miesiące i mniej months and less	40585	16967	48535	23217	42659	18961	38324	17168
3–6 3–6	23476	12031	24065	12880	23914	12401	24703	13076
6–12 6–12	28436	14555	24904	13579	26548	13962	27162	14100
12–24 12–24	29378	15714	23356	13384	26754	15749	27909	15470
Powyżej 24 miesięcy More than 24 months	66146	44605	18541	12636	28964	19426	32047	21188
WEDŁUG STAŻU PRACY^b BY WORK SENIORITY^b								
Bez stażu pracy No work seniority	38516	24510	24830	16083	24335	15521	24458	15515
Ze stażem pracy: With work seniority:								
1 rok i mniej and less	25799	16279	20341	12676	21631	13366	22567	13885
1–5 1–5	42076	22305	34274	19039	37533	20870	36484	20377
5–10 5–10	28187	15299	20595	10419	22972	11985	22808	11862
10–20 10–20	30690	17109	21352	10972	22901	11503	23326	11744
20–30 20–30	19763	7913	14026	5487	14471	5806	14844	5974
powyżej 30 lat more than 30 years	2990	457	3983	1020	4996	1448	5658	1645

^a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. ^b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2013 r. wśród bezrobotnych było 33859 osób (w tym 14646 kobiet) w wieku 50 lat i więcej. Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a From the date of registering in a labour office. ^b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6, persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31 XII 2013 among the unemployed were 33859 persons (of which 14646 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 14 (83). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployment persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	4628	2576	2192	2282	Undertaking employment in intervention works
w tym kobiety	2081	1531	1276	1291	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	10017	8431	4257	4762	Undertaking employment in public works
w tym kobiety	3601	3530	1702	2100	of which women
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	18825	34222	21420	24678	Started training or traineeship with the employer
w tym kobiety	10325	20411	12628	14334	of which women
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	x	5256	4008	4604	Started a social useful works
w tym kobiety	x	3411	2676	2870	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy	56348	67103	53616	62641	Number of submitted job offers

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 15 (84). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a**
EXPENDITURES OF LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	405,2	653,2	499,9	574,6	100,0	TOTAL
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	233,9	249,8	258,0	275,3	47,9	Unemployment benefits
Szkolenia	8,9	19,8	8,7	8,8	1,5	Training
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	24,2	132,6	65,0	72,0	12,5	Means for starting of economic activity and equipping of work-seat
Roboty publiczne	35,6	53,1	24,2	30,5	5,3	Public works
Prace interwencyjne	12,6	13,6	10,7	14,5	2,5	Intervention works
Stypendia za okres stażu	37,1	129,9	68,0	105,5	18,4	Scholarships for intership period

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 125.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 3 on page 125.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABLE 16 (85). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a**
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work		
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	łżejszych lighter	1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more
OGÓŁEM TOTAL							
OGÓŁEM 2005	4191	24	52	4115	25	1350	2542
TOTAL 2010	5022	29	33	4960	43	1596	3009
..... 2012	5089	19	36	5034	74	1975	2859
..... 2013	4910	24	32	4854	74	1695	2644
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	90	2	–	88	–	18	65
Przemysł <i>Industry</i>	2066	2	17	2047	30	730	1196
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	1871	2	14	1855	27	675	1078
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air con- ditioning supply</i>	29	–	–	29	1	8	17
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekulty- wacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation ac- tivities</i>	166	–	3	163	2	47	101
Budownictwo <i>Construction</i>	372	11	6	355	4	92	250
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	735	–	6	729	8	287	340

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 16 (85). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a** (cd.)
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work		
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	łżejszych lighter	1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more
O G Ó Ł E M (dok.) T O T A L (cont.)							
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	275	3	1	271	1	90	150
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	50	–	–	50	2	23	23
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	10	–	–	10	–	4	4
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa <i>Financial and insurance activities</i>	43	–	–	43	2	14	16
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	48	–	–	48	4	16	26
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	42	1	–	41	–	10	25
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	143	–	–	143	4	55	75
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabez- pieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	293	2	1	290	8	108	133
Edukacja <i>Education</i>	271	1	1	269	6	89	132
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	411	1	–	410	5	139	176
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	38	–	–	38	–	14	19
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	23	1	–	22	–	6	14

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 16 (85). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a** (cd.)
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work			
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	łżejszych lighter	1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more	
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)								
OGÓŁEM	2005	7,84	0,04	0,10	7,70	0,05	2,52	4,75
TOTAL	2010	9,03	0,05	0,06	8,92	0,08	2,87	5,41
	2012	8,78	0,03	0,06	8,69	0,13	3,41	4,93
	2013	8,52	0,04	0,06	8,42	0,13	2,94	4,59
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	11,61	0,26	x	11,35	x	2,32	8,39	
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł	13,26	0,01	0,11	13,14	0,19	4,69	7,68	
<i>Industry</i>								
przetwórstwo przemysłowe	13,26	0,01	0,10	13,14	0,19	4,78	7,64	
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	5,16	x	x	5,16	0,18	1,42	3,03	
<i>electricity, gas, steam and air con- ditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekulty- wacja ^Δ	20,60	x	0,37	20,23	0,25	5,83	12,53	
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation ac- tivities</i>								
Budownictwo	8,94	0,26	0,14	8,53	0,10	2,21	6,01	
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	6,90	x	0,06	6,84	0,08	2,69	3,19	
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 16 (85). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)***PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	W wypadkach <i>In accidents</i>			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy <i>Of total number – accidents resulting in an inability to work</i>		
		śmier- telnych <i>fatal</i>	ciężkich <i>serious</i>	lżejszych <i>lighter</i>	1–3 dni <i>days</i>	4–20	21 dni i więcej <i>days and more</i>
NA 1000 PRACUJĄCYCH (dok.) <i>PER 1000 EMPLOYED PERSONS (cont.)</i>							
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	8,03	0,09	0,03	7,91	0,03	2,63	4,38
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	5,17	x	x	5,17	0,21	2,38	2,38
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	1,32	x	x	1,32	x	0,53	0,53
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa <i>Financial and insurance activities</i>	2,93	x	x	2,93	0,14	0,96	1,09
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	4,03	x	x	4,03	0,34	1,34	2,18
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	2,25	0,05	x	2,20	x	0,54	1,34
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	7,27	x	x	7,27	0,20	2,80	3,81
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabez- pieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	8,98	0,06	0,03	8,89	0,25	3,31	4,08
Edukacja <i>Education</i>	4,81	0,02	0,02	4,78	0,11	1,58	2,34
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	9,78	0,02	x	9,76	0,12	3,31	4,19
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	6,19	x	x	6,19	x	2,28	3,09
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	2,02	0,09	x	1,93	x	0,53	1,23

^a Zgłoszone w danym roku.^a Registered in a given year.

TABL. 17 (86). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a

(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)

CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a

(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budownictwo construction	handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka maga- zynowa transportation and storage	opieka zdrowo- tna i pomoc społe- czna human health and social work ac- tivities
			razem total	w tym przetwó- rstwo przemy- słowe of which manu- facturing				

WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZ
CONTACT MODE OF INJURY

OGÓŁEM	2005	4191	89	2054	1952	306	420	239	305
TOTAL	2010	5022	108	2143	1935	540	733	254	386
	2012	5089	98	2256	2078	464	706	262	406
	2013	4910	90	2066	1871	372	735	275	411
Kontakt z prądem elektrycznym, temperatura, niebezpiecznymi substancjami i preparatami che- micznymi		180	2	94	86	13	26	6	6
Contact with electrical voltage, tem- perature, hazardous substances and chemicals									
w tym z preparatami chemicznymi of which chemicals		49	-	25	22	2	9	2	2
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie Drowned, buried, enveloped		7	-	3	1	-	3	-	-
Zderzenie z lub uderzenie w: Horizontal or vertical impact with or against:									
nieruchomy obiekt		1140	19	378	338	85	154	97	117
a stationary object									
obiekt w ruchu		1017	23	486	442	92	162	75	49
object in motion									
w tym przez: of which by:									
spadający obiekt		396	11	192	181	38	68	23	21
falling object									
poruszający się lub transporto- wany obiekt		205	2	99	87	7	49	20	6
moving or transported object									
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym		906	12	481	455	69	191	16	43
Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent									
w tym kontakt z przedmiotem ostrym of which contact with sharp mate- rial agent		556	9	301	288	23	143	6	25
Uwięzienie, zmiażdżenie		374	5	226	213	33	48	18	9
Trapped, crushed									
Obciążenie psychiczne lub fizyczne Physical or mental stress		499	7	193	158	36	65	25	65
w tym obciążenie układu mięśniowo- szkieletowego		444	5	172	139	32	56	24	60
of which physical stress on the muscular-skeletal system									

^a Zgłoszone w danym roku.^a Registered in a given year.

TABL. 17 (86). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)**
CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>agriculture, forestry and fishing</i>	przemysł <i>industry</i>		budownictwo <i>construction</i>	handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ <i>trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	transport i gospo- darka maga- zynowa <i>transportation and storage</i>	opieka zdrowo- tna i pomoc spo- leczna <i>human health and social work activities</i>
			razem <i>total</i>	w tym przetwó- stwo przemy- słowe <i>of which manufacturing</i>				

WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZ (dok.)
 CONTACT MODE OF INJURY (cont.)

Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia <i>Aggression human or animal</i>	107	13	8	1	–	12	13	20
Pozostałe <i>Others</i>	680	9	197	177	44	74	25	102

PRZYCZYNY WYPADKÓW
 CAUSES OF ACCIDENTS

OGÓŁEM 2005	8473	175	4538	4336	649	829	442	510
TOTAL 2010	10333	258	4728	4299	1165	1524	510	610
..... 2012	10163	230	4876	4484	968	1400	505	625
..... 2013	9838	184	4559	4182	789	1381	625	650
Niewłaściwy stan czynnika materialnego <i>Inappropriate condition of material objects/agents</i>	816	15	402	375	66	121	36	46
Niewłaściwa organizacja: <i>Inappropriate organization of:</i>								
pracy <i>work</i>	477	15	274	256	53	53	17	20
stanowiska pracy <i>work post</i>	479	7	239	227	40	74	36	18
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym <i>Absence or inappropriate use of material objects/agents</i>	727	8	377	357	79	124	29	30
Nie używanie sprzętu ochronnego ... <i>Not using protective equipment</i>	159	6	92	83	9	25	6	5
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika <i>Inappropriate wilful employee action</i>	691	8	424	397	44	83	45	20
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b <i>Inappropriate mental-physical condition of employee^b</i>	134	5	55	51	10	16	3	16
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika <i>Incorrect employee action</i>	5503	107	2538	2314	433	739	363	382
Inne <i>Others</i>	852	13	158	122	55	146	90	113

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year. ^b Caused by i.a.: sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18 (87). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE^a***PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1653	1241	1039	1003	T O T A L
w tym wypadki śmiertelne	14	4	6	3	<i>of which fatal accidents</i>
Wydarzenia powodujące urazy:					<i>Events causing injury:</i>
upadek osób	720	591	447	484	<i>persons falling</i>
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty ..	122	56	83	67	<i>persons hit or crushed by falling objects</i>
przejechanie, uderzenie, pochwylenie przez środki transportu w ruchu	65	24	17	19	<i>persons run over, hit or caught by moving means of transport</i>
pochwylenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	236	128	104	119	<i>persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment</i>
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	279	243	192	139	<i>persons hit, crushed or bitten by animals</i>
działanie skrajnych temperatur	21	3	5	6	<i>influence of extreme temperatures</i>
działanie materiałów szkodliwych	3	2	1	-	<i>influence of hazardous materials</i>
inne wydarzenia	207	194	190	169	<i>other events</i>

^a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

Ź r ó d ł o: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Who received one-off accident compensations.

S o u r c e: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19 (88). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**

Stan w dniu 31 XII

*PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard						
			związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi <i>connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery</i>		
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions				
			ogółem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors			razem total
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
O G Ó Ł E M	2005	124,1	100,6	72,2	61,0	35,8	29,0	16,2	10,7
T O T A L	2010	87,1	72,8	56,4	48,0	18,1	16,1	12,6	8,8
	2012	88,0	75,6	57,4	49,2	19,0	18,2	11,5	8,1
	2013	82,8	72,5	56,5	49,9	15,7	14,8	10,5	7,8

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 127.ª Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 127.

TABL. 19 (88). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (cd.)

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with				czynnikami mecha- nicznymi związa- nymi z maszynami szczególnie niebez- piecznymi <i>connected with me- chanical factors re- lated to particularly dangerous machinery</i>	
			ze środowiskiem pracy <i>work environment</i>		z uciążliwością pracy <i>strenuous conditions</i>			
	ogółem <i>total</i>	w tym przez jed- ną grupę czynników <i>of which one group of factors</i>	razem <i>total</i>	w tym przez jed- ną grupę czynników <i>of which one group of factors</i>	razem <i>total</i>	w tym przez jed- ną grupę czynników <i>of which one group of factors</i>	razem <i>total</i>	w tym przez jed- ną grupę czynników <i>of which one group of factors</i>
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>								
sektor publiczny <i>public sector</i>	70,2	57,3	25,5	15,7	37,8	36,6	7,0	5,0
sektor prywatny <i>private sector</i>	85,7	76,0	63,8	58,0	10,5	9,7	11,3	8,4
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	25,6	19,4	12,3	10,4	5,1	4,4	8,2	4,6
Przemysł <i>Industry</i>	125,0	110,4	92,3	84,1	16,1	14,4	16,6	11,9
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	216,0	209,4	98,0	91,3	111,4	111,4	6,7	6,7
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	127,5	113,9	97,6	89,4	13,3	11,8	16,6	12,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air con- ditioning supply</i>	70,5	70,2	20,3	20,0	48,9	48,9	1,3	1,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	103,9	66,7	39,5	27,2	40,5	35,3	23,9	4,2

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 127.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 127.

TABL. 19 (88). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions			
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
Budownictwo Construction	47,0	40,7	23,2	19,2	17,9	17,5	5,8	4,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	21,5	19,1	13,9	12,1	3,3	3,3	4,3	3,7
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	56,3	55,2	27,5	26,6	19,6	19,6	9,2	9,0
Informacja i komunikacja Information and communication	17,4	17,4	10,5	10,5	7,0	7,0	x	x
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	25,4	19,4	14,5	8,5	x	x	10,9	10,9
Edukacja Education	104,9	104,9	0,6	0,6	103,5	103,5	0,7	0,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	34,6	17,8	28,3	11,6	6,1	6,1	0,2	0,1

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 127.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 127.

TABL. 20 (89). ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a W 2013 R.

PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowa- dzenie oceny ryzyka za- wodowego <i>Evaluation of occupational risk</i>	Wylimino- wanie lub ograniczenie ryzyka za- wodowego <i>Elimination or limitation of occupa- tional risk</i>	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego <i>Appliance of means to elimination or limita- tion of occupational risk</i>		
			techniczne <i>technical</i>	organizacyjne <i>organiza- tional</i>	ochrony indywidual- nej <i>individuality protection</i>
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>					
OGÓŁEM	297,8	125,8	43,3	54,1	71,8
TOTAL					
sektor publiczny	238,5	97,3	26,8	48,2	44,1
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	311,7	132,5	47,2	55,5	78,3
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	282,5	219,9	87,5	120,3	162,2
Przemysł	340,3	147,2	54,9	62,4	88,4
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie	726,1	630,3	594,7	610,2	365,3
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe	329,5	140,0	52,5	58,9	84,9
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	425,7	207,0	105,7	115,6	114,6
<i>electricity, gas, steam and air condition- ing supply^Δ</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ścieka- mi i odpadami; rekultywacja ^Δ	449,9	204,8	37,6	60,2	115,3
<i>water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities^Δ</i>					
Budownictwo	330,0	183,4	58,5	70,4	105,8
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	240,4	78,3	26,6	26,0	36,3
Transport i gospodarka magazynowa	230,5	79,5	11,1	57,4	38,6
<i>Transportation and storage</i>					
Informacja i komunikacja	267,6	75,7	52,8	66,3	6,5
<i>Information and communication</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	86,4	6,6	6,6	6,6	6,6
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	392,3	289,3	x	129,5	159,8
Edukacja	37,3	1,8	x	1,8	x
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	251,0	73,1	27,7	41,5	18,6
<i>Human health and social work activities</i>					
Pozostała działalność usługowa	979,3	714,2	x	195,5	710,9
<i>Other service activities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 127.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 127.

TABL. 21 (90). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przypadków <i>Number of cases</i>		SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	na 100 tys. zatrudnionych <i>per 100 thous. paid employees</i>	
OGÓŁEM 2005	103	23,5	TOTAL
..... 2010	151	32,5	
..... 2012	86	18,5	
..... 2013	80	17,5	
Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa	1	0,2	<i>Acute or chronic poisonings or their consequences</i>
Astma oskrzelowa	2	0,4	<i>Bronchial asthma</i>
Alergiczny nieżyt nosa	2	0,4	<i>Allergic rhinitis</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	20	4,4	<i>Chronic voice disorders due to excessive vocal effort</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	2	0,4	<i>Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment</i>
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	2	0,4	<i>Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	2	0,4	<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed</i>
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem	16	3,5	<i>Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensorineural type</i>
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi	1	0,2	<i>Diseases of visual system induced by physical, chemical or biological agents</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	32	7,0	<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22 (91). KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŹLIWYCH^a

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilaktyczne Preventive food	Napoje Drinks	Inne środki odżywcze Other nutrition	Dodatki pieniężne Special pay	Skrócony czas pracy Short-time work	Dodatkowe urlopy Extra leaves	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b Entitlements arising from work in particular conditions ^b
OGÓŁEM	2005	18050	66014	11346	22939	1159	2752	23031
TOTAL	2010	14025	48011	3258	11022	1346	1814	212
	2012	10191	33728	2294	8388	598	580	253
	2013	11178	38529	1939	7551	757	379	318
sektor publiczny		2664	6992	656	3509	421	153	223
public sector								
sektor prywatny		8514	31537	1283	4042	336	226	95
private sector								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		659	926	52	5	6	7	4
Przemysł		6532	27012	1720	5379	253	226	103
Industry								
górnictwo i wydobywanie		115	133	–	–	–	–	10
mining and quarrying								
przetwórstwo przemysłowe		4979	24148	1457	3535	214	223	69
manufacturing								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		342	811	–	460	–	–	6
electricity, gas, steam and air conditioning supply								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities		1096	1920	263	1384	39	3	18
Budownictwo		2415	5185	36	169	12	20	3
Construction								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		694	1921	80	362	–	5	5
Trade; repair of motor vehicles ^Δ								
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		724	669	44	1555	–	14	52
Informacja i komunikacja		–	171	–	14	–	–	1
Information and communication								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		–	47	–	59	–	–	–
Professional, scientific and technical activities								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		18	144	7	8	–	–	1
Edukacja		57	1138	–	–	4	25	–
Education								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		79	1306	–	–	482	82	149
Pozostała działalność usługowa		–	10	–	–	–	–	–
Other service activities								

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 127. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 127. ^b Or particular character.

TABL. 23 (92). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH^a
 OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of benefits in zł per 1 benefit	
	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupa- tional accidents compensations	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupa- tional accidents compensations
OGÓŁEM 2005	1023	991	2387,4	2274,0
TOTAL 2010	1145	1093	2728,6	2619,6
..... 2012	1139	1098	3090,3	3036,4
..... 2013	1294	1253	3274,6	3204,0
sektor publiczny public sector	253	235	3461,3	3180,0
sektor prywatny private sector	1041	1018	3229,2	3209,5
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i ry- bactwo Agriculture, forestry and fishing	28	22	4135,7	3904,5
Przemysł Industry	767	755	3328,6	3247,8
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	1	1	2700,0	2700,0
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	701	690	3389,9	3310,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	10	10	2440,0	2440,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities	55	54	2720,0	2609,3
Budownictwo Construction	134	130	3035,8	3046,2
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	154	146	2561,7	2519,9
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	57	57	6166,7	6166,7
Informacja i komunikacja Information and communication	1	1	3500,0	3500,0
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ Administrative and support service activities	1	1	2100,0	2100,0
Edukacja Education	4	2	3450,0	700,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	143	134	2651,7	2515,7
Pozostała działalność usługowa Other service activities	5	5	3420	3420

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 127.

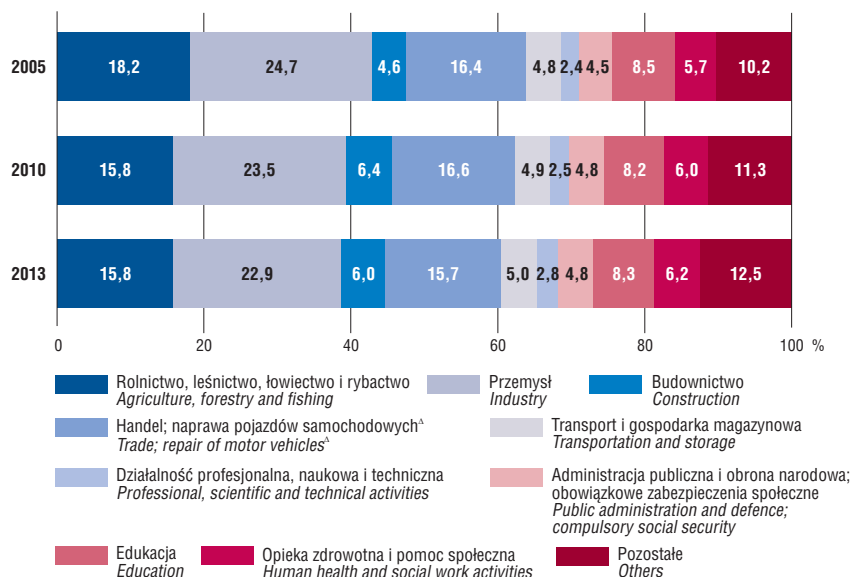
^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 127.

STRUKTURA PRACUJĄCYCH WEDŁUG SEKCJI^a

Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS^a BY SECTIONS

As of 31 XII

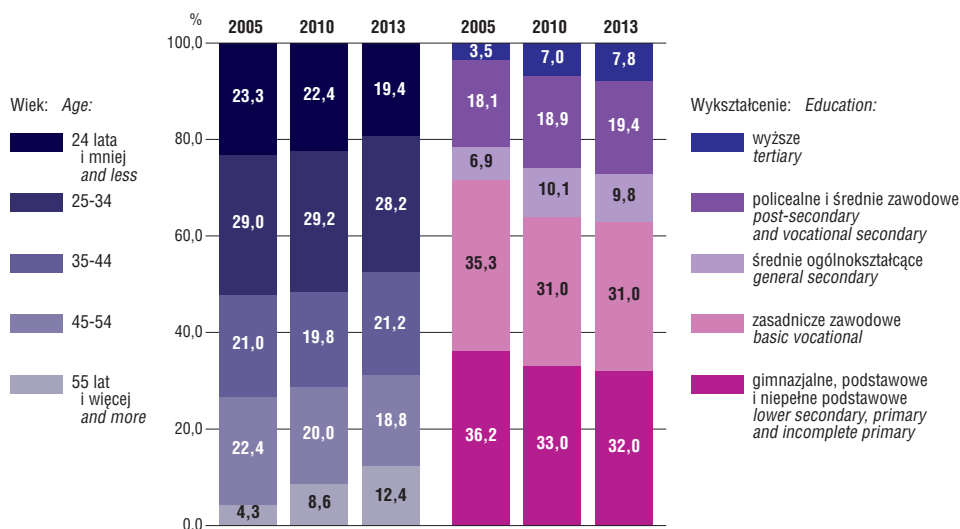
^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie — dane szacunkowe.
^a By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on private farms in agriculture — estimated data.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WEDŁUG WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Stan w dniu 31 XII

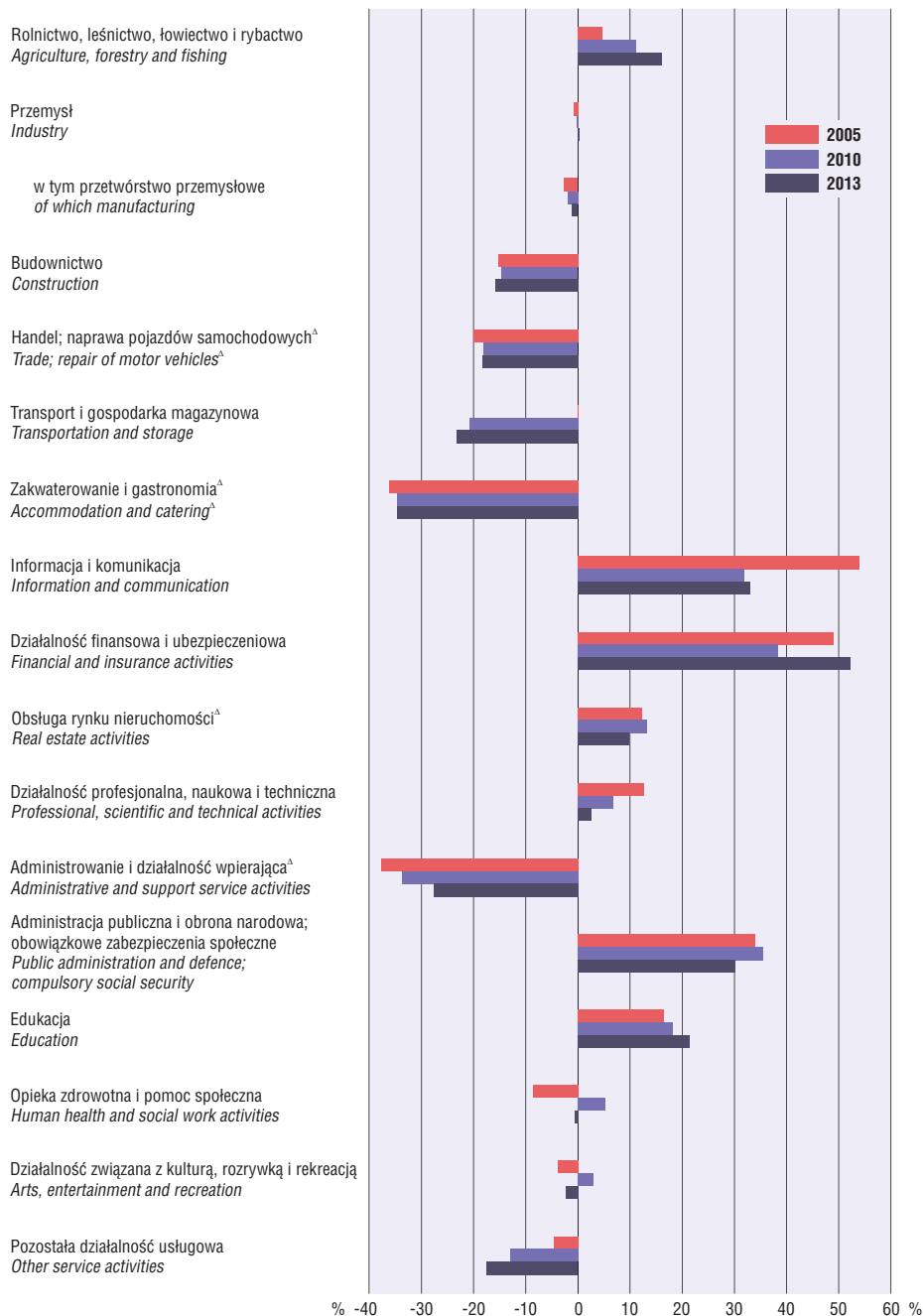
STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL

As of 31 XII

ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ W WYBRANYCH SEKCJACH OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE^a

RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE WAGES AND SALARIES IN SELECTED SECTIONS FROM THE AVERAGE WAGES AND SALARIES IN THE VOIVODSHIP^a

^a Dotyczy miesięcznych wynagrodzeń brutto.

^a Concern monthly gross wages and salaries.

DZIAŁ VII

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Dane nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencji-prowizyjne, honoraria.

Do **wynagrodzeń osobowych** zalicza się m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy (przeście płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się w **ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet po-

CHAPTER VII

WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. Wages and salaries include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

Data do not include wages and salaries of employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in co-operatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

Personal wages and salaries comprise, i.e.: basic wages and salaries, premiums and prizes, bonuses (e.g., for working in unhealthy conditions, for seniority, for serving in management positions), wages and salaries for working overtime, wages and salaries for time off (paid lay-offs, holidays, illness) and allowances and claim benefits. Personal wages and salaries concern employees hired on the basis of an employment contract, persons engaged in outwork as well as apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training.

2. The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in co-operatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television program producers.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

3. Data regarding wages and salaries are given **in gross terms**, i.e. including deductions for per-

datku dochodowego od osób fizycznych ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

4. Dane w tabl. 2–5 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2012 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych — OFE.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do świadczenia pobierania świadczeń z tych środków.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) rolnicy indywidualni;

sonal income tax and also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by the insured employee.

4. Data in tables 2–5 were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2012. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12: of annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in co-operatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).

Social security benefits

1. Information regarding **retirement pay and pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures), and since 2009 from the sources gathered in the open pension funds — OFE.

Information regarding **retirement pay and pension benefits for farmers** concerns benefits financed which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the targeted grant as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the source which paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement pay and pensions:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;
- 3) members of agricultural producers' co-operatives and co-operatives established on their basis as well as agricultural farmers' co-operatives;
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
- 6) clergy;
- 7) farmers;

8) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatanci oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

3. Świadczenia emerytalne i rentowe (wypłacone także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 3) renty rodzinne.

4. Świadczenia emerytalne i rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

5. Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągania przychodów z pracy.

6. Dane dotyczące przeciętnej miesięcznej emerytury i renty obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

7. Dane o świadczeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

8) war and military invalids, combatants as well as since 1991 repressed persons.

3. Retirement pay and pension benefits (also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:

- 1) retirement pay;
- 2) pensions resulting from an inability to work;
- 3) family pensions.

4. Retirement pay and pension benefits do not provide for the payments of retirement pays and pensions arising out of international agreements.

5. Retirement pay and pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory), taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

6. Data regarding the average monthly retirement pay and pension are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

7. Data regarding benefits are given **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income taxes.

Wynagrodzenia

Wages and salaries

TABL. 1 (93). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób <i>of which entities employing more than 9 persons</i>	
O G Ó Ł E M	2046,09	2759,68	3032,09	3163,57	3322,09	T O T A L
sektor publiczny	2423,76	3370,86	3695,59	3877,04	3877,05	<i>public sector</i>
sektor prywatny	1819,76	2470,12	2724,09	2829,79	3001,89	<i>private sector</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2139,79	3069,29	3561,86	3674,48	3800,61	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	2030,57	2750,35	3034,88	3172,34	3241,77	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemysłowe	1993,20	2706,27	2991,77	3129,80	3198,81	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	1733,84	2356,44	2556,41	2664,35	2936,34	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1634,83	2263,66	2496,47	2583,44	2794,11	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa	2044,18	2186,44	2325,68	2428,38	2603,61	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastro- nomia ^Δ	1304,83	1803,88	1973,76	2069,95	2260,68	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja	3148,05	3636,44	4128,81	4207,56	4685,34	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3049,38	3818,84	4469,12	4815,29	5080,03	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2295,24	3123,68	3445,10	3476,68	3610,60	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2303,21	2948,28	3234,85	3241,68	3718,57	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1276,73	1833,19	2130,69	2286,59	2297,93	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne	2742,52	3737,21	3978,18	4115,84	4115,77	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja	2381,31	3263,06	3649,49	3842,47	3856,46	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1869,30	2904,59	3049,72	3144,85	3212,93	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1965,85	2839,39	2931,24	3090,45	3136,11	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa	1951,72	2400,71	2567,62	2609,27	2997,44	<i>Other service activities</i>

TABL. 2 (94). **ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.²**
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012²

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION			Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
			ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women
a – w tys. osób in thous. person											
b – w odsetkach in percent											
OGÓŁEM	a	364,2	187,8	176,4	117,4	38,2	79,2	246,8	149,6	97,3	
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO W KRAJU (PW =3895,72 ZŁ) DLA GOSPODARKI NARODOWEJ W PAŹDZIERNIKU 2012 R. OUT OF BY WERE DETERMINED ON THE BASIC OF MULTIPLICATION OF AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES IN COUNTRY (PW =3895,72 ZŁ) FOR NATIONAL ECONOMY IN OCTOBER 2012											
Do 1500,00 zł	Do 1500,00 zł	a	31,3	18,2	13,1	0,4	0,1	0,3	30,9	18,1	12,8
zł and less	zł and less	b	8,6	9,7	7,4	0,3	0,2	0,4	12,5	12,1	13,1
1500,01– 1947,86	1500,01 zł – 50% PW	a	52,2	20,5	31,7	10,8	2,2	8,6	41,4	18,3	23,1
		b	14,4	10,9	18,0	9,2	5,8	10,8	16,8	12,2	23,9
1947,87– 2610,13	50– 67% PW	a	75,1	36,6	38,5	19,7	7,1	12,6	55,4	29,5	25,9
		b	20,6	19,5	21,8	16,7	18,3	16,0	22,5	19,8	26,7
2610,14– 2921,79	67–75% PW	a	30,7	16,4	14,3	9,2	3,5	5,7	21,5	12,9	8,6
		b	8,4	8,8	8,1	7,9	9,3	7,2	8,7	8,6	8,8
2921,80– 3895,72	75–100% PW	a	75,3	41,9	33,4	30,6	9,9	20,7	44,7	32,0	12,7
		b	20,7	22,3	19,0	26,1	25,7	26,2	18,1	21,5	13,1
3895,73– 4869,65	100–125% PW	a	46,4	24,0	22,4	22,2	6,0	16,2	24,2	18,0	6,2
		b	12,7	12,8	12,7	18,9	15,8	20,5	9,8	12,0	6,4
4869,66– 5843,58	125–150% PW	a	23,3	12,0	11,3	12,0	3,6	8,4	11,3	8,4	2,9
		b	6,4	6,4	6,4	10,2	9,5	10,6	4,6	5,6	3,0
5843,59– 6817,51	150–175% PW	a	11,9	6,6	5,3	5,8	2,2	3,6	6,1	4,4	1,7
		b	3,3	3,5	3,0	5,0	5,7	4,6	2,4	2,9	1,7
6817,52– 7791,44	175–200% PW	a	5,9	3,6	2,3	2,5	1,2	1,3	3,4	2,4	1,0
		b	1,6	1,9	1,3	2,1	3,1	1,6	1,4	1,6	1,0
7791,45– 8765,37	200–225% PW	a	3,5	2,3	1,2	1,3	0,8	0,5	2,2	1,5	0,7
		b	1,0	1,2	0,7	1,1	2,0	0,7	0,9	1,0	0,7
8765,38– 9739,30	225–250% PW	a	2,5	1,7	0,8	1,0	0,5	0,5	1,5	1,2	0,3
		b	0,7	0,9	0,4	0,9	1,4	0,6	0,6	0,8	0,3
9739,31–10713,23	250–275% PW	a	1,6	0,9	0,7	0,6	0,3	0,3	1,0	0,6	0,4
		b	0,4	0,5	0,4	0,5	0,9	0,4	0,4	0,4	0,4
10713,24–11687,16	275–300% PW	a	1,1	0,6	0,5	0,5	0,3	0,2	0,6	0,3	0,3
		b	0,3	0,3	0,3	0,4	0,8	0,2	0,2	0,2	0,3
11687,17–20000,00	300% PW – 20000,00 zł	a	2,6	1,9	0,7	0,7	0,5	0,2	1,9	1,4	0,5
		b	0,7	1,0	0,4	0,6	1,4	0,2	0,8	0,9	0,5
Od 20000,01 zł	Od 20000,01 zł	a	0,8	0,6	0,2	0,1	0,0	0,1	0,7	0,6	0,1
zł and more	zł and more	b	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,0	0,3	0,4	0,1

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 159.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² See general notes, item 4 on page 159.

TABL. 2a (94). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO
ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR
OCTOBER 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
		ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women
a – w tys. in thous.										
b – w odsetkach in percent										
OGÓŁEM	a	364,2	187,8	176,4	117,4	38,2	79,2	246,8	149,6	97,3
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
przedziały wynagrodzeń ² : ranges of wages and salaries ² :										
1685,25 zł i mniej (50% i mniej zł and less and less)	a	51,4	26,1	25,3	3,8	0,5	3,3	47,6	25,6	22,0
	b	14,1	13,9	14,3	3,2	1,4	4,1	19,3	17,1	22,7
1685,26– 2258,24 (50– 67)	a	68,7	30,3	38,4	16,5	4,9	11,6	52,2	25,4	26,8
	b	18,9	16,0	21,7	14,1	12,8	14,7	21,1	17,0	27,5
2258,25– 2527,88 (67– 75)	a	30,0	14,6	15,4	8,0	3,0	5,0	22,0	11,6	10,4
	b	8,2	7,8	8,8	6,8	7,7	6,4	8,9	7,8	10,7
2527,89– 3370,50 (75–100)	a	77,9	42,5	35,4	26,0	9,3	16,7	51,9	33,2	18,7
	b	21,5	22,5	20,1	22,2	24,5	21,1	21,0	22,0	19,2
3370,50– 4213,13 (100–125)	a	54,7	29,5	25,2	24,4	7,1	17,3	30,3	22,4	7,9
	b	15,0	15,7	14,3	20,8	18,5	22,0	12,3	15,0	8,1
4213,14– 5055,75 (125–150)	a	34,5	17,8	16,7	16,9	4,8	12,1	17,6	13,0	4,6
	b	9,5	9,5	9,5	14,4	12,5	15,3	7,2	8,7	4,8
5055,76– 5898,38 (150–175)	a	18,0	9,2	8,8	9,6	2,9	6,7	8,4	6,3	2,1
	b	4,9	4,9	5,0	8,2	7,6	8,5	3,4	4,2	2,1
5898,39– 6741,00 (175–200)	a	10,2	5,6	4,6	5,0	1,9	3,1	5,2	3,7	1,5
	b	2,8	3,0	2,6	4,3	4,9	3,9	2,1	2,5	1,5
6741,01– 7583,63 (200–225)	a	5,7	3,5	2,2	2,4	1,1	1,3	3,3	2,4	0,9
	b	1,6	1,9	1,2	2,0	3,0	1,6	1,3	1,6	1,0
7583,64– 8426,25 (225–250)	a	3,7	2,4	1,3	1,5	0,8	0,7	2,2	1,6	0,6
	b	1,0	1,3	0,8	1,2	2,0	0,9	0,9	1,1	0,7
8426,26– 9268,88 (250–275)	a	2,2	1,4	0,8	0,9	0,4	0,5	1,3	1,0	0,3
	b	0,6	0,8	0,4	0,7	1,1	0,5	0,5	0,7	0,3
9268,89–10111,50 (275–300)	a	1,9	1,2	0,7	0,8	0,4	0,4	1,1	0,8	0,3
	b	0,5	0,7	0,4	0,7	1,1	0,4	0,5	0,5	0,3
10111,51 zł i więcej (300% i więcej zł and more and more)	a	5,3	3,7	1,6	1,6	1,1	0,5	3,7	2,6	1,1
	b	1,4	2,0	0,9	1,4	2,9	0,6	1,5	1,8	1,1

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Ustalone na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (3370,50 zł) w województwie kujawsko-pomorskim za październik 2012 r.; w nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 1685,26–2258,24 zł stanowi 50–67% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² Established on the basis of product of gross wages and salaries (3370,50 zł) in the Kujawsko-Pomorskie voivodship for October 2012; the percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 1685,26–2258,24 zł range accounts for 50–67% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 67,00% of the average wage and salary).

TABL. 3 (95). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012

GRUPY ZAWODÓW ^b OCCUPATIONAL GROUPS ^b	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł		
	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
OGÓŁEM TOTAL	100,0	100,0	100,0	3370,50	3538,83	3191,36
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy Managers	6,9	7,6	6,2	6773,26	7480,19	5855,98
Specjaliści Professionals	23,0	13,4	33,2	4268,06	4760,13	4056,64
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych science and engineering professionals	1,9	2,7	1,0	4626,59	4954,03	3665,87
specjaliści do spraw zdrowia health professionals	3,2	0,6	5,9	3658,70	5617,74	3442,97
specjaliści nauczania i wychowania teaching professionals	10,4	5,1	16,1	4322,69	4478,48	4270,56
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania business and administration professionals	5,7	3,3	8,3	4065,00	4459,81	3899,81
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych information and communications technology	0,5	0,9	0,1	5188,20	5270,60	4592,34
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury professionals legal, social and cultural professionals	1,3	0,8	1,8	5343,61	5841,43	5089,71
Technicy i inny średni personel Technicians and associate professionals	12,2	10,2	14,3	3532,76	3955,91	3213,14
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych science and engineering associate professionals	3,4	5,0	1,7	3791,45	4057,16	2979,06
średni personel do spraw zdrowia health associate professionals	1,3	0,6	2,1	2711,84	2910,34	2648,32
średni personel do spraw biznesu i administracji business and administration associate professionals	6,2	3,7	8,7	3699,07	4153,57	3492,32

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt 1 na str. 23.

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ^b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1 on page 23.

TABLE 3 (95). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (cd.)**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b OCCUPATIONAL GROUPS ^b	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł		
	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
Technicy i inny średni personel (dok.) Technicians and associate professionals (cont.)						
średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny legal, social, cultural and related associ- ate professionals	1,0	0,3	1,7	2741,73	3004,20	2697,60
technicy informatycy information and communications techni- cians	0,3	0,6	0,1	3422,89	3422,04	3432,46
Pracownicy biurowi Clerks	7,7	6,1	9,4	2858,49	2921,37	2815,35
sekretarki, operatorzy urządzeń biuro- wych i pokrewni general and keyboard clerks	2,5	1,0	4,1	2898,65	3233,98	2812,87
pracownicy obsługi klienta customer services clerks	1,0	0,3	1,7	3021,69	3552,22	2937,28
pracownicy do spraw finansowo- statystycznych i ewidencji materiałowej numerical and material recording clerks	3,5	4,5	2,6	2745,04	2783,78	2673,18
pozostali pracownicy obsługi biura other clerical support workers	0,7	0,3	1,0	3086,57	3387,94	2984,76
Pracownicy usług i sprzedawcy Service and sales workers	9,6	6,0	13,3	2176,57	2315,26	2109,38
pracownicy usług osobistych personal service workers	2,0	1,8	2,3	2126,17	2217,25	2051,17
sprzedawcy i pokrewni sales workers	6,2	2,3	10,1	2224,01	2595,19	2131,60
pracownicy opieki osobistej i pokrewni ... personal care workers	0,3	0,1	0,6	2037,51	2060,99	2033,16
pracownicy usług ochrony protective services workers	1,1	1,8	0,3	2044,34	2058,59	1952,84
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy Skilled agricultural, forestry and fishery workers	0,1	0,2	0,0	2687,61	2675,11	2777,79
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy Craft and related trades workers	16,7	27,2	5,5	2823,47	2975,01	2017,39
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłąc- zeniem elektryków) building and related trades workers, ex- cluding electricians	3,7	7,0	0,2	2727,99	2740,61	2214,93

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt 1 na str. 23.

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ^b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1 on page 23.

TABL. 3 (95). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b OCCUPATIONAL GROUPS ^b	Zatrudnieni w odsetkach Paid employees in percent			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł Average gross wages and salaries in zł		
	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women	ogółem total	mężczyźni men	kobiety women
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (dok.) Craft and related trades workers (cont.)						
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni metal, machinery and related trades workers	6,4	12,0	0,3	3123,00	3137,39	2453,67
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni handicraft and printing workers	0,5	0,7	0,4	2825,73	3188,66	2042,51
elektrycy i elektronicy electrical and electronic trades workers	2,0	3,8	0,1	3521,39	3563,69	2097,79
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers and other craft and related trades workers	4,1	3,7	4,5	2107,82	2255,21	1978,73
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń .. Plant and machine operators and assemblers	13,1	20,0	5,8	2710,57	2869,75	2129,63
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych stationary plant and machine operators	5,4	7,0	3,8	2807,2	3168,24	2090,76
monterzy assemblers	1,4	1,1	1,7	2369,25	2907,33	2012,34
kierowcy i operatorzy pojazdów drivers and mobile plant operators	6,3	11,9	0,3	2702,91	2690,00	3203,86
Pracownicy przy pracach prostych Elementary occupations	10,7	9,3	12,3	2175,00	2429,99	1969,19
w tym: of which:						
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie agricultural, forestry and fishery labourers	0,3	0,5	0,1	2672,62	2542,28	3578,61
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie .. labourers in mining, construction, manufacturing and transport	4,6	6,1	3,0	2415,97	2524,64	2185,59

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt 1 na str. 23.

^a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ^b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1 on page 23.

TABLE 4 (96). **PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.¹**
AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012¹

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women
a – w zł in zł									
b – ogółem = 100 total = 100									
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM	a 3370,50	3538,83	3191,36	3854,77	4134,05	3719,97	3140,19	3386,74	2761,10
TOTAL	b 100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL									
Wyższe ze stopniem nauko- wym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym	a 4722,03	5499,85	4327,66	4604,79	5209,65	4378,52	4928,60	5809,50	4209,18
<i>Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physi- cian degree or equivalent</i>	b 140,1	155,4	135,6	119,5	126,0	117,7	157,0	171,5	152,4
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym	a 4131,15	4783,65	3530,92	4046,49	4847,37	3684,90	4174,27	4765,78	3406,77
<i>Tertiary with engineer degree, licentiate (bachelor), econo- mist with diploma or equivalent</i>	b 122,6	135,2	110,6	105,0	117,3	99,1	132,9	140,7	123,4
Policealne	a 3150,78	3577,57	2953,70	3338,71	3543,01	3294,20	3069,83	3584,68	2761,06
<i>Post-secondary</i>	b 93,5	101,1	92,6	86,6	85,7	88,6	97,8	105,8	100,0
Średnie zawodowe	a 3107,39	3411,67	2734,63	3239,10	3545,94	3074,45	3067,39	3388,40	2561,67
<i>Vocational secondary</i>	b 92,2	96,4	85,7	84,0	85,8	82,6	97,7	100,0	92,8
Średnie ogólnokształcące	a 2791,89	3123,70	2500,31	2915,14	3073,55	2863,18	2755,86	3130,51	2329,56
<i>General secondary</i>	b 82,8	88,3	78,3	75,6	74,3	77,0	87,8	92,4	84,4
Zasadnicze zawodowe	a 2540,22	2770,33	2042,56	2535,92	2866,79	2092,41	2540,97	2756,64	2030,05
<i>Basic vocational</i>	b 75,4	78,3	64,0	65,8	69,3	56,2	80,9	81,4	73,5
Gimnazjalne	a 2112,12	2157,15	1699,08	2078,97	2078,97	–	2114,99	2164,73	1699,08
<i>Lower secondary</i>	b 62,7	61,0	53,2	53,9	50,3	x	67,4	63,9	61,5
Podstawowe i niepełne pod- stawowe	a 2448,91	2695,58	2039,18	2337,55	2828,78	1993,12	2478,80	2673,94	2061,97
<i>Primary and incomplete primary</i>	b 72,7	76,2	63,9	60,6	68,4	53,6	78,9	79,0	74,7

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include enti-ties employing more than 9 persons.

TABL. 4 (96). **PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.¹ (dok.)**
AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012¹ (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women
a – w zł in zł									
b – ogółem = 100 total = 100									
WEDŁUG WIEKU BY AGE									
24 lata i mniej and less	a 2253,00 b 66,8	2331,81 65,9	2106,61 66,0	2302,19 59,7	2331,82 56,4	2281,16 61,3	2247,91 71,6	2331,81 68,9	2074,20 75,1
25–34	a 3103,23 b 92,1	3241,09 91,6	2931,80 91,9	3291,13 85,4	3597,35 87,0	3149,16 84,7	3041,48 96,9	3182,44 94,0	2799,09 101,4
35–44	a 3579,41 b 106,2	3835,00 108,4	3354,35 105,1	4094,85 106,2	4447,34 107,6	3952,17 106,2	3317,01 105,6	3674,58 108,5	2862,02 103,7
45–54	a 3508,60 b 104,1	3744,51 105,8	3316,40 103,9	3979,13 103,2	4219,99 102,1	3874,82 104,2	3192,02 101,7	3568,00 105,4	2736,74 99,1
55–59	a 3558,27 b 105,6	3732,08 105,5	3352,87 105,1	3890,13 100,9	4118,56 99,6	3758,61 101,0	3344,86 106,5	3593,43 106,1	2872,98 104,1
60–64	a 4277,42 b 126,9	4249,15 120,1	4512,40 141,4	4751,20 123,3	4674,30 113,1	5062,10 136,1	4014,86 127,9	4048,82 119,5	3453,54 125,1
65 lat i więcej and more	a 3963,74 b 117,6	4386,62 124,0	2801,60 87,8	5248,77 136,2	5926,31 143,4	3867,62 104,0	3380,31 107,6	3770,74 111,3	2133,73 77,3
WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY									
Do 1,9 roku and less	a 2325,82 b 69,0	2420,45 68,4	2201,49 69,0	2569,61 66,7	2723,36 65,9	2492,12 67,0	2279,63 72,6	2389,02 70,5	2107,14 76,3
2,0– 4,9	a 2751,74 b 81,6	2877,16 81,3	2594,25 81,3	2885,65 74,9	3025,47 73,2	2822,64 75,9	2717,00 86,5	2857,90 84,4	2486,66 90,1
5,0– 9,9	a 3168,04 b 94,0	3323,20 93,9	2977,13 93,3	3434,87 89,1	3760,37 91,0	3272,11 88,0	3080,69 98,1	3246,64 95,9	2806,34 101,6
10,0–14,9	a 3495,40 b 103,7	3735,62 105,6	3238,19 101,5	3943,04 102,3	4499,13 108,8	3705,78 99,6	3327,98 106,0	3592,96 106,1	2932,78 106,2
15,0–19,9	a 3690,12 b 109,5	4012,15 113,4	3394,05 106,4	4243,54 110,1	4755,78 115,0	4039,05 108,6	3420,57 108,9	3831,91 113,1	2867,83 103,9
20 lat i więcej and more	a 3642,68 b 108,1	3829,99 108,2	3461,09 108,5	4042,04 104,9	4239,18 102,5	3940,54 105,9	3347,59 106,6	3660,08 108,1	2869,29 103,9

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include enti-ties employing more than 9 persons.

TABL. 5 (97). **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment)¹ BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej <i>Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile)</i>								
	pierwszej <i>first</i>	drugiej <i>second</i>	trzeciej <i>third</i>	czwartej <i>fourth</i>	piątej (media- na) <i>fifth (me- dian)</i>	szóstej <i>sixth</i>	siódmej <i>seventh</i>	ósmej <i>eight</i>	dziwiąt- tej <i>ninth</i>
	w zł in zł								
OGÓŁEM	a 1571,52	1846,30	2150,36	2483,40	2844,75	3251,90	3738,15	4380,96	5492,66
TOTAL	b 1529,09	1914,02	2256,44	2604,77	2963,82	3353,24	3829,98	4495,13	5793,61
	c 1590,80	1798,77	2062,24	2370,80	2714,90	3129,71	3640,96	4266,03	5235,62
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy <i>Public government representatives senior officials and managers</i>	a 2560,39	3456,33	4208,43	4934,64	5554,09	6274,25	7256,64	8825,93	11578,53
	b 2755,11	3618,29	4457,79	5224,09	5892,19	6794,11	7973,53	9736,43	13678,71
	c 2417,09	3154,52	3916,09	4571,92	5158,69	5766,56	6526,52	7697,92	9958,49
Specjaliści <i>Professionals</i>	a 2443,62	2870,46	3268,31	3611,45	3945,83	4301,42	4700,40	5282,65	6280,19
	b 2542,08	3086,03	3487,13	3828,69	4200,47	4607,13	5218,54	6026,44	7551,65
	c 2399,03	2793,98	3180,12	3531,98	3854,61	4201,32	4551,87	5025,75	5816,70
Technicy i inny średni personel <i>Technicians and associate professionals</i>	a 1859,68	2259,15	2572,55	2875,34	3181,90	3539,11	3942,62	4533,66	5493,31
	b 1880,29	2418,58	2773,48	3135,63	3545,62	4030,59	4542,76	5159,71	6277,11
	c 1849,78	2176,70	2435,69	2744,45	2998,75	3273,82	3615,28	3983,06	4743,20
Pracownicy biurowi <i>Clerks</i>	a 1536,79	1874,18	2110,02	2353,65	2595,61	2874,38	3188,01	3613,41	4276,00
	b 1496,75	1778,14	2066,25	2346,15	2624,61	2946,19	3297,94	3720,77	4530,89
	c 1629,74	1930,34	2136,68	2358,17	2578,77	2836,55	3124,38	3543,00	4154,28
Pracownicy usług i sprzedawcy <i>Service and sales workers</i>	a 1491,49	1544,13	1657,77	1768,29	1905,91	2087,50	2343,95	2591,26	3037,29
	b 1490,64	1526,62	1642,47	1760,87	1894,25	2101,38	2387,21	2807,42	3540,21
	c 1491,95	1550,29	1673,02	1769,56	1911,01	2078,68	2337,69	2545,77	2859,36
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy <i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>	a 1860,84	2050,84	2233,65	2494,59	2654,85	2744,18	2918,49	3257,61	4016,93
	b 1941,26	2061,68	2228,87	2505,72	2654,04	2722,51	2921,68	3252,41	3338,86
	c 1635,68	1864,18	2459,56	2480,92	2752,09	2771,68	2791,26	4060,84	4080,43
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy <i>Craft and related trades workers</i>	a 1495,94	1691,42	2022,00	2312,98	2583,56	2897,43	3242,03	3714,38	4420,94
	b 1498,28	1836,74	2228,04	2485,37	2789,13	3082,06	3420,57	3891,51	4583,00
	c 1489,33	1499,18	1640,70	1701,86	1849,14	2012,89	2219,42	2425,60	2774,49
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń <i>Plant and machine operators and assemblers</i>	a 1508,31	1760,13	1979,03	2125,85	2420,27	2720,73	3045,02	3473,10	4206,97
	b 1498,52	1865,60	2054,76	2349,92	2650,75	2939,59	3264,55	3727,68	4384,28
	c 1590,65	1683,54	1747,39	1830,31	1933,83	2054,02	2207,01	2483,51	2907,37
Pracownicy przy pracach prostych <i>Elementary occupations</i>	a 1490,65	1534,68	1656,05	1778,05	1930,18	2097,17	2321,20	2715,36	3243,41
	b 1489,89	1502,22	1729,36	1982,95	2170,19	2499,92	2853,17	3187,79	3639,43
	c 1491,37	1540,18	1637,03	1717,43	1808,34	1923,77	2059,08	2273,76	2612,95

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt 1 na str. 23.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² See general note to the Yearbook, item 7, point 1 on page 23.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

Social security benefits

TABL. 6 (98). **EMERYCI I RENCIŚCI^a**
RETIREEES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	464529	467718	462406	458982	TOTAL
Pobierający emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	366051	383780	382660	381102	Persons receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution
emerytury	193556	244229	246872	246821	retirement pay
renty z tytułu niezdolności do pracy	102028	69797	65980	64633	pensions resulting from an inability to work
renty rodzinne	70467	69754	69808	69648	family pensions
Rolnicy indywidualni	98478	83938	79746	77880	Farmers

^a Przeciętne w roku.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Annual averages.

Source: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7 (99). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**
GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM GRAND TOTAL					
Świadczenia w mln zł	5436,7	7687,3	8457,4	8869,3	Benefits in mln zł
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION					
Razem Total					
Świadczenia w mln zł	4551,2	6731,4	7452,3	7817,2	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1036,09	1461,65	1622,92	1709,33	Average monthly retirement pay and pension in zł
Emerytury Retirement pay					
Świadczenia w mln zł	2717,2	4681,0	5213,6	5477,3	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1169,88	1597,22	1759,90	1849,29	Average monthly retirement pay in zł
Renty z tytułu niezdolności do pracy Pensions resulting from an inability to work					
Świadczenia w mln zł	995,8	922,4	985,5	1022,5	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	813,36	1101,33	1244,75	1318,29	Average monthly pension in zł
Renty rodzinne Family pensions					
Świadczenia w mln zł	838,1	1127,9	1253,1	1317,4	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	991,12	1347,50	1495,93	1576,22	Average monthly pension in zł
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH ^a FARMERS ^a					
Świadczenia w mln zł	885,5	955,8	1005,1	1052,2	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	749,31	948,95	1050,29	1125,86	Average monthly retirement pay and pension in zł

^a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 159.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 159.

Source: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków, spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania, jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujących w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujących się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama, czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych.

W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, wyniki z badania budżetów gospodarstw domowych od 2010 r. przeważone zostały danymi o strukturze gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącymi z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzony jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralka, lodówka itp.), na opłatę za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące podstawowe grupy społeczno-ekonomiczne ludności ustalone na pod-

HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures, consumption as well as the furnishing of households with durable goods, is a sample survey of **household budgets**. In the survey there are included all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. The households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish language participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person** household is understood as an individual independently maintaining himself/herself, i.e., income is not combined with the income of others, regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person** household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets.

In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, results obtained from the household budget survey since 2010 were weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2011.

2. The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with

a quarterly cycle, which means that each month, different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.

The survey included all households within randomly selected dwellings representing the basic socio-economic groups of the population, established on the basis of the **exclusive** or **main**

stawie kryterium **wyłącznego** lub **głównego** (przeważającego) **źródła utrzymania**, a mianowicie **gospodarstwa: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł** (innych niż emerytura i renta).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

- 1) do osób pracujących zalicza się:
 - a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa z agentem, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.),
 - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
 - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie) oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej;
- 2) osoby utrzymujące się ze świadczeń społecznych, których głównym źródłem utrzymania jest m.in.: emerytura, renta, zasiłek dla bezrobotnych i inne świadczenia z Funduszu Pracy, świadczenia rodzinne, renta socjalna, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia;
- 3) osoby pozostające na utrzymaniu (bez własnego źródła utrzymania) utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

4. **Dochód rozporządzalny** obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie, bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych placonych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych – z ubezpieczeń społecznych, pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków placonych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

(predominate) **source of maintenance, i.e., households of: employees, farmers, the self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources** (other than retirement pay and pensions).

3. The categories of persons who are members of households were established on the basis of their main source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:

- 1) employed persons include:
 - a) hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, contract with agent, commission contracts, verbal contracts, etc.),
 - b) employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work,
 - c) self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is conducting economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture) and practicing a learned profession as well as members of agricultural production cooperatives since 2005;
- 2) persons maintained from social benefits, for whom the main source of maintenance is i.a.: retirement pay, pension, unemployment benefit and other benefits from the Labour Fund, family allowances, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Assistance, scholarships;
- 3) dependents (without their own source of maintenance) maintained by other persons being members of the same household.

4. **Available income** includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid from income (from hired labour, from social benefits – from social security benefits, other social benefits) excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Available income comprises:

- 1) dochód z pracy najemnej – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę – który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);
- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenia i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz powiększony o dopłaty dla rolnictwa;
- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
- 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach przedsiębiorstw, w tym dywidendy) oraz dochody z wynajmu nieruchomości (dochód netto, czyli przychody minus nakłady i ewentualnie podatki, pochodzący z wynajmu lokali mieszkalnych, garaży i innych budynków niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz ziemi);
- 5) dochód ze świadczeń społecznych, który obejmuje m.in. emerytury i renty, zasiłki z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych;
- 6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

- 1) *income from hired work – obtained in all work-places by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes all income obtained from hired work, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and care benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);*
- 2) *income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and increased by subsidies for agriculture;*
- 3) *income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practising a learned profession, that was spent on consumer goods and services for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);*
- 4) *income from property (interest, shares in company profits, including dividends) and income from rental of real estate (net income i.e. revenues minus investments and taxes, from rental of dwellings, garages and other buildings not connected with conducting economic activity and from land leasing);*
- 5) *income from social benefits, which includes, i.a.: retirement pay and pensions, social security benefits and other social benefits;*
- 6) *other income, which includes, i.a.: gifts from private persons (of which alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.*

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income reduced by other expenditures. *Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.*

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory). Do wydatków nie zalicza się funduszu remontowego.

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary, koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem, alimenty od osób prywatnych, niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości oraz straty pieniężne.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne w 2013 r. zagregowano zgodnie z przyjętą w badaniu budżetów gospodarstw domowych od 2013 r. nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), uwzględniając wydatki na ubezpieczenia na życie w pozycji „inne towary i usługi”, o które skorygowano wydatki za lata poprzednie.

6. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymywane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

7. Zagrożenie ubóstwem — gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD**. Według tej skali wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 — każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 — każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to np., że granica

5. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets). Expenditures do not include renovation fund.

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts, boarding costs of youth and students studying away from home, private alimony, some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate and monetary losses.

Expenditures on consumer goods and services aggregated in 2013 in accordance with the nomenclature adopted in household budget survey since 2013 on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), including expenditures on life insurance in item "other goods and services", that has corrected expenditures for previous years

6. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, received free of charge as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

7. Risk of poverty — a household and thus all its members have been recognized as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) is below the adopted poverty line. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so called **original OECD equivalence scale** has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty lines (relative and subsistence minimum). According to this scale weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0,7 — to any other person at that age and weight 0,5 — to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty line for a 4-person household consisting of two adult persons and two children is 2,7 times as high as that for a 1-person household.

ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwójki dzieci jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. relatywna granica ubóstwa wynosiła dla gospodarstw 1-osobowych 668 zł, a 4-osobowych (2 osoby dorosłe z 2 dziećmi poniżej 14 lat) — 1802 zł, w IV kwartale 2012 r. było to 693 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 1871 zł dla gospodarstw 4-osobowych, natomiast w IV kwartale 2013 r. progi te wyniosły odpowiednio 706 zł oraz 1906 zł.

„Ustawowa” **granica ubóstwa** to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 182, z późniejszymi zmianami) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej. Od 2010 r., do III kwartału 2012 r. obowiązywały takie same kwoty progowe — 477 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 351 zł na 1 osobę dla gospodarstw wieloosobowych. Natomiast od IV kwartału 2012 r. kwoty te zostały ustalone na poziomie odpowiednio: 542 zł oraz 456 zł.

Minimum egzystencji, uznawane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego. Granice ubóstwa szacowane są dla poszczególnych kwartałów; w IV kwartale 2010 r. granica ubóstwa skrajnego wyniosła dla gospodarstw 1-osobowych 466 zł, 4-osobowych (2 osoby dorosłe z 2 dziećmi poniżej 14 lat) — 1257 zł, w IV kwartale 2012 r. było to 519 zł dla gospodarstw 1-osobowych oraz 1401 zł dla gospodarstw 4-osobowych, natomiast w IV kwartale 2013 r. progi te wyniosły odpowiednio 551 zł oraz 1486 zł.

Relative poverty threshold is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of the so-called original OECD equivalence scale. The poverty lines are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the relative poverty threshold was 668 zł for 1-person households and 1802 zł for 4-person households (2 adults with 2 children under 14), in the fourth quarter of 2012 the threshold was 693 zł for 1-person households and 1871 zł for 4-person households, while in the fourth quarter of 2013 706 zł and 1906 zł, respectively.

“Legal” **poverty threshold** is the amount, which according to the Law on Social Assistance (uniform text Journal of Laws 2013 item 182, with later amendments), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance. Since 2010 till third quarter of 2012 the line remained at the same level of 477 zł for 1-person households and 351 zł per 1-person for multi-person households. Since fourth quarter of 2012, the line was change to: 542 zł and 456 zł respectively.

The subsistence minimum, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which there is a threat to the biological existence and to psychophysical human development. The starting point adopted for determination of the extreme poverty threshold is the subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for the 1-person employees' household. Poverty thresholds are estimated quarterly; in the fourth quarter of 2010 the extreme poverty threshold was 466 zł for 1-person households and 1257 zł for 4-person households (2 adults with 2 children under 14), in the fourth quarter of 2012 the threshold was 519 zł for 1-person households and 1401 zł for 4-person households, while in the fourth quarter of 2013 551 zł and 1486 zł, respectively.

TABL. 1 (100). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	1834	1976	1949	1930	<i>Households included in the survey</i>
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	3,17	2,92	2,84	2,81	<i>Average number of persons in a household</i>
w tym:					<i>of which:</i>
pracujących	1,08	1,17	1,02	1,02	<i>employed</i>
pobierających świadczenia społeczne ^a	0,91	0,86	0,91	0,90	<i>receiving social benefits^a</i>
w tym emeryturę lub rentę	0,67	0,64	0,71	0,69	<i>of which retirement pay or pension</i>
pozostających na utrzymaniu	1,12	0,83	0,82	0,81	<i>dependents</i>

a W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.

Uwaga do tablic 2–5

Dane za 2010 r. przeliczone według wag po NSP 2011, brak informacji o błędzie względnym szacunków.

Note to tables 2–5

Data for 2010 have been recalculated by weights after Population and Housing Census 2011, information about relative error estimates is not available.

TABL. 2 (101). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE**
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Dochód rozporządzalny	664,02	1164,09	1133,97	1169,40	<i>Available income</i>
w tym dochód do dyspozycji	639,59	1126,23	1095,37	1128,14	<i>of which disposable income</i>
w tym:					<i>of which:</i>
z pracy najemnej	284,66	538,29	558,91	549,11	<i>from hired work</i>
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	48,60 ^a	96,65	49,37 ^b	81,06	<i>from a private farm in agriculture</i>
z pracy na własny rachunek	43,33 ^c	100,30	91,32	88,06 ^d	<i>from self-employment</i>
ze świadczeń społecznych ^e	248,70	325,53	381,25	398,09	<i>from social benefits^e</i>

a–d Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: a – 14,04%, b – 33,32%, c – 10,12%, d – 16,07%. e W 2005 r. – ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a–d Relative error of estimates exceeds 10% and equals: a – 14,04%, b – 33,32%, c – 10,12%, d – 16,07%. e In 2005 – from social security benefits and social assistance benefits.

TABLE 3 (102). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Wydatki ogółem	609,67^a	935,13^a	949,58^a	992,12	Total expenditures
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^b w tym:	585,23 ^a	897,27 ^a	910,98 ^a	950,87	of which consumer goods and services ^b of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	185,09	236,72	252,44	257,66	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	18,40	27,92	25,19	26,46	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	29,61	50,35	43,34	50,41	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	123,81	191,80	204,03	207,59	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	30,57	44,62	43,27 ^c	47,14	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie	26,34	39,66	43,20	45,41	health
w tym artykuły farmaceutyczne	18,43	26,02	29,62	28,96	of which pharmaceuticals products
transport	48,64	96,00	85,55	97,38	transport
łącznie ^d	32,31	38,53	36,93	49,55	communication ^d
rekreacja i kultura ^e	40,29	72,00	72,75	64,99	recreation and culture ^e
edukacja ^f	5,14 ^g	10,50	9,23 ^h	8,39 ⁱ	education ^f
restauracje i hotele	7,63 ^k	17,99	18,32 ^l	21,83 ^m	restaurants and hotels
inne towary i usługi	33,18 ^a	57,44 ^a	53,91 ^a	57,64	miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	15,96	27,88	26,55	27,31	of which personal care

^a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika, uwzględniając wydatki na ubezpieczenia na życie, tj. podano w warunkach porównywalnych z danymi za 2013 r. ^b Łącznie z kieszonkowym niewzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. ^{c, g–m} Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: *c* – 13,19%, *g* – 12,48%, *h* – 27,24%, *i* – 11,01%, *k* – 15,45%, *l* – 20,90 %, *m* – 11,81%. ^d W 2013 r. łącznie z wydatkami na usługi internetowe. ^e W 2013 r. bez wydatków na usługi internetowe. ^f Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.

^a The data has been changed with respect to the previous edition of the Yearbook by including expenditures on life insurance, i.e. by expressing them in terms comparable with the data for 2013. ^b Including pocket money not considered in items by types of expenditures. ^{c, g–m} Relative error of estimates exceeds 10% and equals: *c* – 13,19%, *g* – 12,48%, *h* – 27,24%, *i* – 11,01%, *k* – 15,45%, *l* – 20,90 %, *m* – 11,81%. ^d In 2013 including expenditures for internet services. ^e In 2013 excluding expenditures for Internet services. ^f Including pre-school education.

TABLE 4 (103). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPÓŻYCIENIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOSCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe ^a w kg	8,55	6,93	6,43	6,60	Bread and cereals ^a in kg
w tym pieczywo ^b	6,24	4,80	4,44	4,41	of which bread ^b
Mięso ^c w kg	x	5,96	5,66	5,56	Meat ^c in kg
w tym wędliny i pozostałe przetwory mięsne ^d	x	2,31	2,27	2,09	of which processed meat and other meat preparations ^d
Ryby i owoce morza ^e w kg	0,42	0,50	0,43	0,39	Fish and seafood ^e in kg
Mleko ^f w l	4,38	3,48	3,52	3,66	Milk ^f in l
Jogurty w kg	0,38	0,60	0,62	0,56	Yoghurt in kg

^a W 2013 r. bez mąki ziemniaczanej. ^b W 2013 r. bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego. ^c W 2013 r. łącznie z boczkami surowymi (ujmowanymi do 2012 r. w pozycji „Oleje i tłuszcze”). ^d W 2013 r. bez przetworów podrobowych. ^e Do 2012 r. określane jako „Ryby”; bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmazeryjnych i panierowanych oraz w 2013 r. bez konserw rybnych. ^f Bez zagęszczonego i w proszku.

^a In 2013 excluding potato flour. ^b In 2013 excluding crisp bread, toasted bread and confectionery. ^c In 2013 including raw bacon (until 2012, included in position “Oils and fats”). ^d In 2013 excluding offal preparations. ^e Until 2012 defined as „Fish”; excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products as well as in 2013 excluding canned fish. ^f Excluding condensed and powdered milk.

TABL. 4 (103). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH (dok.)**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS OF HOUSEHOLDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sery ^g w kg	0,82	0,89	0,91	0,77	Cheese ^g in kg
Jaja w szt.	15,35	12,69	12,10	12,39	Eggs in units
Oleje i tłuszcze ^h w kg.....	1,56	1,33	1,37	1,28	Oils and fats ^h in kg
w tym masło	0,25	0,22	0,22	0,23	of which butter
Owoce ⁱ w kg	3,40	3,22	3,21	3,31	Fruit ⁱ in kg
Warzywa w kg	12,11	10,29	9,33	8,77	Vegetables in kg
w tym ziemniaki	6,91	5,48	4,69	4,20	of which potatoes
Cukier w kg	1,53	1,20	1,15	1,20	Sugar in kg
Kawa, herbata, kakao w kg	x	0,32	0,28	0,28	Coffee, tea, cocoa in kg
Wody mineralne i źródlane w l	x	3,12	3,36	3,35	Mineral or spring waters in l
Soki owocowe i warzywne w l	x	1,02	0,80	0,76	Fruit and vegetable juices in l

^g W 2013 r. bez serków słodkich. ^h W 2013 r. bez boczku surowego. ⁱ Łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

^g In 2013 excluding sweet cottage cheese. ^h In 2013 excluding raw bacon. ⁱ Including seeds and edible kernel.

TABL. 5 (104). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWNIA^a**
HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka	98,6	98,9	98,3	97,9	Refrigerator
Zamrażarka	32,1	23,3	17,1	23,9	Freezer
Automat pralniczy	77,1	89,0	91,8	92,2	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń	2,9	14,5	18,2	20,1	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa	33,0	56,7	56,4	57,1	Microwave oven
Samochód osobowy	45,7	59,3	55,1	58,0	Passenger car
Odtwarzacz płyt kompaktowych	10,4	9,0	4,9	x	Compact disc player
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)	46,7	39,1	32,7	32,0	Hi-fi stereo music system
Odbiornik telewizyjny	99,1	99,2	98,6	98,2	Television set
Odtwarzacz DVD	26,1	60,0	51,2	49,2	DVD player
Telefon komórkowy	66,6	91,6	93,2	94,3	Mobile phone
Magnetowid, odtwarzacz wideo	48,1	26,0	x	x	Videorecorder, video player
Zestaw kina domowego	x	18,7	17,4	15,1	Home theatre system
Urządzenie do odbioru telewizji sateli- tarnej lub kablowej	60,9	72,0	78,2	68,9	Satellite or cable television equipment
Aparat fotograficzny cyfrowy	x	50,3	50,2	51,1	Digital camera
Komputer osobisty	37,0	65,1	64,9	69,0	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu	16,8	58,1	59,2	64,5	of which with access to the Internet
w tym z dostępem szerokopasma- wym	x	57,9	59,1	64,5	of which broadband access
Drukarka	24,4	40,0	35,1	34,9	Printer
w tym drukarka wielofunkcyjna	x	x	21,9	23,6	of which multifunction printer

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

^a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

TABL. 6 (105). **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**^a
AT-RISK OF POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach – o wydatkach poniżej:					<i>Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:</i>
relatywnej granicy ubóstwa	21,9	18,1	19,6	18,8	<i>relative poverty threshold</i>
„ustawowej” granicy ubóstwa	21,3	8,0	8,4	16,0	<i>“legal” poverty threshold</i>
minimum egzystencji	13,2	6,8	8,3	9,6	<i>subsistence minimum</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 174.

^a See general notes, item 7 on page 174.

DZIAŁ IX

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw.

Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych, ust. 5 na str. 23.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej obejmują sieć obsługującą gospodarstwa domowe i innych użytkowników.

Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów) oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę i gaz.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji — z siecią ogólnospławną.

3. **Zród uliczny** jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalację gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

CHAPTER IX

MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kindofactivity method** i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method.

The definition of the **enterprise method** is given in the general notes, item 5 on page 23.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the length of the water supply, the sewerage systems and gas supply system includes systems servicing households and others.

Information regarding the **length of the water supply and gas supply system** concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions) as well as the transmission (main) network, i.e. conduits providing water to the distribution network and gas.

Data regarding the **length of the sewerage system**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewerage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water supply, sewage and gas supply connections leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in case of the sewage system — with the main drainage system.

3. As **street spring** we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in households includes quantity of water collected from water supply system by facilities installed in building.

4. Data regarding the **users of water supply systems and sewerage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system.

Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.

Data regarding the population connected to the water supply system, the sewerage system and the gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

5. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** obejmują również gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Dane o **liczbie odbiorców gazu** podano łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

Dane o **zużyciu gazu** odnoszą się do wszystkich gospodarstw domowych.

Dane o **zużyciu energii elektrycznej i gazu z sieci** w gospodarstwach domowych ustalono w oparciu o zaliczkowy system opłat.

6. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służących do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejnego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54, poz. 348 z późn. zm.).

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

7. Informacje o **komunikacji miejskiej naziemnej** dotyczą **komunikacji autobusowej, tramwajowej i trolejbusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne, mikrobusy oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamiejską, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych i trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

8. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska

5. Data regarding the **number of consumers and the consumption of electricity**, also include households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.

Data regarding the **number of consumers using gas from gas supply** include consumers using collective gas-meters.

Data regarding the **consumption of gas from gas supply**, concern all the households.

Data regarding the **consumption of electricity and gas from the gas supply system** in households is established on the basis of an estimated system of payments.

6. Information within the range of **heating** regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within transmission thermal-line — which is considered as a system of connected and collaborating conduits leading heating medium to distribution line according to Law from 10 IV 1997 Energetic law (Journal of Laws No. 54, item 348 with later amendments).

Data in table 4 apply to the buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing co-operatives or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

Boiler-house is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.

7. Information regarding **urban ground transport** concerns **bus, tram and trolley-bus communication** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. In the data regarding bus service, express buses, minibuses as well as suburban and inter-city service have been also included; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some cities as well as transport lines exclusively servicing work places.

Transport line is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles marked with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley-bus lines over which vehicles marked with separate numbers or letters travel.

8. Data on **municipal waste** concern waste generated in households excluding end-of-life vehicles and waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste which because of its character and composition is similar to waste from households.

z dnia 27 IX 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

9. Dane o nieczystościach ciekłych dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą — w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

10. Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place, aleje spacerowe, ławki itp.

11. Do kategorii zieleńce zaliczono obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

12. Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Information on municipal waste is issued in accordance with the regulation of Minister of Environment of 27 IX 2001 concerning catalogue of waste (Journal of Laws No. 112, item 1206).

9. Data on liquid waste concern waste which comes from households, public buildings and buildings of units running a business — in case they are not discharged by sewage system.

10. Strolling and recreational parks are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches, etc.

11. Lawns include areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

12. Estate green belts are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, isolation and aesthetic visual appearance.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Nie obejmują one lokali zbiorowego zamieszkania (hotele pracowniczych, domów studenckich, internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię — jeżeli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o liczbie izb w mieszkaniach uwzględniają także izby użytkowane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Bilanse zasobów mieszkaniowych sporządza się dla okresów międzypisowych w oparciu

Dwellings

1. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

A dwelling is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A room is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the number of rooms in dwellings also include rooms used exclusively for conducting economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from the street, courtyard or from a common space in the building.

The useful floor area of a dwelling is the total useful floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

2. The balances of dwelling stocks are estimated for the periods between censuses on the

o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002–2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 r. — wyniki spisu 2011), przyjmując o 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

3. Dane o zasobach mieszkaniowych opracowano na podstawie: bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

4. Pod względem rodzaju podmiotów władających sklasyfikowano mieszkania na stanowiące własność:

- 1) **spółdzielni mieszkaniowych** – mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu);
- 2) **gmin** (komunalne) – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury;
- 3) **zakładów pracy** (sektora publicznego i prywatnego);
- 4) **Skarbu Państwa** – mieszkania pozostające w Zaspocie Własności Rolnej Skarbu Państwa, w zasobie Wojskowej Agencji Mieszkaniowej, w zarządzie jednostek podległych ministerstwu: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości, w zarządzie organów władzy państwowej, administracji państwowej, kontroli państwowej itp.;
- 5) **osób fizycznych** – mieszkania, do których prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej), przy czym osoba ta:
 - może być właścicielem całej nieruchomości np. indywidualny dom jednorodzinny,
 - może posiadać udział w nieruchomości wspólnej jako właściciel lokalu mieszkalnego, np. znajdującego się w budynku wielomieszkaniowym objętym wspólnotą mieszkaniową. Zaliczono tu również mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, dla których zostało ustanowione odrębne prawo własności na rzecz osoby fizycznej (osób fizycznych) ujawnione w księdze wieczystej. Pojęcie **wspólnoty mieszkaniowej** odnosi się do budynku wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnioną własność, potwierdzoną wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych) w danym budynku;
- 6) **towarzystw budownictwa społecznego;**
- 7) **innych podmiotów** – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku – przeznaczone na sprzedaż, ale jeszcze niesprzedane osobom fizycznym lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, fundacji, partii, związków zawodowych itp.

basis of results from last census (for the years 2002–2009 the basis assumed v/ere the results of 2002 census, since 2010 — the results of 2011 census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.

3. *Data regarding dwelling stocks have been compiled on the basis of: the balance of dwelling stocks, as of 31 XII, in each administrative division.*

4. *As regards the type of ownership, dwellings were classified as owned by:*

- 1) **housing cooperatives** – member-owned dwellings (occupied on the basis of the cooperative ownership right to a residential premise), and condominiums (occupied on the basis of a contract of tenancy);
- 2) **gminas** (municipal) – dwellings owned by a gmina or a powiat (local self-government community), and also dwellings transferred to a gmina, but remaining at the disposal of public utilities such as: health care establishments, social aid centres, units of education system, cultural institutions;
- 3) **workplaces** (of public and private sector);
- 4) **State Treasury** – dwellings remaining in the Agricultural Property Stock of the State Treasury, in the stock of Military Housing Agency, under the management of units subordinated to the following ministries: National Defence, Interior, Justice, under the management of state authority bodies, state administration, state control etc.;
- 5) **natural persons** – dwellings, which are owned by a natural person (one or more), while this person:
 - can be an owner of a whole real estate, for example an individual detached house,
 - can have a share in the common real estate, as the owner of dwelling, for example located in a block of flats included in a condominium. There are also included dwellings in building of housing cooperatives for which a separate ownership right benefit of a natural person (natural persons) exposed in a real-estate register, was established. The notion of **condominium** refers to a block of flats, in which a part or all dwellings constitute separate ownerships, confirmed by an entry in the land and mortgage register. Condominium is created by all owners of dwellings (residential and business premises) in a given building;
- 6) **public building society;**
- 7) **other entities** – dwellings owned by institutions, constructing for profit – for sale, but not yet sold to natural persons or for rental, dwellings owned by religious institutions, associations, foundations, political parties, labour unions etc.

5. Dane o **mieszkaniach, których budowę rozpoczęto** dotyczą mieszkań: w nowych budynkach mieszkalnych, w budynkach niemieszkalnych, uzyskanych w wyniku rozbudowy budynków (w części stanowiącej rozbudowę), uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

6. Informacje o **mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań** oraz o **izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez товариства budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego);
- **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

5. Data regarding **dwelling construction which has begun**, concern dwellings: in new residential buildings, in non-residential buildings, dwellings created as a result of enlarging building (the enlarged portion), created as a result of adapting non-residential spaces.

6. Information regarding **dwellings, usable floor space of dwellings** as well as regarding **rooms completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Information regarding the results of:

- **co-operative construction** concerns dwellings completed by housing co-operatives, designed for persons being members of these co-operatives;
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);
- **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non profit basis) utilizing credit granted by the Bank of National Economy (since 31 V 2009 from the National Housing Fund);
- **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

TABL. 1 (106): **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**

Stan w dniu 31 XII

WATER SUPPLY AND SEWERAGE SYSTEMS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km:				Distribution network in km:
Wodociągowa	21782,0	22551,3	22725,1	Water supply
miasta	2994,6	3156,6	3137,8	urban areas
wieś	18787,4	19394,7	19587,3	rural areas
Kanalizacyjna ^a	6365,4	7006,9	7384,2	Sewerage ^a
miasta	2886,7	3058,3	3146,2	urban areas
wieś	3478,7	3948,6	4238,0	rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.:				Connections leading to residential buildings in pcs:
Wodociągowe	254431	265257	269640	Water supply system
miasta	92589	94582	95096	urban areas
wieś	161842	170675	174544	rural areas
Kanalizacyjne	128778	138172	141316	Sewerage system
miasta	84369	87296	86825	urban areas
wieś	44409	50876	54491	rural areas
Zdroje uliczne	196	188	174	Street outlets
Miasta	82	87	90	Urban areas
Wieś	114	101	84	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	68,4	67,0	67,1	Consumption of water from water supply systems in households (during the year) in hm³
Miasta:				Urban areas:
w hm ³	42,1	40,6	39,6	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	33,1	32,1	31,4	per capita in m ³
Wieś w hm ³	26,3	26,4	27,5	Rural areas in hm ³
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm³	71,6	70,1	70,2	Wastewater discharged by sewerage system (during the year) in hm³
w tym oczyszczane	71,5	70,1	70,1	of which treated

^a Łącznie z kolektorami.^a Including collectors.

TABL. 2 (107). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIĘ ENERGII ELEKTRYCZNEJ
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	690,3	711,6	718,9	718,8	Consumers (as of 31 XII) in thous.
Miasta	471,8	483,7	487,4	486,1	Urban areas
Wieś	218,5	227,9	231,5	323,7	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku):					Consumption (during the year):
W GW-h	1402,0	1547,2	1498,3	1473,4	In GW-h
miasta	809,5	878,1	832,6	826,1	urban areas
wieś	592,5	669,1	665,7	647,2	rural areas
W kW-h:					In kW-h:
miasta: na 1 mieszkańca	635,1	689,5	658,1	656,2	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^a	1715,8	1815,4	1708,2	1699,5	per consumer ^a
wieś – na 1 odbiorcę ^a	2711,4	2935,9	2875,5	2780,9	rural areas – per consumer ^a

^a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Źródło: dane Ministerstwa Gospodarki.

^a The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Economy.

TABL. 3 (108). **SIĘĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIĘ GAZU Z SIĘCI
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 XII
GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION
OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	3176,0	3705,0	3929,1	4085,7	Distribution and transmission network in km
w tym przesyłowa	1107,3	1176,9	1228,9	1267,4	of which transmission
miasta	157,8	131,5	138,2	142,1	urban areas
wieś	949,5	1045,4	1090,7	1125,3	rural areas
Miasta	2078,9	2273,1	2360,6	2402,6	Urban areas
Wieś	1097,1	1431,9	1568,5	1683,0	Rural areas
Przyłącza prowadzące do budyn- ków mieszkalnych i niemieszkal- nych w szt.	55784	63887	67184	68382	Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs
Miasta	53861	58729	60736	61323	Urban areas
Wieś	1923	5158	6448	7059	Rural areas
Odbiorcy gazu z sieci^a w tys.	335,4	343,1	348,2	336,5	Consumers of gas from gas supply system^a in thous.
Miasta	331,5	336,5	340,4	328,5	Urban areas
Wieś	3,9	6,6	7,8	8,0	Rural areas
Zużycie gazu z sieci^b (w ciągu roku):					Consumption of gas from gas supply system^b (during the year):
W hm ³	131,3	139,2	131,5	137,4	In hm ³
miasta	128,1	131,1	122,5	126,6	urban areas
wieś	3,2	8,1	9,0	10,7	rural areas
Na 1 mieszkańca w m ³	63,5	66,3	62,7	65,6	Per capita in m ³
miasta	100,5	102,9	96,8	100,6	urban areas
wieś	4,1	9,8	10,8	12,8	rural areas

^a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. ^b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

^a Including consumers using collective gas-meter. ^b Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 4 (109). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć ciepła w km	1513,7	1425,7	1522,8	1673,2	1517,9	155,3	Heating network in km
w tym przesyłowa	853,3	872,2	1035,8	1171,9	1097,4	74,5	of which transmission
Kotłownie	817	863	824	807	581	226	Boiler rooms
Sprzedaż energii ciepłej (w ciągu roku) w TJ	11195,7	11903,2	9989,7	9800,7	9631,3	169,4	Sale of heating energy (during the year) in TJ
Kubatura budynków ogrze- wanych centralnie w dam ³	89285	95453	103293	100085	98030	2055	Cubature of buildings with central heating in dam ³
w tym budynków mieszkal- nych	52744	56244	64561	62984	62109	875	of which residential build- ings

TABL. 5 (110). **ŁUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ
I GAZOWEJ**
POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWERAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Ludność w tys. — korzystająca^a z:					Population in thous. — using^a:
wodociągu	1857,1	1904,7	1909,2	1908,5	water supply system
miasta	1220,6	1222,2	1214,0	1208,8	urban areas
wieś	636,5	682,5	695,2	699,6	rural areas
kanalizacji	1269,7	1349,5	1375,9	1382,3	sewerage system
miasta	1087,3	1120,2	1118,7	1112,5	urban areas
wieś	182,4	229,3	257,2	269,8	rural areas
gazu	931,4	938,8	942,9	937,3	gas supply system
miasta	917,3	914,7	913,3	906,8	urban areas
wieś	14,1	24,1	29,6	30,5	rural areas
Ludność — w % ogółu ludności^b — korzystająca^a z:					Population — in % of total popu- lation^b — using^a:
wodociągu	89,8	90,8	91,1	91,2	water supply system
miasta	95,9	96,1	96,2	96,2	urban areas
wieś	80,0	82,5	83,3	83,7	rural areas
kanalizacji	61,4	64,3	65,6	66,1	sewerage system
miasta	85,4	88,1	88,6	88,6	urban areas
wieś	22,9	27,7	30,8	32,3	rural areas
gazu	45,0	44,7	45,0	44,8	gas supply system
miasta	72,1	71,9	72,4	72,2	urban areas
wieś	1,8	2,9	3,5	3,6	rural areas

^a Dane szacunkowe. ^b Na podstawie bilansów.

^a Estimated data. ^b Based on balances.

TABL. 6 (111). **ODPADY KOMUNALNE^a***MUNICIPAL WASTE^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym z gospodarstw domowych <i>of which from households</i>	
Odpady komunalne zebrane^b	445,8	514,8	515,1	515,0	397,7	Municipal waste collected^b
w tys. t	433,1	465,2	465,2	442,2	336,8	<i>in thous. t</i>
zmieszane	7,2	58,4	20,4	.	.	<i>mixed</i>
w tym wysegregowane	370,4	370,7	360,5	332,4	248,1	<i>of which segregated</i>
miasta	62,7	94,5	104,7	109,8	88,7	<i>urban areas</i>
wieś	12,7	49,6	50,0	72,7	60,9	<i>rural areas</i>
zebrane selektywnie						<i>collected separately</i>
w tym:						<i>of which:</i>
papier i tektura	2,6	8,2	7,0	6,1	4,6	<i>paper and cardboard</i>
szkło	5,3	11,4	14,5	17,9	15,9	<i>glass</i>
tworzywa sztuczne	3,0	7,1	8,6	9,4	8,1	<i>plastic</i>
metale	0,1	0,4	0,5	0,6	0,5	<i>metals</i>
wielkogabarytowe	0,6	2,1	2,3	4,4	4,2	<i>largesize</i>
biodegradowalne	.	18,6	15,4	30,9	25,0	<i>biodegradable</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 181. ^b Dane szacunkowe.

^a See general notes item 8 on page 181. ^b Estimated data.

TABL. 7 (112). **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE^a***LIQUID WASTE^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione w dam ³	1114,5	1205,9	1214,3	1153,7	<i>Liquid waste^b removed in dam³</i>
miasta	508,7	391,0	387,4	329,2	<i>urban areas</i>
wieś	605,8	815,0	826,9	824,5	<i>rural areas</i>
w tym z gospodarstw domowych	740,4	872,2	839,4	800,9	<i>of which from households</i>
miasta	331,1	268,9	249,3	208,4	<i>urban areas</i>
wieś	409,3	603,3	590,1	592,5	<i>rural areas</i>
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	123,9	107,1	104,9	104,8	<i>Septic tanks in thous. (as of 31 XII)</i>
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	4,2	12,2	16,7	19,6	<i>Household waste water treatment systems in thous. (as of 31 XII)</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 182. ^b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

^a See general notes, item 9 on page 182. ^b Sewage stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8 (113). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH***LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):	83	54	45	32	7	25	<i>Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):</i>
liczba	241,5	174,9	165,7	168,0	37,2	130,8	<i>number</i>
powierzchnia w ha							<i>area in ha</i>
Zrehabilitowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha	–	5,0	–	–	–	–	<i>Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha</i>
czynnych	–	–	–	–	–	–	<i>in operation</i>
o zakończonej eksploatacji (zamknięte)	–	5,0	–	–	–	–	<i>exploitation completed</i>

TABL. 9 (114). **KOMUNIKACJA MIEJSKA^a**

Stan w dniu 31 XII

URBAN TRANSPORT^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna – linie w km	2394	1714	1529	2173	Transport network – lines in km
autobusowe	2276	1587	1401	2046	bus
tramwajowe	118	127	128	127	tram
Tabor:					Fleet of:
autobusy: w sztukach	576	472	464	485	buses: in units
liczba miejsc w tys.	63,3	56,4	53,4	55,8	number of seats in thous.
tramwaje: w sztukach	191	202	203	201	trams: in units
liczba miejsc w tys.	24,0	25,2	25,6	25,7	number of seats in thous.
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku) w mln	211,7	189,7	167,7	173,6	Transport of passengers ^b (during the year) in mln

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Dane szacunkowe.

^a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. ^b Estimated data.

TABL. 10 (115). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLWEJ**

Stan w dniu 31 XII

GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE AREA GREEN BELTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2012		2013	
	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas
OGÓŁEM w ha TOTAL in ha	3243,5	3112,5	3507,4	3246,5	3545,7	3289,9	3696,2	3412,9
w % powierzchni ogólnej województwa ^a	0,2	3,8	0,2	3,9	0,2	4,0	0,2	4,1
in % of total area space of the voivodship ^a								
na 1 mieszkańca ^b w m ²	15,7	24,5	16,7	25,5	16,9	26,1	17,7	27,2
per capita ^b in m ²								
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej: Generally accessible urban area green belts:								
parki spacerowo- -wypoczynkowe	1549,9	1461,2	1543,2	1433,6	1555,5	1443,1	1550,1	1437,7
strolling-recreational parks								
zielenie	517,1	477,1	540,7	485,0	549,9	492,2	556,3	494,5
lawns								
Tereny zieleni osiedlowej	1176,5	1174,2	1423,5	1327,9	1440,3	1354,6	1589,7	1480,7
Estate green belts								

^a, ^b W przypadku miast obliczono: ^a – w % ogólnej powierzchni miast, ^b – na 1 mieszkańca miast.

^a, ^b For urban areas calculated: ^a – in % total urban areas space, ^b – per capita in urban areas.

Mieszkania

Dwellings

TABL. 11 (116). **ZASOBY MIESZKANIOWE^a**

Stan w dniu 31 XII

DWELLING STOCKS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010		2012	2013			SPECIFICATION
		A	B		ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Mieszkania w tys.	670,2	698,4	703,8	715,3	721,2	487,5	233,7	Dwellings in thous.
Izby w mieszkaniach w tys.	2438,7	2563,0	2634,2	2683,7	2709,4	1719,1	990,3	Rooms in dwellings in thous.
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	43963,2	46794,2	48167,4	49301,7	49895,6	29291,7	20604,0	Useful floor area of dwellings in thous. m ²
Przeciętna w zasobach:								Dwelling stocks, average:
liczba izb w mieszkaniu powierzchnia użytkowa w m ² :	3,64	3,67	3,74	3,75	3,76	3,53	4,24	number of rooms in a dwelling
1 mieszkanie	65,6	67,0	68,4	68,9	69,2	60,1	88,2	useful floor area in m ² :
na 1 osobę	21,3	22,6	23,0	23,5	23,8	23,3	24,6	per dwelling per person
liczba osób ^b na:								number of persons ^b :
1 mieszkanie	3,1	3,0	3,0	2,9	2,9	2,6	3,6	per dwelling
1 izbę	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,8	per room

^a Na podstawie bilansów; dane za 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. z uwzględnieniem wyników spisów powszechnych z 2002 r. (porównywalnie z danymi za 2005 r. — wariant A) i z 2011 r. (porównywalnie z danymi za lata 2011 i 2012 — wariant B).
^b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 12 na str. 25.

^a Based on balance; data for 2010 are given in two approaches, i.e. considering results of national census 2002 (comparably with the data 2005 — variant A) and 2011 (comparably with the data for 2011 and 2012 — variant B). ^b See general notes to the Year-book, item 12 on page 25.

TABL. 12 (117). **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE**

Stan w dniu 31 XII

DWELLINGS IN DWELLING STOCKS^a FITTED WITH INSTALLATIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mieszkania – w % – wyposażone w Dwellings – in % – fitted with					
	wodociąg water-line system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from gas- line system	centralne ogrzewanie central heating	
OGÓŁEM	2005	96,8	89,1	86,2	50,1	77,3
TOTAL	2010	98,0	94,8	91,4	51,2	81,0
	2012	98,0	94,9	91,5	50,9	81,3
	2013	98,0	95,0	91,6	50,7	81,5
Miasta	2005	99,0	94,7	90,2	72,9	82,3
Urban areas	2010	99,4	97,6	94,4	73,9	84,5
	2012	99,4	97,7	94,5	73,5	84,7
	2013	99,4	97,7	94,5	73,4	84,8
Wieś	2005	92,3	77,4	77,8	1,8	66,7
Rural areas	2010	95,0	88,9	84,9	3,3	73,7
	2012	95,1	89,1	85,3	3,4	74,2
	2013	95,2	89,2	85,4	3,4	74,6

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

^a Based on balances of dwelling stocks.

TABL. 13 (118). **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2013 R.**
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Dwellings allowances paid out user to						
		gminnych gminas	spółdziel- czych coopera- tives	wspólnot mieszka- niowych housing commu- nity	prywat- nych private	towa- rzystw budowni- ctwa spo- łecznego public building society	innych others	
a – liczba wypłaconych dodatków number of allowances								
b – kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł								
c – przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowances in zł								
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS								
OGÓŁEM	a	392552	119865	110848	42295	96447	4622	18475
TOTAL	b	80859,1	25114,5	20355,0	7880,9	23187,4	922,4	3399,0
	c	206,0	209,5	183,6	186,3	240,4	199,6	184,0
Miasta	a	324619	105179	93426	33159	78767	4400	9688
Urban areas	b	68857,7	22608,6	16783,5	6263,8	20532,9	882,3	1786,5
	c	212,1	215,0	179,6	188,9	260,7	200,5	184,4
Wieś	a	67933	14686	17422	9136	17680	222	8787
Rural areas	b	12001,5	2505,9	3571,4	1617,1	2654,5	40,1	1612,4
	c	176,7	170,6	205,0	177,0	150,1	180,6	183,5
W % OGÓŁEM IN % OF TOTAL								
OGÓŁEM	a	100,0	30,5	28,2	10,8	24,6	1,2	4,7
TOTAL	b	100,0	31,1	25,2	9,7	28,7	1,1	4,2
Miasta	a	100,0	32,4	28,8	10,2	24,3	1,4	3,0
Urban areas	b	100,0	32,8	24,4	9,1	29,8	1,3	2,6
Wieś	a	100,0	21,6	25,6	13,4	26,0	0,3	12,9
Rural areas	b	100,0	20,9	29,8	13,5	22,1	0,3	13,4

TABL. 14 (119). **GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE**
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo Area of grounds transferred to investor for dwelling construction			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe Area of grounds in gminas stock for dwelling construction				
	ogółem total	w tym of which		wielorodzinne multi-family		jednorodzinne single-family		
		spółdziel- cze co- -operatives	osób fizycznych of natural persons	razem total	w tym uzbrojone of which developed	razem total	w tym uzbrojone of which developed	
w ha in ha								
OGÓŁEM	2010	53,6	–	43,9	182,4	91,2	503,3	219,7
TOTAL	2012	30,6	0,2	21,6	137,1	86,8	576,3	215,3
	2013	38,6	3,5	29,5	132,4	85,0	565,0	209,2
Miasta	2010	24,8	–	16,6	107,8	80,8	189,0	93,5
Urban areas	2012	20,9	0,2	12,4	100,3	76,8	201,2	82,1
	2013	22,5	3,5	14,5	95,6	75,0	204,1	83,6
Wieś	2010	28,8	–	27,3	74,6	10,4	314,3	126,2
Rural areas	2012	9,7	–	9,2	36,8	10,0	375,1	133,2
	2013	16,1	–	15,0	36,8	10,0	360,9	125,6

TABL. 15 (120). **MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	4926	6479	6046	5869	TOTAL
Spółdzielcze	685	242	2	–	Cooperatives
Komunalne (gminne)	242	260	102	110	Municipal (gminas)
Zakładowe	–	–	33	1	Company
Indywidualne	2785	4292	3920	3453	Private
Spoleczne czynszowe	345	244	78	48	Public building society
Na sprzedaż lub wynajem	869	1441	1911	2257	For sale or rent

TABL. 16 (121). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Mieszkania	4488	5807	6358	6670	Dwellings
miasta	2537	3323	3287	3524	urban areas
wieś	1951	2484	3071	3146	rural areas
Spółdzielcze	614	257	6	–	Co-operative
Komunalne (gminne)	217	119	146	188	Municipal (gmina)
Zakładowe	109	4	3	68	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	665	1707	2102	2042	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	158	230	144	124	Public building society
Indywidualne	2725	3490	3957	4248	Private
miasta	984	1081	1128	1198	urban areas
wieś	1741	2409	2829	3050	rural areas
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	385	467	567	680	Dwellings per 1000 marriages contracted
Miasta	367	448	505	623	Urban areas
Wieś	412	494	653	756	Rural areas
Izby	20663	26084	28557	29532	Rooms
miasta	10354	12308	12030	12306	urban areas
wieś	10309	13776	16527	17226	rural areas
Spółdzielcze	1924	806	12	–	Co-operative
Komunalne (gminne)	554	322	280	361	Municipal (gmina)
Zakładowe	361	22	16	270	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	2065	5121	6443	5985	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	444	644	424	378	Public building society
Indywidualne	15315	19169	21382	22538	Private
miasta	5532	5710	5711	5740	urban areas
wieś	9783	13459	15671	16798	rural areas
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	474189	598333	662004	687759	Usable floor space of dwellings in m²
miasta	216415	260630	258212	268367	urban areas
wieś	257774	337703	403792	419392	rural areas
Spółdzielcze	34128	16272	181	–	Co-operative
Komunalne (gminne)	8850	5568	5314	6839	Municipal (gmina)
Zakładowe	6406	708	431	4810	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	34127	93448	119945	116866	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	7963	10940	6579	6430	Public building society
Indywidualne	382715	471397	529554	552814	Private
miasta	136356	141004	143456	142873	urban areas
wieś	246359	330393	386098	409941	rural areas

TABL. 16 (121). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)**
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	105,7	103,0	104,1	103,1	Average usable floor space per dwelling in m²
miasta	85,3	78,4	78,6	76,2	urban areas
wieś	132,1	136,0	131,5	133,3	rural areas
Spółdzielcze	55,6	63,3	30,2	x	Co-operative
Komunalne (gminne)	40,8	46,8	36,4	36,4	Municipal (gmina)
Zakładowe	58,8	177,0	143,7	70,7	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	51,3	54,7	57,1	57,2	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	50,4	47,6	45,7	51,9	Public building society
Indywidualne	140,4	135,1	133,8	130,1	Private
miasta	138,6	130,4	127,2	119,3	urban areas
wieś	141,5	137,1	136,5	134,4	rural areas

TABL. 17 (122). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB**
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

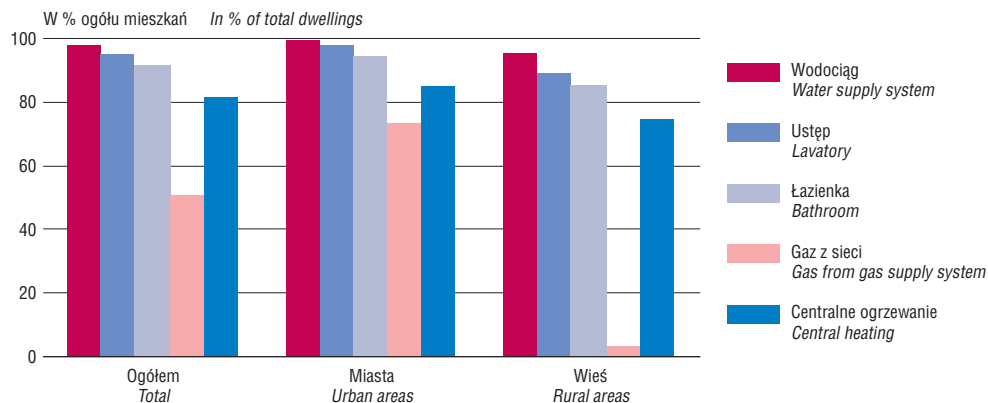
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych In private buildings				W budynkach poza indywidualnymi In non-private buildings					
			razem total	w % razem — mieszkania o liczbie izb in % of total — dwellings with specified number of rooms				razem total	w % razem — mieszkania o liczbie izb in % of total — dwellings with specified number of rooms			
				1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more
OGÓŁEM	2005	4488	2725	0,1	1,6	4,8	93,5	1763	2,0	22,9	49,0	26,1
TOTAL	2010	5807	3490	0,3	1,6	5,9	92,2	2317	2,2	29,0	43,7	25,1
	2012	6358	3957	0,3	2,8	5,4	91,6	2401	4,0	27,9	43,0	25,2
	2013	6670	4248	0,2	4,1	6,1	89,7	2422	4,3	33,4	39,0	23,3
Miasta	2005	2537	984	0,2	3,3	5,0	91,5	1553	1,2	19,1	51,9	27,8
Urban areas	2010	3323	1081	0,9	4,0	10,5	84,6	2242	2,0	29,7	44,8	23,5
	2012	3287	1128	0,6	8,5	10,3	80,6	2159	4,4	28,3	43,4	24,0
	2013	3524	1198	0,4	11,9	12,6	75,1	2326	4,5	34,4	39,9	21,2
Wieś	2005	1951	1741	0,1	0,7	4,7	94,5	210	7,6	51,4	27,2	13,8
Rural areas	2010	2484	2409	x	0,5	3,9	95,6	75	10,7	6,7	12,0	70,6
	2012	3071	2829	0,1	0,5	3,5	95,9	242	x	24,4	39,3	36,4
	2013	3146	3050	0,1	1,1	3,5	95,4	96	x	8,3	17,7	74,0

MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE^a W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

DWELLINGS FITTED WITH INSTALATIONS^a IN 2013

As of 31 XII

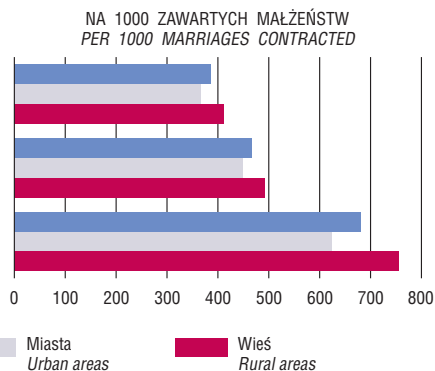
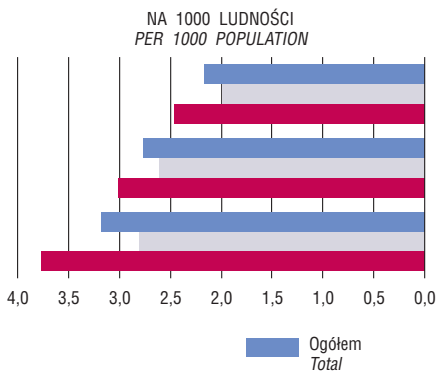
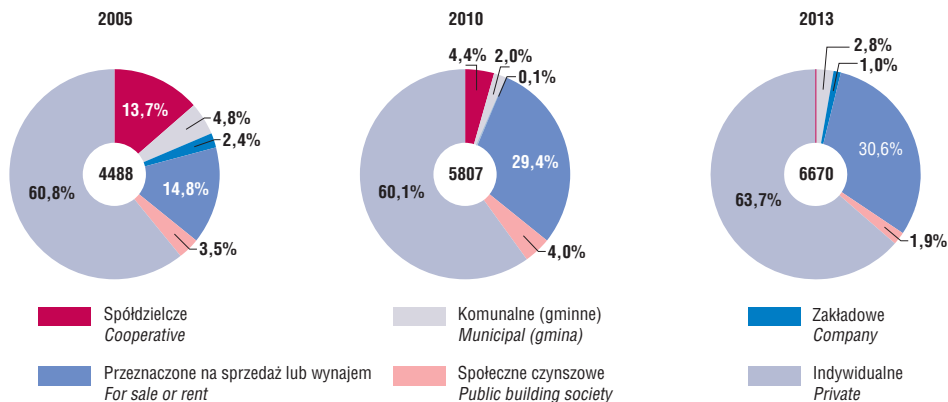

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

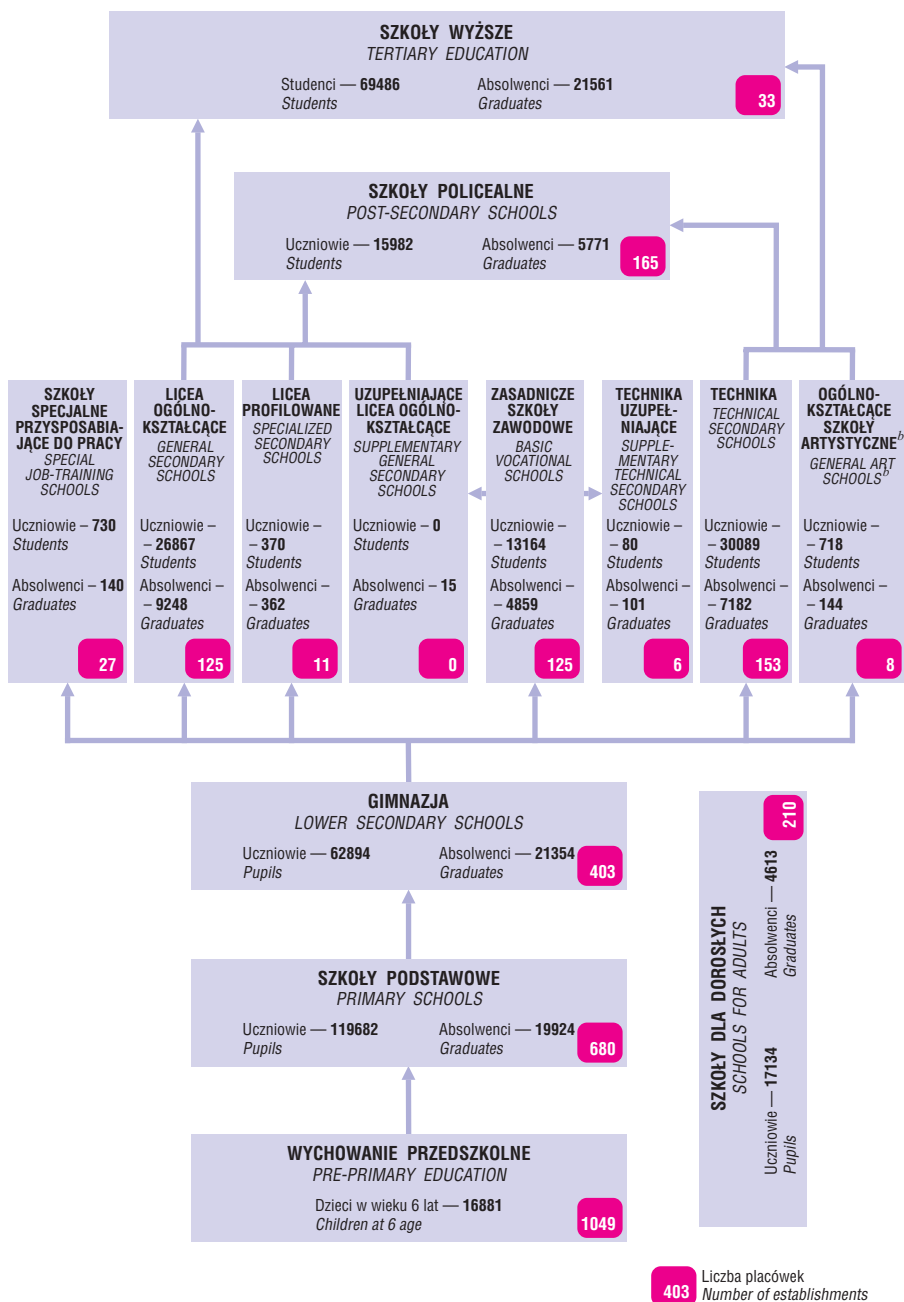
^a Based on balances of dwelling stocks.

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

DWELLING COMPLETED

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2013/14^a
EDUCATION BY EDUCATIONAL LEVEL IN 2013/14 SCHOOL YEAR^a

403 Liczba placówek
Number of establishments

^a Stan na początku roku szkolnego; łącznie ze szkołami specjalnymi. Absolwenci z roku szkolnego 2012/13. ^b Dające uprawnienia zawodowe.
^a As of beginning of the school year; including special schools. Graduates from the school year 2012/13. ^b Leading to professional certification.

DZIAŁ X

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

2. Wśród szkół objętych systemem oświaty funkcjonują:

- od roku szkolnego 1999/2000 6-letnie szkoły podstawowe oraz 3-letnie gimnazja (powstałe w miejsce 8-letnich szkół podstawowych), w których nauka jest obowiązkowa,
- od roku szkolnego 2002/03 szkoły ponadgimnazjalne, tj. 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące i profilowane, 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 szkoły dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (tj. 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające) i 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne; ponadto szkoły ponadpodstawowe (dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej) działające do zakończenia cyklu kształcenia, ujmowano w szkołach ponadgimnazjalnych.

3. Od roku szkolnego 2012/13, zgodnie z ustawą z dnia 19 VIII 2011 r. o zmianie ustaw o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1026), likwidowane są stopniowo szkoły dla młodzieży i specjalne – licea profilowane, uzupełniające ogólnokształcące, technika uzupełniające oraz dla dorosłych – zasadnicze szkoły zawodowe, licea ogólnokształcące, technika, technika uzupełniające.

Ponadto od 1 IX 2004 r. wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 6 lat w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych tworzonych na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 I 2008 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. Nr 7, poz. 38). Ponadto od roku szkolnego 2011/12 wprowadzono obowiązek odbywania rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 5 lat.

CHAPTER X

EDUCATION

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Education System Law dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with later amendments) and the Higher Education Law dated 27 VII 2005 (Journal of Laws No. 164, item 1365 with later amendments).

2. Among schools covered by the educational system, there are:

- since the 1999/2000 school year 6-year primary schools and 3-year lower secondary schools (which replaced 8-year primary schools), where education is compulsory,
- since the 2002/03 school year upper secondary schools, i.e. 2–3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools—and specialized secondary schools, 4-year technical secondary schools, as well as since the 2004/05 school year supplementary schools for graduates from basic vocational schools (i.e. 2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools), and 3-year special job-training schools; upper secondary schools include also art schools leading to professional certification and post-secondary schools; moreover, upper secondary (post-primary) schools (for graduates from 8-year primary school) operating until the end of the education cycle were included in the structure of upper secondary schools.

3. Since the 2012/13 school year, according to the Law dated 19 VIII 2011 on changes to the education system acts and some other acts (Journal of Laws No. 205, item 1026), the following schools for youth and special schools have been gradually eliminated: specialized secondary schools, supplementary general secondary schools, and for adults – basic vocational schools, general secondary schools, technical secondary schools, supplementary technical secondary schools.

Moreover, since 1 IX 2004 an obligatory 1-year pre-primary education has been introduced for children at the age of 6 in pre-primary sections of primary schools and nursery schools (including special schools and special nursery schools) as well as since the 2008/09 school year pre-primary education groups and pre-primary points established on the basis of the decree of the Minister of National Education dated 10 I 2008 on types of other forms of pre-primary education, conditions of establishing and organising these forms as well as their functioning (Journal of Laws No. 7, item 38). Moreover, since

Zgodnie z ustawą z dnia 19 III 2009 r. (Dz. U. Nr 56, poz. 458, z późn. zm.), dzieci 6-letnie, na wniosek rodziców, mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej.

4. Prezentowane w dziale dane dotyczą m.in.: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży, policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych.

5. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

6. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

7. Dane (poza szkołami wyższymi i dla dorosłych) prezentuje się, jeśli nie zaznaczono inaczej, łącznie ze szkołami specjalnymi.

8. Informacje dotyczące szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **ogólnokształcących szkół artystycznych**, które prezentuje się z wyłączeniem szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

9. **Szkoły dla dzieci i młodzieży** (łącznie ze specjalnymi) obejmują:

- 1) szkoły podstawowe, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych), szkoły filialne (bez szkół specjalnych), szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
- 2) gimnazja, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe;
- 4) licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące na podstawie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane – od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;

the 2011/12 school year an obligatory 1 year pre-primary education has been introduced for children at the age of 5.

According to the Law dated 19 III 2009 (Journal of Laws No. 56, item 458, with later amendments), 6-years old children, at the request of parents; may begin learning in the first grade in primary school.

4. Data presented in the chapter are, among others, related to: pre-primary education, schools for children and youth, post-secondary schools, tertiary education and schools for adults.

5. Data include schools and establishments managed by central (government) administration entities and local self-government entities (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and private persons.

6. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum programme as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Ministry of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) administration entities and local self-government entities can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools can be public schools or non-public schools with the competence of public schools only.

Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

7. Data (excluding higher education institutions and schools for adults) are presented together with special schools, if not otherwise stated.

*8. Information regarding art schools leading to professional certification – unless otherwise indicated – refers exclusively to **general art schools**, excluding schools providing art education only.*

*9. **Schools for children and youth** (including special schools) include:*

- 1) primary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools), branch schools (excluding special schools), art schools not leading to professional certification (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school programme;*
- 2) lower secondary schools, of which sports schools and athletic schools(excluding special schools);*
- 3) basic vocational schools;*
- 4) general secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);*
- 5) supplementary general schools based on the programme of basic vocational school – phased out – since the 2012/13 school year there was not recruitment to the 1 st grade;*

- 6) licea profilowane – stopniowo likwidowane – od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 7) technika;
- 8) technika uzupełniająca na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane – od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 9) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych);
- 10) szkoły specjalne przysposabiające do pracy.

10. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej i zaocznej oraz od roku szkolnego 2008/09 również w formie stacjonarnej – obejmują:

- 1) szkoły policealne (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
- 2) nauczycielskie kolegia języków obcych (3-letnie) oraz kolegia nauczycielskie (3-letnie), w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata;
- 3) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) – od roku szkolnego 2005/06.

11. Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata;
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce;
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą).

Podział szkół wyższych według typów szkół opracowano na podstawie grupowania stosowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla szkół publicznych. W podziale tym do typu „wyższe szkoły” zaliczono zarówno szkoły mające w nazwie własnej „wyższa szkoła”, jak też „uniwersytet” lub „akademia”: rolnicza, ekonomiczna, pedagogiczna, artystyczna i teologiczna.

Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi. Dane nie obejmują szkół resortu obrony narodowej oraz szkół resortu spraw wewnętrznych.

12. Szkoły dla dorosłych – kształcące w formie stacjonarnej, zaocznej i na odległość – obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych;
- 2) gimnazja dla dorosłych;
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych – stopniowo likwidowane; od roku szkolnym 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 4) licea ogólnokształcące dla dorosłych;
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; od roku szkolnym 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;

- 6) *specialized secondary schools – phased out – since the 2012/13 school year there was not recruitment to the 1 st grade;*
- 7) *technical secondary schools;*
- 8) *supplementary technical schools based on the programme of basic vocational school – phased out – since the 2012/13 school year there was not recruitment to the 1 st grade;*
- 9) *general art schools leading to professional certification (excluding special schools);*
- 10) *special job-training schools.*

10. Post-secondary schools – educating in day, evening and weekend form as well as since the 2008/09 school year also full-time – include:

- 1) *post-secondary schools (1-, 2- or 3-year), including special schools;*
- 2) *foreign language teacher training colleges (3-year) as well as teacher training colleges (3-year), in which graduates do not receive the title of licentiate;*
- 3) *colleges of social work (3-year) – since the 2005/06 school year.*

11. Tertiary education (university level) includes full-time and part-time programmes. Data regarding tertiary education :

- 1) *include foreign language teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate;*
- 2) *include foreigners studying in Poland;*
- 3) *do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at organizational units of Polish higher education institutions operating abroad).*

The division of higher education institutions by type of institution was based on the grouping applied by the Ministry of Science and Higher Education with regard to public schools. In this division, the category of “higher education schools” comprises both the schools whose proper name includes the phrase “higher school” and those containing in their proper name the word “university” or “academy” – of agriculture, economics, pedagogy, arts and theology.

Data on students and graduates is given according to the seats of higher education institutions including branch sections, organizational units in another location as well as teaching centres in another location. Data do not include Academies of the Ministry of the National Defence and Academies of the Ministry of the Interior.

12. Schools for adults – educating in full-time, weekend and distance form – include:

- 1) *primary schools for adults;*
- 2) *lower secondary schools for adults;*
- 3) *basic vocational schools for adults – phased out; since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1 st grade;*
- 4) *general secondary schools for adults;*
- 5) *supplementary general schools for adults based on the programme of basic vocational school – phased out; since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1 st grade;*

- 6) licea profilowane dla dorosłych – stopniowo likwidowane; od roku szkolnym 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 7) technika dla dorosłych, łącznie z liceami zawodowymi oraz w roku szkolnym 2000/01 – średnim studium zawodowym – stopniowo likwidowane; od roku szkolnym 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 8) technika uzupełniająca dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; od roku szkolnym 2013/14 brak naboru do klas pierwszych.

13. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne), w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub placówkach wykonujących działalność leczniczą (łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

14. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

15. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

16. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

17. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązków szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

18. Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki opiekuńczo-wychowawcze, przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole.

Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczono:

- przedszkola,
 - oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych,
- a także od roku szkolnego 2008/09:
- zespoły wychowania przedszkolnego,
 - punkty przedszkolne.

- 6) *specialized secondary schools for adults – phased out; since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1 st grade;*
- 7) *technical secondary schools for adults, including vocational secondary schools and in the 200/01 school year – secondary vocational extramural studies – phased out; since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1 st grade;*
- 8) *supplementary technical schools for adults based on the programme of basic vocational school – phased out; since the 2013/14 school year there was no recruitment to the 1 st grade.*

13. Special schools are organized for disabled children and youth with special educational needs. Education may be conducted within the school system or individually. Education occurs in mainstream schools (in which special or integrational and mainstream sections are established), in special schools operating independently, as well as in special educational care centres, other educational institutions or the unit performing health care activities (including health resorts treatment).

14. Special education care centres are facilities for disabled children and youth, aged 3 and more who, for reasons of their disability, cannot attend regular nursery schools or schools.

15. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life, compliant with legal and social norms.

16. Youth social therapy centres are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

17. Rehabilitation-education centres are facilities making it possible for children and youth with a profound mental retardation to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.

18. Pre-primary education establishments are care and educational centres designated for children 3 of age until beginning education in primary school secured children for care and aimed at preparation to education in school.

Pre-primary education establishments include:

- nursery schools,
 - pre-primary sections in primary schools,
- and also since 2008/09 school year:
- pre-primary education groups,
 - pre-primary points.

19. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o **nauczycielach akademickich** dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

20. Studia podyplomowe – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje co najmniej pierwszego stopnia, prowadzona między innymi w uczelni, instytucie naukowym PAN, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji podyplomowych.

21. Studia doktoranckie (studia trzeciego stopnia), prowadzone przez uprawnioną jednostkę organizacyjną uczelni, instytut naukowy PAN, instytut badawczy lub międzynarodowy instytut naukowy działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej utworzony na podstawie odrębnych przepisów, na które są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje drugiego stopnia, kończące się uzyskaniem kwalifikacji trzeciego stopnia.

22. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, wychowania pozaszkolnego oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z poprzedniego roku akademickiego.

23. Absolwenci eksterni występują wyłącznie w szkołach policealnych i w szkołach dla dorosłych.

24. Pomieszczenia szkolne nie obejmują pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i w szkołach specjalnych.

25. Dane dotyczące bazy materialnej (pomieszczeń i wyposażenia szkół w roku szkolnym 2013/14) zostały oszacowane przez Instytut Badań Edukacyjnych na zlecenie Ministerstwa Edukacji Narodowej. W wyniku zastosowanego

19. Data regarding teachers, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.

Data regarding **academic teachers** concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant lecturer as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector, instructor and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Data regarding teachers full-time employees and part-time employees calculated as full-time employees.

20. Post-graduate studies – a form of tertiary education designed for graduates of first and second degree studies conducted by a higher school, scientific units of the Polish Academy of Sciences, ending with obtaining post-graduate qualifications.

21. Doctoral studies (third-cycle doctoral studies) conducted by an authorized unit of higher school, scientific units of the Polish Academy of Sciences, scientific units or international scientific institute operating on the territory of the Republic of Poland created on the basis of separate provisions to which candidates are accepted who have already obtained qualifications during Master's studies and proceed to obtain third-cycle doctoral qualifications.

22. Data regarding:

- 1) pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) as well as since the 2008/09 school year – special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres, extracurricular education as well as boarding-school and dormitories, concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;
- 2) tertiary education is presented as of 30 XI; students are indicated correspondingly on the number of fields of education with they study; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies; graduates are shown from the previous academic year.

23. Extramural graduates occur only in post-secondary schools and schools for adults.

24. Classrooms do not include classrooms in adult schools and special schools.

25. Data on the infrastructure (school facilities and equipment in the school year) were estimated by Educational Research Institute on behalf of the Minister of National Education. As a result of the

szacowania dane mogą się nie sumować na poziomie województwa lub w innych przekrojach.

26. Współczynnik skolaryzacji:

- 1) **brutto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania;
- 2) **netto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

27. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

28. Zadaniem wychowania pozaszkolnego jest stwarzanie młodzieży warunków sprzyjających rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień oraz rekreacji i wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

Do placówek wychowania pozaszkolnego zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe i inne placówki publiczne i niepubliczne.

29. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

applied estimation data may not add up at the voivodship or in other sections.

26. Enrolment rate:

- 1) **gross** – is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level;
- 2) **net** – is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.

27. A boarding school is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. A **dormitory** is an interschool facility serving as a boarding school.

28. Extracurricular education offered young people favorable conditions to develop interests and aptitudes, and provided recreations and rest during timetable free time.

Extracurricular education establishments include: youth's palaces, youth cultural establishments, extracurricular work's centres, interschool sports centres and other public and non-public establishments.

29. *The information presented, excluding the data on higher education institutions, since the 2007/08 school year (in the case of graduates – since the 2006/07 school year) has been completed on the basis of the Educational Information System, administered by the Ministry of National Education.*

TABL. 1 (123). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA**
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	745	703	691	680	primary
gimnazja	380	401	403	403	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	21	25	27	27	special job-training
zasadnicze zawodowe	122	126	131	125	basic vocational
licea ogólnokształcące	122	127	125	125	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	5	2	1	–	supplementary general secondary
licea profilowane	71	24	15	11	specialized secondary
technika	152	152	153	153	technical secondary
technika uzupełniająca	51	11	8	6	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	10	7	8	8 ^b	general art ^a
policealne	241	173	167	165	post-secondary
wyższe	30	32	31	33	tertiary
dla dorosłych	256	228	250	210	for adults
podstawowe	4	1	1	1	primary
gimnazja	12	13	12	16	lower secondary
zasadnicze zawodowe	7	9	9	7	basic vocational
licea ogólnokształcące	46	68	95	119	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	82	75	73	17	supplementary general secondary
licea profilowane	10	4	4	2	specialized secondary
technika	14	11	10	4	technical secondary
technika uzupełniająca	81	47	46	44	supplementary general secondary
POMIESZCZENIA SZKOLNE^c CLASSROOMS^c					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	8785	9583	9569	9060	primary
gimnazja	3743	4549	4487	4273	lower secondary
zasadnicze zawodowe	445	487	552	575	upper secondary
licea ogólnokształcące	1758	1933	1947	1975	of which general
uzupełniające licea ogólnokształcące	–	–	–	–	general secondary
licea profilowane	202	98	34	5	supplementary general secondary
technika	1643	1881	2030	2113	specialized secondary
technika uzupełniająca	23	6	8	9	technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	104	92	76	71	supplementary general secondary
policealne	170 ^d	74 ^d	150 ^d	188	post-secondary

^a Dające uprawnienia zawodowe. ^b Ponadto 9 szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. ^c Bez pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i specjalnych; w roku szkolnym 2013/14 dane szacunkowe, patrz uwagi ogólne, ust. 25 str. 198. ^d Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika.

^a Leading to professional certification. ^b Moreover, 9 art schools giving only artistic education. ^c Excluding classrooms in schools for adults and in special schools; in the 2013/14 school year estimated data, see general notes item 25 on page 198. ^d Data have been changed in relation to data published in the previous editions of the Yearbook.

TABL. 1 (123). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (cd.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
NAUCZYCIELE^a TEACHERS^a					
Szkoły:					Schools:
podstawowe ^b	10816	9802	9558	9453	primary ^b
gimnazja ^b	6722	6349	5940	5734	lower secondary ^b
zasadnicze zawodowe ^{bc}	832	1322	1221	1146	upper secondary ^{bc}
licea ogólnokształcące ^{bd}	2652	2503	2207	2141	general secondary ^{bd}
licea profilowane ^b	349	163	95	41	specialized secondary ^b
technika ^{bde}	1733	2701	2605	2618	technical secondary ^{bde}
policealne	515	411	381	272	post-secondary
wyższe ^f	4072	4490	4284	4213	tertiary ^f
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^g	21006	16693	15595	16881	Pre-primary education ^g
Szkoły:					Schools:
podstawowe	149442	122852	120748	119682	primary
gimnazja	90872	72150	65548	62894	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	409	663	723	730	special job-training
zasadnicze zawodowe	15880	16187	14294	13164	basic vocational
licea ogólnokształcące	37993	29841	27819	26867	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	219	40	16	–	supplementary general secondary
licea profilowane	8015	1751	809	370	specialized secondary
technika	29055	32137	30819	30089	technical secondary
technika uzupełniająca	2362	405	195	80	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^h	1046	737	743	718 ⁱ	general art ^h
policealne	19381	17128	18723	15982	post-secondary
wyższe	88878	84551	76781	69486	tertiary
dla dorosłych	21153	19954	19997	17134	for adults
podstawowe	18	7	6	6	primary
gimnazja	1032	1256	1272	1224	lower secondary
zasadnicze zawodowe	585	714	467	114	basic vocational
licea ogólnokształcące	8375	7005	11327	13927	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	3634	6723	3453	360	supplementary general secondary
licea profilowane	1121	1391	669	90	specialized secondary
technika	879	413	138	78	technical secondary
technika uzupełniająca	5509	2445	2665	1335	supplementary technical secondary

^a W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 19 na str. 198. ^{b–e} Łącznie ze szkołami: ^b — dla dorosłych, ^c — specjalnymi przysposabiającymi do pracy, ^d — uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami, ^e — ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^f Nauczyciele akademicki. ^g Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 34 na str. 226. ^h Dające uprawnienia zawodowe. ⁱ Ponadto 403 uczniów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

^a In 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 19 on page 198 ^{b–e} Including: ^b — schools for adults, ^c — special job-training schools, ^d — supplementary schools respectively; general secondary schools and technical secondary schools, ^e — general art schools leading to professional certification. ^f Academic teachers. ^g Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments also described in table 34 on page 226. ^h Leading to professional certification. ⁱ Moreover, 403 students of art schools giving only artistic education.

TABL. 1 (123). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
	ABSOLWENCI GRADUATES				
Szkoły:					Schools:
podstawowe	27384	21392	19924	.	primary
gimnazja	29661	23289	21354	.	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	27	115	140	.	special job-training
zasadnicze zawodowe	5120	5441	4859	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	12222	9880	9248	.	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	57	9	15	.	supplementary general secondary
licea profilowane	2822	655	362	.	specialized secondary
technika	5551	7288	7182	.	technical secondary
technika uzupełniająca	1330	121	101	.	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	120	107	144 ^b	.	general art ^a
policealne	6920	4944	5771	.	post-secondary
wyższe	19491	23147	21561	.	tertiary
dla dorosłych	6682	5220	4613	.	for adults
podstawowe	8	7	6	.	primary
gimnazja	202	361	384	.	lower secondary
zasadnicze zawodowe	159	205	191	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	3112	1437	1451	.	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	668	2373	1923	.	supplementary general secondary
licea profilowane	143	272	123	.	specialized secondary
technika	260	95	8	.	technical secondary
technika uzupełniająca	2130	470	527	.	supplementary technical secondary

^a Dające uprawnienia zawodowe. ^b Ponadto 51 absolwentów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie. Źródło: dane — z wyjątkiem szkół wyższych — Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Leading to professional certification. ^b Moreover, 51 graduates of art schools giving only artistic education.

Source: data — with the exception of the higher education institutions — of the Ministry of National Education.

TABLE 2 (124). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools				Uczniowie i studenci Pupils and students				Absolwenci Graduates		
	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2011/12	2012/13
Szkoły podstawowe	745	703	691	680	149442	122852	120748	119682	27384	20263	19924
Primary schools											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	6	5	3	3	265	263	271	284	51	44	40
Central (government) administration entities											
Jednostki samorządu terytorialnego	711	653	634	621	147473	119719	116886	115556	27090	19775	19371
Local self-government entities											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	19	35	41	41	872	1680	2103	2162	117	278	311
Social organizations and associations											
Organizacje wyznaniowe Religious organizations	4	4	5	6	608	898	1010	1108	87	129	148
Pozostałe	5	6	8	9	224	292	478	572	39	37	54
Others											
Gimnazja	380	401	403	403	90872	72150	65548	62894	29661	22320	21354
Lower secondary schools											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	5	5	5	5	113	74	79	54	108	32	34
Central (government) administration entities											
Jednostki samorządu terytorialnego	353	361	359	359	88838	69387	62719	59951	28962	21421	20499
Local self-government entities											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	8	14	17	17	265	515	586	614	63	132	162
Social organizations and associations											
Organizacje wyznaniowe Religious organizations	7	8	8	8	1189	1294	1252	1274	416	443	415
Pozostałe	7	13	14	14	467	880	912	1001	112	292	244
Others											
Zasadnicze szkoły zawo- dowe^a	143	151	158	152	16289	16850	15017	13894	5147	5361	4999
Basic vocational^a											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	5	8	8	7	62	232	139	130	23	92	67
Central (government) administration entities											
Jednostki samorządu terytorialnego	133	136	138	132	15721	15799	13496	11964	4999	5013	4628
Local self-government entities											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	3	4	8	9	318	355	711	947	79	111	146
Social organizations and associations											
Pozostałe	2	3	4	4	188	464	671	853	46	145	158
Others											

^a Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

^a Including special job-training schools.

TABL. 2 (124). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools				Uczniowie i studenci Pupils and students				Absolwenci Graduates		
	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2011/12	2012/13
Licea ogólnokształcące^a Basic vocational^a	127	129	126	125	38212	29881	27835	26867	12279	9455	9263
Jednostki samorządu terytorialnego	106	103	95	94	36694	28024	25655	24437	11885	8900	8690
Local self-government entities											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	5	5	8	8	226	192	390	452	32	52	57
Social organizations and associations											
Organizacje wyznaniowe Religious organizations	10	9	8	8	1102	989	873	809	288	312	288
Pozostałe	6	12	15	15	190	676	917	1169	74	191	228
Others											
Licea profilowane Specialized	71	24	15	11	8015	1751	809	370	2822	467	362
Jednostki samorządu terytorialnego	69	23	14	10	7835	1697	765	348	2785	456	347
Local self-government entities											
Pozostałe	2	1	1	1	180	54	44	22	37	11	15
Others											
Technika^b	213	170	169	167	32463	33279	31757	30887	7001	7100	7427
Technical^b											
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	6	8	8	7	671	1527	1378	1359	92	334	353
Central (government) administration entities											
Jednostki samorządu terytorialnego	199	150	144	139	31629	31079	29635	28650	6894	6591	6913
Local self-government entities											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne ...	–	–	3	5	–	–	69	234	–	–	–
Associations and other social organizations											
Pozostałe	8	12	14	16	163	673	675	644	15	175	161
Others											
Szkoły policealne Post-secondary schools	241	173	167	165	19381	17128	18723	15982	6920	4901	5771
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	–	4	4	2	–	133	86	35	–	46	25
Central (government) administration entities											
Jednostki samorządu terytorialnego	83	40	29	32	9577	4292	3106	2495	3361	1335	1263
Local self-government entities											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	31	20	18	17	1404	1084	962	741	524	359	470
Social organizations and associations											
Organizacje wyznaniowe Religious organizations	1	1	–	–	23	4	–	–	2	–	–
Pozostałe	126	108	116	114	8377	11615	14569	12711	3033	3161	4013
Others											

^a–^b Łącznie ze szkołami: ^a – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^b – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

^a–^b Including: ^a – supplementary general secondary schools, ^b – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

TABL. 2 (124). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools				Uczniowie i studenci Pupils and students				Absolwenci Graduates		
	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2011/12	2012/13
Szkoły wyższe Tertiary education	30	32	31	33	88878	84551	76781	69486	19491	23348	21561
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	9	8	8	8	66063	56478	53809	49494	15426	7937	14307
<i>Central (government) administration entities</i>											
Pozostałe	21	24	23	25	22815	28073	22972	19992	4065	15411	7254
<i>Others</i>											
Szkoły dla dorosłych Schools for adults	256	228	250	210	21153	19954	19997	17134	6682	4971	4613
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	14	10	10	11	626	591	529	385	218	211	137
<i>Central (government) administration entities</i>											
Jednostki samorządu terytorialnego	116	85	94	77	11285	7387	7517	6411	3689	1613	1955
<i>Local self-government entities</i>											
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	25	23	26	23	1613	1365	1287	1176	493	397	336
<i>Social organizations and associations</i>											
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	3	1	2	1	99	62	25	20	120	10	11
Pozostałe	98	109	118	98	7530	10549	10639	9142	2162	2740	2174
<i>Others</i>											

Źródło: dane — z wyjątkiem szkół wyższych — Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data — with the exception of the higher education institutions — of the Ministry of National Education.

TABL. 3 (125). **UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU**
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14
	w % ludności danej grupy wieku in % of population of given age group			
7—12 lat	99,0	95,2	94,2	93,6
13—15	99,2	95,8	95,0	94,4
16—18	94,9	94,1	93,6	93,3
19—21 lat	31,4	28,6	29,9	28,2

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (126). **WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI**
ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Grupy wieku Age groups	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety fe- males	ogółem total	mężczyźni males	kobiety fe- males	ogółem total	mężczyźni males	kobiety fe- males	ogółem total	mężczyźni males	kobiety fe- males
		w %						in %					
BRUTTO GROSS													
Szkoły: Schools:													
podstawowe primary	7—12	100,9	101,6	100,2	98,4	98,9	97,8	99,5	99,6	99,4	98,5	98,6	98,4
gimnazja lower secondary	13—15	103,2	105,1	97,4	101,4	103,3	99,5	100,3	102,4	98,0	99,3	101,2	97,4
zasadnicze zawodowe ^a basic vocational ^a	16—18	17,9	24,4	11,2	21,2	28,0	14,1	20,4	26,8	13,7	19,3	25,4	13,0
licea ogólnokształcące i profilowane ^b general and specialized secondary ^b	16—18	63,1	53,6	72,9	56,4	45,2	68,0	58,1	47,5	69,1	57,5	47,6	67,7
technika ^c technical se- condary ^c	16—18	41,3	47,4	34,9	43,6	48,9	38,1	45,5	50,6	40,2	44,6	49,6	39,4
policealne post-secondary	19—21	17,9	15,6	20,3	18,9	12,4	25,5	21,9	13,6	30,4	19,5	11,8	27,3
NETTO NET													
Wychowanie przedszkolne ^d Pre-primary education ^d	6	98,4	98,7	98,1	84,3	84,8	83,8	73,0	76,4	69,4	75,1	78,2	71,8
Szkoły: Schools:													
podstawowe primary	7—12	98,9	99,0	98,9	95,1	95,2	95,0	94,1	94,2	94,1	93,5	93,6	93,4
gimnazja lower secondary	13—15	95,8	95,0	93,1	92,2	91,3	93,2	91,4	90,7	92,0	90,7	90,0	91,5
zasadnicze zawodowe ^a basic vocational ^a	16—18	14,9	19,9	9,7	17,7	23,0	12,2	16,6	21,4	11,6	15,8	20,4	10,9
licea ogólnokształcące i profilowane ^b general and specialized secondary ^b	16—18	48,4	37,3	60,1	38,8	27,6	50,5	38,8	28,2	49,9	39,0	28,2	50,2
technika ^c technical se- condary ^c	16—18	25,0	28,3	21,6	30,0	32,9	27,0	30,9	34,0	27,8	31,6	35,3	27,7
policealne post-secondary	19—21	10,5	9,5	11,5	6,6	4,2	9,0	7,0	3,7	10,4	6,0	3,2	8,8

a—c Łącznie ze szkołami: *a* – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, *b* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *c* – technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. *d* Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a—c Including: *a* – special job-training schools, *b* – supplementary general secondary schools, *c* – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. *d* Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 5 (127). **KOMPUTERY W SZKOLACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH**
COMPUTERS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH
AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS

LATA YEARS SZKOLY SCHOOLS	Szkoły posiadające komputery w % danej grupy szkół Schools equipped with computers in % of a given group of schools	Pracownie komputerowe Computer laboratory	Komputery ^a w szkołach Computers ^a in schools				
			ogółem grand total	w tym przeznaczone do użytku uczniów of which used by pupils and students			
				razem total	w tym z dostępem do Internetu of which with Internet access		
					razem total	w tym szerokopasmowy of which broadband connection	
Podstawowe.....2005/06	89,0	660	8917	6886	5166	2882	
Primary							
2010/11	96,7	747	15390	11766	10564	5717	
2012/13	97,1	729	16984	12043	11283	6178	
2013/14^b	98,7	723	17576	12377	11810	6639	
Gimnazja.....2005/06	79,5	336	5028	3978	3579	2013	
Lower secondary							
2010/11	81,8	392	8392	6159	5900	3768	
2012/13	81,1	362	8499	6058	5846	3664	
2013/14^b	83,6	377	9165	6427	6215	3914	
Zasadnicze zawodowe.....2005/06	19,7	48	871	625	556	385	
Basic vocational							
2010/11	34,1	52	1523	1157	1129	734	
2012/13	34,4	58	1801	1338	1317	1065	
2013/14^b	36,0	60	1918	1406	1389	1234	
Licea ogólnokształcące ^c2005/06	64,6	135	2573	2035	1907	1587	
General secondary ^c							
2010/11	76,7	161	4541	3450	3375	2802	
2012/13	79,4	157	4772	3414	3332	2742	
2013/14^b	80,0	157	4840	3356	3283	2686	
Licea profilowane.....2005/06	15,5	25	467	399	299	197	
Specialized secondary							
2010/11	37,5	15	400	369	366	272	
2012/13	33,3	5	129	108	108	58	
2013/14^b	27,3	5	129	108	108	58	
Technika ^d2005/06	28,2	132	2794	2045	1922	1467	
Technical secondary ^d							
2010/11	54,7	217	6168	4804	4679	3732	
2012/13	57,4	238	6698	5019	4643	4100	
2013/14^b	59,3	243	6976	5106	5036	4273	
Policealne.....2005/06	19,1	69	1209	1042	946	777	
Post-secondary							
2010/11	51,4	117	2468	2128	2053	1512	
2012/13	59,9	126	2297	2066	1962	1663	
2013/14^b	64,2	128	2153	1975	1870	1721	

^a W przypadku wspólnego użytkowania komputerów przez kilka szkół — wykazane tylko raz. ^b W roku szkolnym 2013/14 dane szacunkowe, patrz uwagi ogólne, ust. 25 str. 198. ^{c, d} Łącznie ze szkołami: ^c — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^d — technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In case of commonly used computers by a few schools — presented only once. ^b In the 2013/14 school year estimated data, see general notes item 25 on page 198. ^{c, d} Including: ^c — supplementary general secondary schools, ^d — supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 6 i 7

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 6 and 7

The division by languages may include one person more than once.

TABL. 6 (128). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a

L A T A Y E A R S JĘZYKI OBCIE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem <i>Grand total</i>	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of total pupils and students at schools						
		podstawowych		<i>primary</i>	gimnaz- jach	zasadni- czych zawodo- wych ^b	liceach ogólno- kształcą- cych ^c	liceach profilo- wanych	techni- kach ^d	policeal- nych ^e	
		razem	miasta								wieś
		<i>total</i>	<i>urban areas</i>	<i>rural areas</i>	<i>lower secondary</i>	<i>basic vocational^b</i>	<i>general secondary^c</i>	<i>specialized secondary</i>	<i>technical secondary^d</i>	<i>post-secondary^e</i>	
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE OBLIGATORY EDUCATION											
Angielski <i>English</i>	2005/06	207849	41,2	44,1	36,8	73,6	29,9	98,3	93,3	88,9	37,9
	2010/11	247435	91,9	94,0	88,7	89,1	45,8	98,8	94,6	95,0	9,6
	2012/13	244211	95,7	96,3	94,7	95,2	52,2	99,1	94,7	94,7	24,4
	2013/14	240020	96,3	96,9	95,3	95,5	55,6	98,3	94,9	97,6	37,5
Francuski <i>French</i>	2005/06	8489	0,4	0,5	0,3	1,3	1,1	12,3	3,6	4,2	4,1
	2010/11	6685	0,1	0,2	x	2,4	0,1	12,2	0,4	3,4	x
	2012/13	6112	0,0	0,0	x	2,7	0,2	11,9	0,1	3,1	x
	2013/14	5968	0,1	0,1	x	3,0	x	11,9	0,3	2,6	x
Niemiecki <i>German</i>	2005/06	105603	12,4	11,7	13,4	28,5	28,2	73,2	75,0	69,3	16,5
	2010/11	95805	6,8	4,9	9,7	50,0	32,3	70,8	56,3	71,9	3,7
	2012/13	95186	3,3	2,4	4,6	68,4	26,0	68,1	65,9	72,9	x
	2013/14	91553	3,6	2,8	4,9	68,0	27,0	66,3	64,9	73,9	2,4
Rosyjski <i>Russian</i>	2005/06	27896	2,4	0,6	5,1	2,6	34,4	12,6	26,4	29,7	2,0
	2010/11	17532	0,2	0,0	0,4	6,6	15,5	9,3	26,0	20,5	x
	2012/13	16524	0,3	0,0	0,6	8,5	14,3	9,1	27,8	18,4	0,6
	2013/14	15350	0,1	0,0	0,3	8,5	12,7	9,7	31,4	17,8	0,9
Hiszpański <i>Spanish</i>	2005/06	371	x	x	x	0,0	x	0,5	x	x	3,6
	2010/11	836	x	x	x	0,5	x	1,5	x	0,1	x
	2012/13	1074	x	x	x	0,5	x	2,7	x	x	x
	2013/14	1644	0,0	0,0	x	0,9	x	3,9	x	0,1	x
Włoski <i>Italian</i>	2005/06	488	x	x	x	x	x	1,0	x	0,3	x
	2010/11	400	x	x	x	x	x	0,9	1,5	0,3	x
	2012/13	546	x	x	x	x	x	1,7	x	0,2	x
	2013/14	631	0,0	x	0,1	x	x	1,8	x	0,3	x
Inne <i>Others</i>	2005/06	3016	x	x	x	0,4	x	6,7	x	x	3,2
	2010/11	2068	x	x	x	0,1	x	6,6	x	x	x
	2012/13	1371	x	x	x	0,2	x	4,3	x	x	3,9
	2013/14	1070	x	x	x	0,4	x	2,8	x	x	6,6

^a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b-d} Łącznie ze szkołami: ^b — specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, ^c — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^d — technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych.

^a In 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b-d} Including: ^b — special job-training schools in 2005/06 school year, ^c — supplementary general secondary schools, ^d — supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. ^e Since 2010/11 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work.

TABLE 6 (128). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a (dok.)**
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a (cont.)

LATA YEARS JĘZYKI OBCIE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of total pupils and students at schools						
		podstawowych		wieś	gimnazjach	zasadniczych zawodowych ^b	liceach ogólnokształcących ^c	liceach profilowanych	technicznych ^d	policealnych ^e	
		razem	miasta								primary
NAUCZANIE DODATKOWE^f ADDITIONAL EDUCATION^f											
Angielski <i>English</i>	2005/06	58025	32,5	31,2	34,3	10,4	x	x	x	x	3,1
	2010/11	7950	2,8	1,8	4,3	5,7	x	0,1	1,4	0,5	9,9
	2012/13	3073	1,2	0,7	2,0	1,7	x	0,1	x	1,1	7,6
	2013/14	2445	0,9	0,7	1,3	1,4	1,0	0,3	x	0,7	4,2
Francuski <i>French</i>	2005/06	3031	0,6	0,8	0,4	2,0	x	0,6	x	x	0,6
	2010/11	1748	0,5	0,6	0,4	1,5	x	0,0	x	0,0	x
	2012/13	1276	0,5	0,6	0,4	1,0	x	0,2	x	x	x
	2013/14	821	0,4	0,4	0,3	0,6	x	0,0	x	x	x
Niemiecki <i>German</i>	2005/06	34755	8,5	7,4	10,2	24,1	x	0,3	0,6	0,1	0,9
	2010/11	21645	6,7	6,7	6,7	17,6	x	0,7	12,2	0,0	x
	2012/13	17354	7,2	5,5	9,9	11,8	0,1	1,7	5,6	1,1	x
	2013/14	15493	5,9	4,3	8,3	12,0	x	1,3	2,4	1,7	x
Inne <i>Others</i>	2005/06	14962	2,8	1,2	5,3	10,4	x	3,1	x	x	3,0
	2010/11	7016	2,0	0,9	3,7	4,8	x	3,2	5,3	0,1	2,1
	2012/13	4341	1,2	0,8	1,7	2,9	0,1	2,5	5,2	0,7	5,4
	2013/14	4011	1,0	0,8	1,3	2,8	x	3,0	5,1	0,7	x

^a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b-d} Łącznie ze szkołami: ^b — specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, ^c — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^d — technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. ^f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a In 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b-d} Including: ^b — special job-training schools in 2005/06 school year, ^c — supplementary general secondary schools, ^d — supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. ^e Since 2010/11 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. ^f Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7 (129). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH ORAZ POLICEALNYCH^a
STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a

L A T A Y E A R S JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total students at schools					
		gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational	liceach ogólnokształcących ^b general secondary ^b	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^c technical secondary ^c	
Angielski English	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	18833 22220 24025 21781	33,4 68,4 75,1 79,3	52,8 72,3 77,1 67,5	49,8 79,0 78,9 80,1	66,5 68,0 79,5 98,9	36,0 54,8 66,0 68,9
Francuski ... French	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	88 106 120 45	x x x x	x x x x	0,1 x x x	0,7 x x x	0,3 x x x
Niemiecki ... German	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	6362 3678 3404 2793	18,8 20,1 13,0 10,1	26,1 16,4 13,1 7,9	23,6 12,2 12,0 13,0	11,7 11,1 9,7 1,1	29,1 21,6 18,4 21,9
Rosyjski Russian	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	6295 2271 2006 1428	34,8 11,7 6,7 8,3	12,4 3,2 1,9 x	26,7 8,3 9,1 7,2	6,9 7,8 8,1 x	36,2 18,5 14,8 13,5
Inne Others	2005/06 2010/11 2012/13 2013/14	59 163 269 356	x x x x	x x x x	x x x x	x x x x	0,6 x x x

^a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. ^{b, c} Łącznie ze szkołami: ^b — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c — technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Data concern obligatory education; in 2005/06 school year as of 31 XII. ^{b, c} Including: ^b — supplementary general secondary schools, ^c — supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 (130). KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI^a
EDUCATION OF PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2011/12	2012/13	SPECIFICATION
	uczniowie pupils and students				absolwenci graduates			
Szkoły podstawowe	5631	4992	4343	4260	1073	967	909	Primary schools
w tym specjalne	2274	1703	1576	1534	447	356	310	of which special
Gimnazja	4724	4517	3845	3697	1430	1198	1198	Lower secondary schools
w tym specjalne	2525	2048	1918	1776	751	570	548	of which special
Specjalne szkoły przysposabiające do pracy	409	663	723	730	27	139	140	Special job-training schools
Zasadnicze szkoły zawodowe	1915	1601	1613	1490	652	453	450	Basic vocational schools
w tym specjalne	1863	1483	1374	1247	631	422	410	of which special
Licea ogólnokształcące ^b	331	269	287	289	112	67	86	General secondary schools ^b
w tym specjalne	84	77	88	94	24	15	23	of which special
Licea profilowane	77	48	33	20	11	14	12	Specialized secondary school
w tym specjalne	—	2	—	—	—	—	—	of which special
Technika ^c	132	117	153	166	18	18	38	Technical secondary schools ^c
w tym specjalne	45	36	47	44	10	5	20	of which special
Szkoły policealne	10	39	17	18	1	4	11	Post-secondary schools
w tym specjalne	—	36	17	18	—	4	11	of which special

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 197. ^{b, c} Łącznie z: ^b — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^c — technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a See general notes, item 13 on page 197. ^{b, c} Including: ^b — supplementary general secondary schools, ^c — supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (131). SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE
SPECIAL EDUCATION CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2012	2013	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE^b					
<i>SPECIAL EDUCATION CENTRES^b</i>					
Ośrodki	19	18	19	19	Centres
Miejsca	1428	1175	1230	1206	Places
Wychowankowie	1307	1033	1041	1012	Residents
w tym:					of which:
niewidomi i słabo widzący	86	95	91	92	blind and sight impaired
niesłyszący i słabo słyszący	199	122	122	110	deaf and hearing impaired
przewlekłe choroby	2	–	–	–	chronically ill
z niepełnosprawnością ruchową ^c	8	–	–	–	motor-skill impaired ^c
z upośledzeniem umysłowym	781	662	701	661	mentally disabled
zagrożeni niedostosowaniem społecznym	116	7	9	23	socially maladjusted
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE					
<i>YOUTH EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	2	5	5	5	Centres
Miejsca	135	322	323	322	Places
Wychowankowie	138	305	368	324	Residents
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII					
<i>YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES</i>					
Ośrodki	–	1	1	1	Centres
Miejsca	–	55	58	22	Places
Wychowankowie	–	55	116	45	Residents
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE					
<i>REHABILITATION-EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	–	2	2	3	Centres
Miejsca	–	44	30	52	Places
Wychowankowie	–	12	30	32	Residents
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	–	2	3	3	mental retardation-profound
z zaburzeniami sprzężonymi	–	10	27	29	associated with defects

^a Stan w dniu 31 X. ^b Łącznie ze specjalnymi ośrodkami wychowawczymi (w 2013 r. 5 ośrodków z 180 wychowankami).

^c Od 2011 dotyczy wychowanków z niepełnosprawnością ruchową i z afazją.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a As of 31 X. ^b Including special educational centres (in 2013 were 5 centres with 180 residents). ^c Since 2011 concerns motor-skill impaired residents and residents with aphasia.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 (132). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
EXTRACURRICULAR EDUCATION

RODZAJE PLACÓWEK <i>KIND OF INSTITUTIONS</i>	Placówki <i>Institutions</i>	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a <i>Participants of permanent and temporary forms of activity^a</i>							
		ogółem <i>total</i>	informatycznych <i>computing</i>	technicznych <i>technical</i>	przedmiotowych ^b <i>subjects^b</i>	artystycznych <i>arts</i>	sportowych <i>sports</i>	turystyczno-krajoznawczych <i>tourism and sight-seeing</i>	innych <i>others</i>
OGÓŁEM 2005 ^c	10	43568	–	1216	5804	20359	6843	–	9346
TOTAL 2010	26	69886	1250	306	4696	43129	9753	376	10376
2012	26	80801	1220	322	3284	47108	10008	627	18232
2013	26	66590	1191	375	4545	39253	10647	850	9729
Pałace młodzieży <i>Youth centres</i>	1	19298	338	–	2125	8735	4815	262	3023
Młodzieżowe domy kultury <i>Youth community centres</i>	8	42091	746	204	1637	28008	5481	588	5427
Ogniska pracy pozaszkolnej <i>Extracurricular interest groups</i>	3	1821	107	108	–	1287	238	–	81
Pozostałe placówki ^d <i>Other institutions^d</i>	14	3380	–	63	783	1223	113	–	1198

^a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X (w 2005 r. – od 1 XI) roku poprzedzającego rok badany do 30 IX (w 2005 r. – do 31 X) roku badanego. ^b Do 2007 r. nazywane naukowymi. ^c Stan w dniu 31 X. ^d Publiczne placówki specjalistyczne oraz placówki niepubliczne.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X (in 2005 – from 1 XI) of the year preceding the surveyed year to 30 IX (in 2005 – to 31 X) of the surveyed year. ^b Until 2007 called scientific. ^c As of 31 X. ^d Specialized institutions and non-public institutions.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 (133). **INTERNATY I BURSY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
(bez szkół specjalnych)
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH
(excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013/14		2005/06 ^a	2010/11	2012/13	2013/14		SPECIFICATIONS
	placówki <i>establishments</i>	miejsca <i>beds</i>	korzystający <i>boarders</i>					
			ogółem <i>total</i>				na 100 miejsc <i>per 100 beds</i>	
OGÓŁEM	41	4743	4993	3925	3763	3933	83	TOTAL
Internaty	30	3176	3848	2591	2522	2622	83	<i>Boarding schools</i>
szkoły podstawowe i gimnazja	1	50	–	44	49	45	90	<i>primary and lower secondary schools</i>

^a Stan w dniu 31 X.

^a As of 31 X.

TABL. 11 (133). **INTERNATY I BURSYP SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)**
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013/14		2005/06 ^a	2010/11	2012/13	2013/14		SPECIFICATIONS
	placówki establishments	miejsca beds	korzystający boarders					
			ogółem total				na 100 miejsc per 100 beds	
Internaty (dok.) zasadnicze szkoły zawodowe i technika ^b	23	2282	145	1718	1753	1799	79	Boarding schools (cont.) basic vocational and technical secondary schools ^b
licea ogólnokształcące ^c	6	844	306	776	720	778	92	general secondary schools ^c
licea profilowane	–	–	–	53	–	–	x	specialized secondary schools
Bursy	11	1567	1145	1334	1241	1311	84	Dormitories

^a Stan w dniu 31 X. ^b, ^c Łącznie ze szkołami: ^b — technikami uzupełniającymi, ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, szkołami policealnymi, kolegiami nauczycielskimi, nauczycielskimi kolegiami języków obcych, kolegiami pracowników służb społecznych, ^c — uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a As of 31 X. ^b, ^c Including: ^b — supplementary technical secondary schools, general art schools leading to professional certification, post-secondary schools, teacher training colleges, foreign language teacher training colleges, colleges of social work, ^c — supplementary general secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 12 (134). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE STUDENT DORMITORIES					
Domy	22	26	25	24	Dormitories
Miejsca	6081	6167	6107	6101	Beds
Korzystający:					Boarding:
studenci	5625	5594	5528	5334	students
w % ogółu studentów	6,3	6,6	7,2	7,7	in % of total students
uczestnicy studiów doktoranckich ^a	–	74	81	84	students of doctoral studies ^a
w % ogółu doktorantów	x	6,4	7,0	7,0	in % of total students of doctoral studies
STOŁÓWKI STUDENCKIE STUDENT CANTEENS					
Stołówki	2	3	3	4	Canteens
Miejsca	490	579	579	629	Places

^a Bez uczestników studiów doktoranckich w Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, placówkach naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz instytutów naukowo-badawczych.

^a Excluding doctoral students of the Medical Centre for Postgraduate Education, scientific facilities of the Polish Academy of Sciences as well as research institutes.

TABL. 13 (135). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS^a

SZKOŁY	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14			SCHOOLS	
				ogółem ^b total ^b	w tym otrzymujący stypendia of which scholarships recipients			
					socjalne social	rektora dla naj- lepszycy studentów vice-chan- cellor to the best students		otrzymu- jący stypendia w % ogółu studentów danej grupy szkół scholar- ships recipients in % of total students of a given group of schools
OGÓŁEM	17299	23049	16460	16248	9184	3934	23,4	TOTAL
w tym:								of which:
Uniwersytety	11883	12569	9676	9833	5942	2214	25,3	Universities
Wyższe szkoły tech- niczne	64	271	25	12	4	6	1,9	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze	2673	2452	2070	1948	1069	565	22,3	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekono- miczne	1201	1193	947	1045	279	253	31,1	Academies of economics
Wyższe szkoły arty- styczne	155	173	121	136	75	44	25,0	Fine arts academies
Pozostałe szkoły wyższe	1323	6391	3621	3274	1815	852	18,9	Physical academies

^a Łącznie z cudzoziemcami; w roku akademickim 2010/11 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. ^b W podziale według rodzajów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

^a Including foreigners; in the 2010/11 academic year excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds. ^b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

TABL. 14 (136). **SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Szkoły	701	193	508	660	197	463	648	197	451	638	200	438
Schools												
w tym: of which:												
sportowe i mistrzostwa sportowego	1	1	-	7	7	-	7	7	-	6	6	-
sports and athletic												
filialne	26	-	26	14	1	13	19	-	19	18	-	18
branch												
artystyczne ^a	3	3	-	3	3	-	3	3	-	3	3	-
arts ^a												

^a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.

^a Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme.

TABL. 14 (136). **SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)**
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Pomieszczenia szkolne Classrooms	8392	3923	4469	9132	4395	4737	9092	4345	4747	9060 ^b	4326 ^b	4734 ^b
Oddziały Sections	7142,0	3723,0	3419,0	6472,5	3286,0	3186,5	6337,7	3251,0	3086,7	6301,5	3247,0	3054,5
Uczniowie Pupils	147168	88000	59168	121149	72094	49055	119172	71288	47884	118148	70952	47196
w tym kobiety of which females	71699	42922	28777	58711	35047	23664	58216	34915	23301	57607	34717	22890
w tym I klasa of which 1st grade	21975	13086	8889	20031	12029	8002	20295	12022	8273	19988	12245	7743
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego sports and athletic	200	200	–	3868	3868	–	3859	3859	–	3455	3455	–
filialne branch	743	–	743	401	12	389	471	–	471	438	–	438
artystyczne ^a arts ^a	679	679	–	716	716	–	745	745	–	797	797	–
Absolwenci Graduates	26937	16209	10728	21015	12423	8592	19614	11664	7950	.	.	.
w tym kobiety of which females	13304	8019	5285	10174	6050	4121	9640	5782	3858	.	.	.
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego sports and athletic	36	36	–	701	701	–	581	581	–	.	.	.
filialne branch	11	–	11	54	–	54	42	–	42	.	.	.
artystyczne ^a arts ^a	98	98	–	115	115	–	112	112	–	.	.	.
Liczba uczniów na: Number of pupils per:												
1 szkołę school	210	456	116	184	366	106	184	362	106	185	355	108
1 pomieszczenie szkolne classroom	18	22	13	13	16	10	13	16	10	13	16	10
1 oddział section	21	24	17	19	22	15	19	22	16	19	22	15

^a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej. ^b W roku szkolnym 2013/14 dane szacunkowe, patrz uwagi ogólne, ust. 25 str. 198.

Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme. ^b In the 2013/14 school year estimated data, see general notes item 25 on page 198.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15 (137). **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH
(excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Gimnazja	333	175	158	355	185	170	357	187	170	357	186	171
<i>Lower secondary</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	7	7	–	8	7	1	6	6	–	7	7	–
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przyspo- sabiającymi do pracy ^a <i>with job-training sec- tions^a</i>	4	4	–	4	4	–	5	5	–	3	3	–
Pomieszczenia szkolne <i>Classrooms</i>	3507	2161	1346	4273	2559	1714	4212	2505	1707	4273 ^b	2507 ^b	1766 ^b
Oddziały	3566,0	2299,0	1267,0	3093,0	1885,0	1208,0	2819,0	1751,0	1068,0	2718,0	1690,0	1028,0
<i>Sections</i>												
Uczniowie	88347	58542	29805	70102	44456	25646	63630	40842	22788	61118	39386	21732
<i>Pupils</i>												
w tym kobiety	43081	28477	14604	34067	21657	12410	30640	19754	10886	29578	19164	10414
<i>of which females</i>												
w tym I klasa	28859	18982	9877	23153	14609	8544	20984	13543	7441	20406	13165	7241
<i>of which 1st grade</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	1513	1513	–	1839	1652	187	1771	1771	–	1741	1741	–
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przyspo- sabiającymi do pracy ^a <i>with job-training sec- tions^a</i>	283	283	–	1072	1072	–	877	877	–	813	813	–
Absolwenci	28910	19332	9578	22758	14530	8228	20806	13178	7628	.	.	.
<i>Graduates</i>												
w tym kobiety	14401	9609	4792	11410	7275	4135	10287	6541	3746	.	.	.
<i>of which females</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	558	558	–	757	757	–	606	606	–	.	.	.
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przyspo- sabiającymi do pracy ^a <i>with job-training sec- tions^a</i>	187	187	–	219	219	–	254	254	–	.	.	.
Liczba uczniów na: <i>Number of pupils per:</i>												
1 szkołę	265	335	189	197	240	151	178	218	134	171	212	127
<i>school</i>												
1 pomieszczenie szkolne <i>classroom</i>	25	27	22	16	17	15	15	16	13	14	16	12
1 oddział	25	25	24	23	24	21	23	23	21	22	23	21
<i>section</i>												

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej. ^b W roku szkolnym 2013/14 dane szacunkowe, patrz uwagi ogólne, ust. 25 str. 198.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Based on 6th grade primary school. ^b In the 2013/14 school year estimated data, see general notes item 25 on page 198.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 (138). **ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły.....	90	96	102	96	Schools
Oddziały	514,0	642,0	575,7	542,0	Sections
Uczniowie	14017	14686	12904	11896	Students
w tym kobiety	4162	4601	4049	3694	of which females
w tym I klasa	6236	6091	4992	4572	of which 1st grade
Absolwenci	4488	5001	4439	.	Graduates
w tym kobiety	1593	1781	1634	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17 (139). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH
DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW
KSZTAŁCENIA**
**STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH
(excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION**

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2011/12	2012/13	FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students				absolwenci graduates			
O G Ó Ł E M	14017	14686	12904	11896	4488	4785	4439	TOTAL
Artystyczne	114	108	94	100	53	44	30	Arts
Biznes i administracja	2413	2187	1671	1340	987	925	854	Business and administration
Inżynieryjno-techniczne ...	4939	5574	4950	4849	1376	1633	1484	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	2580	1559	1422	1442	773	378	391	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	907	1660	1452	1306	233	477	426	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa	417	184	125	87	100	49	60	Agriculture, forestry and fishery
Usług dla ludności	2647	3414	3190	2772	966	1279	1194	Personal services

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

Source: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 18—20

W roku szkolnym 2012/13 nie odbył się nabór do klas I w uzupełniających liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych i technikach uzupełniających, patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 194.

Note to tables 18—20

In the 2012/13 school year a recruitment to 1st grade wasn't held in supplementary general secondary schools, specialized secondary schools and supplementary technical secondary schools, see general notes, item 3 on page 194.

TABL. 18 (140). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)**
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	125	125	122	121	Schools
Oddziały	1286,0	1073,0	995,0	960,0	Sections
Uczniowie	38578	29804	27747	26773	Students
w tym kobiety	8291	19070	17534	16863	of which females
w tym I klasa	13098	9821	9283	8800	of which 1st grade
Absolwenci	12251	9868	9240	.	Graduates
w tym kobiety	7558	6366	5868	.	of which females

^a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi; patrz uwagi ogólne, ust. 9, pkt 5 na str. 195.

Źródło: Dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary general secondary schools; see general notes, item 9 on point 5 on page 195.

Source: Data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 (141). **LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)**
SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	71	23	15	11	Schools
Oddziały	294,0	74,0	35,0	16,0	Sections
Uczniowie	8015	1745	809	370	Students
w tym kobiety	4340	1077	495	214	of which females
w tym I klasa	2375	468	–	–	of which 1st grade
Absolwenci	2822	655	362	.	Graduates
w tym kobiety	1585	440	239	.	of which females

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 9, pkt 6 na str. 196.

Źródło: Dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a See general notes, item 9, point 6 on page 196.

Source: Data of the Ministry of National Education.

TABL. 20 (142). **TECHNIKA^a ORAZ SZKOŁY ARTYSTYCZNE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE^b**
DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a AS WELL AS GENERAL ART SCHOOLS^b
FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	310	167	166	164	Schools
Oddziały	1203,0	1349,0	1300,0	1279,0	Sections
Uczniowie	32418	33234	31710	30843	Students
w tym kobiety	13541	14631	13963	13405	of which females
w tym I klasa	10222	9409	8640	8545	of which 1st grade
Absolwenci	6991	7502	7407	.	Graduates
w tym kobiety	3014	3325	3378	.	of which females

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi; patrz uwagi ogólne, ust. 9, pkt 8 i 9 na str. 196. ^b Dające uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary technical secondary schools; see general notes, item 9, point 8 and 9 on page 196. ^b Leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21 (143). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a ORAZ SZKÓŁ ARTYSTYCZNYCH**
OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH^b DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)
WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a
AS WELL AS GENERAL ART SCHOOLS^b FOR YOUTH (excluding special schools)
BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^c	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2011/12	2012/13	FIELDS OF EDUCATION ^c
	uczniowie		students		absolwenci		graduates	
O G Ó Ł E M	32418	33234	31710	30843	6991	7095	7407	TOTAL
Artystyczne	1190	1017	920	833	114	195	197	Arts
Spoleczne	5584	4839	4116	3702	1311	1100	1072	Social and behavioural science
Biznes i administracja	4097	2601	3156	3515	880	498	554	Business and administration
Fizyczne ^a	284	179	215	244	64	31	40	Physical sciences ^a
Informatyczne	1018	4348	4482	4408	–	917	1067	Computing
Inżynieryjno-techniczne	7849	5592	5588	5724	2056	1173	1178	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	2093	1020	808	701	779	198	237	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	1350	2931	2722	2486	224	638	652	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa	1952	2612	2203	2010	398	596	545	Agriculture, forestry and fishery
Weterynaryjne	–	98	164	235	–	31	52	Veterinary
Usług dla ludności	5855	6694	6303	6072	957	1463	1517	Personal services
Usług transportowych	538	727	662	656	95	129	152	Transport services
Ochrony środowiska	608	576	371	257	113	126	144	Environmental protection

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi. ^b Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). ^c Między innymi: fizyka, chemia, geologia.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary technical secondary schools. ^b According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). ^c Among others: physics, chemistry, geology.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 22 (144). SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH LEVEL ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	12	26	26	31	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	9	23	23	28	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	1764	1905	2269	2406	Pupils
w tym kobiety	1131	1233	1451	1538	of which females
Absolwenci	258	228	239	.	Graduates
w tym kobiety	169	149	163	.	of which females
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE LEVEL ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	10	16	17	17	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	5	9	9	9	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	1046	1170	1158	1121	Students
w tym kobiety	666	810	845	803	of which females
Absolwenci	120	146	195	.	Graduates
w tym kobiety	83	105	150	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 23 (145). SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	241	171	166	165	Schools
Oddziały	869,0	774,0	809,0	709,0	Sections
Uczniowie	19381	17092	18706	15982	Students
w tym kobiety	10745	11410	12833	11073	of which females
Absolwenci	6920	4930	5771	.	Graduates
w tym kobiety	4327	3522	4219	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 24 (146). UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych)
WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS
(excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2011/12	2012/13	FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie		students		absolwenci		graduates	
OGÓŁEM	19381	17092	18706	15964	6920	4897	5760	TOTAL
w tym:								of which:
Edukacja	815	817	562	312	195	128	139	Education science and teacher training
Artystyczne	240	176	406	466	99	27	231	Arts
Nauki społeczne	1537	481	461	218	586	106	211	Social and behavioural science

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

TABL. 24 (146). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS
(excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

GRUPY KIERUNKÓW Kształcenia ^a	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2011/12	2012/13	FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie <i>students</i>				absolwenci <i>graduates</i>			
Dziennikarstwa i informacji	32	90	148	62	28	7	13	<i>Journalism and information</i>
Biznes i administracja	4725	5081	4985	3964	1595	1037	1159	<i>Business and administration</i>
Informatyczne	3684	992	1155	1019	1187	226	296	<i>Computing</i>
Inżynieryjno-techniczne	116	141	207	108	43	52	49	<i>Engineering and engineering trades</i>
Produkcji i przetwórstwa	45	63	23	–	–	37	22	<i>Manufacturing and processing</i>
Architektury i budownictwa	351	510	416	96	127	163	114	<i>Architecture and building</i>
Rolnicze, leśne i rybactwa	267	473	281	68	95	223	165	<i>Agriculture, forestry and fishery</i>
Weterynaryjne	–	59	117	323	–	88	93	<i>Veterinary</i>
Medyczne	2094	2227	3117	3329	905	1189	1290	<i>Health</i>
Opieki społecznej	716	396	1155	824	312	241	283	<i>Social services</i>
Usług dla ludności	2522	2589	2340	1825	964	693	745	<i>Personal services</i>
Usług transportowych	29	32	61	13	8	11	11	<i>Transport services</i>
Ochrony i bezpieczeństwa	2112	2738	2952	3005	742	497	687	<i>Security services</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 25 (147). **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły <i>Schools</i>	Nauczyciele akademykcy ^a <i>Academic teachers ^a</i>	Studenci <i>Students</i>	Absolwenci ^b <i>Graduates ^b</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM 2005/06	30	4072	88878	19491	TOTAL
2010/11	32	4490	84551	23147	
2012/13	31	4284	76781	21561	
2013/14	33	4213	69486	.	
Uniwersytety	5	2639	38899	11642	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	3	4	619	249	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	1	629	8716	2038	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	5	145	3360	988	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły artystyczne	1	124	545	170	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	18	672	17347	6474	<i>Others</i>

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 19 na str. 198. ^b W podziale według typów szkół – z roku akademickiego 2012/13.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 19 on page 198. ^b According to type of school – from 2012/13 academic year.

TABL. 26 (148). **FILIE, ZAMIEJSCOWE PODSTAWOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE ORAZ ZAMIEJSCOWE OŚRODKI DYDAKTYCZNE SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG LOKALIZACJI W ROKU AKADEMICKIM 2013/14**
BRANCHES SECTIONS, BASIC ORGANIZATIONAL UNITS IN ANOTHER LOCATION AS WELL AS TEACHING CENTRES IN ANOTHER LOCATION OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN 2013/14 ACADEMIC YEAR BY PLACE OF RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Filie i zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne Branches sections and basic organizational units in another location	Zamiejscowe ośrodki dydaktyczne Teaching centres in another location	Studenci ^a		Students ^a		Absolwenci ^{ab}		Graduates ^{ab}	
			ogółem total	w tym kobiety of which females	z ogółem na studiach of total number on study forms		ogółem total	w tym kobiety of which females	z ogółem na studiach of total number on study forms	
					stacjonarnych full-time programmes	niestacjonarnych part-time programmes			stacjonarnych full-time programmes	niestacjonarnych part-time programmes
OGÓŁEM TOTAL	6	3	9362	6664	4694	4668	2439	1858	1048	1391
lokalizacja według województw: residence by voivodships:										
Kujawsko-pomorskie	4	1	8892	6410	4694	4198	2304	1781	1048	1256
Mazowieckie	1	–	56	47	–	56	25	22	–	25
Pomorskie	1	1	274	119	–	274	75	32	–	75
Warmińsko-mazurskie	–	1	140	88	–	140	35	23	–	35

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b W podziale według województw – z roku akademickiego 2012/13.

U w a g a. Ponadto na terenie województwa kujawsko-pomorskiego funkcjonowały 4 filie i zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne oraz 2 zamiejscowe ośrodki dydaktyczne (893 studentów i 380 absolwentów) uczelni mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem kujawsko-pomorskim.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b In the division by voivodship – from 2012/13 academic year.
Note. Moreover, in Kujawsko-Pomorskie voivodship there were 4 branch sections and basic organizational units in another location as well as 2 teaching centres in another location (893 students and 380 graduates) which headquarters were located outside the territory of Kujawsko-Pomorskie voivodship.

TABL. 27 (149). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS
AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym kobiety <i>Of which females</i>	Z liczby ogółem na studiach <i>Of total number at study forms</i>				TYPE OF SCHOOLS
			stacjonarnych ^a <i>full-time programmes^a</i>		niestacjonarnych ^b <i>part-time programmes^b</i>		
			razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	
O G Ó Ł E M 2005/06	88878	53619	44615	27366	44263	26253	TOTAL
2010/11	84551	52823	43483	27786	41068	25037	
2012/13	76781	47822	44036	28396	32745	19426	
2013/14	69486	42963	41347	26634	28139	16329	
Uniwersytety	38899	26880	31236	21663	7663	5217	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	619	104	33	3	586	101	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	8716	3477	6409	2995	2307	482	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	3360	1736	685	347	2675	1389	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły artystyczne	545	286	545	286	–	–	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	17347	10480	2439	1340	14908	9140	<i>Others</i>

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a — dziennych, b — wieczorowych, zaoczných i eksternistycznych.

a, b Data 2005/06 academic year concern: a — day study system, b — evening, weekend and extramural study system.

TABL. 28 (150). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS
AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym kobiety <i>Of which females</i>	Z liczby ogółem na studiach <i>Of total number at study forms</i>				TYPE OF SCHOOLS
			stacjonarnych ^a <i>full-time programmes^a</i>		niestacjonarnych ^b <i>part-time programmes^b</i>		
			razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	
O G Ó Ł E M 2005/06	19491	13142	8700	5713	10791	7429	TOTAL
2011/12	23348	16330	11813	8223	11535	8107	
2012/13	21561	14976	11246	7856	10315	7120	
Uniwersytety	11642	8711	8505	6333	3137	2378	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	249	45	7	1	242	44	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	2038	955	1524	803	514	152	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	988	627	187	119	801	508	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły artystyczne	170	84	170	84	–	–	<i>Fine arts academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	6674	4554	853	516	5621	4038	<i>Others</i>

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a — dziennych, b — wieczorowych, zaoczných i eksternistycznych.

a, b Data 2005/06 academic year concern: a — day study system, b — evening, weekend and extramural study system.

TABL. 29 (151). **NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCH**
ACADEMIC TEACHERS^a IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2011/12	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>				w tym kobiety <i>of which females</i>				
O G Ó Ł E M	3684^c	4490	4284	4213	1582^c	1958	1874	1853	TOTAL
Profesorowie	894	1149	1154	1168	167	229	254	268	Professors
w tym z tytułem naukowym ^b	435	532	551	566	56	80	93	102	<i>of which titled only^b</i>
Docenci	17	38	34	24	4	11	11	7	Assistant professors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	1	–	–	–	–	–	–	–	<i>of which with scientific degree of habilitated doctor^d (HD)</i>
Adiunkci	1322	1836	1802	1774	551	866	885	875	Tutors
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	117	148	185	204	30	49	59	72	<i>of which with scientific degree of habilitated doctor^d (HD)</i>
Asystenci	782	523	532	535	456	360	299	295	Assistant lecturers
Pozostali	669	844	762	712	404	492	425	408	Others

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 19 na str. 198. ^b Profesorowie zwyczajni i profesorowie nadzwyczajni (z tytułem naukowym profesora). ^c Bez szkół wyższych zawodowych

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 19 on page 198. ^b Professors and associate professors (with scientific title of professor). ^c Excluding higher vocational schools. ^d The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 30 (152). **CUDZOZIEMCY^a — STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
FOREIGNERS^a — STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci	Students	Absolwenci ^b	Graduates ^b	SPECIFICATION	
	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>		
O G Ó Ł E M	2005/06	101	53	26	13	TOTAL
	2010/11	317	184	36	20	
	2012/13	594	354	90	69	
	2013/14	774	429	.	.	
studia: stacjonarne		719	396	70	53	<i>full-time programmes</i>
niestacjonarne		55	33	20	16	<i>part-time programmes</i>
Uniwersytety		336	188	28	23	Universities
Wyższe szkoły rolnicze		17	3	1	–	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne		267	139	38	29	Academies of economics
Wyższe szkoły artystyczne ...		45	26	7	6	Fine arts academies
Pozostałe szkoły wyższe		109	73	16	11	Others

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b W podziale według form studiów i typów szkół — z roku akademickiego 2012/13.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b According to study forms and type of school — from 2012/13 academic year.

TABL. 31 (153). **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/11	2012/13	2013/14	2011/12	2011/12	2010/11	2012/13	2013/14
	słuchacze studiów podyplomowych ^a <i>students of postgraduate studies^a</i>			wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych <i>certificates issued to students of postgrad- uate studies</i>		uczestnicy studiów doktoranckich <i>students of doctoral studies</i>		
O G Ó Ł E M	6378	6652	6827	5409	5190	1149	1149	1198
TOTAL								
w tym kobiety	4773	4926	5084	3846	3817	641	639	674
<i>of which females</i>								
Uniwersytety	2712	2164	2042	1960	1682	1026	1018	1043
<i>Universities</i>								
Wyższe szkoły techniczne	173	–	–	–	–	–	–	–
<i>Technical universities</i>								
Wyższe szkoły rolnicze	394	39	84	207	192	117	122	145
<i>Agricultural academies</i>								
Wyższe szkoły ekonomiczne	1145	1333	1183	739	1031	–	–	–
<i>Academies of economics</i>								
Wyższe szkoły artystyczne	93	83	73	76	4	6	9	10
<i>Fine arts academies</i>								
Pozostałe szkoły wyższe	2221	3033	3445	2427	2281	–	–	–
<i>Others</i>								

^a Dla studiów trwających: do 1 roku — stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej — stan w dniu 31 XII.

^a For studies lasting: up to 1 year — as of beginning of the academic year, 1 year and longer — as of 31 XII.

TABL. 32 (154). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
POSTGRADUATE STUDIES BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2010/11	2012/13	2013/14	2011/12	2012/13	FIELDS OF EDUCATION ^b
	słuchacze studiów podyplomowych ^b <i>students of postgraduate studies^b</i>			wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych <i>certificates issued to students of postgrad- uate studies</i>		
O G Ó Ł E M	6738	6652	6827	5409	5190	TOTAL
Architektury i budownictwa	352	144	113	190	108	<i>Architecture and building</i>
Artystyczna	93	107	73	89	25	<i>Arts</i>
Biologiczna	69	60	57	65	42	<i>Life science</i>
Dziennikarstwa i informacji	71	46	96	53	24	<i>Journalism and information</i>
Ekonomiczna i administra- cyjna	1576	2302	2499	1806	1877	<i>Business and administration</i>
Humanistyczna	515	441	421	242	226	<i>Humanities</i>
Informatyczna	139	145	76	102	109	<i>Computer science</i>
Inżynierijno-techniczna	96	55	12	110	96	<i>Engineering and engineering trades</i>
Matematyczna i statystyczna	43	–	32	–	18	<i>Mathematics and statistics</i>
Medyczna	161	110	103	115	47	<i>Health</i>
Nauczycielska	1161	1485	1370	1079	952	<i>Teaching</i>
Ochrony i bezpieczeństwa	543	445	254	351	398	<i>Security services</i>
Ochrony środowiska	198	10	17	56	31	<i>Environmental protection</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). ^b Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). ^b For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 32 (154). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**
POSTGRADUATE STUDIES BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2010/11	2012/13	2013/14	2011/12	2012/13	FIELDS OF EDUCATION ^a
	słuchacze studiów podyplomowych ^b <i>students of postgraduate studies^b</i>			wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych <i>certificates issued to students of postgraduate studies</i>		
Opieki społecznej	–	–	182	106	125	Social services
Pedagogiczna	933	904	912	521	630	Teacher training and education science
Prawna	403	162	192	206	178	Law
Produkcji i przetwórstwa	86	29	–	54	20	Manufacturing and processing
Rolnicza, leśna i rybactwa ..	55	–	43	59	61	Agriculture, forestry and fishing
Społeczna	201	115	251	152	156	Social
Usług dla ludności	12	56	88	43	46	Personal services
Usług transportowych	31	36	36	10	21	Transport services

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). ^b Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). ^b For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 33 (155). **SZKOŁY DLA DOROSŁYCH**
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools	Oddziały Sections	Uczniowie Students		Absolwenci Graduates		
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
Szkoły podstawowe	2005/06	4	2,0	18	–	8	–
	2010/11	1	2,0	7	–	7	–
	2012/13	1	2,0	6	–	6	–
	2013/14	1	2,0	6	–	6	–
Gimnazja	2005/06	12	39,0	1032	229	202	56
	2010/11	13	54,0	1256	315	361	114
	2012/13	12	61,0	1272	348	384	117
	2013/14	16	62,0	1224	341	384	117
Zasadnicze szkoły zawodowe Basic vocational schools	2005/06	7	29,0	585	130	159	25
	2010/11	9	38,0	714	162	205	61
	2012/13	9	27,0	467	100	191	44
	2013/14	7	10,0	114	18	191	44
Licea ogólnokształcące ^a	2005/06	128	476,0	12009	5179	3780	1901
	2010/11	143	521,6	13728	6783	3810	2091
	2012/13	168	568,3	14780	7257	3374	1864
	2013/14	136	532,5	14287	6816	3374	1864
Licea profilowane	2005/06	10	39,0	1121	537	143	71
	2010/11	4	112,0	1391	717	272	177
	2012/13	4	67,0	669	368	123	63
	2013/14	2	11,0	90	48	123	63
Technika ^b	2005/06	95	278,0	6388	2511	2390	899
	2010/11	58	171,4	2858	877	565	186
	2012/13	56	155,7	2803	969	535	176
	2013/14	48	98,5	1413	519	535	176

^a, ^b Łącznie z: ^a – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, ^b – technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a, ^b Including: ^a – supplementary general secondary schools, ^b – supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 34 (156). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Płacówki	815	937	994	1049	Establishments
miasta	295	382	430	466	urban areas
wieś	520	555	564	583	rural areas
Przedszkola	299	341	380	420	Nursery schools
w tym specjalne	1	7	5	6	of which special
miasta	216	247	268	296	urban areas
wieś	83	94	112	124	rural areas
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	516	501	515	508	Pre-primary sections of primary schools
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	90	2	3	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	5	97	118	Pre-primary points
Miejsca	31054	39264	45003	48876	Places
Przedszkola	31054	37247	42831	46270	Nursery schools
w tym specjalne	70	122	84	119	of which special
miasta	26611	31097	34950	37440	urban areas
wieś	4443	6150	7881	8830	rural areas
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	81	30	45	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	1936	2142	2561	Pre-primary points
Dzieci	41347	51796	60597	65715	Children
miasta	29764	36260	41427	44221	urban areas
wieś	11583	15536	19170	21494	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	21006	16693	15595	16881	of which: aged 6
5 lat	8667	14381	20336	21992	aged 5
Przedszkola	30592	37336	42035	44918	Nursery schools
w tym specjalne	78	92	71	81	of which special
miasta	26375	31100	34304	36380	urban areas
wieś	4217	6236	7731	8538	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	11652	9058	8219	8900	of which: aged 6
5 lat	7749	10163	12306	1270	aged 5
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	10755	12870	16809	18650	Pre-primary sections of primary schools
w tym w wieku 6 lat	9354	7635	7362	7937	of which aged 6
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	70	25	36	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	1520	1728	2111	Pre-primary points
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3—6 lat	490	601	643	692	3—6
3—5	317	527	617	674	3—5
6 lat	984	843	730	751	6
5 lat	414	706	903	913	5
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					1000 children aged:
3—6 lat	363	435	447	473	3—6
3—5	546	457	465	497	3—5
1 przedszkole	102	109	111	107	Nursery school
100 miejsc	99	100	98	97	100 places

U w a g a. Od roku szkolnego 2010/11 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do roku szkolnego 2011/12 określanych jako zakłady opieki zdrowotnej), z których w roku szkolnym 2005/06 nie były uwzględniane wyłącznie dzieci w podziale według wieku.

Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

N o t e. Since 2010/11 school year – excluding pre-primary education in the units performing health care activities (until the 2011/12 school year defined as health care institutions), in which in the 2005/06 school year excluded only in position pertaining to children by age.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ XI

OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Prezentowane w dziale dane o opiece zdrowotnej nie obejmują informacji dotyczących ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Dane o ochronie zdrowia — jeśli nie zaznaczono inaczej — podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych oraz do 2011 r. Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

3. Podstawę prezentowanych w dziale danych o ochronie zdrowia stanowią:

1) ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. Nr 112, poz. 654 z późn. zm.), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej. Ustawa określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. — zakłady opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z: ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),

b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia narkomanów, ośrodki rehabilitacyjne dla onkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, sanatoria).

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) — lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarek lub położnych (do 2011 r. regulowane odrębnymi ustawami);

2) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz.U. Nr 174, poz. 1039 z późn. zm.);

3) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (tekst jednolity Dz.U. 2008 Nr 136, poz. 857 z późn. zm.);

4) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz.U. 2008 Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.), która reguluje warunki udzielania i zakres świadczeń zdro-

CHAPTER XI

HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. The data presented in this chapter do not include information concerning the health care in prisons.

2. The data concerning health care — unless otherwise stated — are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and until 2011 the Internal Security Agency.

3. The basis of data presented in this chapter of the health care are provided by:

1) the Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (Journal of Laws No. 112, item 654 with later amendments), replacing the Law on Care Health Facilities. The law specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.

Data presented in the chapter concerns the units (until 2011 — health care facilities) performing health care activities in the following areas:

a) out-patient health care (out-patients departments including: health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),

b) in-patient health care (hospitals — general, psychiatric and health resorts, detoxification centres, addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry, chronic medical care homes, nursing homes, hospices, sanatoria).

Under that said law, health care activity can be carried out also by professional practices (individual or group) — doctors, dentists and nurses or midwives (until 2011 governed by separate laws);

2) the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 15 VII 2011 (Journal of Laws No. 174, item 1039 with later amendments);

3) the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 XII 1996 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 136, item 857 with later amendments);

4) the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 VIII 2004 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 164, item 1027 with later amendments), governing the provision conditions and the scope of health ser-

wotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia;

- 5) ustawa z dnia 28 VII 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tekst jednolity Dz.U. 2012, poz. 651 i 742);
- 6) ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (jednolity tekst Dz.U. 2013, poz. 757), która określa zasady organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego; dane za 2005 r. podano zgodnie z ustawą z dnia 25 VII 2001 r. (Dz.U. Nr 113, poz. 1207 z późn. zm.);
- 7) ustawa z dnia 6 IX 2008 r. prawo farmaceutyczne (tekst jednolity Dz.U. 2008 Nr 45, poz. 271 z późn. zm.).

4. Dane o pracownikach medycznych dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach oraz domach i zakładach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, bez osób odbywających staż (w części danych o farmaceutach pochodzących ze sprawozdawczości GUS — łącznie z osobami odbywającymi staż). Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Przez pielęgniarkę należy rozumieć też pielęgniarkę, a przez położną — również położnego.

5. Dane o specjalistach dotyczą lekarzy i lekarzy dentystów ze specjalizacją II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 X 2005 r. w sprawie specjalizacji lekarskich i lekarzy dentystów (Dz. U. Nr 213, poz. 1779 z późn. zm.).

6. Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentystów podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

7. Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

8. Dane o łóżkach w placówkach stacjonarnej opieki zdrowotnej dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

vices, the rules and the method of their financing and the activities of the National Health Fund;

- 5) *the Law on Health Resort Treatment, Health Resorts, the Areas of Health Resort Protection and Health Resort Gminas, dated 28 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012, item 651 and 742);*
- 6) *the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 IX 2006 (uniform text Journal of Laws 2013, item 757), specifying the organizational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services; data for 2005 — law dated 25 VII 2001 (Journal of Laws No. 113, item 1207 with later amendments);*
- 7) *the Pharmaceutical Law, dated 6 IX 2008 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 45, item 271 with later amendments).*

4. Data regarding medical personnel concerns persons employed in: units engaged health care activities, professional practices, pharmacies, and social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and the National Health Fund.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, excluding persons undergoing internships (in part of data on pharmacists coming from the CSO reporting — including persons undergoing internships). These people regardless of their working hours are counted once.

A nurse should be understood also as a male nurse and midwife — also as a male midwife.

5. Data on doctor specialists and dental specialists concerns doctors with grade II specialization and since 2005 with specialists title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 20 X 2005 on Doctors and Dentist Specializations (Journal of Laws No. 213, item 1779 with later amendments).

6. Consultations provided by doctors and dentists are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.

7. Data on hospitals comprises health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.

8. Data regarding beds in in-patient health care units concern permanent beds in-patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.

9. Dane o łóżkach w szpitalach ogólnych nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz do 2007 r. miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

W szpitalach ogólnych (tabl. 5) rodzaje oddziałów podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz.U. 2012, poz. 594). Do oddziałów chirurgicznych zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą, urazowo-ortopedyczną, szczękową, neurochirurgię, kardiochirurgię, urologię oraz inne o charakterze chirurgicznym; do oddziałów chorób wewnętrznych — oddziały kardiologiczne; do oddziałów zakaźnych — oddziały obserwacyjno-zakaźne; do oddziałów gruźlicy i chorób płuc — oddziały pulmonologiczne; do oddziałów psychiatrycznych — oddziały leczenia uzależnień.

Dane o szpitalach psychiatrycznych nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

10. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i wyroby medyczne.

11. Lecznictwo uzdrowiskowe obejmuje szpitale i sanatoria działające na obszarze uzdrowiska albo w urzędzonych wyrobiskach górniczych, wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim właściwości naturalnych surowców leczniczych oraz właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

12. Dane dotyczące ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz.U. Nr 237, poz. 1420); wcześniej, będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

13. Dane o aptekach ogólnodostępnych nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Powinny być one usytuowane na terenach wiejskich.

14. Dane o zachorowaniach podaje się według Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja), obowiązującej od 1997 r.

15. Zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz.U. 2011 Nr 45, poz. 235 z późn. zm.) opieka może być organizowana w formie żłobka, klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię. Przed wejściem w życie ww. ustawy żłobki działały

9. Data regarding beds in general hospitals do not include day-time places in hospital wards and until 2007 — places (beds and incubators) for newborns.

In general hospitals (table 5), types of wards are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws 2012, item 594). In surgical wards there following are included: general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, urology, maxillo-facial and cardiosurgery as well as other surgical wards; in internal wards — cardiology wards; in communicable diseases wards — observation communicable diseases wards; in tubercular and pulmonary wards — pulmonology wards; in psychiatric wards — addiction recovery wards.

Data regarding psychiatric hospitals do not include psychiatric wards in general hospitals.

10. Chronic medical care homes and nursing homes provide 24-hour health services in scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medicinal products and medical devices.

11. Health resort treatment includes hospitals and sanatoria, operating in the areas of health resort protection, or situated in an equipped undergoing minor's heading, using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate in the areas where the facility is located.

12. Data concerning emergency medical services and first-aid includes units covered by the State Emergency Medical Services system (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).

Hospital emergency wards since 8 XI 2011 have operated on the basis of decree of the Ministry of Health, dated 3 XI 2011 (Journal of Laws No. 237, item 1420); earlier operated on the basis of the regulation on health care facilities.

13. Generally available pharmacies do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined. They should be located in rural areas.

14. Data regarding disease incidence are presented according to the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision), valid since 1997.

15. According to the Law on Childcare for children younger than 3 years, dated 4 II 2011 (Journal of Laws 2011 No. 45, item 235 with later amendments) care can be organized in the form of a nurseries, children's clubs, provided by day carer and nanny. Before the entry into force of

na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

16. Dane dotyczące wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej, począwszy od 2012 r. prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (jednolity tekst Dz.U. 2013, poz. 135).

17. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- 1) opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewnienia dziecku opieki i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- 2) specjalistycznej — organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- 3) pracy podwórkowej — realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- 4) w połączonych formach, tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

Wspieranie rodziny może być również prowadzone w formie poradnictwa specjalistycznego lub przez pracę asystenta rodziny, udzielającego pomocy rodzinom m.in. w poprawie ich sytuacji życiowej, w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi i w poszukiwaniu pracy zarobkowej.

18. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe — dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) **rodziny zastępcze:**
 - a) spokrewnione,
 - b) niezawodowe, umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa),
 - c) zawodowe — umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa), w tym:
 - zawodowe specjalistyczne — umieszcza się w niej w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełno-

this law nurseries were established based on the Law on Health Care Facilities, dated 30 VIII 1991.

16. *Data concerning family support and foster care since 2012 are presented according to the Law of Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (uniform tekst Journal of Laws 2013, item 135).*

17. Day-support centre supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:

- 1) care centre, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,
- 2) specialist centre — organizes sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,
- 3) street work — carries out motivating and sociotherapeutic activities, conducted by a streetworker,
- 4) in a combination of the forms i.e. combining tasks of the general care, specialized and street work centres.

Family support shall also be provided as a specialist guidance or through a family assistant, who assists in: improvement of family life situation, resolution of psychological and social issues and problems with upbringing children and searching for a job.

18. Family foster care shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible — efforts aimed at child's adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life; satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture and recreation.

The forms of family foster care are the following:

- 1) **foster family:**
 - a) related,
 - b) non-professional — placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings),
 - c) professional — placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings), including:
 - professional specialist shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982

sprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity Dz.U. 2010 Nr 33, poz. 178 z późn. zm.), małoletnie matki z dziećmi,

— zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego — przyjmują dzieci na podstawie orzeczenia sądu w przypadku, gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),

— zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, wielodzietne (funkcjonują nie dłużej niż przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do 31 XII 2014 r.);

2) **rodzinne domy dziecka** — w tym samym czasie może w nich przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa).

19. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

1) **placówki opiekuńczo-wychowawczej**, która jest prowadzona jako placówka typu:

a) interwencyjnego — zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,

b) rodzinnego — wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,

c) socjalizacyjnego — zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,

d) specjalistyczno-terapeutycznego — sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagają-

(unified text Journal of Laws 2010 No. 33, item 178 with later amendments), underage mothers with children,

— professional that performs the function of a family emergency house shall receive a child on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 VII 2005 (Journal of Laws No. 180, item 1493 with later amendments),

— professional not related to the child with many children (operates for not longer than 3 years from the date of entry into force of Law, i.e. until 31 XII 2014);

2) **fosters homes** — placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).

19. Institutional foster care shall be exercised in the form of:

1) **care and education centre**, shall be run as:

a) an intervention — provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,

b) a family — educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant,

c) a socialization — provides a child with full-time care and education, and fulfill its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family, provides a child with access to education adjusted to its age and development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services,

d) a specialist therapy — provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their

cym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka, zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;

- 2) **regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej** — umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;
- 3) **interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego** — umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku, w tym samym czasie, można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

20. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz.U. 2013, poz. 182 z późn. zm.).

21. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.

Zasiłek stały przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek celowy przyznawany jest w celu m.in.: zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

developmental and emotional retardation. The centre provides educational, sociotherapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children;

2) **regional care and therapy centre** — a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time;

3) **pre-adoptive intervention centre** — a centre where shall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster care. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.

20. Data concerning social welfare homes and facilities are related to the institutions for which the founding bodies are: local self-government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons. Types of social welfare homes and facilities are presented according to the Law on Social Assistance, dated 12 III 2004 (unified text Journal of Laws 2013, item 182 with later amendments).

21. Data on social benefits are presented according to the Law on Social Assistance, dated 12 III 2004.

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to permanent benefit.

A person or a family is entitled to a temporary benefit because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Appropriated benefit is offered in order to fulfill a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, covering burial costs. It may be given to a person or a family which incurred losses as a result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

TABL. 1 (157). **PRACOWNICY MEDYCZNI^d**

Stan w dniu 31 XII

MEDICAL PERSONNEL^d

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Lekarze	4475	4499	Doctors
w tym kobiety	2338	2526	of which women
Lekarze dentyści	684	690	Dentists
w tym kobiety	522	520	of which women
Farmaceuci	1260	1272	Pharmacists
w tym kobiety	1004	1022	of which women
Pielęgniarki	10907	10739 ^b	Nurses
Położne	1281	1263 ^c	Midwives
Fizjoterapeuci	1388	1441 ^d	Physiotherapists and rehabilitants
Diagności laboratoryjni ^e	573	593	Laboratory diagnosticians ^e

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 228; dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. *b-d* W tym magistry: *b* – pielęgniarstwa – 1616, *c* – położnictwa – 80, *d* – fizjoterapii i rehabilitacji – 567. *e* Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Ż r ó ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

a Since See general notes, item 4 on page 228; data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state of local self-government administration and National Health Fund. *b-d* Of which masters: *b* – of nursing – 1616, *c* – of midwifery – 80, *d* – of physiotherapy and rehabilitation – 567. *e* Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 2 (158). **LEKARZE SPECJALIŚCI^d**

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALISTS^d

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
LEKARZE OGÓLEM	3200	3292	TOTAL
w tym specjaliści w zakresie:			of which specialists in the field of:
Anestezjologii i intensywnej terapii	173	189	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii ^b	464	493	Surgery ^b
Chorób płuc	61	61	Respiratory diseases
Chorób wewnętrznych	402	384	Internal diseases
Dermatologii ^c i wenerologii	62	57	Dermatology ^c and venereology
Kardiologii ^e	99	116	Cardiology ^e
Medycyny rodzinnej	317	316	General practitioners
Neurologii ^{cd}	129	121	Neurology ^{cd}
Okulistyki	116	116	Ophthalmology
Onkologii ^e	20	26	Oncology ^e
Otolaryngologii ^{cf}	71	80	Otolaryngology ^{cf}
Pediatrii	218	235	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii	212	214	Obstetrics and gynaecology
Psychiatrii ^e	129	145	Psychiatry ^e
Radiologii i diagnostyki obrazowej ^g	132	132	Radiology and diagnostic imaging ^g

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 228 oraz notka *a* do tabl. 1 na str. 233. *b* Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, neurochirurgii i neurotraumatologii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowo-twarzowej, kardiochirurgii, chirurgii naczyniowej i urologii. *c* Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. *d-g* Także: *d* – neuropatologii, *e* – patologii onkologicznej, onkologii i hematologii dziecięcej, *f* – otorynolaryngologii, *g* – radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

Ż r ó ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a See general notes, item 5 on page 228 and footnote *a* to the table 1 on page 233. *b* General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardio-surgery, vascular surgery and urology. *c* Including children's specialists. *d-g* Also: *d* – neuropathology, *e* – oncological pathology, children's oncology and haematology, *f* – otorynolaryngology, *g* – oncological radiotherapy and children's radiology.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 2 (158). LEKARZE SPECJALIŚCI^a (dok.)
 Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS^a (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
LEKARZE SPECJALIŚCI w % ogółu lekarzy	71,5	73,2	SPECIALISTS in % of total doctors
LEKARZE DENTYŚCI OGÓLEM	175	176	DENTISTS OF TOTAL
w tym lekarze dentyści ze specjalizacją:			<i>of which dentists with specialization</i>
Chirurgii stomatologicznej	22	23	<i>Oral surgery</i>
Chirurgii szczękowo-twarzowej	9	11	<i>Maxillo-facial surgery</i>
Ortodoncji	39	40	<i>Orthodontics</i>
Periodontologii (paradontologii)	11	12	<i>Periodontology (paradontics)</i>
Protetyki stomatologicznej	35	40	<i>Dental prosthetics</i>
Stomatologii dziecięcej	13	12	<i>Children's dentistry</i>
Stomatologii zachowawczej	44	36	<i>Restorative dentistry</i>
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ (w % ogółu lekarzy dentyistów)	25,6	25,5	DENTAL SPECIALISTS (in % of total dentist)

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 228 oraz notka ^a do tabl. 1 na str. 233.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes, item 5 on page 228 and footnote ^a to the table 1 on page 233.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 3 (159). AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA^a
OUT-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	755	758	<i>Out-patients departments (as of 31 XII)</i>
miasta	549	553	<i>urban areas</i>
wieś	206	205	<i>rural areas</i>
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	380	375	<i>Medical practices^b (as of 31 XII)</i>
miasta	306	296	<i>urban areas</i>
wieś	74	79	<i>rural areas</i>
Porady udzielone ^c w tys.	16668,8	16713,7	<i>Consultations provided^c in thous.</i>
miasta	13975,3	14001,6	<i>urban areas</i>
wieś	2693,5	2712,1	<i>rural areas</i>
lekarskie	15085,0	15166,6	<i>doctors</i>
w tym specjalistyczne	5676,8	5630,3	<i>of which specialized</i>
stomatologiczne	1583,8	1547,1	<i>stomatological</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 227. ^b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. ^c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

^a See general notes, item 2 on page 227. ^b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or with out-patients departments. ^c Including consultations paid by patients (non-public funds).

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and the Central Statistical Office.

TABL. 4 (160). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
IN-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
ZAKŁADY — stan w dniu 31 XII FACILITIES — as of 31 XII			
Szpitala ogólne ^b	42	42	General hospitals ^b
Szpitala psychiatryczne	2	1	Psychiatric hospital
Ośrodki leczenia odwykowego	1	1	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	—	—	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	—	—	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	20	23	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	11	12	Nursing homes ^c
Hospicja	3	2	Hospice
Lecznictwo uzdrowskowe:			Health resort treatment
sanatoria	21	24	sanatoria
szpitale	9	9	hospitals
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH — stan w dniu 31 XII BEDS IN FACILITIES — as of 31 XII			
Szpitala ogólne ^d	9507	9642	General hospitals ^d
Szpitala psychiatryczne	637	464	Psychiatric hospital
Ośrodki leczenia odwykowego	128	128	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	—	—	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	—	—	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^e	994	1095	Chronic medical care homes ^e
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	467	442	Nursing homes ^c
Hospicja	59	41	Hospice
Lecznictwo uzdrowskowe:			Health resort treatment
sanatoria	3691	5068	sanatoria
szpitale	2435	1967	hospitals
LECZENIE IN-PATIENTS			
Szpitala ogólne ^e	379714	388905	General hospitals ^e
Szpitala psychiatryczne	7559	5233	Psychiatric hospital
Ośrodki leczenia odwykowego	845	831	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	—	—	Addiction recovery centres
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	—	—	Regional centres of forensic psychiatry
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^e	1902	2271	Chronic medical care homes ^e
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	1341	1247	Nursing homes ^c
Hospicja	995	619	Hospice
Lecznictwo uzdrowskowe – kuracjusze ^f :			Health resort treatment patients ^f
w sanatoriach	63799	88828	in sanatoria
w szpitalach	40586	33230	in hospitals

^a Patrz uwagi ogólne ust. 2 na str. 227. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 228. ^c Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. ^d Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ^e Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. ^f Ponadto 8399 kuracjuszy leczonych było w systemie ambulatoryjnym.

Źródło: w zakresie szpitali ogólnych – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

^a Excluding See general notes, item 2 on page 227. ^b See general notes, item 7 on page 228. ^c Including psychiatric types facilities. ^d Including beds and incubator for newborns. ^e Excluding inter-ward patient transfer. ^f Moreover 8399 health resort patients were treated as out-patient.

Source: in regard to general hospitals – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior, in regard to long-term facilities – data of the Ministry of Health and Ministry of Interior; in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 (161). SZPITALI OGÓLNE^a
GENERAL HOSPITALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Szpitali ogólne (stan w dniu 31 XII)	42	42	Hospitals (as of 31 XII)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	9507	9642	Beds (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności	45,3	46,1	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:			of which in specified wards:
Chorób wewnętrznych	1611	1586	Internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	509	521	of which cardiological ^b
Chirurgicznych	2178	2182	Surgical
Pediatrycznych	742	750	Paediatric
Ginekologiczno-położniczych	1 049	1045	Gynaecological-obstetric
Onkologicznych	203	203	Oncological
Intensywnej terapii	196	189	Intensive therapy
Zakaźnych	260	243	Communicable
Gruźlicy i chorób płuc	497	503	Tubercular and pulmonary
Dermatologicznych	85	83	Dermatological
Neurologicznych	391	385	Neurological
Psychiatrycznych	312	625	Psychiatric
Leczeni w tys.	406,9	410,6	In-patients in thous.
w tym na oddziałach:			of which in specified wards:
chorób wewnętrznych	81,5	81,3	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	31,0	30,7	of which cardiological ^b
chirurgicznych	100,2	101,7	surgical
pediatrycznych	30,9	32,7	paediatric
ginekologiczno-położniczych	52,4	53,3	gynaecological-obstetric
onkologicznych	13,4	13,6	oncological
intensywnej terapii	5,6	5,8	intensive therapy
zakaźnych	11,2	10,5	communicable
gruźlicy i chorób płuc	17,3	17,8	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	2,7	3,0	dermathological
neurologicznych	17,1	17,4	neurological
psychiatrycznych	3,6	6,2	psychiatric
Wypisani w tys.	366,0	375,6	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	8,9	8,9	Deaths in thous.
Leczeni ^c na: 10 tys. ludności	1810	1857	In-patients ^c per: 10 thous. population
1 łóżko ^d	40,6	41,0	bed ^d
Przeciętny pobyt chorego w dniach	5,4	5,7	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	229	231	Average bed use in days

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 228 oraz ust. 9 na str. 229. ^b Łącznie z oddziałami intensywnego nadzoru kardiologicznego. ^c Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. ^d Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes, item 7 on page 228 and item 9 on page 229. ^b Including intensive cardiological care wards. ^c Excluding inter-ward patient transfer. ^d Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 6 (162). RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA^a
 Stan w dniu 31 XII
EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego ..	39	88	89	90	Ambulance emergency rescue teams
podstawowe	x	53	55	55	basic
specjalistyczne	x	35	34	35	specialization
Szpitalne oddziały ratunkowe	11	13	11	11	Hospital emergency wards
Izby przyjęć ^b	11	11	9	11	Admission rooms ^b
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	1	1	1	1	Medical air rescue ^c
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d :					Calls to the occurrence places ^d :
w tysiącach	186,7	170,0	172,2	157,8	in thousands
na 1000 ludności	90,3	81,0	82,1	75,4	per 1000 population
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d :					Person who received health care benefits in the place of occurrence ^d :
w tysiącach	188,2	172,5	175,2	179,7	in thousands
w tym:					of which:
dzieci i młodzież w wieku 0–18 lat	18,9	12,8	11,9	14,7	children and youth at the age of 0–18
w wieku 65 lat i więcej	72,2	63,6	73,6	aged 65 and more
na 1000 ludności	91,0	82,2	83,5	85,8	per 1000 population

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 229. ^b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. ^c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. ^d W ciągu roku.

^a See general notes, item 12 on page 229. ^b Organizational cells of hospitals applied to co-operate with emergency medical system. ^c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. ^d During the year.

TABL. 7 (163). APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE^a
 Stan w dniu 31 XII
GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Apteki	541	527	583	580	Pharmacies
w tym prywatne	537	525	581	578	of which private
w tym na wsi	81	85	85	86	of which in rural areas
Punkty apteczne	76	76	78	83	Pharmaceutical outlets
w tym na wsi	75	75	78	82	of which in rural areas
Liczba ludności na:					Population per:
1 aptekę i punkt apteczny	3352	3480	3172	3156	pharmacy and pharmaceutical outlet
w tym na wsi	5100	5171	5118	4978	of which in rural areas
1 aptekę	3823	3982	3596	3608	pharmacy
w tym na wsi	9823	9734	9815	9724	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	968	999	1159	3043	Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 229.

^a See See general notes, item 13 on page 229.

TABL. 8 (164). **KRWIODAWSTWO^a**
BLOOD DONATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	1	1	1	1	Regional centres (as of 31 XII)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	5	5	5	5	Local branches (as of 31 XII)
Krwiodawcy w tys.	31,4	36,6	36,1	40,9	Blood donors in thous.
w tym honorowi	31,3	36,6	36,1	40,9	of which honorary blood donors
Liczba donacji ^b krwi pełnej w tys.	54,7 ^c	65,7	65,7	65,7	Number of collected donations ^b of whole blood in thous.
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^d w tys.	59,8 ^e	73,3	72,8	71,9	Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP) ^d in thous.

^a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. ^b Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. ^c Pobrana krew w jednostkach krwi pełnej, równej 450 ml. ^d Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom. ^e Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP).

Źródło: dane Narodowego Centrum Krwi.

^a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. ^b Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. ^c Blood taken in units of whole blood, equals 450 ml. ^d One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units. ^e Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP).

Source: data of the National Blood Centre.

TABL. 9 (165). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŹNE I ZATRUCIA**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Gruźlica	424	386	399	348	20,5	18,4	19,0	16,6	Tuberculosis
Tężec	–	–	1	–	x	x	0,05	x	Tetanus
Krzusiec	172	43	260	120	8,3	2,0	12,4	5,7	Whooping cough
Odra	–	–	1	–	x	x	0,05	x	Measles
Wirusowe zapalenie wątroby:									Viral hepatitis:
typ A	2	5	4	1	0,10	0,24	0,19	0,05	type A
typ B	126	113	105	106	6,1	5,4	5,0	5,1	type B
typ C	221	190	193	214	10,7	9,1	9,2	10,2	type C
Różyczka	731	208	323	2472	35,4	9,9	15,4	118,0	Rubella
AIDS ^a	7	5	1	1	0,34	0,24	0,05	0,05	AIDS ^a
Salmonellozy	1389	622	562	543	67,2	29,6	26,8	25,9	Other salmonella infections
Czerwonka bakteryjna	1	11	–	–	0,05	0,52	x	x	Shigellosis
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	141	22	26	45	6,8	1,0	1,2	2,1	Other bacterial foodborne intoxications
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	1214	1306	2057	1990	302,0	274,3	483,5	490,8	Acute diarrhoea in children under 2 years ^b
Szkarlatyna (płonica)	695	920	1608	1727	33,6	43,8	76,7	82,5	Scarlet fever
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu ...	65	57	39	41	3,1	2,7	1,9	2,0	Bacterial meningitis and/or encephalitis

^a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. ^b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

^a Preliminary data because of specific features of the disease. ^b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2.

Source: data of the National Institute of Public Health – NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 9 (165). ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA (dok.)
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS (cont.)

CHOROBY	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	88	52	55	76	4,3	2,5	2,6	3,6	Viral meningitis
Wirusowe zapalenie mózgu	7	10	10	16	0,34	0,48	0,48	0,76	Viral encephalitis
Świnka (zapalenie przyusz- nicy nagminne)	7687	174	201	180	371,8	8,3	9,6	8,6	Mumps
Włośnica	7	–	–	–	0,34	x	x	x	Trichinellosis
Grypa ^c	28182	15647	19847	107783	1363,0	745,5	946,1	5147,0	Influenza ^c
Choroby weneryczne	50	83	106	94	2,4	4,0	5,1	4,5	Venereal diseases
Szczepieni przeciw wście- kliźnie	359	398	483	437	17,4	19,0	23,0	20,9	Rabies vaccinations

^c Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

^c Including influenza-like illness.

Source: data of the National Institute of Public Health – NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 10 (166). ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE

Stan w dniu 31 XII

NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Żłobki	17	17	24	33	Nurseries
w tym publiczne	17	17	19	21	of which public
Oddziały żłobkowe w przedszkolach	6	5	5	3	Nursery wards of nursery schools
Kluby dziecięce	x	x	8	13	Children's clubs
w tym publiczne	x	x	–	1	of which public
Miejsca w tys.					Places in thous.
w żłobkach	1,1	1,3	1,9	2,1	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	x	0,1	0,2	in children's clubs
Dzieci przebywające (w ciągu roku) w tys.					Children staying (during the year) in thous.
w żłobkach	2,1	2,4	3,2	3,3	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	x	0,1	0,2	in children's clubs
Miejsca w żłobkach i klubach dziec- ięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	31,7	31,6	56,6	66,5	Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in urban areas
Dzieci przebywające w żłobkach i kl- ubach dziecięcych:					Children staying in nurseries and chil- dren's clubs:
na 1000 dzieci w wieku do lat 3	14,1	19,2	30,3	35,5	per 1000 children up to the age of 3
na 100 miejsc	80,0	107,8	95,6	95,3	per 100 places

^a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

^a In 2005 including weekly nurseries; places and children – including nursery wards.

TABL. 11 (167). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**
DAY-SUPPORT CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	placówki (stan w dniu 31 XII) centres (as of 31 XII)				wychowankowie w tys. residents in thous.				
O G Ó Ł E M	282	251	250	253	13,2	11,6	10,0	10,1	TOTAL
Opiekuńcze	232	198	181	195	11,0	8,2	7,1	7,5	General care
Specjalistyczne	50	53	51	37	2,2	3,5	1,9	1,4	Specialized
Praca podwórkowa	–	–	–	–	–	–	–	–	Street work
W połączonych formach	–	–	18	21	–	–	1,0	1,1	In a combination of the forms

TABL. 12 (168). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA^a**

Stan w dniu 31 XII

FAMILY FOSTER CARE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	2211	2118	2258	2268	Foster families
Spokrewnione z dzieckiem	1922	1786	1493	1499	Related to the child
dzieci ^b	2408	2262	1889	1883	children ^b
Niezawodowe	261	256	676	680	Non-professional foster families
dzieci ^b	359	349	899	904	children ^b
Zawodowe ^c	28	76	89	89	Professional foster families ^c
dzieci ^b	93	277	298	271	children ^b
Rodzinne domy dziecka	–	–	9	18	Foster homes
dzieci ^d	–	–	62	107	children ^d

^a Od 2012 r. niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. ^b Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, od 2012 r. – w wieku do 25 lat. ^c Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. ^d W wieku do 25 lat.

^a Since 2012 some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. ^b Until 2011 up to the age of 18, since 2012 up to the age of 25. ^c Until 2011 professional, not related to the child foster families. ^d Up to the age of 25.

TABL. 13 (169). **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA^a**

INSTITUTIONAL FOSTER CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013
	placówki centres				wychowankowie residents				wolontariusze volunteers			
	stan w dniu 31 XII centres (as of 31 XII)											
Placówki opiekuńczo- wychowawcze	41	46	46	67	1266	1281	1242	1216 ^b	229	138	119	120
Care and education centres												
interwencyjne	2	–	–	4	88	–	–	85	25	–	–	24
interwencyjne rodzinne	14	16	14	14	96	119	101	101	3	–	2	2
rodzinne family												

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 19 na str. 231. ^b W tym 80 wychowanków w wieku 0–3 lata i 91 w wieku 4–6 lat oraz 34 sierot i 146 niepełnosprawnych.

^a See general notes, item 19 on page 231. ^b Of which 80 residents at age 0–3 and 91 at age 4–6, 34 orphans and 146 disabled.

TABL. 13 (169). INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA^a (dok.)INSTITUTIONAL FOSTER CARE^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	
	placówki centres				wychowankowie residents				wolontariusze volunteers				
	stan w dniu 31 XII				centres (as of 31 XII)								
Placówki opiekuńczo-wychowawcze (dok.) Care and education centres (cont.)													
socjalizacyjne socialization	23	21	26	47	970	673	789	961	171	57	61	84	
łączące zadania placówek ^c combining tasks of the centres ^c	2	9	6	2	112	489	352	69	30	81	56	10	

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 19 na str. 231. ^b W tym 80 wychowanków w wieku 0–3 lata i 91 w wieku 4–6 lat oraz 34 sierot i 146 niepełnosprawnych. ^c Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne.

^a See general notes, item 19 on page 231. ^b Of which 80 residents at age 0–3 and 91 at age 4–6, 34 orphans and 146 disabled. ^c Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

TABL. 14 (170). POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA^a

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	73	70	71	71	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca ^b :					Places ^b :
ogółem	5621	5133	5080	5103	total
na 10 tys. ludności	27,2	24,5	24,2	24,4	per 10 thous. population
Mieszkańcy ^b :					Residents ^b :
ogółem	5375	4945	4996	4823	total
w tym kobiety	2384	2133	2106	2095	of which women
w tym do 18 lat	373	204	183	171	of which up to age 18
w tym umieszczeni w ciągu roku	1883	1566	1535	1278	of which placed within during the year
na 10 tys. ludności	26,0	23,6	23,8	23,0	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie	201	303	358	208	Persons awaiting a place

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b Łącznie z filiami.

^a Including community self-help homes. ^b Including branches.

TABL. 15 (171). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**

Stan w dniu 31 XII

*STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)^b	73	70	71	71	Homes and facilities (excluding branches)^b
w których mogą przebywać:					<i>in which may be:</i>
osoby w podeszłym wieku	10	10	11	11	<i>aged persons</i>
przewlekłe somatycznie chorzy	14	14	13	13	<i>chronically ill with somatic disorders</i>
dorośli niepełnosprawni intelektualnie	10	11	11	11	<i>mentally retarded</i>
dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	3	4	4	4	<i>children and young mentally retarded</i>
przewlekłe psychicznie chorzy	10	11	12	12	<i>chronically mentally ill</i>
niepełnosprawni fizycznie	1	1	1	1	<i>physically handicapped</i>
matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	5	3	4	4	<i>mothers with dependent children and pregnant women</i>
bezdomni	20	17	15	15	<i>homeless</i>
inne osoby	–	2	3	3	<i>other persons</i>
Mieszkańcy w domach i zakładach^c	5375	4945	4996	4823	Residents in homes and facilities^c
dla:					<i>for:</i>
osób w podeszłym wieku	719	713	735	725	<i>aged persons</i>
przewlekłe somatycznie chorych	1147	986	1003	979	<i>chronically ill with somatic disorders</i>
dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1027	869	816	813	<i>mentally retarded</i>
dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	176	213	219	218	<i>children and young mentally retarded</i>
przewlekłe psychicznie chorych	1032	1023	1074	1070	<i>chronically mentally ill</i>
niepełnosprawnych fizycznie	81	80	81	80	<i>physically handicapped</i>
matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	65	22	34	28	<i>mothers with dependent children and pregnant women</i>
bezdomnych	1128	1030	1013	894	<i>homeless</i>
innych osób	–	9	21	16	<i>other persons</i>

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. ^c Łącznie z filiami.

^a Including community self-help homes. ^b In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents. ^c Including branches.

TABL. 16 (172). **ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a**
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający <i>Beneficiaries</i>	Udzielone świadczenia w tys. zł <i>Benefits granted in thous. zł</i>	SPECIFICATION	
OGÓŁEM	2005	200799	203799,6	TOTAL
	2010	157492	243307,2	
	2012	149843	233658,0	
	2013	156507	288540,1	

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 21 na str. 232. ^b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Źródło: dane Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego.

^a See general notes, item 21 on page 232. ^b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

Source: data of Kujawsko-Pomorskie Voivodship Office.

TABL. 16 (172). ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a (dok.)
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^b <i>Beneficiaries^b</i>	Udzielone świadczenia w tys. zł <i>Benefits granted in thous. zł</i>	SPECIFICATION
Pomoc pieniężna	158342	225493,5	Material assistance
w tym:			<i>of which:</i>
Zasiłek stały	12027	49507,5	<i>Permanent benefit</i>
Zasiłek okresowy	56247	120514,8	<i>Temporary benefit</i>
Zasiłek celowy	89806	54549,4	<i>Appropriated benefit</i>
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	162	605,9	<i>Assistance to reach self-dependence and to continue education</i>
Pomoc niepieniężna	70054	63046,6	Non-monetary assistance
w tym:			<i>of which:</i>
Schronienie	1525	2635,5	<i>Shelter</i>
Posiłek	61878	31590,1	<i>Meals</i>
Ubranie	490	109,8	<i>Clothing</i>
Sprawienie pogrzebu	276	691,7	<i>Burial</i>
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	5616	27939,3	<i>Attendance services and specialized attendance services</i>
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	29	62,1	<i>Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 21 na str. 232. ^b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Źródło: dane Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego.

^a See general notes, item 21 on page 232. ^b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

Source: data of Kujawsko-Pomorskie Voivodship Office.

DZIAŁ XII

KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** — o objętości od 5 do 48 stron.

Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne — fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia na zewnątrz.

4. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

5. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych**, obejmującą dramatyczne i lalkowe przedstawienia teatralne,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper i operetek (łącznie z teatrami tańca, musicalowymi i baletowymi),
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**,
- działalność sceniczną **zespołów pieśni i tańca**,
- działalność **rozrywkową estradową**.

6. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice video; nośnik cyfrowy).

CHAPTER XII

CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. A **book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while a **pamphlet** contains from 5 to 48 pages.

These publications are considered to be non-periodic publications.

2. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

A **borrower** is a person who in the course of a reporting year was registered at a library and checked out at least one item.

4. Information concerning **art galleries** includes entities, in which exhibiting is the basic type of activity.

5. Information regarding **theatres and music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, independent in regard to their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

- the activity of **dramatic theatres**, including dramatic and puppet theatrical performances,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta (including dance theatres, musical comedy theatres and ballet theatres),
- the concert activity of **philharmonic orchestras, orchestras and choirs**,
- the concert activity of **song and dance ensembles**,
- **entertainment activities**.

6. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive and magnetic tape and digital).

Wśród kin stałych wyróżnia się: **minipleksy** — posiadające od 3 do 7 sal i **multipleksy** — posiadające 8 sal i więcej.

7. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających — na mocy szczególnych przepisów — z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. Termin **turystyka** – zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r., oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

2. **Baza noclegowa turystyki** dotyczy turystycznych obiektów noclegowych tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych; do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych).

W ramach:

- obiektów hotelowych do grupy „inne obiekty hotelowe” zalicza się te, które nie spełniają wymagań kategoryzacyjnych dla hoteli, moteli i pensjonatów, ale świadczą usługi typowe dla hoteli (np. zajazdy, gościńce),
- pozostałych obiektów do grupy „inne obiekty” zalicza się te, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla poszczególnych rodzajów obiektów oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, ośrodki sportowo-rekreacyjne, ośrodki kolonijne, zakłady uzdrowiskowe).

3. W informacjach o **obiektach i miejscach noclegowych turystyki** nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przeważnie nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. **Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi** jest to stosunek liczby udzielnionych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

*Among fixed cinemas one can distinguish **mini-plexes** — equipped with 3 to 7 screens and **multiplexes** — equipped with 8 screens and more.*

*7. Data regarding **radio and television subscribers** concern persons and institutions, which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g. disabled war and military veterans).*

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in vehicles.

Tourism

1. **Tourism**, in accordance with the Regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

2. **Tourist accommodation establishments** include hotels and similar and other facilities (since 2011 with 10 and more bed places; until 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).

Within:

- hotels and similar facilities, the group “other hotel facilities” has covered facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but which provide hotel services (e.g. road houses, inns),
- other facilities, the group “miscellaneous facilities” includes facilities which do not correspond to conditions expected in particular facilities, and other facilities used for tourism (e.g. student dormitories, boarding schools, weekend and holiday accommodation establishments, sport and recreational centres, holiday youth centres as well as health establishments).

3. Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding **facilities and the number of bed places for tourists**.

4. **Occupancy rate of bed places or rooms** is a relation of the number of overnight stays or rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

5. Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazywany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

Sport

1. Informacje o klubach sportowych opracowane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

2. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnokrajowym zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe” i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku PZSN „Start” – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

3. W kategoriach ćwiczących w organizacjach kultury fizycznej (tabl. 16) oraz ćwiczących, trenerów i instruktorów sportowych według dziedziny i rodzaju sportu w klubach sportowych (tabl. 17) jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia, bądź prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

4. W stosunku do poprzednich edycji Rocznika dane zmieniono, gdyż:

- informacje o uczniowskich i wznaniowych klubach sportowych (tabl. 16 i 17) zostały ujęte w grupie „Kluby sportowe”, zamiast jak dotychczas w grupie „Organizacje kultury fizycznej”,
- w ogólnej liczbie ćwiczących, trenerów i instruktorów sportowych w klubach sportowych (tabl. 16) osoba uprawiająca, bądź prowadząca zajęcia w kilku rodzajach sportu jest wykazywana jednokrotnie, zamiast jak dotychczas wielokrotnie.

5. Foreign tourists using tourist accommodation establishments are registered according to the country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.

Sport

1. Information regarding sports clubs has been compiled on the basis of periodic surveys conducted every two years.

2. Data regarding **physical education organizations** include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of "Rural Sports Clubs" and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" – rehabilitation activity for the persons with disabilities.

3. In the category of persons practising sports in physical education organizations (table 16) as well as persons practising sports, coaches and sports instructors according to sports fields and kinds of sports in sports clubs (table 17) one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports practised or taught.

Persons practising sports are classified as either juniors or seniors; depending on age various age groups are applied for individual sports.

4. In comparison to the previous editions of the Yearbook data have been changed because:

- information about student and religious sports clubs (tables 16 and 17) is included in the "Sports clubs", instead of, as previously, in the "Physical education organizations",
- in the total number of persons practising sports, coaches and sports instructors in sports clubs (table 16) a person practising or conducting trainings in several kinds of sports is recognized once, instead of many times, as before.

Kultura

Culture

TABL. 1 (173). **KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE^a**
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	Wydawnictwa naukowe <i>Scientific publications</i>	Podręczniki dla szkół wyższych <i>University textbooks</i>	Wydawnictwa zawodowe <i>Professional publications</i>	Podręczniki szkolne <i>School textbooks</i>	Wydawnictwa popularne <i>Popular science</i>	Literatura piękna <i>Belles-lettres</i>		
							razem <i>total</i>	w tym dla dzieci i młodzieży <i>of which for children and youth</i>	
Tytuły <i>Titles</i>	2005	771	419	57	17	28	144	101	5
	2010	1120	622	36	21	40	222	166	13
	2012	1378	838	46	17	30	267	155	25
	2013	1120	616	29	17	7	296	129	26
Nakład w tys. egz. <i>Number of copies in thous.</i>	2005	627,5	192,9	35,5	19,0	94,5	170,5	92,6	22,5
	2010	970,5	257,6	15,2	22,9	246,2	270,8	139,8	18,0
	2012	897,2	303,1	20,8	22,1	67,0	298,2	121,5	64,5

^a Według miejsca wydania.
 Źródło: Biblioteka Narodowa.
^a According to published place.
 Source: National Library.

TABL. 2 (174). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE^a**
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	Ukazujące się <i>Published as specified</i>								nieregularnie <i>irregularly</i>	
		w tygodniu <i>weekly</i>		w miesiącu <i>monthly</i>		1 raz <i>once</i>					
		6–2 razy <i>times</i>	1 raz <i>once</i>	3–2 razy <i>times</i>	1 raz <i>once</i>	na 2 miesiące <i>bimonthly</i>	w kwartale <i>quarterly</i>	w półroczu <i>half-yearly</i>	w roku <i>yearly</i>		
Tytuły <i>Titles</i>	2005	249	3	8	5	56	28	63	11	23	52
	2010	289	3	15	5	50	28	82	24	44	38
	2012	299	3	17	3	47	23	85	36	55	30
	2013	274	3	14	7	48	21	83	33	47	18
Nakład w tys. egz. <i>Number of copies in thous.</i>	2005	63689,0	55611,4	3311,5	291,9	3157,4	397,3	607,4	14,0	88,0	210,1
	2010	59519,3	41269,2	10158,9	659,5	5830,5	465,0	735,4	39,0	167,0	194,8
	2012	46346,9	33302,5	4556,2	513,3	6502,1	278,3	1012,2	58,0	104,7	19,6
	2013	43004,3	29481,9	4294,5	1225,4	6688,8	229,8	923,7	38,7	98,6	22,9

^a Według miejsca wydania.
 Źródło: Biblioteka Narodowa.
^a According to place of publication.
 Source: National Library.

TABL. 3 (175). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	464	443	438	425	<i>Libraries (as of 31 XII)</i>
w tym na wsi	290	277	274	265	<i>of which in rural areas</i>
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)....	175	142	122	118	<i>Library service points (as of 31 XII)</i>
w tym na wsi	95	65	55	41	<i>of which in rural areas</i>
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	7750,6	7609,8	7478,8	7350,1	<i>Collection (as of 31 XII) in thous. vol.</i>
w tym na wsi	3050,3	3053,3	2989,8	2942,8	<i>of which in rural areas</i>
Czytelnicy ^a w tys.	362,5	303,5	291,4	284,3	<i>Borrowers^a in thous.</i>
w tym na wsi	102,3	85,0	82,5	81,2	<i>of which in rural areas</i>
Wypożyczenia ^{ab} :					<i>Loans^{ab}:</i>
w tysiącach woluminów	6874,7	5569,2	5612,3	5552,6	<i>in thousands volumes</i>
w tym na wsi	2047,3	1629,4	1634,7	1566,7	<i>of which in rural areas</i>
na 1 czytelnika w wol.	19,0	18,4	19,3	19,5	<i>per borrower in vol.</i>
w tym na wsi	20,0	19,2	19,8	19,3	<i>of which in rural areas</i>

^a Łącznie z punktami bibliotecznymi; w 2013 r. przyporządkowane w podziale na miasta i wieś według siedziby jednostki macierzystej. ^b Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

^a Including library service points; in 2013 assigned with division into urban areas and rural areas according to the parent entity's registered office. ^b Excluding interlibrary lending.

TABL. 4 (176). **MUZEA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	26	29	27	29	<i>Museums with branches^a</i>
Muzealia ^a w tys.	629,9	757,1	775,7	783,3	<i>Museum exhibits^a in thous.</i>
Wystawy czasowe:					<i>Temporary exhibitions:</i>
własne ^b	130	147	129	143	<i>own^b</i>
obce ^c	102	88	93	88	<i>exterior^c</i>
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	685,9	797,4	801,1	822,4	<i>Museum and exhibition visitors in thous.</i>
w tym młodzież szkolna ^d	247,9	224,5	176,6	156,7	<i>of which primary and secondary school students^d</i>

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W kraju. ^c Krajowe i z zagranicy. ^d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

^a As of 31 XII. ^b In Poland. ^c Domestic and foreign. ^d Visiting museums in organized groups.

TABL. 5 (177). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	sektor publiczny <i>public sector</i>	sektor prywatny <i>private sector</i>	
Galerie (stan w dniu 31 XII)	11	12	13	13	11	2	<i>Galleries (as of 31 XII)</i>
Wystawy ^a	225	203	225	258	231	27	<i>Exhibitions^a</i>
w tym z zagranicy	20	13	15	43	43	–	<i>of which foreign</i>
Ekspozycje ^a	236	206	236	269	242	27	<i>Expositions^a</i>
Zwiedzający w tys.	95,4	167,5	136,7	137,7	135,6	2,1	<i>Visitors in thous.</i>

^a W kraju.

^a In Poland.

TABL. 6 (178). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Institucje ^a <i>Institutions^a</i>	Miejsca na widowni w stałej sali ^a <i>Seating in fixed halls^a</i>	Przedsta- wienia i koncerty ^b <i>Perform- ances and concerts^b</i>	Widzowie i słuchacze ^b w tys. <i>Audience^b in thous.</i>	SPECIFICATION	
Teatry i instytucje muzyczne	2005	7	4687	2410	594,4	Theatres and music institution
2010	9	4791	3291	662,9		
2012	9	4838	3403	644,5		
2013	9	4779	3279	635,3		
Teatry	6	2456	1418	239,8	<i>Theatres dramatic puppet Music theatres Philharmonic halls Symphonic and chamber orchestras, choirs Song and dance ensembles</i>	
dramatyczne	4	1923	868	164,8		
lalkowe	2	533	550	75,1		
Teatry muzyczne	1	803	121	77,9		
Filharmonie	1	1200	1252	215,1		
Orkiestry symfoniczne i kameralne, chóry	1	320	480	88,2		
Zespoły pieśni i tańca	–	–	8	14,3		
Przedsiębiorstwa estradowe	2005	x	x	27	7,1	Entertainment enterprises
2010	x	x	17	12,4		
2012	x	x	16	5,2		
2013	x	x	–	–		

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa; łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

^a As of 31 XII. ^b Data concern activity performed in voivodship area; including outdoor events.

TABL. 7 (179). **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**

Stan w dniu 31 XII

CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS, COMMUNITY CENTRES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Institucje	181	199	206	197	133	<i>Institutions cultural establishments</i>
domy kultury	53	47	37	37	17	
ośrodki kultury	68	73	81	81	47	<i>cultural centres</i>
kluby	21	16	15	10	1	<i>clubs</i>
światlice	39	63	73	69	68	<i>community centres</i>
Pracownie specjalistyczne	225	252	332	306	105	<i>Specialised workshops</i>
Imprezy (w ciągu roku)	10673	9951	10314	10288	3811	<i>Events (during the year)</i>
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	1472,8	1416,3	1390,0	1686,2	384,9	<i>Event participants (during the year) in thous.</i>
Kursy (w ciągu roku)	244	202	234	252	89	<i>Courses (during the year)</i>
Absolwenci kursów (w ciągu roku)	4014	2953	3210	3295	970	<i>Course graduates (during the year)</i>
w tym dzieci i młodzież ^a	1753	1537	2108	1987	602	<i>of which children and youth^a</i>
Zespoły artystyczne	866	947	686	654	231	<i>Artistic ensembles</i>
Członkowie zespołów artystycznych	12878	13655	16769	9760	3470	<i>Members of artistic ensembles</i>
w tym dzieci i młodzież ^a	7830	8236	6704	5101	1923	<i>of which children and youth^a</i>
Koła (kluby)	720	995	796	787	355	<i>Groups (clubs)</i>
Członkowie kół (klubów)	13673	17452	17122	18256	7569	<i>Members of groups (clubs)</i>
w tym dzieci i młodzież ^a	6069	8146	5257	5760	2397	<i>of which children and youth^a</i>

^a W wieku poniżej 15 lat.

U w a g a. Do 2011 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 2 lata.

^a Below the age of 15.

N o t e. Until 2011 data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 8 (180). **KINA STAŁE**^a*FIXED CINEMAS*^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	20	17	18	20 ^a	<i>Cinemas (as of 31 XII)</i>
w tym w miastach	20	17	18	20	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	2	3	4	4	<i>of which multiplexes</i>
Sale projekcyjne					<i>Audience</i>
(stan w dniu 31 XII)	41	55	72	74	<i>(as of 31 XII)</i>
w tym w miastach	41	55	72	74	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	22	35	43	43	<i>of which multiplexes</i>
Miejsca na widowni					<i>Seats in fixed cinemas</i>
(stan w dniu 31 XII) w tys.	9795	11860	14774	15010	<i>(as of 31 XII) in thous.</i>
w tym w miastach	9795	11860	14774	15010	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	4653	6927	8252	8232	<i>of which multiplexes</i>
Seanse	41728	80972	100838	111496	<i>Screenings:</i>
w tym w miastach	41728	80972	100838	111496	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	32002	65602	81426	75676	<i>of which multiplexes</i>
na 1 kino	2086	4763	5602	5575	<i>per cinema</i>
Widzowie	1003992	1761544	1754108	1794225	<i>Audience:</i>
w tym w miastach	1003992	1761544	1754108	1794225	<i>of which urban areas</i>
w tym multiplexy	787730	1447339	1356383	1120227	<i>of which multiplexes</i>
na 1 kino	50200	103620	97450	89711	<i>per cinema</i>
na 1 seans	24	22	17	16	<i>per screening</i>

^a W tym 3 miniplexy.

^a *Of which 3 miniplexes.*

TABL. 9 (181). **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**

Stan w dniu 31 XII

CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	254584	308654	285596	287032	<i>TOTAL</i>
Na 1000 ludności	123	147	136	137	<i>Per 1000 population</i>

Źródło: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Source: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 10 (182). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**

Stan w dniu 31 XII

RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION	
	w tysiącach <i>in thousands</i>				na 1000 ludności <i>per 1000 population</i>					
Abonenci radiowi ...	530,3	413,0	410,8	412,2	256	197	196	197	<i>Radio subscribers</i>	
miasta	370,5	290,6	289,1	289,7	291	229	229	231		<i>urban areas</i>
wieś	159,8	122,4	121,7	122,5	201	148	146	146		<i>rural areas</i>
Abonenci telewizyjni	511,6	400,0	397,2	398,3	247	191	189	190	<i>Television subscribers</i>	
miasta	355,9	280,3	278,3	278,8	280	221	221	222		<i>urban areas</i>
wieś	155,7	119,6	118,8	119,5	196	145	142	143		<i>rural areas</i>

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.

Source: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka

Tourism

TABL. 11 (183). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	338^b	316^b	333	331	Facilities (as of 31 VII)
w tym całoroczne	184	213	244	244	of which open all year
Obiekty hotelowe	117	145	140	140	Hotels and similar facilities
hotele	73	92	94	95	hotels
motele	5	5	6	5	motels
pensjonaty	6	7	3	3	boarding houses
inne obiekty hotelowe	33	41	37	37	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	221 ^b	171 ^b	193	191	Other facilities
domy wycieczkowe	4	2	2	2	excursion hostels
schroniska	1	1	1	1	shelters
schroniska młodzieżowe	1	2	2	2	youth hostels
szkolne schroniska młodzieżowe	10	10	8	8	school youth hostels
kempingi	3	3	3	3	camping sites
pola biwakowe	22	14	16	16	tent camp sites
ośrodki wczasowe	85	50	47	41	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	28	21	17	15	training-recreational centres
zespoły domków turystycznych	24	19	15	15	complexes of tourist cottages
hostele	2	1	1	hostels
pokoje gościnne	14	14	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	13	19	agrotourism lodgings
inne obiekty	43	47	54	54	miscellaneous facilities
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	26325^b	24843^b	26559	26318	Bed places (as of 31 VII)
w tym całoroczne	13967	16595	18136	18101	of which open all year
Obiekty hotelowe	6799	8586	8901	9019	Hotels and similar facilities
hotele	5316	6812	7092	7365	hotels
motele	119	145	207	160	motels
pensjonaty	254	250	243	240	boarding houses
inne obiekty hotelowe	1110	1379	1359	1254	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	19526 ^b	16257 ^b	17658	17299	Other facilities
domy wycieczkowe	284	134	126	131	excursion hostels
schroniska	110	138	138	146	shelters
schroniska młodzieżowe	33	42	75	75	youth hostels
szkolne schroniska młodzieżowe	591	600	584	605	school youth hostels
kempingi	372	360	420	420	camping sites
pola biwakowe	2845	2045	2500	2825	tent camp sites
ośrodki wczasowe	5760	3426	3475	2894	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	3115	2671	1837	1637	training-recreational centres
zespoły domków turystycznych ^c	1340	1036	908	867	complexes of tourist cottages ^c
hostele	43	35	35	hostels
pokoje gościnne	233	265	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	245	367	agrotourism lodgings
inne obiekty	5076	5762	7082	7032	miscellaneous facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwatery agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 11 (183). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	662705^b	793920^b	841474	866687	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni	86691	79489	90060	86998	<i>of which foreign tourists</i>
Obiekty hotelowe	406739	533260	560140	583677	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	344770	452461	473883	502700	<i>hotels</i>
motele	9639	17203	24822	19815	<i>motels</i>
pensjonaty	9747	6075	8783	6354	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	42583	57521	52652	54808	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	255966 ^b	260660 ^b	281334	283010	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	9165	5051	4036	2286	<i>excursion hostels</i>
schroniska	5709	11754	5260	7344	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	2742	203	2088	1214	<i>youth hostels</i>
szkolne schroniska młodzieżowe	17330	16700	13213	13858	<i>school youth hostels</i>
kempingi	7405	5735	6308	4911	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	11497	5940	6621	7456	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	51484	39475	32417	34891	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	44386	45423	50364	46238	<i>training-recreational centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	14813	7974	6964	7010	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
hostele	4991	4790	6083	<i>hostels</i>
pokoje gościnne	5091	3997	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	4833	5004	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	91435	117414	139349	142718	<i>miscellaneous facilities</i>
Udzielone noclegi	2395374^b	2668695^b	3145503	3167258	Nights spent (overnight stay)
w tym turyści zagraniczni	159052	176867	200945	176873	<i>of which foreign tourists</i>
Obiekty hotelowe	676484	884413	938637	953364	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	554386	723278	778235	806342	<i>hotels</i>
motele	16125	21978	28068	27909	<i>motels</i>
pensjonaty	18886	12267	23919	19777	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	87087	126890	108415	99336	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	1718890 ^b	1784282 ^b	2206866	2213894	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	18914	6626	5064	2829	<i>excursion hostels</i>
schroniska	7406	16671	7656	9994	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	5705	283	4584	3744	<i>youth hostels</i>
szkolne schroniska młodzieżowe	35742	40640	29643	28875	<i>school youth hostels</i>
kempingi	10215	9645	10074	6954	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	43185	15151	21265	23028	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	280205	156971	127162	121368	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	147048	148030	137718	117613	<i>training-recreational centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	54348	32092	22805	21571	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
hostele	11282	6279	9133	<i>hostels</i>
pokoje gościnne	11125	9744	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	14552	13323	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	1116122	1346891	1808939	1845718	<i>miscellaneous facilities</i>

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 12 (184). **TURYSŒCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION
ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012 ^a	2013 ^a	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	86691^b	79489^b	90060	86998	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	77227	72026	81159	80074	Hotels and similar facilities
hotele	73292	70420	78868	78114	hotels
motele	459	66	427	936	motels
pensjonaty	412	133	268	263	boarding houses
inne obiekty hotelowe	3064	1407	1596	761	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	9464 ^b	7463 ^b	8901	6924	Other facilities
domy wycieczkowe	182	17	5	43	excursion hostels
schroniska	95	–	–	14	shelters
schroniska młodzieżowe	95	–	212	32	youth hostels
szkolne schroniska młodzieżowe	635	661	715	585	school youth hostels
kempingi	5039	3644	3926	3326	camping sites
pola biwakowe	1283	633	455	401	tent camp sites
ośrodki wczasowe	605	96	39	174	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	327	87	223	216	training-recreational centres
zespoły domków turystycznych ^c	458	217	336	169	complexes of tourist cottages ^c
hostele	645	1324	662	hostels
pokoje gošcinne	46	27	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	9	7	agrotourism lodgings
inne obiekty	745	1463	1611	1268	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi	159052^b	176867^b	200945	176873	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	135919	152697	175855	155594	Hotels and similar facilities
hotele	126833	148350	167767	150773	hotels
motele	506	73	472	1424	motels
pensjonaty	1315	442	812	1453	boarding houses
inne obiekty hotelowe	7265	3832	6804	1944	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	23133 ^b	24170 ^b	25090	21279	Other facilities
domy wycieczkowe	371	25	5	45	excursion hostels
schroniska	324	–	–	15	shelters
schroniska młodzieżowe	141	–	667	166	youth hostels
szkolne schroniska młodzieżowe	1448	1609	2361	2031	school youth hostels
kempingi	6350	5224	5465	4498	camping sites
pola biwakowe	3540	1127	583	500	tent camp sites
ośrodki wczasowe	3311	357	114	319	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	1543	193	724	825	training-recreational centres
zespoły domków turystycznych ^c	1114	479	1122	344	complexes of tourist cottages ^c
hostele	1492	1747	1502	hostels
pokoje gošcinne	65	56	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	17	23	agrotourism lodgings
inne obiekty	4991	13664	12220	10955	miscellaneous facilities

^a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^b Bez pokoi gošcinnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13 (185). **WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a**
OCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych <i>occupancy rate of bed places</i>				stopień wykorzystania pokoi <i>occupancy rate of rooms</i>				
Obiekty hotelowe	29,2	28,4	28,4	28,8	34,1	36,7	37,1	36,9	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	30,8	29,0	29,1	30,2	36,2	38,0	38,3	38,3	<i>hotels</i>
motele	39,2	37,8	39,0	41,5	35,1	41,5	43,1	46,4	<i>motels</i>
pensjonaty	20,8	14,4	26,8	22,1	23,9	18,7	32,5	30,5	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	22,6	26,7	22,7	20,8	23,4	30,4	28,4	25,8	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty ...	46,5	49,8	52,1	53,3	x	x	x	x	<i>Other facilities</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 245.

^a See general notes, item 4 on page 245.

TABL. 14 (186). **PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
 Stan w dniu 31 VII
CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS
 As of 31 VII

RODZAJE OBIEKTÓW	Restauracje <i>Restaurants</i>	Bary i kawiarnie <i>Bars and coffee houses</i>	Stołówki <i>Canteens</i>	Punkty gastronomiczne <i>Food stands</i>	TYPE OF FACILITIES
OGÓŁEM					TOTAL
2005	105	125	74	40	
2010	119	104	76	19	
2012	125	103	71	16	
2013	125	100	66	18	
Obiekty hotelowe	102	64	5	8	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	82	49	1	5	<i>hotels</i>
motele	3	2	–	–	<i>motels</i>
pensjonaty	3	2	1	–	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	14	11	3	3	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	23	36	61	10	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	–	–	–	1	<i>excursion hostels</i>
schroniska	1	–	–	–	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	1	–	–	–	<i>youth hostels</i>
pola biwakowe	–	2	–	–	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	5	6	14	2	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	2	6	7	–	<i>training-recreational centres</i>
zespoły domków turystycznych ^a	3	2	1	5	<i>complexes of tourist cottages^a</i>
pokoje gościnne	6	2	3	–	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	–	–	–	–	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	5	18	36	2	<i>miscellaneous facilities</i>

^a Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Including camping sites if they exist in the territory of the complexes tourist cottages.

TABL. 15 (187). HOTELE WEDŁUG KATEGORII
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Kategorie Categories					w trakcie kate- goryzacji in the process of the categori- sation
			*****	****	***	**	*	
OGÓŁEM^a	2005	73	–	6	30	28	1	8
TOTAL^a	2010	92	1	10	38	29	5	9
	2012	94	1	11	40	32	4	6
	2013	95	1	13	41	33	3	4
Pokoje ^a	2005	2874	–	429	1298	913	12	222
Rooms ^a	2010	3636	35	802	1480	815	223	281
	2012	3789	24	920	1417	1089	222	117
	2013	3849	24	1016	1601	1029	114	65
Miejsca noclegowe ^a	2005	5316	–	797	2302	1671	24	522
Bed places ^a	2010	6812	49	1400	2730	1559	479	595
	2012	7092	41	1545	2641	2110	476	279
	2013	7365	41	1757	3174	2016	230	147
Korzystający z noclegów	2005	344770	–	51844	151472	122159	19295	
Tourists accommodated	2010	452461	95467		178164	118696	36612	23522
	2012	473883	130209		157005	143126	30542	13001
	2013	502700	139640		186783	143404	24218	8655
w tym turyści zagraniczni	2005	73292	–	8682	44875	17400	2335	
of which foreign tourists	2010	70420	27219		29167	9807	2592	1635
	2012	78868	34590		23167	18302	1922	887
	2013	78114	38259		21333	16283	1747	492
Stopień wykorzystania w %: Occupancy rate in %:								
miejsc noclegowych	2005	30,8	x	36,8	28,4	33,6	#	#
bed places	2010	29,0	#	32,2	27,9	28,7	37,3	20,4
	2012	29,1	#	36,3	24,3	30,1	35,2	19,6
	2013	30,2	#	34,7	27,6	30,7	32,2	16,4
pokoji	2005	36,2	x	43,7	33,6	38,8	#	#
rooms	2010	38,0	#	42,2	37,1	35,5	52,4	25,6
	2012	38,3	#	45,8	33,2	37,1	54,4	26,0
	2013	38,3	#	43,0	34,5	37,8	54,7	25,3

^a Stan w dniu 31 VII.^a As of 31 VII.

Sport

Sport

TABL. 16 (188). **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE^a**

Stan w dniu 31 XII

PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2012	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ <i>PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS</i>				
Jednostki organizacyjne	406	382	344	<i>Organizational entities</i>
Członkowie	17101	14459	13778	<i>Members</i>
Ćwiczący ^b	66711	69358	66689	<i>Persons practising sports^b</i>
KLUBY SPORTOWE <i>SPORTS CLUBS</i>				
Jednostki organizacyjne	662	649	803	<i>Organizational entities</i>
Członkowie	52532	44864	52392	<i>Members</i>
Ćwiczący	46354	41174	51190	<i>Persons practising sports</i>
mężczyźni	32852	30238	37474	<i>males</i>
kobiety	13502	10936	13716	<i>females</i>
w wieku do 18 lat	36760	30779	38004	<i>aged up to 18</i>
Sekcje sportowe	1693	1339	1499	<i>Sports sections</i>
Trenerzy	540	617	871	<i>Coaches</i>
klasy M (mistrzowskiej)	19	33	52	<i>M class (champion)</i>
klasy I	59	94	156	<i>I class</i>
klasy II	462	490	663	<i>II class</i>
Instruktorzy sportowi	1246	1225	1485	<i>Sports instructors</i>
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	761	554	558	<i>Other persons conducting sports activities</i>

^a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika; patrz uwagi ogólne ust. 2, 3 i 4 na str. 246.
^b Dane szacunkowe.

^a Data have been changed in relation to the data published in the previous editions of the Yearbook; see general notes, item 2, 3 and 4 on page 246. ^b Estimated data.

TABL. 17 (189). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2012 R.**

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2012

As of 31 XII

RODZAJE SPORTÓW	Sekcje Sections	Ćwiczący Exercises			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	TYPES OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Akrobatyka ^b	7	347	224	346	16	9	<i>Acrobatics^b</i>
Alpinizm ^b	5	384	99	9	–	22	<i>Mountaineering^b</i>
Badminton	5	95	45	76	3	5	<i>Badminton</i>
Boks	11	482	95	371	8	16	<i>Boxing</i>
Brydż sportowy	12	255	20	–	1	2	<i>Bridge</i>

^a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika; patrz uwagi ogólne ust. 3 i 4 na str. 246.
^b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

^a Data have been changed in relation to the data published in the previous editions of the Yearbook; see general notes, item 3 and 4 on page 246. ^b A sports field (consists of a number of related kinds of sports).

TABL. 17 (189). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a**
W 2012 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a
IN 2012 (cont.)

As of 31 XII

RODZAJE SPORTÓW	Sekcje Sections	Ćwiczący Persons practising sports			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	TYPES OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Fitness	9	182	169	90	1	9	<i>Fitness</i>
Gimnastyka sportowa	3	192	104	191	9	1	<i>Artistic gymnastics</i>
Hokej na lodzie	5	402	35	332	4	2	<i>Ice hockey</i>
Hokej na trawie	14	623	170	461	9	15	<i>Field hockey</i>
Jeździectwo ^b	32	400	253	209	3	46	<i>Equestrian sport^b</i>
Ju jitsu	5	221	60	126	–	9	<i>Ju jitsu</i>
Judo	14	930	217	886	14	16	<i>Judo</i>
Kajakarstwo klasyczne ...	8	312	113	273	6	13	<i>Classic canoeing</i>
Karate ^b	37	2326	649	1866	13	78	<i>Karate^b</i>
Kick-boxing	7	271	38	116	2	8	<i>Kick-boxing</i>
Kolarstwo szosowe	20	543	112	470	21	26	<i>Road cycling</i>
Kolarstwo torowe	2	58	8	49	2	2	<i>Track cycling</i>
Koszykówka	104	3641	1576	3358	77	95	<i>Basketball</i>
Kręglarstwo	4	77	39	44	1	7	<i>Bowling</i>
Lekkoatletyka	101	2908	1421	2459	72	104	<i>Athletics</i>
Łucznictwo	6	156	61	126	5	7	<i>Archery</i>
Łyżwiarstwo figurowe	1	209	151	206	3	4	<i>Figure skating</i>
Muaythai	3	113	6	36	1	3	<i>Muaythai</i>
Piłka nożna	363	18467	1130	13471	304	372	<i>Football</i>
Piłka ręczna	55	2299	983	2046	29	57	<i>Handball</i>
Piłka siatkowa	193	5627	2935	4650	69	164	<i>Volleyball</i>
Płetwonurkowanie spor- towe	7	230	106	194	5	6	<i>Sports scuba diving</i>
Pływanie	27	1674	821	1636	47	35	<i>Swimming</i>
Podnoszenie ciężarów	10	209	34	172	7	9	<i>Weight lifting</i>
Rugby	5	158	5	56	2	5	<i>Rugby</i>
Speedrower	3	100	2	61	–	10	<i>Cycle speedway</i>
Sport lotniczy ^b	31	814	74	245	4	138	<i>Air sport^b</i>
Sport motorowy ^b	14	303	32	69	23	18	<i>Motorsport^b</i>
Strzelectwo sportowe ^b	13	403	90	96	2	13	<i>Sport shooting^b</i>
Szachy	34	945	189	658	15	22	<i>Chess</i>
Szermierka	3	158	82	127	7	4	<i>Fencing</i>
Taekwon-do ITF	5	137	52	89	5	2	<i>Taekwon-do ITF</i>
Taekwon-do WTF	3	174	52	144	5	7	<i>Taekwon-do WTF</i>
Taniec sportowy	6	623	551	492	2	18	<i>Sport dance</i>
Tenis	19	722	312	537	18	22	<i>Tennis</i>
Tenis stołowy	85	1788	474	1180	11	61	<i>Table tennis</i>
Unihokej	25	646	213	646	–	19	<i>Unihockey</i>
Warcaby	8	146	28	101	–	6	<i>Draughts</i>
Wędkarstwo	4	122	17	31	–	2	<i>Fishing</i>
Wioślarstwo	15	872	323	720	29	20	<i>Rowing</i>
Zapasy w stylu wolnym ...	8	300	97	286	5	8	<i>Free style wrestling</i>
Żeglarsstwo ^b	22	492	116	252	9	36	<i>Sailing^b</i>

^a Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika; patrz uwagi ogólne ust. 3 i 4 na str. 246.

^b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

^a Data have been changed in relation to the data published in the previous editions of the Yearbook; see general notes, item 3 and 4 on page 246. ^b A sports field (consists of a number of related kinds of sports).

DZIAŁ XIII

NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Działalność badawczo-rozwojowa (B+R) i innowacyjna

1. **Działalność badawcza i rozwojowa** (badania naukowe i prace rozwojowe, w skrócie B+R) są to systematycznie prowadzone prace twórcze, podjęte dla zwiększenia zasobu wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) obejmuje:

- **badania podstawowe**, tj. prace teoretyczne i eksperymentalne podejmowane przede wszystkim w celu zdobycia lub poszerzenia wiedzy na temat przyczyn zjawisk i faktów, nieukierunkowane w zasadzie na uzyskanie żadnych konkretnych zastosowań praktycznych;
- **badania stosowane** (w tym **badania przemysłowe**), tj. prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy mającej konkretne zastosowania praktyczne. Polegają one bądź na poszukiwaniu możliwych zastosowań praktycznych dla wyników badań podstawowych, bądź na poszukiwaniu nowych rozwiązań pozwalających na osiągnięcie z góry założonych celów praktycznych. Wynikami badań stosowanych są modele próbne wyrobów, procesów czy metod;
- **badania rozwojowe**, tj. prace w szczególności konstrukcyjne, technologiczno-projektowe oraz doświadczalne polegające na zastosowaniu istniejącej już wiedzy, uzyskanej dzięki pracom badawczym lub jako wynik doświadczenia praktycznego do opracowania nowych lub istotnego ulepszenia istniejących materiałów, urządzeń, wyrobów, procesów, systemów czy usług, łącznie z przygotowaniem prototypów oraz instalacji pilotowych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) nr 995/2012 z dnia 26 X 2012 r. statystyki dotyczące działalności badawczo-rozwojowej na poziomie regionalnym za rok 2013 zostały opracowane na podstawie danych jednostek lokalnych.

Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek prowadzących tę działalność:

- 1) **jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe**, tj. jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych:

CHAPTER XIII

SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY

General notes

Research and development (R&D) and innovation activity

1. **Research and development** (scientific research and experimental development – R&D) includes systematically conducted creative work, undertaken in order to increase knowledge, including knowledge of man, culture and society as well as for discovering new uses for this knowledge.

Research and development (R&D) includes:

- **basic research**, i.e. experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundation of phenomena and observable facts, without any particular application or use in view;
- **applied research** (of which **industrial research**), i.e., original investigation undertaken in order to acquire new knowledge which has a specific practical use. It consists in seeking practical applications for results of basic research or new solutions enabling achievement of previously established practical aims or objectives. Test models of products, processes and methods are the results of applied research;
- **experimental development**, i.e. systematic work, drawing on existing knowledge gained from research and (or) practical experience, that is directed to producing new materials, products or devices, to installing new processes, systems and services, or to improving substantially those already produced or installed including preparation of prototypes and pilot installations.

According to Commission Implementing Regulation (EU) No 995/2012 of 26 X 2012 statistics on Research and Development at regional level for 2013 have been compiled on the basis of local units data.

Information regarding research and development includes the following groups of entities conducting research and development:

- 1) **scientific and research-development units**, i.e. units involved mainly in carrying out scientific research and experimental development:
 - a) scientific units of the Polish Academy of Sciences; until 2009 statistical data included independent research departments

- a) instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk; w danych statystycznych do 2009 r. ujmowano również samodzielne zakłady naukowe, które zgodnie z ustawą z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 619) zostały przekształcone w instytuty naukowe bądź przez nie wchłonięte,
- b) instytuty badawcze działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 618); do 2009 r. określane jako jednostki badawczo-rozwojowe, które działały na podstawie ustawy z dnia 25 VII 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (tekst jednolity Dz. U. 2001 Nr 33, poz. 388, z późn. zm.),
- c) inne, tj. pozostałe jednostki zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”;
- 2) **pomocnicze jednostki naukowe**, tj. biblioteki naukowe, archiwa naukowe, muzea, pomocnicze jednostki naukowe PAN oraz stowarzyszenia naukowe i fundacje wspierające działalność badawczą i prace rozwojowe; określane do 2009 r. jako jednostki obsługi nauki;
- 3) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”), obejmujące przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, które obok swojej podstawowej działalności, prowadzą działalność badawczą i rozwojową; do 2009 r. określane jako jednostki rozwojowe;
- 4) **szkoły wyższe**;
- 5) **pozostałe jednostki** — instytucje prowadzące działalność badawczą i rozwojową obok swojej podstawowej działalności, nieujęte w ww. pozycjach, np. szpitale, parki narodowe i ogrody botaniczne, agencje i instytucje rządowe.
2. **Nakłady na działalność badawczo-rozwojową** obejmują:
- 1) **nakłady wewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania; do nakładów wewnętrznych zalicza się nakłady bieżące poniesione na badania podstawowe, stosowane, przemysłowe i prace rozwojowe oraz nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R;
- 2) **nakłady zewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych w danej jednostce nabytych od innych jednostek (krajowych i zagranicznych).
- Nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R** podaje się łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R i spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych; do 2002 r. koszty te ujmowane były w nakładach bieżących na działalność badawczą i rozwojową.
- which were transformed or incorporated into scientific institutes pursuant to the Law on the Polish Academy of Sciences, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws 2010 No. 96, item 619),*
- b) research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws 2010 No. 96, item 618); until 2009 defined as branch research-development units which operated on the basis of the Law on the Research and Development Units dated 25 VII 1985 (uniform text, Journal of Laws 2001 No. 33, item 388, with later amendments),*
- c) other units classified into NACE Rev. 2 division 72 “Scientific research and development”;*
- 2) **auxiliary scientific units**, i.e. scientific libraries, scientific archives, museums, auxiliary scientific units of the Polish Academy of Sciences, associations and foundations supporting research and development; until 2009 defined as science support units;
- 3) **economic entities** (not classified into NACE Rev. 2 division 72 „Scientific research and development”) including mainly industrial enterprises conducting research and development besides their main principal activity; until 2009 defined as development units;
- 4) **higher education institutions**;
- 5) **other units** — institutions conducting R&D besides their main principal activity, not included in the above positions, e.g., hospitals, national parks, botanic gardens, state agencies and institutions.
2. **Expenditures on research and development** include:
- 1) **internal expenditures**, including the value of research and development works of a given entity carried out by their own research facilities, regardless of their sources of financing; internal expenditures include current expenditures borne on basic research, applied research, industrial research and experimental development as well as capital expenditures on fixed assets connected with R&D;
- 2) **external expenditures**, including the value of research and development works of a given entity purchased from other (national and foreign) entities.
- Capital expenditures on fixed assets connected with R&D** comprise expenditures on purchase or manufacture of research equipment, necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in fixed assets until completion of the project; until 2002, expenditures on such equipment were included in the current expenditures on R&D.

3. Dane dotyczące **zatrudnienia** w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

Ekwivalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia faktycznego zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczo-rozwojową.

4. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (tabl. 5) opracowano zgodnie z metodologią stosowaną przez EUROSTAT i obejmują następujące **sektory finansujące**, z których pochodzą środki na finansowanie działalności badawczej i rozwojowej:

- 1) **sektor rządowy** — krajowe jednostki rządowe (m.in. ministerstwa) i samorządowe (w tym jednostki samorządu terytorialnego), jednostki naukowe PAN i instytuty badawcze podlegające ministerstwu, powołane na podstawie ustawy o instytutach badawczych (Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 618);
- 2) **sektor przedsiębiorstw** — krajowe podmioty gospodarcze;
- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** — krajowe szkoły wyższe oraz podległe im instytuty badawcze, stacje doświadczalne i kliniki;
- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** — krajowe: fundacje, partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystw i stowarzyszeń (zawodowych, naukowych, religijnych itp.) oraz osoby fizyczne;
- 5) **zagranica** — organizacje międzynarodowe, instytucje i przedsiębiorstwa zagraniczne oraz osoby fizyczne.

5. **Działalność innowacyjna** obejmuje całość działań naukowych, technicznych, organizacyjnych, finansowych i komercyjnych, które rzeczywiście prowadzą lub mają w zamierzeniu prowadzić do wdrażania innowacji. Niektóre z tych działań same z siebie mają charakter innowacyjny, natomiast inne nie są nowością, lecz są konieczne do wdrażania innowacji. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczo-rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

6. **Nakłady na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych** obejmują nakłady na: prace badawcze i rozwojowe (B+R) wykonane przez własne zaplecze badawcze przedsiębiorstwa, jak również nabyte od innych jednostek, zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia know-how, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwale niezbędne do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością

3. *Data regarding **employment** in R&D include exclusively persons employed directly on this activity (or providing direct services for R&D) and spending at least 10 per cent of their nominal working time on R&D.*

***Full-time equivalents (FTE)** are calculating units used to establish the actual time spent on research and development work. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.*

4. *Data regarding expenditures on research and development by source of funds (table 5) were compiled in accordance with the methodology applied by EUROSTAT covering the following **sectors of funding**, from which the funding for research and development comes:*

- 1) **government sector** — national government entities (among others, ministries) and local government entities (including local self-government entities), the scientific units of the Polish Academy of Sciences and research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes (Journal of Laws 2010 No. 96, item 618) subject to the ministries;
- 2) **business enterprise sector** — national economic entities;
- 3) **higher education sector** — national higher institutions and subordinated to them research institutes, experiment stations and clinics;
- 4) **private non-profit sector** — national: foundations, political parties, trade unions, consumer associations, societies and associations (professional, scientific, religious, etc.) and natural persons;
- 5) **abroad** — international organizations, foreign institutions and companies and natural persons.

5. ***Innovation activities** are all scientific, technological, organisational, financial and commercial steps which actually, or are intended to, lead to the implementation of innovations. Some innovation activities are themselves innovative, others are not novel activities but are necessary for the implementation of innovations. Innovation activities also include R&D that is not directly related to the development of a specific innovation.*

6. ***Expenditures on product and process innovations** include expenditures on: R&D (intramural and extramural), acquisition of knowledge from external sources (patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of product and process innovations (machinery, technical equipment, tools, transport equipment, buildings constructions and land), personnel training connected with innovation activity, marketing training connected with new*

innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe nakłady poniesione na wprowadzenie innowacji produktowych i procesowych.

7. Innowacja produktowa to wprowadzenie na rynek wyrobu lub usługi, które są nowe lub istotnie ulepszone w zakresie swoich cech lub zastosowań. Zalicza się tu znacząco udoskonalenia pod względem specyfikacji technicznych, komponentów i materiałów, wbudowanego oprogramowania, łatwości obsługi lub innych cech funkcjonalnych.

8. Innowacja procesowa to wdrożenie nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, dystrybucji i wspierania działalności w zakresie wyrobów i usług.

9. Nowy produkt jest to produkt (wyrób lub usługa), który różni się znacząco swoimi cechami lub przeznaczeniem od produktów dotychczasowych.

10. Produkt istotnie ulepszony jest to produkt (wyrób lub usługa) już istniejący, który został znacząco udoskonalony poprzez zastosowanie nowych materiałów, komponentów oraz innych cech zapewniających lepsze działanie produktu.

11. Wynalazek podlegający opatentowaniu — bez względu na dziedzinę nauki — jest to nowe rozwiązanie posiadające poziom wynalazczy, tzn. niewynikające dla znawcy w sposób oczywisty ze stanu techniki, nadające się do przemysłowego stosowania.

12. Wzór użytkowy podlegający ochronie jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

or significantly improved products and other preparation for the implementation of product and process innovations.

7. A product innovation is the market introduction of a good or service that is new or significantly improved with respect to its characteristics or intended uses. This includes significant improvements in technical specifications, components and materials, incorporated software, user friendliness or other functional characteristics.

8. A process innovation is the implementation of new or significantly improved production or delivery methods and supporting methods in range of goods and services.

9. A new product is a product (good or service) that differs significantly in its characteristics or intended uses from the previous products.

10. A significantly improved product is an existing product (good or service) which has been significantly improved through the use of new materials, components and other characteristics that enhance the performance of this product.

11. A patentable invention — regardless of the field of technology — is any new solution which involves an inventive step, i.e. which for an expert does not obviously result from the state of the art and which is capable of industrial application.

12. An utility model eligible for protection — a new and useful solution of a technical character related to the shape, structure or assembly of an object of permanent form.

Spółeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

2. Dane o **przedsiębiorstwach** dotyczą podmiotów gospodarczych w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) do wybranych sekcji: Przetwórstwo przemysłowe, Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, Budownictwo, Handel; naprawa pojazdów samochodowych, Transport i gospodarka magazynowa, Zakwaterowanie i gastronomia, Informacja i komunikacja, Obsługa rynku nieruchomości, Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), Administrowanie i działalność wspierająca, Pozostała działalność usługowa — naprawa i konserwacja komputerów i sprzętu komunikacyjnego. W 2013 r. w kraju badaniem objęto 17,4 tys. przedsiębiorstw (tj. 18,0% ich ogólnej liczby).

Information society

1. The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.

2. Data on **enterprises** concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the NACE Rev.2: Manufacturing; Electricity, gas, steam and air conditioning supply; Water supply, sewerage and waste management and remediation activities; Construction; Wholesale and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles; Transportation and storage; Accommodation and food service activities; Information and communication; Real estate activities; Professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities); Administrative and support service activities; Other service activities (repair of computers and communication equipment). In 2013 the survey in country covered 17,4 thous. enterprises (i.e. 18,0% of total enterprises).

3. Pojęcie **administracja publiczna** odnosi się do organów świadczących usługi publiczne, jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

4. Pojęcie **handel elektroniczny** (e-handel) odnosi się do sprzedaży i zakupów produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów dokonywanych poprzez sieci komputerowe za pomocą metod zaprojektowanych specjalnie do otrzymywania lub składania zamówień. Podczas, gdy zamówienia powinny być dokonywane za pośrednictwem ww. metod, płatności i dostawy nie muszą być przeprowadzane on-line. Transakcje e-handlu wykluczają zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail) lub faksem.

3. **Public authorities** refer to both public services and administration activities, e.g. tax, customs, business registration, social security, public health, environment of commune administrations. Public authorities can be at local, regional or national level.

4. An **e-commerce transaction** is the sale or purchase of goods or services conducted over computer networks by methods specifically designed for the purpose of receiving or placing of orders. The goods or services are ordered by those methods, but the payment and the ultimate delivery of the goods or services do not have to be conducted online. E-commerce transactions exclude orders made by manually typed e-mail messages.

Nauka i technika

Science and technology

TABL. 1 (190). **JEDNOSTKI ORAZ ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
UNITS AND EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

A. JEDNOSTKI
Stan w dniu 31 XII
UNITS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM	37	76	122	131	TOTAL
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	3	#	15	15	Scientific and research-development units
Pomocnicze jednostki naukowe	–	–	#	#	Auxiliary scientific units
Podmioty gospodarcze	29	50	91	101	Economic entities
Szkoły wyższe	5	#	#	10	Higher education institutions
Pozostałe jednostki	–	–	4	#	Other units

B. ZATRUDNIENI^a
EMPLOYMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013				SPECIFICATION
	ogółem total			pracownicy naukowo-badawczy researchers	technicy i pracownicy równorzędni technicians and equivalent staff	pozostały personel other supporting staff		
OGÓŁEM	2841	2736	3157	2896	2338	400	158	TOTAL
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	128	#	86	70	41	#	#	Scientific and research-development units
Pomocnicze jednostki naukowe ..	–	–	#	#	#	#	#	Auxiliary scientific units
Podmioty gospodarcze	482	482	887	715	307	318	90	Economic entities
Szkoły wyższe	2231	#	2162	2091	1974	69	48	Higher education institutions
Pozostałe jednostki	–	–	#	#	#	#	#	Other units

^a W tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy.
^a In full-time equivalents.

TABL. 2 (191). ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
 Stan w dniu 31 XII
EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z wykształceniem Education					pozostałym others
			wyższym higher					
			z tytułem naukowym profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with scientific degree of		z tytułem zawodowym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata with tertiary degrees below the PhD level (Master's degree, Bachelor's degree and equivalent)		
				doktora habilitowa- nego habilitated doctor ^a (HD)	doktora doctor (PhD)			
OGÓŁEM	2005	4729	329	464	1341	2085	510	
TOTAL	2010	4179	#	#	#	1279	224	
	2012	4587	426	633	1696	1549	283	
	2013	4354	435	682	1653	1348	236	
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe	2005	173	6	1	14	57	95	
	2010	#	#	#	#	#	#	
Scientific and research- -development units	2012	#	#	#	#	#	#	
	2013	124	#	#	#	#	27	
Pomocnicze jednostki naukowe	2005	–	–	–	–	–	–	
Auxiliary scientific units	2010	–	–	–	–	–	–	
	2012	#	#	#	#	#	#	
	2013	#	#	#	#	#	#	
Podmioty gospodarcze	2005	576	–	–	6	400	170	
Economic entities	2010	602	–	–	10	471	121	
	2012	992	#	–	#	792	176	
	2013	830	#	–	#	635	171	
Szkoły wyższe	2005	3980	323	463	1321	1628	245	
Higher education institutions	2010	#	371	581	1678	#	#	
	2012	3413	423	632	1644	646	68	
	2013	3375	432	#	1605	622	#	
Pozostałe jednostki	2005	–	–	–	–	–	–	
Other units	2010	–	–	–	–	–	–	
	2012	9	–	–	2	7	–	
	2013	#	–	–	#	#	#	

^a The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 3 (192). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES ON RESEARCH AND DEVELOPMENT
ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013				
	ogółem grand total				nakłady ^a expenditures ^a			
					bieżące current		inwestycyjne na środki trwałe capital	
	razem total	w tym osobowe of which labour costs	razem total	w tym maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu of which machinery, technical equipment as well as transport equipment				
w mln zł				in mln zł				
OGÓŁEM TOTAL	114,7	204,2	304,4	228,9	151,4	85,1	77,5	72,6
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe <i>Scientific and research- -development units</i>	10,4	#	17,7	17,0	#	#	#	#
Pomocnicze jednostki naukowe <i>Auxiliary scientific units</i>	-	-	#	#	#	#	#	#
Podmioty gospodarcze <i>Economic entities</i>	62,2	41,1	113,9	83,2	65,5	50,2	17,7	15,7
Szkoły wyższe <i>Higher education institutions</i>	42,1	#	171,7	127,5	71,2	28,5	56,3	55,3
Pozostałe jednostki <i>Other units</i>	-	-	#	#	#	0,2	-	-

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 4 (193). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG DZIEDZIN NAUK (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY FIELD OF SCIENCE (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	204,2	304,4	228,9	T O T A L
Przyrodniczych	52,6	69,8	59,6	Natural sciences
Inżynieryjnych i technicznych	76,6	121,6	104,4	Engineering and technology
Medycznych i nauk o zdrowiu	7,2	#	11,7	Medical and health sciences
Rolniczych	#	11,5	13,6	Agricultural sciences
Społecznych	29,5	21,0	20,6	Social sciences
Humanistycznych	#	#	19,0	Humanities

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5 (194). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	2010	2013	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	204,2	304,4	228,9	100,0	100,0	T O T A L
sektor:						sector:
Rządowy	121,6	116,4	104,0	59,5	45,4	Government
Przedsiębiorstw	38,8	94,3	91,5	19,0	40,0	Business enterprise
Szkolnictwa wyższego	#	#	10,8	x	4,7	Higher education
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	#	#	0,2	x	0,1	Private non-profit
Zagranica	38,6	33,6	22,4	18,9	9,8	Abroad

^a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

^a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 (195). **NAKLĄDY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)**
CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Badania <i>Research</i>		Prace rozwojowe <i>Experimental development</i>	SPECIFICATION	
		podstawowe <i>basic</i>	stosowane ^b <i>applied^b</i>			
		w mln zł		<i>in mln zł</i>		
OGÓŁEM	2005	82,6	25,3	15,9	41,4	TOTAL
	2010	93,3	35,5	22,1	35,7	
	2012	158,3	71,4	26,0	61,0	
	2013	151,4	59,5	31,0	60,9	
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	#	#	5,0	#	#	<i>Scientific and research-development units</i>
Pomocnicze jednostki naukowe	#	#	#	#	#	<i>Auxiliary scientific units</i>
Podmioty gospodarcze	65,5	7,1	5,9	52,5		<i>Economic entities</i>
Szkoły wyższe	71,2	44,5	20,2	6,5		<i>Higher education institutions</i>
Pozostałe jednostki	#	#	#	#	#	<i>Other units</i>

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. *b* Od 2011 r. łącznie z nakładami na badania przemysłowe.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets. *b* Since 2011 including expenditures on industrial research.

TABL. 7 (196). **STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	stopień zużycia w % <i>degree of consumption in %</i>				
OGÓŁEM	83,9	73,0	63,1	67,1	TOTAL
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	47,4	#	61,4	71,4	<i>Scientific and research-development units</i>
Pomocnicze jednostki naukowe	-	-	-	-	<i>Auxiliary scientific units</i>
Podmioty gospodarcze	75,2	76,1	21,4	53,8	<i>Economic entities</i>
Szkoły wyższe	85,9	#	69,8	67,4	<i>Higher education institutions</i>
Pozostałe jednostki	-	-	-	-	<i>Other units</i>

TABL. 8 (197). **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYSŁE^a W 2013 R.**

SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Produkty — w % — wprowadzone na rynek w latach 2011–2013 Products — in % — introduced into the market during 2011–2013			
	ogółem total	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone of which new or significantly improved product		w tym eksport ogółem of which export total
		dla rynku to the market	tylko dla przedsię- biorstwa only to the enterprise	
OGÓŁEM TOTAL	8,6	5,8	2,7	2,5
sektor publiczny public sector	1,9	1,6	0,2	0,3
sektor prywatny private sector	9,2	6,3	3,0	2,7
W tym przetwórstwo przemysłowe Of which manufacturing	8,9	6,1	2,8	2,6
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	2,7	1,5	1,2	0,6
Produkcja napojów Manufacture of beverages	8,2	–	8,2	1,6
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych Manufacture of chemicals and chemical products	1,6	0,3	1,3	0,2
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ Manufacture of pharmaceutical products ^Δ	0,1	–	0,1	–
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych Manufacture of rubber and plastic products	10,1	6,3	3,9	1,8
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych Manufacture of other non-metallic mineral products	0,9	0,0	0,8	–
Produkcja metali Manufacture of basic metals	0,2	–	0,2	0,0
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	6,0	3,6	2,5	2,5
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	3,9	2,7	1,2	1,1
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	1,9	1,9	–	–

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2011–2013.

^a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices apply to products introduced into the market during 2011–2013.

TABL. 9 (198). **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2011–2013**
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2011–2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2011–2013 <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2011–2013</i>			
	ogółem total	nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved products</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>
		razem total	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>	
OGÓŁEM TOTAL	35,1	24,8	13,4	24,1
sektor publiczny <i>public sector</i>	33,3	18,8	12,5	27,1
sektor prywatny <i>private sector</i>	35,0	25,4	13,3	23,8
W tym przetwórstwo przemysłowe Of which manufacturing	36,6	27,1	14,7	24,4
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	30,1	23,7	11,8	23,7
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	42,9	39,3	25,0	25,0
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	42,5	25,0	16,3	28,8
Produkcja urządzeń elektrycznych <i>Manufacture of electrical equipment</i>	56,3	43,8	25,0	31,3
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	36,4	21,2	18,2	21,2
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	45,5	9,1	9,1	36,4

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a For product and proces innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10 (199). **NAKLĄDY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE**^a (ceny bieżące)
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures					
		na zakup on the acquisition		oprogramowania of the software	inwestycyjne na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c capital on machinery and technical equipment, tools and transport equipment ^f	na szkolenie personelu związane z działal- nością innowacyjną on staff training connected with innova- tion activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów on the marketing for new or significantly improved products
		na działal- ność badawczą i rozwo- jową ^b on research and devel- opment activity ^b	wiedzy ze źródeł zewnę- trzných (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) of knowledge from external sources (complete technology in the form of documen- tation and rights)				
		w tys. zł in thous. zł					
OGÓŁEM 2005	784199	133343	13063	10891	376962	14328	8819
TOTAL 2010	1012859	52581	13666	8748	620957	2747	4782
..... 2012	502156	70627	1669	5677	350049	1437	17401
..... 2013	814648	72171	2844	9531	484218	1214	#
W tym przetwórstwo przemysłowe	694243	72073	2844	9341	457566	1214	10228
Of which manufacturing							
Produkcja artykułów spoży- czych	60867	1344	#	#	42513	#	7627
Manufacture of food products							
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	177851	2207	894	#	128638	#	-
Manufacture of paper and paper products							
Poligrafia i reprodukcja zapisa- nych nośników informacji	#	-	-	460	#	#	#
Printing and reproduction of recorded media							
Produkcja chemikaliów i wyro- bów chemicznych	#	3023	-	137	#	-	#
Manufacture of chemicals and chemical products							
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	154157	4248	#	713	#	#	474
Manufacture of rubber and plastic products							
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	72711	10425	#	1764	#	67	939
Manufacture of metal products ^Δ							
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	17964	6066	#	390	#	#	330
Manufacture of machinery and equipment n.e.c. ^Δ							
Produkcja mebli	18335	#	-	874	7101	#	#
Manufacture of furniture							

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne ogółem. ^c Łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 person. ^b Internal and external expenditures. ^c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 11 (200). **NAKLĄDY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a**
WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a BY SOURCE
OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z tego środki Of which funds			
		własne own	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) received from abroad (not re-payable)	kredyty bankowe bank credits	pozostałe ^b others ^b
w tys. zł in thous. zł					
OGÓŁEM	2005 784199	613782	5087	94752	70578
TOTAL	2010 1012859	789300	105396	91444	26718
	2012 502156	382163	39943	#	#
	2013 814648	544316	94965	55499	119869
W tym przetwórstwo przemysłowe	694243	509814	#	55499	#
Of which manufacturing					
w tym: of which:					
Produkcja artykułów spożywczych	60867	49502	541	10823	-
Manufacture of food products					
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	177851	129795	#	#	#
Manufacture of paper and paper products					
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	154157	#	#	11374	16651
Manufacture of rubber and plastic products					
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	72711	48624	#	#	#
Manufacture of metal products ^Δ					
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	17964	9846	#	-	1472
Manufacture of machinery and equipment n.e.c. ^Δ					
Produkcja mebli	18335	15161	#	#	-
Manufacture of furniture					

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.
^b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

^a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 person. ^b The others consist budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 12 (201). **WYNAZAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE**^a
DOMESTIC INVENTIONS AND UTILITY MODELS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Wynalazki:					<i>Inventions:</i>
zgłoszone	75	124	170	169	<i>patent applications</i>
udzielone patenty	39	35	55	77	<i>patents granted</i>
Wzory użytkowe:					<i>Utility models:</i>
zgłoszone	33	45	54	44	<i>utility model application</i>
udzielone prawa ochronne	75	29	28	27	<i>rights of protection granted</i>

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Społeczeństwo informacyjne

Information society

TABL. 13 (202). **PRZEDSIĘBIORSTWA**^a **WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE**
INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE
Stan w styczniu
ENTERPRISES^a **USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION**
TECHNOLOGIES
As in January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Komputery ^b	92,8	98,0	95,5	94,5	Computers ^b
Dostęp do Internetu	88,0	96,5	93,5	92,9	<i>Internet access</i>
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe ^c	41,5	66,0	83,8	83,1	<i>Internet access via broadband connection^c</i>
w tym mobilne łącze szeroko- pasmowe	21,3	37,6	44,5	<i>of which mobile broadband</i>
Własna strona internetowa	42,0	65,1	66,2	65,9	<i>Own Website</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); od 2011 r. również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. — urządzeń podręcznych (palmtopów, PDA). ^c Od 2010 r. obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); since the year 2011 also smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 — handheld devices (palmtops, PDAs). ^b Since the year 2010 includes mobile connection via 3G technology.

TABL. 14 (203). CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a

Stan w styczniu

PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES^a

As in January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną	59,8	95,6	92,9	84,2	<i>Enterprises using the Internet in their contacts with public administration</i>
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	10,7	6,3	10,3	9,2	<i>Enterprises which received orders via computer networks</i>
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	31,6	15,5	18,6	20,6	<i>Enterprises which sent orders via computer networks</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

DZIAŁ XIV

CENY

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług (ok. 1500 w 2013 r.).

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) poszczególnych grup gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

2. Informacje o **cenach detalicznych** są wynikiem badania cen prowadzonego w zakresie:

- towarów i usług konsumpcyjnych,
- towarów i usług niekonsumpcyjnych nabywanych przez ludność na cele produkcyjno-inwestycyjne związane głównie z rolnictwem.

Źródłem informacji o cenach detalicznych towarów i usług są notowania cen dokonywane przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem rocznych cen ziemniaków, które obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są notowania cen dokonane przez stałych ankietatorów na celowo wytypowanych targowiskach. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV

PRICES

General notes

1. The basis for compiling the **price indices of consumer goods and services** is price observation of representatives of goods and services (about 1500 in 2013).

The consumer price indices have been calculated applying the weights system based on the structure of expenditure (excluding own consumption) of particular groups of households on purchasing consumer goods and services from the year preceding the surveyed year, derived from the household budget survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

2. Information about **retail prices** comes from the following price surveys:

- consumer goods and services,
- non-consumer goods and services purchased for production and investment purposes, mainly with agriculture.

The sources of information on retail prices of goods and services are the following quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions.

Annual prices have been computed as the arithmetic means of the average monthly prices apart from annual prices of potatoes, which have been calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

3. Data on **procurement prices** concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.

4. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected marketplaces. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

TABL. 1 (204). **WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH**
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
OGÓŁEM	102,0	102,6	103,7	101,1	TOTAL
w tym:					of which:
Żywność i napoje bezalkoholowe ...	102,4	103,1	104,9	102,0	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	103,2	105,4	105,1	104,5	Alcoholic beverages, tobacco
Odzież i obuwie	91,1	92,4	96,1	95,7	Clothing and footwear
Mieszkanie	103,1	103,4	104,4	102,0	Dwelling
Zdrowie	102,7	102,9	103,4	101,4	Health
Transport	105,5	106,4	107,8	98,3	Transport
Rekreacja i kultura	100,4	99,2	100,1	103,5	Recreation and culture
Edukacja	103,7	102,6	103,9	101,3	Education

TABL. 2 (205). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ryż — za 1 kg	2,71	4,05	4,26	4,14	Rice — per kg
Chleb pszenno-żytni — za 0,5 kg ...	1,26	1,79	2,07	2,06	Wheat-rye bread — per 0,5 kg
Makaron jajeczny — za 400 g	4,39	3,56	4,09	4,06	Egg pasta — per 400 g
Mąka pszenna — za 1 kg	1,28	1,88	2,36	2,45	Wheat flour — per kg
Mięso wołowe z kością (rostbef) — za 1 kg	17,36	24,30	29,95	30,44	Beef meat, bone-in (roast beef) — per kg
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) — za 1 kg	12,67	13,13	15,18	15,20	Pork meat, bone-in (centre loin) — per kg
Kurczęta patroszone — za 1 kg	5,45	6,23	7,45	7,51	Disembowelled chicken — per kg
Szynka wieprzowa gotowana — za 1 kg	19,78	22,45	23,91	24,70	Pork ham, boiled — per kg
Kiełbasa wędzona — za 1 kg	12,08	13,83	16,48	17,20	Smoked sausage — per kg
Filety z morszczuka mrożone — za 1 kg	12,49	16,24	20,37	20,21	Fillets of hake, frozen — per kg
Karp świeży — za 1 kg	11,65	13,61	15,45	14,51	Fresh carp — per kg
Śledź solony odgłowiony — za 1 kg	8,21	8,75	12,75	12,86	Salted herring, headless — per kg
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5 %, sterylizowane — za 1 l	2,47	2,52	2,76	2,79	Cows' milk, fat content 3–3,5 %, sterilized — per l
Ser twarogowy półtłusty — za 1 kg	9,56	11,95	12,12	12,52	Semi-fat cottage cheese — per kg
Ser dojrzewający — za 1 kg	17,06	18,41	20,41	21,78	Ripening cheese — per kg
Jaja kurze świeże — za 1 szt.	0,34	0,46	0,58	0,53	Hen eggs, fresh — per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% — za 200 g	3,20	4,11	4,28	4,40	Fresh butter, fat content 82,5% — per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej — za 1 l	4,70	5,59	7,01	6,83	Rape-oil, domestic production — per l
Pomarańcze — za 1 kg	4,82	5,73	5,34	5,32	Oranges — per kg
Jabłka ^a — za 1 kg	1,96	2,50	2,91	2,74	Apples ^a — per kg

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

^a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

TABL. 2 (205). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Buraki ^a — za 1 kg	1,09	1,59	1,43	1,78	Beetroots ^a — per kg
Marchew ^a — za 1 kg	1,43	1,85	1,98	2,00	Carrots ^a — per kg
Ziemniaki ^a — za 1 kg	0,73	1,21	0,72	1,32	Potatoes ^a — per kg
Cukier biały kryształ — za 1 kg	2,97	2,61	3,88	3,52	White sugar, crystallized — per kg
Kawa naturalna mielona — za 250 g	4,20	5,44	7,46	6,71	Natural coffee, ground — per 250 g
Herbata czarna, liściasta — za 100 g	2,17	3,40	3,71	3,75	Black tea, leaf — per 100 g
Wódka czysta 40% — za 0,5 l	19,75	19,60	20,46	20,96	Pure vodka 40% — per 0,5 l
Papierosy — za 20 szt.	5,29	9,32	11,44	12,04	Cigarettes — per 20 pcs
Garnitur męski 2-częściowy z elanowelny — za 1 kpl.	390,38	517,51	454,15	463,38	Men's suit, polyester staple fibres and wool — per set
Półbuty męskie skórzane, na podszwie nieskórzanej — za 1 parę	158,69	181,21	196,33	198,61	Men's low leather shoes with non-leather sole — per pair
Półbuty damskie skórzane, na podszwie nieskórzanej — za 1 parę	141,02	173,47	176,79	180,65	Women's low leather shoes with non-leather sole — per pair
Podzelowanie obuwia męskiego — za 1 parę	23,51	33,44	38,32	39,38	Resoling men's shoes — per pair
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej — za 1 m ³	1,93	2,71	3,20	3,27	Cold water by municipal water-system — per 1 m ³
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) ^b — za 1 kW·h	0,40	0,57	0,65	0,66	Electricity for households (all-day tariff) ^b — per kW·h
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domowych ^c — za 1 m ³	1,52	2,67	3,09	2,90	Natural net-gas, high-methanated for households ^c — per m ³
Węgiel kamienny — za 1 t	477,69	717,23	828,53	813,38	Hard coal — per t
Ciepła woda — za 1 m ³	14,62	17,94	20,03	21,55	Hot water — per 1 m ³
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych — za 1 m ² p u	3,39	3,71	3,59	3,52	Heating of dwellings — per 1 m ² of usable floor space
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 300 l	1483 ^d	1244	1040	1036	Fridge-freezer, capacity about 300 l
Pralka automatyczna typu domowego, na 5 kg suchej bielizny	1253	1146	1096	1097	Automatic washing machine, dry-linen capacity not exceeding 5 kg
Odkurzacze typu domowego	315,78	365,29	350,10	320,21	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem	137,23	184,40	180,59	182,91	Iron with duschsystem
Proszek do prania — za 400 g	4,36 ^e	4,44	4,60	4,66	Washing powder — per 400 g
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-octanowa — za 1l	4,01	4,59	5,74	5,54	Unleaded 95 octane motor petrol — per l
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	1,79	2,28	2,57	2,64	Regular ticket for travelling by intra-urban bus
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna — za 5 km	11,03	12,94	14,33	14,53	Taxi daily fare — for 5 km distance
Bilet normalny do kina	10,98	16,31	17,50	18,55	Regular cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów damskich	50,61	57,23	71,01	66,45	Women's cold wave
Ciągnik rolniczy	62899	76860	151013	153796	Farm tractor
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa, zawieszana	9933	12266	13981	14185	Mounted tractor potato digger
Mocznik nawozowy 46 % N — za 25 kg	22,89	29,37	42,92	42,34	Urea, nutritive content 46 % N — per 25 kg
Przemiał pszenicy — za 1 dt	18,75	20,42	23,67	23,67	Grinding of wheat — per dt

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku. ^{b, c} Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi przy zużyciu miesięcznym: ^b — 100 kWh energii elektrycznej, ^c — 18,25 m³ gazu. ^d Pojemność ok. 320 l. ^e Za 600 g.

^a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year. ^{b, c} Including standing and variable charges with the monthly use: ^b — of 100 kWh of electricity, ^c — of 18,25 m³ of gas. ^d Capacity about 320 l. ^e For 600.

TABL. 3 (206). PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych — za 1 dt:					Cereal grain consumer and for feeds — per dt:
pszenicy	37,90	60,36	88,97	78,87	wheat
żyta	29,91	41,45	75,15	53,89	rye
jęczmienia	35,65	48,09	79,22	74,20	barley
owsa i mieszanek zbożowych	30,48	34,49	65,67	59,90	oats and cereal mixed
pszenżyta	31,00	46,17	81,44	64,87	triticale
Ziemniaki — za 1 dt	21,77	32,68	29,82	44,09	Potatoes — per dt
w tym jadalne (bez wczesnych) ...	51,68	63,78	57,14	77,15	of which edible (excluding early kinds)
Buraki cukrowe — za 1 dt	18,76	11,36	14,29	14,66	Sugar beets — per dt
Rzepak i rzepik przemysłowy — za 1 dt	77,91	129,80	197,64	145,12	Industrial rape and turnip rape — per dt
Liście tytoniu — za 1 dt	179,11	431,69	595,32	570,75	Raw tobacco — per dt
Chmiel surowy — za 1 dt	850,92	1193,24	—	1036,53	Raw hop — per dt
Żywiec rzeźny — za 1 kg:					Animals for slaughter — per kg:
bydło (bez cieląt)	4,21	4,64	6,57	6,26	cattle (excluding calves)
cielęta	7,42	6,48	8,67	8,90	calves
trzoda chlewna	3,81	3,98	5,73	5,65	pigs
Mleko krowie — za 1 l	0,95	1,05	1,16	1,32	Cows' milk — per l
Jaja kurze konsumpcyjne — za 1 szt.	0,21	0,17	0,27	0,24	Consumer hen eggs — per piece

TABL. 4 (207). PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH
AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż — za 1 dt:					Cereal grain — per dt
pszenicy	41,40	58,25	94,70	89,82	wheat
żyta	31,61	54,02	77,58	63,18	rye
jęczmienia	39,69	52,67	88,56	80,82	barley
owsa	32,56	45,54	76,76	64,51	oats
pszenżyta	36,58	51,47	86,09	78,71	triticale
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych) — za 1 dt	56,59	98,56	59,62	99,58	Potatoes (excluding edible early kinds) — per dt
Zwierzęta gospodarskie — za 1 szt.:					Livestock — per head:
krowa dojna	3255,56	.	dairy cow
jałówka 1-rocznia	2400,00	.	one-year heifer
prosię na chów	130,37	132,85	152,91	160,26	piglet
Jaja kurze — za 1 szt.	0,35	0,46	0,62	0,62	Hen eggs — per piece

DZIAŁ XV

ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji PKD 2007, do której są zaliczane.

2. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące działy specjalne produkcji rolnej lub produkcję o znaczącej (określonej odpowiednimi programi) skali: drzew owocowych, krzewów owocowych, szkółek sadowniczych i ozdobnych, warzyw i truskawek gruntowych, chmielu, tytoniu, kóz oraz dzikich zwierząt (np. dziki, sarny, daniele) utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, świń, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniele) i pszczoł, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów); w związku z tym dane z zakresu: użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, plonów ziemiopłodów (bez warzyw

CHAPTER XV

AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. The presented information was compiled using the **kind-of-activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the section of the NACE Rev. 2 in which they are included.

2. An **agricultural holding** is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

Private farm is understood as an agricultural holding used by a natural person.

Private farms include:

- 1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land,
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting special branches of agricultural activities or the production of significant (determined by the appropriate thresholds) scale: fruit trees plantations, fruit shrubs plantations, ornamental plants and orchard nurseries, field vegetable and strawberry, hops, tobacco, goats and wild animals (such as wild boar, roe deer, fallow deer) kept for slaughter.

An **agricultural activity** includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

3. According to the definitions in item 2, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds); therefore the data on land use, sown area, yields (excluding ground vegetables), livestock, agricul-

gruntowych), pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników rolniczych oraz zużycia nawozów za 2010 r. zostały skorygowane w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

4. Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej to utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 III 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz.U. Nr 39, poz. 211 z późn. zm.) — prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczanych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółek (sady), szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Do **sądów** zaliczono grunty zasadzone drzewami i krzewami owocowymi oraz szkółki drzew i krzewów owocowych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonych na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

tural tractors and consumption of fertilizers for 2010 have been revised in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

4. The agricultural land area including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in a good agricultural condition – maintained in accordance with norms defined in the decree of the Minister of Agriculture and Rural Development, dated 11 III 2010 regarding minimal norms (Journal of Laws No. 39, item 211 with later amendments) – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which since 2010 were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens as well as area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Orchards are understood as land planted with fruit-bearing trees, bushes and tree nurseries not smaller than 0,1 ha.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

5. Gross agricultural output includes:

- 1) **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (harvests for a given year);
- 2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego — stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej — ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji — średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2013 r. — z lat 2012 i 2013.

6. Dane o produkcji, planach i skupie zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące zbóż podstawowych, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta — jeśli nie zaznaczono inaczej — nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. peluszką, mieszanki strączkowe).

Do upraw **przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorja). Uprawy **pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na pasze.

7. Dane o produkcji żywca rzeźnego obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

8. Dane o ciągnikach rolniczych dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

9. Skup produktów rolnych dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock — the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces.

The average national current prices for the year preceding surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales — prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production — average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2013 — the prices from 2012 and 2013, are assumed.

6. Data regarding the production, yields and procurement of pulses and oilseeds plants as well as cereals concerns grain. Data concerning **cereals** include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding **basic cereals**, i.e., wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise stated, do not include cereal mixed.

Pulses for grain include: edible pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g. field peas, pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory). **Feed plants** include: pulses, legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for feeds.

7. Data regarding the production of animals for slaughter concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

8. Data regarding agricultural tractors concern 4-wheeled and tracked tractors.

9. Procurement of agricultural products includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.

10. Dane o atestowanych gospodarstwach ekologicznych zostały opracowane na podstawie wykazów producentów przekazanych przez upoważnione jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zgodnie z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975).

11. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

12. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto – jeśli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu.

13. Lata gospodarcze obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2012/13 oznacza okres od 1 VII 2012 r. do 30 VI 2013 r.).

14. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – **prezentuje się według siedziby użytkownika.**

10. Data on certified organic farms have been elaborated on the basis of producers registers delivered by authorized certifying bodies to the Main Inspector of Agricultural and Food Quality according to Article 9 point 2 of Legal Act of 25 June 2009 on organic farming (Journal of Laws No. 116, item 975).

11. Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.

12. Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown area, and livestock as of June, unless otherwise indicated.

13. Farming years cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2012/13 farming year covers the period from 1 VII 2012 to 30 VI 2013).

14. Data, unless otherwise stated, are presented by the official residence of the land user.

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:

a) Skarbu Państwa — zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub w wieczyste przez:

— Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”) nadzorowane przez Ministra Środowiska,

— jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),

— jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych,

b) gmin (w tym gmin mających od 1999 r. również status miasta na prawach powiatu);

2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

a) osób fizycznych,

b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,

c) spółdzielni produkcji rolniczej,

d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

— pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),

— przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:

1) **public forests** owned by:

a) the State Treasury — managed and utilized temporarily or perpetually by:

— State Forests National Forest Holding (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of Environment,

— nature protection units (national parks),

— organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency,

b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status);

2) **private forests** owned by:

a) natural persons,

b) land held in common by all or part of the residents of a village,

c) agricultural production cooperatives,

d) other legal persons.

2. Forest land includes areas of forest as well as land connected with silviculture.

Forest areas include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

— covered by forest vegetation (wooded area),

— temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves

wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat (do 2008 r. – 2 lat) i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1–20 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami II i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Plazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione naturalnie lub sztucznie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych, z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlorębne użytkowane rębniami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się na wzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejscach drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach

and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purposes of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years (until 2008 – 2 years) and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 years as well as crops and greenwoods in the age category I (1–20 years), with plantings at less than 0,5 (full planting at 1,0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in the age category II (21–40 years) with planting of up to 0,3 inclusive, or planted with trees in age category III, or higher (41 years or more) with planting of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the renewal and to be renewed classes.

Tree stands in class are tree stands which have reached or passed felling maturity, being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested fellings of at least 30% of the area) was renewed naturally or artificially, as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands to be renewed include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilized through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

Tree stands with throughfell construction are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilization, renewal and tending of the forest are conducted simultaneously.

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

- artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
- natural renewals are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forests. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within

i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni w miastach i wsiach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Wskaźnik lesistości (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

4. Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni łądowej województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące morskie wody wewnętrzne, powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. — zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz.U. Nr 38, poz. 454) — do powierzchni łądowej zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

5. Dane o pozyskaniu drewna w układzie asortymentowym zaprezentowano według klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami oraz w oparciu o Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. — Dz.U. Nr 207 poz. 1293, z późn. zm.).

plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities and rural, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. The forest cover indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.

4. Share of forest land in land area of the voivodship is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the voivodship without lands under waters (i.e. internal marine water, surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction date 29 March 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454) — since 2012 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.

5. Data on removals in assortment order were presented according to the classification by quality and dimension, defined by the Polish Standards and based of the Polish Classification of Products and Services implemented by the regulation of the Council of Ministers dated 29 X 2008 — Journal of Laws No. 207, item 1293, with later amendments).

Rolnictwo

Agriculture

TABL. 1 (208). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE^a**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Gospodarstwa rolne ^b w tys.	105,8	68,1	64,8	65,1	Agricultural holdings ^b in thous.
w tym gospodarstwa indywidualne .	105,5	67,8	64,5	64,8	of which private farms
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b w tys. ha	1045,9	1078,8	1010,3	1052,3	Agricultural land area (as of June) ^b in thous. ha
w tym gospodarstwa indywidualne	934,1	939,9	905,1	947,0	of which private farms
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) ^b w %:					Share in total sown area (as of June) ^b in %:
zbóż podstawowych	56,4	55,2	51,9	52,0	basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	57,5	56,5	53,1	53,5	of which private farms
ziemniaków	3,0	2,1	2,4	2,0	potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	3,2	2,2	2,5	2,1	of which private farms
roślin przemysłowych	13,0	18,8	11,0	16,1	industrial plants
w tym gospodarstwa indywidualne	11,9	17,6	10,3	15,1	of which private farms
Plony z 1 ha w dt:					Yields per 1 ha in dt:
zbóż podstawowych	32,8	37,6	36,7	41,6	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	31,0	36,0	35,3	40,2	of which private farms
ziemniaków	170	232	243	235	potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	165	229	238	228	of which private farms
rzepaku i rzepiku	30,8	28,6	23,8	32,0	of rape and turnip rape
w tym gospodarstwa indywidualne	29,0	28,0	22,4	30,5	of which private farms

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 278. ^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

^a See general notes, item 3 on page 278. ^b In 2010 data of the Agricultural Census.

**TABL. 1 (208). UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE
 W ROLNICTWIE^a (dok.)**
**TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS
 IN AGRICULTURE^a (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bc} na 100 ha użytków rolnych	63,2	60,4	58,4	55,8	Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^{bc}
w tym gospodarstwa indywidualne	65,5	64,0	60,3	57,7	of which private farms
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^b w %	41,5	38,0	35,2	33,0	Share of cows in cattle stocks (as of June) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne	41,6	37,9	34,8	32,5	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w końcu lipca) ^b w %	10,4	10,6	10,5	10,2	Share of sows in pig stocks (as of the end of July) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne	10,2	10,1	9,8	10,2	of which private farms
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^d na 1 ha użytków rolnych w kg	302,2	299,6	321,0	321,2	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^d per 1 ha of agricultural land in kg
Produkcja mleka krowiego w l:					Production of cows' milk in l:
na 1 ha użytków rolnych	716,9	805,1	835,5	828,3	per 1 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	691,0	808,9	808,1	788,1	of which private farms
na 1 krowę	4528	4683	5138	5455	per cow
w tym gospodarstwa indywidualne	4290	4438	4877	5135	of which private farms
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) ^b na 100 ha użytków rolnych w szt	8,2	8,2	.	8,5	Agricultural tractors (as of June) ^b per 100 ha of agricultural land in units
w tym gospodarstwa indywidualne	9,0	9,2	.	9,2	of which private farms
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik ^{be} na 1 ha użytków rolnych w kg	132,3	155,7	169,1	174,3	Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient ^{be} per 1 ha of agricultural land in kg
w tym gospodarstwa indywidualne	120,4	155,0	166,3	152,3	of which private farms

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 278. ^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 294; trzoda chlewna w latach: 2005, 2012 i 2013 – stan w końcu lipca. ^d Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej. ^e Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2004/05, 2009/10, 2011/12, 2012/13.

^a See general notes, item 3 on page 278. ^b In 2010 data of the Agricultural Census. ^c See note to the table 11 on page 294, pigs in 2005, 2012 and 2013 – as of the end of July. ^d Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. ^e Concerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2011/12, 2012/13 farming years.

TABL. 2 (209). **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW**

Stan w czerwcu

AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	W tym gospodarstwa indywidualne	SPECIFICATION
		<i>Grand total</i>	<i>Of which private farms</i>	
		w ha	in ha	
OGÓŁEM	2010 ^a	1078788	939856	TOTAL
	2012	1010336	905086	
	2013	1052265	946952	
W dobrej kulturze rolnej		1046755	942380	In good agricultural condition
Pod zasiewami		903868	810380	Sown area
Grunty ugorowane		21537	20570	Fallow land
Uprawy trwałe		11869	11172	Permanent crops
w tym sady		9608	9069	of which orchards
Ogrody przydomowe		1455	1434	Kitchen gardens
Łąki trwałe		86456	80568	Permanent meadows
Pastwiska trwałe		21570	18256	Permanent pastures
Pozostałe		5510	4572	Other

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.^a Data of the Agricultural Census.TABL. 3 (210). **GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH^a**

Stan w czerwcu

FARMS BY AREA GROUPS^a

As of June

LATA YEARS	w tys. in thous.	Gospodarstwa Farms								Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa w ha Average total farm area in ha	
		o powierzchni użytków rolnych – w odsetkach with agricultural land area of – in percent								ogółem total	w tym użytki rolne of which agricultural land
		do 1,00 ha up to	1,01– –1,99	2,00– –4,99	5,00– –9,99	10,00– –14,99	15,00– –19,99	20,00– –49,99	50,00 i więcej and more		
OGÓŁEM TOTAL											
2010 ^b	68,1	1,6	11,6	19,4	24,1	15,7	9,3	14,8	3,5	18,10	15,83
2012	64,8	1,5	11,1	19,2	25,1	15,4	10,0	14,0	3,7	17,49	15,60
2013	65,1	1,8	11,9	19,1	22,6	15,3	9,7	15,4	4,3	17,51	16,16
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms											
2010 ^b	67,8	1,6	11,7	19,4	24,2	15,8	9,4	14,8	3,2	15,80	13,85
2012	64,5	1,5	11,2	19,3	25,2	15,4	10,0	14,1	3,3	15,70	14,03
2013	64,8	1,8	11,9	19,2	22,6	15,3	9,7	15,4	4,0	15,85	14,61

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 278. ^b Dane Powszechnego Spisu Rolnego.^a See general notes, item 3 on page 278. ^b Data of the Agricultural Census.

TABLE 4 (211). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT
(constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>				w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>				
	rok poprzedni = 100				<i>previous year = 100</i>				
Produkcja globalna	93,6	95,8	96,6	102,4	93,8	96,2	96,9	102,7	Gross output
roślinna	82,8	91,9	100,6	102,9	82,1	93,2	102,9	102,0	crop
zwierzęca	106,3	99,7	92,1	101,8	107,1	99,1	90,5	103,6	animal
Produkcja końcowa	92,6	96,2	94,2	104,7	92,2	95,4	94,8	105,1	Final output
roślinna	74,4	91,4	97,4	106,9	71,0	89,8	101,8	105,3	crop
zwierzęca	106,1	99,4	91,9	103,0	107,2	98,8	90,2	105,0	animal
Produkcja towarowa	96,3	96,0	97,7	109,4	96,0	95,0	98,8	109,8	Market output
roślinna	93,2	86,4	97,5	115,9	90,6	83,6	102,8	113,9	crop
zwierzęca	98,4	103,3	97,9	104,8	99,5	103,2	96,1	107,0	animal

^a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10, pkt. 1 na str. 24.

^a See general notes to the Yearbook, item 10, point 1 on page 24.

TABLE 5 (212). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA GROSS OUTPUT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	47,8	48,7	54,8	55,8	Crop output
Zboża	18,6	15,9	19,6	25,7	Cereals
w tym zboża podstawowe	15,2	13,4	15,7	17,4	of which basic cereals
w tym: pszenica	7,0	7,1	8,4	7,2	of which: wheat
żyto	1,3	0,9	1,0	1,6	rye
jęczmień	3,3	2,3	2,6	5,9	barley
Ziemniaki	2,8	2,8	3,4	2,8	Potatoes
Przemysłowe	11,1	11,2	9,1	9,0	Industrial
w tym buraki cukrowe	7,0	3,7	4,1	5,0	of which sugar beets
Warzywa	5,7	8,1	11,8	8,0	Vegetables
Owoce	1,8	1,5	1,4	2,0	Fruit
Siano łąkowe	1,0	1,7	1,4	1,1	Meadow hay
Pozostałe	6,9	7,5	8,1	7,1	Other
Produkcja zwierzęca	52,2	51,3	45,2	44,2	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	32,9	32,1	26,3	27,4	Animals for slaughter ^b
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	3,5	3,6	3,4	2,9	cattle (excluding calves)
cielęta	0,2	0,3	0,1	0,0	calves
trzoda chlewna	22,8	20,5	15,7	15,9	pigs
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	6,2	7,5	7,0	8,5	poultry
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	0,9	-0,0	-1,4	-1,5	Increase in herd (basic and working)
Mleko krowie	13,6	14,5	16,3	15,0	Cows' milk
Jaja kurcze	2,8	3,0	2,2	1,7	Hen eggs
Obornik	1,6	1,5	1,6	1,3	Manure
Pozostałe	0,3	0,2	0,2	0,2	Other

^a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10, pkt. 1 na str. 24. ^b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

^a See general notes to the Yearbook, item 10, point 1 on page 24. ^b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 5 (212). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
(dok.)
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)
(cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA TOWAROWA MARKET OUTPUT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	39,0	38,7	42,7	44,5	Crop output
Zboża	11,9	11,0	13,1	18,1	Cereals
w tym zboża podstawowe	10,9	10,0	10,7	13,5	<i>of which basic cereals</i>
w tym: pszenica	9,0	10,0	9,1	9,9	<i>of which: wheat</i>
żyto	0,6	0,5	0,4	1,0	<i>rye</i>
jęczmień	0,7	0,6	0,6	1,9	<i>barley</i>
Ziemniaki	1,6	2,0	2,9	2,1	Potatoes
Przemysłowe	15,7	13,7	9,8	11,9	Industrial
w tym buraki cukrowe	10,0	5,0	5,9	6,4	<i>of which sugar beets</i>
Warzywa	6,5	9,2	14,2	9,4	Vegetables
Owoce	2,2	1,9	1,7	2,2	Fruit
Pozostałe	1,1	0,9	0,9	0,8	Other
Produkcja zwierzęca	61,0	61,3	57,3	55,5	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	41,6	40,4	34,7	34,6	<i>Animals for slaughter^b</i>
w tym:					<i>of which:</i>
bydło (bez cieląt)	4,7	4,8	4,6	3,8	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	0,3	0,3	0,1	0,0	<i>calves</i>
trzoda chlewna	28,5	25,1	20,5	19,9	<i>pigs</i>
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	<i>sheep</i>
drób	7,9	9,9	9,5	10,9	<i>poultry</i>
Mleko krowie	16,2	17,6	19,8	18,6	<i>Cows' milk</i>
Jaja kurze	2,9	3,2	2,5	2,1	<i>Hen eggs</i>
Pozostałe	0,4	0,1	0,2	0,2	<i>Other</i>

^a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10, pkt. 1 na str. 24. ^b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

^a See general notes to the Yearbook, item 10, point 1 on page 24. ^b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6 (213). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW^a**

Stan w czerwcu

SOWN AREA^a

As of June

ZIEMIOPŁODY	2005	2010	2012	2013		CROPS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
w ha in ha						
OGÓŁEM	909535	898500	857822	903868	810380	TOTAL
Zboża	647634	594602	620547	613998	559766	Cereals
zboża podstawowe	513092	496250	445337	469951	433167	basic cereals
pszenica	180165	190306	146352	198255	174836	wheat
żyto	80492	62626	55215	79331	75186	rye
jęczmień	120080	105671	161895	84490	80541	barley
owies	12509	15798	19771	12159	11122	oats
pszenżyto	119846	121849	62103	95716	91482	triticale
mieszanki zbożowe	100233	65872	93388	58989	58138	cereal mixed
gryka, proso i pozostałe zbożowe	788	1319	1519	1665	1364	buckwheat, millet and other cereals
kukurydza na ziarno	33523	31163	80303	83393	67097	maize for grain
Strączkowe	9552	11646	18429	15098	14497	Pulses
konsumpcyjne	3279	2619	3541	1917	1741	edible
pastewne ^b	6273	9027	14888	13181	12756	feed ^b
Ziemniaki	27367	18598	20638	18160	16973	Potatoes
Przemysłowe	117790	169356	94534	145335	122719	Industrial
w tym:						of which:
buraki cukrowe	48840	38363	40469	37152	33263	sugar beets
oleiste	66997	128374	51540	106649	87933	oilseeds
w tym rzepak i rzepik	65361	125880	49261	105538	86909	of which rape and turnip rape
Pastewne	76133	76734	77519	82445	70106	Feed
w tym:						of which:
okopowe	4109	2032	2080	1685	1673	root plants
kukurydza na paszę	33546	46255	49950	50121	42881	maize for feeds
Pozostałe uprawy ^c ...	31059	27564	26155	28832	26319	Other crops ^c

^a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. ^c Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

^a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census. ^b Including cereal and pulse mixed for grain. ^c Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABL. 7 (214). **ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW**
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPŁODY	2006–2010 ^a	2010	2012	2013		CROPS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
ZBIORY w t <i>PRODUCTION in t</i>						
Zboża	2212046	2245566	2510781	2713303	2372942	Cereals
w tym:						<i>of which:</i>
zboża podstawowe	1817577	1864769	1633190	1956625	1739853	<i>basic cereals</i>
pszenica	768571	853194	603816	964219	810238	<i>wheat</i>
żyto	176086	155952	156656	238619	220295	<i>rye</i>
jęczmień	377310	349341	590588	319891	300727	<i>barley</i>
owies	32919	42449	61910	37253	33588	<i>oats</i>
pszenżyto	462691	463832	220221	396643	375005	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe	245813	198744	317644	198281	197654	<i>cereal mixed</i>
Ziemniaki	477188	430915	500698	426512	386984	<i>Potatoes</i>
Buraki cukrowe	1938941	1837895	2430386	2246425	2023056	<i>Sugar beets</i>
Rzepak i rzepik	306354	359402	117205	337721	264824	<i>Rape and turnip rape</i>
Siano łąkowe	441592	590170	463911	467252	449028	<i>Meadow hay</i>
PLONY z 1 ha w dt <i>YIELDS per 1 ha in dt</i>						
Zboża	35,0	37,8	40,5	44,2	42,4	Cereals
w tym:						<i>of which:</i>
zboża podstawowe	35,3	37,6	36,7	41,6	40,2	<i>basic cereals</i>
pszenica	42,4	44,8	41,3	48,6	46,3	<i>wheat</i>
żyto	25,0	24,9	28,4	30,1	29,3	<i>rye</i>
jęczmień	30,7	33,1	36,5	37,9	37,3	<i>barley</i>
owies	25,2	26,9	31,3	30,6	30,2	<i>oats</i>
pszenżyto	36,4	38,1	35,5	41,4	41,0	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe	27,6	30,2	34,0	33,6	34,0	<i>cereal mixed</i>
Ziemniaki	198,1	232	243	235	228	<i>Potatoes</i>
Buraki cukrowe	517	479	601	605	608	<i>Sugar beets</i>
Rzepak i rzepik	28,7	28,6	23,8	32,0	30,5	<i>Rape and turnip rape</i>
Siano łąkowe	48,6	50,7	53,4	54,0	55,7	<i>Meadow hay</i>

^a Przeciętne roczne.

^a Annual averages.

TABL. 8 (215). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a

WARZYWA	2006–2010 ^b	2010	2012	2013		VEGETABLES
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
POWIERZCHNIA ^c w ha — stan w czerwcu						
AREA ^c in ha — as of June						
OGÓŁEM	21185	21503	19828	20679	19740	TOTAL
Kapusta	1466	1002	1125	1265	1263	<i>Cabbages</i>
Kalafiorzy	1065	1096	1000	1167	1166	<i>Cauliflowers</i>
Cebula	5012	5690	4494	4526	4338	<i>Onions</i>
Marchew jadalna	2994	2726	3063	2792	2664	<i>Carrots</i>
Buraki ćwikłowe	731	794	700	738	730	<i>Beetroots</i>
Ogórki	1249	1163	1191	1326	1324	<i>Cucumbers</i>
Pomidory	1744	1592	1950	2014	1964	<i>Tomatoes</i>
Pozostałe ^d	6924	7439	6305	6853	6291	<i>Others^d</i>
ZBIORY w t						
PRODUCTION in t						
OGÓŁEM	449204	494504	475944	506527	488504	TOTAL
Kapusta	54759	45966	46162	51173	51137	<i>Cabbages</i>
Kalafiorzy	18425	21663	18501	20987	20986	<i>Cauliflowers</i>
Cebula	106023	128555	111893	117980	112928	<i>Onions</i>
Marchew jadalna	96290	104971	113311	106896	101862	<i>Carrots</i>
Buraki ćwikłowe	20246	28603	22042	22554	22425	<i>Beetroots</i>
Ogórki	15614	16401	17271	18953	18939	<i>Cucumbers</i>
Pomidory	50296	46399	59780	69388	66787	<i>Tomatoes</i>
Pozostałe ^d	87550	101946	86984	98596	93442	<i>Others^d</i>
PLONY z 1 ha w dt						
YIELDS per 1 ha in dt						
Kapusta	374	459	410	405	405	<i>Cabbages</i>
Kalafiorzy	173	198	185	180	180	<i>Cauliflowers</i>
Cebula	212	226	249	261	260	<i>Onions</i>
Marchew jadalna	322	385	370	383	382	<i>Carrots</i>
Buraki ćwikłowe	277	360	315	306	307	<i>Beetroots</i>
Ogórki	125	141	145	143	143	<i>Cucumbers</i>
Pomidory	288	292	307	345	340	<i>Tomatoes</i>
Pozostałe ^d	126	137	138	144	149	<i>Others^d</i>

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 9 (216). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY OWOCÓW Z DRZEW^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF TREE FRUIT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006–2010 ^b	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
POWIERZCHNIA ^c w ha — stan w czerwcu AREA ^c in ha — as of June						
OGÓŁEM	8344	7686	8625	7742	7289	TOTAL
Jabłonie	3935	3357	4135	4003	3682	<i>Apples</i>
Grusze	526	396	519	550	500	<i>Pears</i>
Śliwy	1079	777	890	876	865	<i>Plums</i>
Wiśnie	1592	1216	1495	1509	1438	<i>Cherries</i>
Czereśnie	547	568	555	515	514	<i>Sweet cherries</i>
Pozostałe ^d	665	1372	1032	290	290	<i>Others^d</i>
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
OGÓŁEM	55387	45067	72942	69733	64831	TOTAL
Jabłka	41786	34324	57027	54219	50778	<i>Apples</i>
Gruszki	1953	1453	2264	2484	1763	<i>Pears</i>
Śliwki	4298	3015	3525	3689	3511	<i>Plums</i>
Wiśnie	5333	4042	6368	7243	6686	<i>Cherries</i>
Czereśnie	1125	1115	1421	1562	1558	<i>Sweet cherries</i>
Pozostałe ^d	892	1118	2337	535	535	<i>Others^d</i>
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Jabłka	106	102	138	135	138	<i>Apples</i>
Gruszki	37	37	44	45	35	<i>Pears</i>
Śliwki	40	39	40	42	41	<i>Plums</i>
Wiśnie	34	33	43	48	47	<i>Cherries</i>
Czereśnie	21	20	26	30	30	<i>Sweet cherries</i>
Pozostałe ^d	13	8	23	18	18	<i>Others^d</i>

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie itp.

^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Peaches, apricots, walnuts etc.

TABL. 10 (217). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH^a***AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF BERRY FRUIT^d*

OWOCE	2006–2010 ^b	2010	2012	2013		FRUIT
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
POWIERZCHNIA^c w ha — stan w czerwcu						
<i>AREA^c in ha — as of June</i>						
OGÓŁEM	4102	3601	3988	3520	3375	TOTAL
Truskawki ^d	1884	1189	1870	1350	1295	Strawberries ^d
Maliny ^e	211	366	234	236	221	Raspberries ^e
Porzeczki	1463	1416	1407	1360	1360	Currants
Agrest	174	222	153	153	153	Gooseberries
Pozostałe ^f	369	408	324	422	347	Others ^f
ZBIORY w t						
<i>PRODUCTION in t</i>						
OGÓŁEM	14611	10852	13648	14197	13524	TOTAL
Truskawki ^d	6556	3639	5016	4669	4396	Strawberries ^d
Maliny ^e	384	597	502	483	389	Raspberries ^e
Porzeczki	5800	4518	6445	6984	6984	Currants
Agrest	1068	1212	870	921	921	Gooseberries
Pozostałe ^f	802	885	815	1141	834	Others ^f
PLONY z 1 ha w dt						
<i>YIELDS per 1 ha in dt</i>						
Truskawki ^d	35	31	27	35	34	Strawberries ^d
Maliny ^e	18	16	22	20	18	Raspberries ^e
Porzeczki	40	32	46	51	51	Currants
Agrest	61	55	57	60	60	Gooseberries
Pozostałe ^f	22	22	25	27	24	Others ^f

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe”. ^e Łącznie z jeżyną bezkolcową. ^f Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne.

^a Including kitchen gardens. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries was included in item "others". ^e Including thornless blackberry. ^f Chokeberry, northern highbush blueberry, vine, filbert and others.

TABL. 11 (218). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE**

Stan w czerwcu

CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 ^a	2012	2013	2005	2010 ^a	2012	2013	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
W SZTUKACH IN HEADS									
Bydło	408578	465546	463692	489587	369999	425150	425875	451785	Cattle
w tym krowy	169359	176787	162997	161514	153811	160952	148276	147024	of which cows
Trzoda chlewna ^b	2151199	1789477	1398438	1249005	2031572	1680231	1303611	1176407	Pigs ^b
w tym lochy	223641	189998	146354	127798	206381	170538	127569	119768	of which sows
Owce	23236	14084	11229	10485	18420	11305	8943	8730	Sheep
w tym maciorki	16883	9974	7864	6112	14023	8466	6302	4979	of which ewes
Konie ^c	9516	9344	9553	7822	9187	8782	9169	7419	Horses ^c
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	660917	651329	591171	587681	611396	601841	546126	546006	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^d w szt. PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND ^d in heads									
Bydło	39,1	43,2	45,9	46,5	39,6	45,2	47,1	47,7	Cattle
w tym krowy	16,2	16,4	16,1	15,3	16,5	17,1	16,4	15,5	of which cows
Trzoda chlewna ^b	205,7	165,9	138,4	118,7	217,5	178,8	144,0	124,2	Pigs ^b
w tym lochy	21,4	17,6	14,5	12,1	22,1	18,1	14,1	12,6	of which sows
Owce	2,2	1,3	1,1	1,0	2,0	1,2	1,0	0,9	Sheep
w tym maciorki	1,6	0,9	0,8	0,6	1,5	0,9	0,7	0,5	of which ewes
Konie ^c	0,9	0,9	0,9	0,7	1,0	0,9	1,0	0,8	Horses ^c
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	63,2	60,4	58,4	55,8	65,5	64,0	60,3	57,7	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b W latach 2005, 2012 i 2013 — stan w końcu lipca. ^c W latach 2005 i 2012 — dane szacunkowe. ^d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 278.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła — 0,8, dla trzody chlewnej — 0,15, dla owiec — 0,08, dla koni — 1,0.

^a Data of the Agricultural Census. ^b In years 2005, 2012 and 2013 — as of the end of July. ^c In years 2005 and 2012 — estimated data. ^d See general notes, item 3 on page 278.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle — 0.8, for pigs — 0.15, for sheep — 0.08, for horses — 1.0.

TABL. 12 (219). **DRÓB**^a

Stan w końcu roku

POULTRY^a

As of the end of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
Kury w tys. szt.	5465,5	7662,2	4710,2	5531,7	5123,3	<i>Hens in thous. heads</i>
w tym nioski	2169,2	2011,8	1516,9	1668,9	1380,2	<i>of which laying hens</i>
Gęsi w tys. szt.	452,8	109,8	134,6	128,9	101,1	<i>Geese in thous. heads</i>
Indyki w tys. szt.	50,4	74,1	173,8	154,3	154,3	<i>Turkeys in thous. heads</i>
Kaczki ^b w tys. szt.	1055,2	119,3	96,2	79,2	77,0	<i>Ducks^b in thous. heads</i>
Kury na 100 ha użytków rolnych w ^c szt.	710,3	466,2	525,7	541,0	<i>Hens per 100 ha of agri- cultural land^c in heads</i>
w tym nioski	186,5	150,1	158,6	145,7	<i>of which laying hens</i>

^a W wieku powyżej 2 tygodni. ^b Łącznie z drobiem pozostałym. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 278.

^a More than 2 weeks old. ^b Including other poultry. ^c See general notes, item 3 on page 278.

TABL. 13 (220). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŻNEGO**^a**PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER**^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

W TYSIĄCACH SZTUK

IN THOUSAND HEADS

Bydło (bez cieląt)	93,1	73,9	62,8	82,9	73,9	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	25,4	22,3	3,5	13,7	12,7	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	2412,6	2171,6	1979,0	2023,0	1927,6	<i>Pigs</i>
Owce	3,3	2,2	2,4	4,2	2,2	<i>Sheep</i>
Konie	1,5	2,3	1,0	1,0	1,0	<i>Horses</i>

W TYSIĄCACH TON WAGI ŻYWEJ

IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT

Bydło (bez cieląt)	50,5	44,9	36,2	48,7	43,6	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	2,0	2,1	0,3	1,2	1,1	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	266,4	256,1	244,8	251,3	240,2	<i>Pigs</i>
Owce	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	<i>Sheep</i>
Konie	0,7	1,3	0,5	0,5	0,5	<i>Horses</i>
Drób	91,6	117,1	139,8	139,6	136,7	<i>Poultry</i>
Kozy i króliki	0,5	0,1	0,1	0,5	0,5	<i>Goats and rabbits</i>

^a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

^a Data include purchase of animal for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

TABL. 14 (221). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES					
Produkcja żywca rzeź- nego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	316,2	323,2	324,3	338,0	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze	301,2	307,9	309,2	321,7	meat and fats
wołowe	26,6	23,4	18,9	25,7	beef
cielęce	1,2	1,2	0,2	0,7	veal
wieprzowe	207,8	199,7	190,9	196,1	pork
baranie	0,0	0,0	0,0	0,1	mutton
końskie	0,4	0,7	0,3	0,3	horseflesh
drobiowe	64,1	82,0	97,9	97,7	poultry
kozy i królicze ^b	1,1	0,8	1,0	1,2	goat and rabbit ^b
podroby	15,0	15,3	15,1	16,3	pluck
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^c w kg PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^c in kg					
OGÓŁEM	299,6	321,0	321,2	TOTAL

^a W wadze poubojowej cieplej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. ^b Łącznie z dziczyzną. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 278.

^a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. ^b Including game. ^c See general notes, item 3 on page 278.

TABL. 15 (222). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH**
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem grand total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Produkcja mleka:						Milk production:
w milionach litrów	749,9	868,6	844,2	871,6	746,3	in million litres
na 100 ha użytków rolnych ^a w tys. l	80,5	83,6	82,8	78,8	per 100 ha agricultural land ^a in thous. l
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l ..	4528	4683	5138	5455	5135	Average annual quantity of milk per cow in l
Produkcja jaj w mln szt.	475,8	432,0	299,3	351,5	276,3	Eggs production in mln units
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury nosiaki w szt.	193	212	200	212	198	Average annual number of eggs per laying hen in units

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 278.

^a See general notes, item 3 on page 278.

TABL. 16 (223). **CIĄGNIKI ROLNICZE**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
W sztukach 2005 2013	85805 89203	83658 87500	<i>In units</i>
Powierzchnia użytków rolnych ^a na 1 ciągnik w ha 2013	11,8	10,8	<i>Agricultural land area^a per tractor in ha</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 278.

U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.

a See general notes, item 3 on page 278.

N o t e. Since 2010 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 17 (224). **ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH
W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**
**CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS
IN TERMS OF PURE INGREDIENT**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10 ^a	2011/12	2012/13		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

W TONACH
IN TONNES

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	138315	167986	170818	183413	144242	<i>Mineral or chemical fertilizers^b</i>
azotowe	88986	97690	100433	135071	101220	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	20384	33060	33167	20700	18706	<i>phosphatic</i>
potasowe	28945	37236	37218	27641	24316	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^c	93358	52041	48777	57854	52772	<i>Lime fertilizers^c</i>

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^d w kg

PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND^d in kg

Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	155,7	169,1	174,3	152,3	<i>Mineral or chemical fertilizers^b</i>
azotowe	90,6	99,4	128,4	106,9	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	30,6	32,8	19,7	19,8	<i>phosphatic</i>
potasowe	34,5	36,8	26,3	25,7	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^c	48,2	48,3	55,0	55,7	<i>Lime fertilizers^c</i>

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. *b* Łącznie z wieloskładnikami. *c* Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. *d* Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 278.

a Data of the Agricultural Census 2010. *b* Including mixed fertilizers. *c* Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime. *d* See general notes, item 3 on page 278.

TABL. 18 (225). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2012	2013		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN THOUSAND ZLOTYS						
OGÓŁEM	2801678,5	3542763,4	4704361,1	5376602,9	4744179,5	TOTAL
Produkty roślinne	979684,2	1396500,4	1918751,8	2008194,4	1629079,6	Crop products
w tym:						of which:
Zboża	311364,4	509381,3	968959,7	878340,2	693376,8	Cereals
w tym zboża podstawowe						of which basic cereals
pszenica	281352,8	453195,8	709138,9	596015,4	473163,4	wheat
żyto	240088,8	367626,6	538371,7	448230,9	353101,8	rye
jęczmień	15905,4	22413,6	48421,7	49095,5	41796,8	barley
owies i mieszanki zbożowe	11804,0	17945,1	94083,3	66483,4	53283,3	oats and cereal mixed
pszenżyto	609,2	1133,3	3809,4	3448,7	2270,2	triticale
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	12945,4	44077,1	24452,8	28756,9	22711,3	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe	307498,7	504494,4	959872,9	869783,9	686932,5	of which basic cereals
pszenica	278069,4	448308,9	700555,4	587611,4	466719,1	wheat
żyto	238396,3	364764,2	534798	444335,9	350331,5	rye
jęczmień	15673,5	22202,4	47026,9	48569,6	41320,4	barley
owies i mieszanki zbożowe	10932,9	17195	91715,2	64405,3	51569,5	oats and cereal mixed
pszenżyto	480,4	819,5	3479,4	3101,7	2048,0	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^b	12586,2	43327,8	23535,9	27198,8	21449,8	Edible pulses ^b
Ziemniaki	359,8	436,4	14,2	10,9	5,1	Potatoes
Buraki cukrowe	24577,4	39611,1	54737,7	70974,6	37643,7	Sugar beets
Rzepak i rzepik	341531,7	196099,8	328493,3	347359,9	314948,9	Rape and turnip rape
Warzywa	156948,3	388262,4	262856,8	377409,9	269915,7	Vegetables
Owoce	86827,8	183660,5	185354,2	225901,3	212635,9	Fruit
Produkty zwierzęce	1821994,3	2146263	2785609,3	3368408,5	3115099,9	Animal products
w tym:						of which:
Żywiec rzeźny ^c	1232951,7	1404247	1909512,6	2368134,6	2266268,4	Animals for slaughter ^c
bydło (bez cieląt)	172528,2	164549,5	206613,3	295598,9	264104,6	cattle (excluding calves)
cielęta	1640,4	816	268,8	1281,1	583,7	calves
trzoda chlewna	808804,7	870882,9	1204156	1570524,9	1512463,3	pigs
owce	93,6	0,3	24,8	823,4	736,7	sheep
konie	3741,3	2253	1708,7	2401,7	2401,7	horses
drób	246143,6	365745,5	496741	497504,7	485978,4	poultry
Mleko krowie	580065,6	701353,8	845788,7	973006,4	824182,2	Cows' milk
Jaja kurze konsumpcyjne	770,8	1855,5	1301,4	1417,1	11,0	Consumer hen eggs

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH^d w zł

PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND^d in zł

OGÓŁEM	3284	4656	5110	5010	TOTAL
Produkty: roślinne	1295	1899	1908	1720	Products: crop
zwierzęce	1990	2757	3201	3290	animal

^a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. ^b Bez materiału siewnego. ^c W wadze żywej. ^d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 278.

^a Paid to suppliers; excluding VAT. ^b Excluding sowing. ^c In live weight. ^d See general notes, item 3 on page 278.

TABL. 19 (226). **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2012	2013		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
Zboża w t	841361	890885	1173093	1216794	952028	<i>Cereals in t</i>
w tym zboża podstawowe	761680	796901	821981	797271	624891	<i>of which basic cereals</i>
pszenica	632855	607675	604230	567668	438049	<i>wheat</i>
żyto	52738	53969	64069	91006	77266	<i>rye</i>
jęczmień	32589	37121	118142	88996	71682	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	1928	3171	5667	5628	3707	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	41570	94965	29873	43973	34187	<i>triticale</i>
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	833757	883853	1164710	1206904	944061	<i>of which consumer and for feeds cereals</i>
w tym zboża podstawowe	754239	789869	813646	787421	616924	<i>of which basic cereals</i>
pszenica	628996	604322	601098	563381	434793	<i>wheat</i>
żyto	52397	53568	62576	90133	76463	<i>rye</i>
jęczmień	30667	35757	115773	86800	69781	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	1576	2376	5298	5178	3413	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	40603	93846	28901	41929	32474	<i>triticale</i>
Strączkowe konsumpcyjne ^a w t	380	287	13	9	4	<i>Edible pulses^a in t</i>
Ziemniaki w t	112904	121215	183572	160970	115051	<i>Potatoes in t</i>
Buraki cukrowe w t	1820212	1726379	2299152	2369854	2147668	<i>Sugar beets in t</i>
Rzepak i rzepik w t	201338	299119	132988	260071	188783	<i>Rape and turnip rape in t</i>
Warzywa w t	210176	276579	319187	340911	323828	<i>Vegetables in t</i>
Owoce w t	39318	37809	58961	46016	40225	<i>Fruit in t</i>
Żywiec rzeźny ^b w t	335624	364314	362487	445823	427235	<i>Animals for slaughter^b in t</i>
bydło (bez cieląt)	40984	35480	31460	47199	42124	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	221	126	31	144	94	<i>calves</i>
trzoda chlewna	212480	219053	210000	278155	267290	<i>pigs</i>
owce	14	0	9	112	102	<i>sheep</i>
konie	504	607	261	398	398	<i>horses</i>
drób	81421	109048	120726	119815	117227	<i>poultry</i>
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w t	244841	266202	264902	326135	313049	<i>Animals for slaughter in terms of meat (including fats)^c in t</i>
Mleko krowie w tys. l	612148	665281	730062	734678	628094	<i>Cows' milk in thous. l</i>
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.	3611	11161	4752	6019	37	<i>Consumer hen eggs in thous. units</i>

^a Bez materiału siewnego. ^b W wadze żywej. ^c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej.

^a Excluding sowing. ^b In live weight. ^c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 20 (227). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

LATA YEARS	Z certyfikatem <i>Certified</i>		W okresie przestawiania <i>Under conversion</i>	
	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użyt- ków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użyt- ków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>
2005	54	976	89	2453
2010	232	6150	95	1538
2012	297	6956	93	1857
2013	341	8925	74	2227

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.
Source: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Łowiectwo Hunting

TABL. 21 (228). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a**

Stan w dniu 10 III

MAJOR GAME SPECIES^a

As of 10 III

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005	2010	2012	2013	GAME SPECIES
W SZTUKACH IN HEADS					
Łosie	148	228	336	538	<i>Moose</i>
Daniele	1332	2041	3503	3720	<i>Fallow deer</i>
Muflony	29	65	66	120	<i>Mouflons</i>
W TYSIĄCACH SZTUK IN THOUSAND HEADS					
Jelenie	5,2	6,8	9,3	10,1	<i>Deer</i>
Sarny	36,3	40,1	45,8	51,0	<i>Roe deer</i>
Dziki	7,9	10,8	12,0	13,5	<i>Wild boars</i>
Lisy	12,4	10,8	12,0	12,2	<i>Foxes</i>
Zająca	46,4	40,2	50,5	54,6	<i>Hares</i>
Bazanty	25,0	30,3	32,7	34,7	<i>Pheasants</i>
Kuropatwy	14,4	10,4	13,6	13,0	<i>Partridges</i>

^a Dane szacunkowe; do 2010 r. nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Estimated data; until 2010 excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Agricultural Property Agency, the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22 (229). **ODSTRZAŁ^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**
SHOOT^a OF MAIN GAME SPECIES

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2012/13	2013/14	GAME SPECIES
	w sztukach		in heads		
Jelenie	2034	2490	3799	4130	Deer
Daniele	548	818	1457	1588	Fallow deer
Sarny	7582	7727	9222	10093	Roe deer
Dziki	5940	12245	10451	12404	Wild boars
Lisy	11425	10722	9327	10093	Foxes
Zająca	1758	959	686	264	Hares
Bażanty	13135	20684	12861	27421	Pheasants
Kuropatwy	19	–	–	–	Partridges

^a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych (do roku łowieckiego 2011/2012), Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. ^b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

S o u r c e: data of the Agricultural Property Agency (until the hunting year 2011/2012), the Directorate Generale of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23 (230). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**

Stan w dniu 10 III

CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS

As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Koła łowieckie:					Hunting clubs:
liczba ^a	189	189	177	177	number ^a
członkowie ^b	6747	4845	6617	6739	members ^b
Obwody łowieckie:					Hunting districts:
liczba	257	256	254	279	number
powierzchnia w tys. ha	1469,7	1464,9	1509,6	1657,0	area in thous. ha
w tym na gruntach leśnych	330,6	329,3	355,5	430,4	of which on forest land

^a Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. ^b Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.

Ź r ó d ł o: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Data grouped according to the seat of hunting club. ^b Data grouped according to the seat of member of hunting club.

S o u r c e: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo

Forestry

TABL. 24 (231). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**

Stan w dniu 31 XII

FOREST LAND

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2012	SPECIFICATION
OGÓŁEM w ha	425659	429585	430796	430983	TOTAL in ha
Lasy	415725	419619	420911	421115	Forests
Publiczne	371522	372086	372051	372143	Public
zalesione	363641	364400	363967	363972	wooded
niezalesione	7881	7686	8084	8171	non-wooded
własność Skarbu Państwa	368051	368518	368490	368531	owned by the State Treasury
zalesione	360278	360937	360515	360469	wooded
niezalesione	7773	7581	7975	8062	non-wooded
w tym w zarządzie Lasów Państwowych	366202	366781	366906	367024	of which managed by the State Forests
zalesione	358619	359309	359028	359048	wooded
niezalesione	7582	7472	7877	7976	non-wooded
własność gmin ^a	3471	3568	3560	3612	gmina ^a owned
zalesione	3363	3463	3452	3503	wooded
niezalesione	108	105	109	109	non-wooded
Prywatne	44203	47533	48860	48972	Private
zalesione	42884	45995	47704	47615	wooded
niezalesione	1319	1538	1155	1357	non-wooded
Grunty związane z gospodarką leśną	9934	9966	9885	9868	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %	23,1	23,3	23,4	23,4	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI LĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA W %	24,3	24,6	24,6	24,6	SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOIVODSHIP IN %

^a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a It is also concerning gminas which are also cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25 i 26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2009–2013 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

Note to tables 25 and 26

Data prepared on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2009–2013 by the Bureau for Forest Management and Geodesy.

TABL. 25 (232). POWIERZCHNIA LASÓW
FOREST AREAS

A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w ha Grand total in ha	razem total	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona Of which wooded area in % of grand total area							
			drzewostany tree stands							w klasie odnowienia ^a i o budowie przebiegowej in renewal class ^a with a troughfell construction
			w klasie wieku in age group							
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)		
OGÓŁEM	420911	97,2	13,0	13,0	26,4	19,9	16,6	8,0	0,3	
TOTAL w tym: of which:										
W zarządzie Lasów Państwowych	366906	97,3	12,4	12,6	23,6	20,9	18,4	9,2	0,2	
Managed by the State Forests										
Lasy prywatne	48860	96,5	18,1	17,6	44,8	11,2	4,8	x	x	
Private forests										

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem Total		W tym Of which		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych manager by the State Forests	lasy prywatne private forests	
	w ha in ha	w odsetkach in percent			
OGÓŁEM	420911	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	340167	80,9	81,5	78,0	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna	331135	78,7	79,5	74,7	pine
świerk	3755	0,9	0,9	0,9	spruce
Drzewa liściaste	80744	19,1	18,5	22,0	Broadleaved trees
w tym:					of which:
buk	4712	1,1	1,3	x	beech
dąb	30201	7,2	7,9	2,5	oak
grab	1446	0,3	0,3	0,9	hornbeam
brzoza	22787	5,4	4,4	10,0	birch
olsza	16030	3,8	3,5	6,8	alder
osika	783	0,2	0,2	x	aspen

^a Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Including regeneration class.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26 (233). **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU**
GROWING STOCK OF STANDING WOOD

A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem grubizna brutto ^a w tys. m ³ Gross ^a grand total timber in thous. m ³	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej Of which wooded area in % of grand total area									
		razem total	drzewostany tree stands							w klasie odnowienia ^c i o budowie przerebowej in renewal class ^c with a throughfell construction	prze- stoje ^b hold- over-trees ^b
			w klasie wieku in age group								
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)			
OGÓŁEM	108801	99,9	1,5	7,8	28,2	25,4	23,8	12,5	0,4	0,3	
TOTAL											
w tym: of which:											
W zarządzie Lasów Państwowych	97137	99,9	1,3	7,2	24,5	26,2	26,3	14,0	0,2	0,3	
Managed by the State Forests											
Lasy prywatne	10198	99,9	3,2	14,3	58,3	18,7	5,4	x	x	0,0	
Private forests											

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a Gross ^a grand total timber		W tym Of which		SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwo- wych manager by the State Forests	lasy prywatne private forests	
	w tys. m ³ in thous m ³	w odsetkach in percent			
OGÓŁEM	108801	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	93058	85,4	86,1	85,5	Coniferous trees
w tym:					of which:
sosna	91446	83,9	84,7	83,4	pine
świerk	872	0,8	0,8	0,8	spruce
Drzewa liściaste	15742	14,6	13,9	14,5	Broadleaved trees
w tym:					of which:
buk	891	0,8	0,9	x	beech
dąb	6388	5,9	6,5	0,5	oak
grab	385	0,4	0,3	1,4	hornbeam
brzoza	2525	2,3	1,9	5,0	birch
olsza	3875	3,6	3,4	5,7	alder
osika	191	0,2	0,2	x	aspen

^a W korze. ^b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębnością. ^c Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Overbark. ^b Trees not felled in the assumed throughfell order. ^c Including regeneration class.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27 (234). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	lasy publiczne <i>public forests</i>		lasy prywatne ^a <i>private forests^a</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII)	168	172	157	158	158	158	–	<i>Production area of forest nurseries (as of 31 XII)</i>
Odnowienia i zalesienia	3175	2727	2669	2492	2212	2206	280	<i>Renewals and afforestations</i>
odnowienia	2279	2499	2409	2193	2140	2134	53	<i>renewals</i>
sztuczne	2110	2459	2366	2135	2082	2076	53	<i>artificial</i>
zrębów ^b	2032	2408	2330	2108	2065	2059	43	<i>fellings sites^b</i>
halizn i płazowin	78	52	37	27	17	17	10	<i>blanks and irregularly stocked open stands</i>
naturalne	169	40	43	58	58	58	–	<i>natural</i>
zalesienia ^c	896	228	260	299	72	72	227	<i>afforestations^c</i>
Poprawki i uzupełnienia ^d	380	448	495	602	563	294	39	<i>Corrections and supplements^d</i>
Pielęgnowanie ^e	17025	15137	16437	16120	15597	15550	523	<i>Tending^e</i>
w tym:								<i>of which:</i>
upraw	12155	11100	12314	11878	11387	11346	491	<i>crops</i>
młodników	4452	3933	4084	4188	4188	4188	–	<i>greenwoods</i>
wprowadzanie podszytów ^f	118	77	37	16	16	16	–	<i>introduction of undergrowth^f</i>
Melioracje	2595	2957	3027	3230	3230	3230	–	<i>Drainage</i>

^a Dane szacunkowe. ^b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. ^c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. ^d Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. ^e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. ^f Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

^a Estimated data. ^b Including renewals protected by tree stands. ^c Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. ^d Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. ^e Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. ^f Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28 (235). **POZYSKANIE DREWNA^a**
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			SPECIFICATION	
				ogółem <i>grand total</i>	lasy publiczne <i>public forests</i>			
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		lasy prywatne <i>private forests</i>
OGÓŁEM w dam³	1572,4	1722,5	1818,0	1780,1	1746,5	1741,8	33,7	TOTAL in dam³
Grubizna	1423,7	1599,3	1684,5	1627,6	1594,0	1589,3	33,7	Timber
Grubizna iglasta	1167,3	1338,5	1385,3	1345,8	1317,8	1315,0	28,1	<i>Coniferous</i>
w tym drewno:								<i>of which:</i>
wielkowymiarowe	491,2	560,4	523,3	512,5	504,4	502,6	8,1	<i>large-size wood</i>
średniowymiarowe do przerobu prze- mysłowego	609,1	663,3	733,6	704,6	692,8	692,2	11,8	<i>medium-size wood for industrial uses</i>
Grubizna liściasta	256,3	260,8	299,2	281,8	276,2	274,4	5,6	<i>Non-coniferous</i>
w tym drewno:								<i>of which:</i>
wielkowymiarowe	88,6	67,0	72,0	66,5	65,5	64,5	1,1	<i>large-size wood</i>
średniowymiarowe do przerobu prze- mysłowego	109,8	108,1	127,2	120,6	118,6	118,2	2,0	<i>medium-size wood for industrial uses</i>
Drewno małowymiarowe^b	148,7	123,1	133,5	152,5	152,5	152,5	x	Slash^b
Do przerobu przemys- łowego	23,6	7,9	6,9	9,2	9,2	9,2	x	<i>Slash for industrial uses</i>
Opałowe	125,1	115,3	126,6	143,2	143,2	143,2	x	<i>Slash for fuel</i>
Karpina ^b	0,1	0,0	0,0	0,5	0,5	0,5	x	Stump wood^b
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m³	342,5	381,1	400,2	386,5	428,3	431,3	68,8	TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREAS in m³

^a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. ^b Wyłącznie w lasach publicznych.

^a Excluding logging (large timber) from plantings. ^b Exclusively in public forests.

TABL. 29 (236). **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIEN^a**
TREES AND SHRUBS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

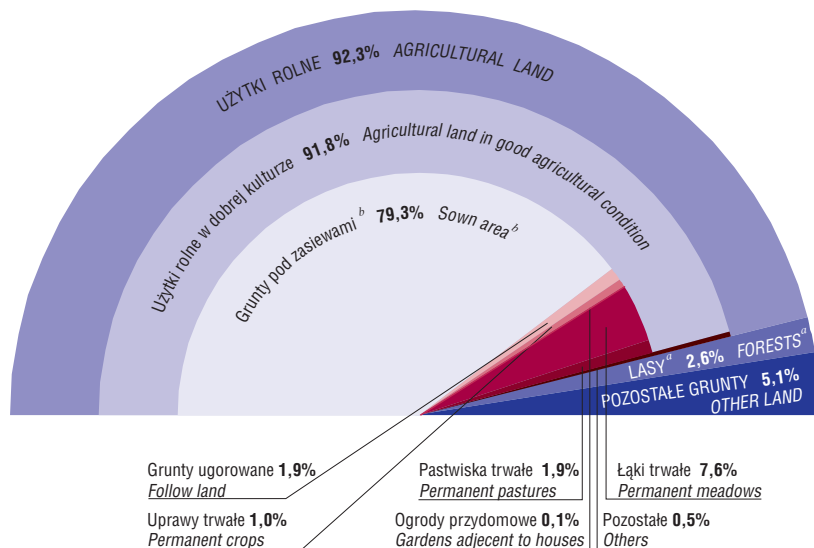
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym na gruntach prywat- nych <i>of which on private land</i>	
Powierzchnia produkcyjna szkółek zadrzewieniowych ^a w ha	6	3	7	7	–	<i>Production area of nurseries^a in ha</i>
Sadzenie w szt: drzew	153109	164431	88849	94661	60423	<i>Plantings in units of: trees</i>
krzewów	80496	65034	76250	48373	17045	<i>bushes</i>
Pozyskanie drewna (grubizny) ^b w m ³	38642	57839	63152	63576	44401	<i>Removals (timber)^b in m³</i>
grubizna iglasta	4370	10953	6050	7925	6318	<i>coniferous</i>
w tym drewno wielkowymia- rowe ogólnego przeznaczenia	2401	5533	3292	4328	3475	<i>of which large-size general purpose wood</i>
grubizna liściasta	34272	46886	57102	55651	38083	<i>non-coniferous</i>
w tym drewno wielkowymia- rowe ogólnego przeznaczenia	10653	16898	19676	18223	13329	<i>of which large-size general purpose wood</i>

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dane szacunkowe; nie uwzględniono w danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny).

^a As of 31 XII. ^b Estimated data; excluded from data on total removals (timber).

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2013 R. Stan w czerwcu

LAND USE IN AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2013
As of June

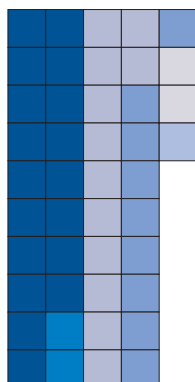

^a Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną. ^b Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone).

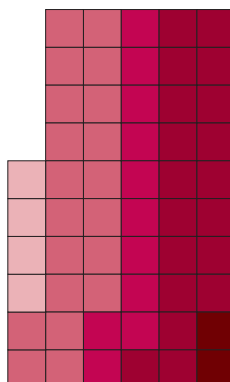
^a Including land connected with silviculture. ^b Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers).

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2012 R. (ceny stałe 2010 r.) STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2012 (constant prices 2010)

PRODUKCJA ROŚLINNA — 44%
CROP OUTPUT

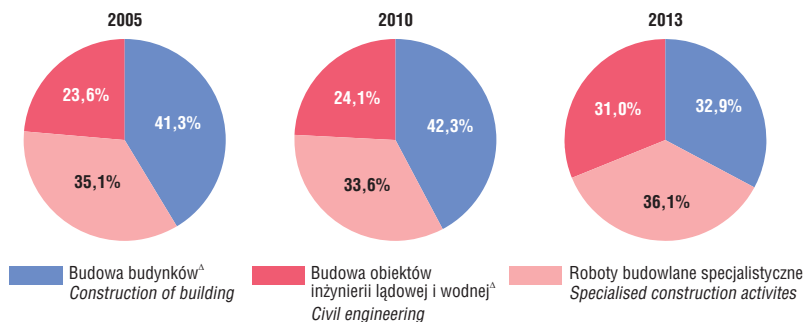

PRODUKCJA ZWIERZĘCA — 56%
ANIMAL OUTPUT

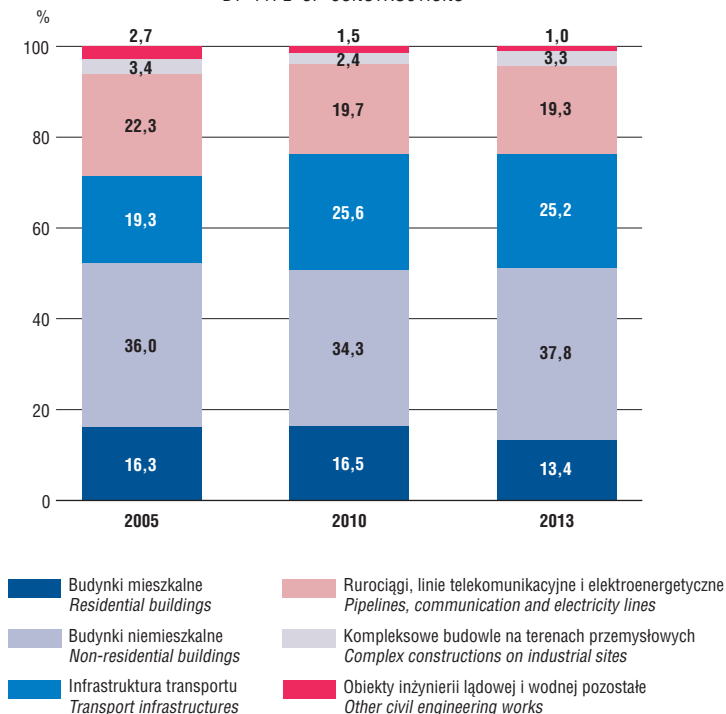

STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ^a (ceny bieżące)
STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WEDŁUG DZIAŁÓW
BY DIVISIONS

WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH
BY TYPE OF CONSTRUCTIONS

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, siłami własnymi bez podwykonawców. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Kujawsko-Pomorskie voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 30 (237). **POŻARY W LASACH**^a
FOREST FIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Pożary	859	287	542	308	Number of fires
w tym:					of which:
podpalenia	579	157	279	163	arsons
nieostrożność dorosłych	37	28	52	91	negligence of adults
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha	230,11	40,26	194,52	26,47	Area of forest burned in ha
w tym:					of which:
podpalenia	154,08	15,15	87,47	12,00	arsons
nieostrożność dorosłych	15,15	3,43	18,88	9,16	negligence of adults
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha	0,27	0,14	0,36	0,09	Average forest areas burned by fire in ha

^a Od 2010 r. łącznie z pożarami ugaszonymi bez udziału jednostek straży pożarnej.

Źródło: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej i Instytutu Badawczego Leśnictwa.

^a Since 2010 including fires extinguished without the participation of fire service units.

Source: data of the Main Office of the State Fire Service and the Forest Research Institute.

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

W tabl. 3 uwzględniono jednostki i zakłady budżetowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych (zaliczonych do wyżej wymienionych sekcji) oraz podmioty produkujące wyroby przemysłowe, a zaliczanych do innych sekcji niż: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Ponadto w tabl. 3 dane o produkcji wyrobów dotyczą podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności sklasyfikowanej według PKD 2007.

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 23.

3. Przedstawione w tabl. 3 wyroby prezentowane są zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług — PKWiU 2008 i Listą PRODCOM, rekomendowaną przez EUROSTAT do badań produktowych w krajach członkowskich UE.

W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych grupowań stanowiących: — sumę niektórych pozycji PKWiU i PRODCOM-u lub ich części,

— pozycję zbiorczą utworzoną w oparciu o inne niż występujące w PKWiU i PRODCOM-ie kryteria.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano również skrócone nazwy.

Wprowadzenie nowej klasyfikacji PKWiU 2008, w miejsce PKWiU obowiązującej do 31 XII 2008 r., nie wpływa na dotąd prezentowane dane.

4. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.

In tables 3 were included budgetary entities and establishments as well as until 2010 auxiliary units of budgetary entities (included in the above mentioned sections) and entities producing industrial products and included in sections other than: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

2. Data were compiled using **the enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 23.

3. Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Products and Services — PKWiU 2008 and PRODCOM List, recommended by the EUROSTAT for product surveys in EU member states.

In some cases products are presented according to additional groupings, comprising:

- the sum of some PKWiU and PRODCOM positions or the sum of their parts,
- collective item based on other criteria than the ones which are in PKWiU and PRODCOM.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

Introduction of new classification, instead of PKWiU 2008 binding until 31 XII 2008, does not influence the data presented up to now.

4. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e. both industrial and non-industrial production.

Sold production of industry includes:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 9 na str. 24.

Jako **cenę stałą** w 2013 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne — na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) — czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończaniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy i obejmują pracowników pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji „Budownictwo”.

2. Dane według grup PKD opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 5 na str. 23.

3. **Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów — wykonane siłami własnymi systemem zleceńowym przez podmioty budowlane na rzecz obcych zlecających.

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz

- 1) *the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;*
- 2) *the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;*
- 3) *flat agent's fee in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent's fee in the case of concluding an agency agreement;*
- 4) *the value of products in the form of settlements in kind;*
- 5) *products designated for increasing the value of own fixed assets.*

*Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 9 on page 24.*

***Constant prices** in 2013 were adapted as constant prices in 2010 (2010 average current prices).*

*5. In data concerning production, the value of **outwork** is included.*

***Outwork** in industry is the paid execution, by natural persons, on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers), of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.*

*6. Data regarding **average employment and average monthly gross wages and salaries** concerns hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement and includes full-time and part-time paid employees in terms of full-time employees.*

Construction

1. Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the section “Construction”.

2. Data according to NACE Rev. 2 groups were compiled using **the enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 23.

3. **Sale of construction and assembly production** concerns activity realized domestically and includes construction work with an investment and a restoration — conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contracts system for outside clients.

4. The division of construction and assembly production by type of construction as well as the

podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Dane o budynkach oddanych do użytkowania (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:

- w zakresie liczby budynków – budynków nowo wybudowanych, w zakresie kubatury budynków
- budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane o przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym wynagrodzeniu miesięcznym dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Construction Objects (PKOB).

5. Data on buildings completed (by all investors) concerns:

- *within the scope of the number of buildings*
 - *newly built buildings, within the scope of the cubic volume of buildings*
- *newly built and expanded buildings (the expanded part only).*

6. Data regarding average employment and average monthly wages and salaries concern hired employees, i.e. persons employed on the basis of a work agreement (labour contract, posting, appointment or election) and includes full-time and part-time paid employees, within the country, calculated as full-time employment.

Przemysł

Industry

TABLE 1 (238). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	2012 = 100 (ceny stałe) (constant prices)
	ceny bieżące		current prices			
OGÓŁEM TOTAL	28177,0	42083,8	47017,6	47010,9	100,0	104,1
sektor publiczny public sector	4715,2	3034,3	3757,9	3643,4	7,8	x
sektor prywatny private sector	23461,8	39049,5	43259,7	43367,5	92,2	x
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	144,0	173,6	206,7	206,6	0,4	102,0
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	26356,4	40338,7	45029,9	44888,6	95,5	103,8
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	7771,0	9915,8	12711,8	13008,7	27,7	105,2
Produkcja napojów Manufacture of beverages	185,9	203,7	235,4	206,5	0,4	91,1
Produkcja wyrobów tekstylnych Manufacture of textiles	181,4	380,6	426,3	426,9	0,9	100,2
Produkcja odzieży Manufacture of wearing apparel	399,3	304,1	360,1	333,3	0,7	99,2
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ Manufacture of leather and related products ^Δ	133,6	143,5	134,4	154,4	0,3	112,2
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ	467,7	641,0	672,4	667,3	1,4	105,3
Produkcja papieru i wyrobów z papieru Manufacture of paper and paper products	3064,1	4871,2	5617,5	6209,8	13,2	124,2
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji Printing and reproduction of recorded media	343,7	536,7	563,6	557,2	1,2	99,6
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych Manufacture of chemicals and chemical products	3691,9	4771,6	6074,6	5058,0	10,8	83,6
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ Manufacture of pharmaceutical products ^Δ	41,2	#	107,0	97,6	0,2	91,8
Produkcja wyrobów z gumy i z tworzyw sztucznych Manufacture of rubber and plastic products	1736,8	2821,2	4027,5	4490,3	9,6	111,0
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych Manufacture of other non-metallic mineral products	514,3	614,8	646,3	662,5	1,4	105,4

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (238). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (dok.)***SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2012	2013		
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	2012 = 100 (ceny stałe) (constant prices)
	ceny bieżące		current prices			
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja metali <i>Manufacture of basic metals</i>	527,7	405,0	356,6	648,9	1,4	195,8
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	2209,9	3134,2	4203,7	4142,6	8,8	107,3
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	271,4	#	2487,2	1211,7	2,6	54,4
Produkcja urządzeń elektrycznych <i>Manufacture of electrical equipment</i>	531,4	462,2	557,9	556,2	1,2	101,7
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	867,8	1233,8	1302,0	1303,3	2,8	98,9
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	238,0	254,6	428,5	433,0	0,9	102,5
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>Manufacture of other transport equipment</i>	83,0	150,7	#	#	x	x
Produkcja mebli <i>Manufacture of furniture</i>	1222,7	1266,2	1468,3	1678,4	3,6	121,7
Pozostała produkcja wyrobów <i>Other manufacturing</i>	295,0	546,1	552,6	661,7	1,4	119,5
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	1503,4	1490,9	638,1	772,1	1,6	121,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	1045,2	660,7	697,0	775,0	1,6	106,7
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	631,4	910,8	1084,0	1140,7	2,4	113,8
w tym: of which:						
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody <i>Water collection, treatment and supply</i>	75,7	113,6	141,4	157,3	0,3	104,4
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>	286,7	411,7	474,6	491,4	1,0	123,6

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (239). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł <i>in mln zł</i>				
O G Ó Ł E M	28177,0	42083,8	47017,6	47010,9	T O T A L
podmioty o liczbie zatrudnionych:					<i>entities with following number of paid employees:</i>
49 osób i mniej	3344,5	5057,0	6981,2	7156,1	<i>49 persons and less</i>
50–249	9183,1	11985,9	14704,1	15345,0	<i>50–249</i>
250–499	3807,0	6203,6	6931,6	5996,8	<i>250–499</i>
500–999	6992,2	4070,2	4335,0	8409,0	<i>500–999</i>
1000 osób i więcej	4850,2	14767,1	14065,7	10104,0	<i>1000 persons and more</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (240). **PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW^a**
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS^a

WYROBY	2005	2010	2012	2013		PRODUCTS
				ogółem <i>total</i>	udział w kraju w % <i>share in country in %</i>	
Produkty uboju ^b trzody chlewnej wliczane do wydajności poubojowej w tys. t	71,2	46,6	24,0	18,8	1,6	<i>Slaughter products^b f pigs included in slaughter capacity in thous. t</i>
Mięso drobiowe w tys. t	89,6	88,9	96,2	101,1	5,0	<i>Poultry meat in thous. t</i>
Wędliny ^c w tys. t	67,7	44,7	47,8	42,7	5,6	<i>Cured meats products^c in thous. t</i>
Mleko płynne przetworzone ^d w tys. hl	1683,8	1430,6	1435,1	1244,5	4,1	<i>Processed liquid milk^d in thous. hl</i>
Masło i pozostałe tłuszcze do smarowania ^e w tys. t	35,3	29,3	32,0	31,1	18,0	<i>Butter and dairy spreads^e in thous. t</i>
Sery i twarogi w tys. t	16,7	41,3	44,3	50,3	6,1	<i>Cheese and curd in thous. t</i>
Mąka pszenna w tys. t	720,9	208,4	225,4	223,2	10,0	<i>Wheat flour in thous. t</i>
Mąka żytnia w tys. t	43,7	23,3	28,5	#	x	<i>Rye flour in thous. t</i>
Okrycia i ubiory z tkanin w tys. szt: garsonki i zestawy odzieżowe damskie lub dziewczęce	179,0	139,9	152,1	157,1	2,6	<i>Clothes and garments in thous. units: women's or girls' suits and ensembles</i>
żakiety damskie lub dziewczęce	831,0	263,9	284,1	252,7	16,3	<i>women's or girls' jackets</i>
Obuwie z wierzchami wykonanymi ze skóry ^f w tys. par	#	107	348	#	x	<i>Footwear with leather uppers^f in thous. pairs</i>
Tarcia w dam ³	188,4	202,1	185,4	198,1	4,6	<i>Sawnwood in dam³</i>
w tym iglasta	160,7	183,1	165,6	177,4	4,6	<i>of which coniferous sawnwood</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpady); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej ciepłej. ^c Bez drobiowych; w 2005 r. bez końskich, dziczyzny i królików. ^d Łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji. ^e Otrzymywane z mleka. ^f Bez obuwia sportowego, obuwia z metalowym noskiem ochronnym oraz obuwia specjalnego różnego typu; łącznie z obuwem ze spodem z drewna.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Including meat, fats, offal and animal parts unfit for human consumption; industrial slaughter; in post-slaughter warm weight. ^c Excluding cured poultry meat; in 2005 excluding horseflesh, game and rabbit. ^d Including milk for further processing. ^f Excluding footwear with uppers of leather, other than sports footwear incorporating a protective metal toe-cap and miscellaneous special footwear; including footwear with a wooden outer soles.

TABL. 4 (241). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^aAVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
OGÓŁEM	128150	125820	123231
TOTAL			
sektor publiczny	12588	11601	11473
<i>public sector</i>			
sektor prywatny	115562	114219	111758
<i>private sector</i>			
Górnictwo i wydobywanie	563	537	533
Mining and quarrying			
Przetwórstwo przemysłowe	118230	116030	113340
Manufacturing			
w tym:			
<i>of which:</i>			
Produkcja artykułów spożywczych	23216	21595	21230
<i>Manufacture of food products</i>			
Produkcja wyrobów tekstylnych	3643	2941	2592
<i>Manufacture of textiles</i>			
Produkcja odzieży	6011	5037	4578
<i>Manufacture of wearing apparel</i>			
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	847	876	821
<i>Manufacture of leather and related products^Δ</i>			
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	3729	3667	3433
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>			
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	7803	7644	8037
<i>Manufacture of paper and paper products</i>			
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	2337	2256	2195
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>			
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	5999	5842	4805
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>			
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	267	536	473
<i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>			
Produkcja wyrobów z gumy i z tworzyw sztucznych	10069	11336	11533
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>			
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	3019	2525	2420
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 4 (241). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a (dok.)AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)			
Produkcja metali <i>Manufacture of basic metals</i>	1620	1177	1899
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	16161	17913	17094
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	4628	4262	2950
Produkcja urządzeń elektrycznych <i>Manufacture of electrical equipment</i>	2831	2674	2488
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	6366	5678	5958
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	2040	2317	2241
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>Manufacture of other transport equipment</i>	638	3196	3301
Produkcja mebli <i>Manufacture of furniture</i>	8483	8470	8891
Pozostała produkcja wyrobów <i>Other manufacturing</i>	2344	2046	2182
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	5723	3657	3770
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	2720	2422	2384
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	6637	6831	6974
w tym: of which:			
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody <i>Water collection, treatment and supply</i>	1520	1563	1628
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>	2781	3002	2978

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (242). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w zł in zł		
O G Ó Ł E M	2817,53	3103,42	3241,77
T O T A L			
sektor publiczny	3435,25	3815,61	3956,31
<i>public sector</i>			
sektor prywatny	2750,24	3031,08	3168,42
<i>private sector</i>			
Górnictwo i wydobywanie	3612,20	4133,02	4336,05
<i>Mining and quarrying</i>			
Przetwórstwo przemysłowe	2773,11	3059,82	3198,81
<i>Manufacturing</i>			
w tym:			
<i>of which:</i>			
Produkcja artykułów spożywczych	2745,68	3049,84	3188,04
<i>Manufacture of food products</i>			
Produkcja wyrobów tekstylnych	2004,32	2042,71	2214,45
<i>Manufacture of textiles</i>			
Produkcja odzieży	1616,70	1788,90	1863,78
<i>Manufacture of wearing apparel</i>			
Produkcja skór i wyrobów skórzanych ^Δ	2132,62	2151,53	2118,18
<i>Manufacture of leather and related products^Δ</i>			
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	1975,20	2066,56	2184,97
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>			
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	3357,59	3725,69	3883,55
<i>Manufacture of paper and paper products</i>			
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	2682,67	2948,25	3075,86
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>			
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	4167,19	4408,72	4630,35
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>			
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	3929,03	3603,06	3759,27
<i>Manufacture of pharmaceutical products^Δ</i>			
Produkcja wyrobów z gumy i z tworzyw sztucznych	2678,82	2973,95	3131,74
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>			
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2762,70	2999,84	3069,17
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (242). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a (dok.)**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w zł in zł		
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)			
Produkcja metali <i>Manufacture of basic metals</i>	2841,69	2982,92	3384,51
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	2792,85	3089,67	3156,44
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	2942,59	2919,64	3355,13
Produkcja urządzeń elektrycznych <i>Manufacture of electrical equipment</i>	2979,13	3466,88	3668,47
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	2977,87	3298,99	3341,96
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	2140,64	2480,90	2652,45
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>Manufacture of other transport equipment</i>	2525,27	4667,27	#
Produkcja mebli <i>Manufacture of furniture</i>	2363,72	2508,79	2686,03
Pozostała produkcja wyrobów <i>Other manufacturing</i>	2300,71	2461,58	2626,91
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	3561,80	3523,25	3780,90
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ Electricity, gas, steam and air conditioning supply	4030,33	4496,66	4750,90
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	3044,23	3269,03	3340,52
w tym: of which:			
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody <i>Water collection, treatment and supply</i>	2990,07	3242,99	3342,48
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>	2953,23	3135,85	3158,55

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

Budownictwo Construction

TABLE 6 (243). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	3614,1	6023,7	7057,9	6980,1	100,0	TOTAL
w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób	1958,6	3639,9	4227,4	4063,9	58,2	of which entities employing more than 9 persons
budowa budynków ^Δ	809,9	1539,9	1615,3	1338,0	19,2	construction of buildings
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	687,0	1224,0	1320,0	1465,6	21,0	civil engineering works
roboty budowlane specjalistyczne	461,7	876,1	1292,0	1260,4	18,1	specialised construction activities

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Kujawsko-pomorskie voivodship without subcontractors participation.

TABLE 7 (244). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION	
		<i>Works with an investment character</i>	<i>Works with a renovation (restoration) character</i>		
w mln zł in mln zł					
OGÓŁEM	2005	1958,6	1423,4	535,2	TOTAL
	2010	3639,9	2402,3	1237,7	
	2012	4227,4	2128,5	2098,9	
	2013	4063,9	2588,9	1475,0	
Budynki	2083,7	1277,8	805,9	Buildings	
Budynki mieszkalne	544,8	321,4	223,4	Residential buildings	
budynki mieszkalne jednorodzinne	61,9	44,3	17,7	one-dwelling buildings	
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	383,4	244,0	139,4	two-and more dwelling buildings	
budynki zbiorowego zamieszkania	99,5	33,2	66,3	residences for communities	

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Kujawsko-Pomorskie voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7 (244). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION
	<i>Total</i>	<i>Works with an investment character</i>	<i>Works with a renovation (restoration) character</i>	
	w mln zł		in mln zł	
Budynki (dok.)				Buildings (cont.)
Budynki niemieszkalne	1538,9	956,4	582,4	<i>Non-residential buildings</i>
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	45,9	38,4	7,5	<i>hotels and similar buildings</i>
budynki biurowe	119,3	69,0	50,3	<i>office buildings</i>
budynki handlowo-usługowe	222,0	108,2	113,8	<i>wholesale and retail trade buildings</i>
budynki transportu i łączności	46,7	26,0	20,7	<i>traffic and communication buildings</i>
budynki przemysłowe i magazynowe	546,9	368,3	178,6	<i>industrial buildings and warehouses</i>
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	452,0	294,2	157,8	<i>public entertainment, education, hospital or institutional care buildings</i>
pozostałe budynki niemieszkalne	106,0	52,3	53,7	<i>other non-residential buildings</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	1980,2	1311,1	669,1	Civil engineering works
Infrastruktura transportu	1024,2	643,0	381,2	<i>Transport infrastructures</i>
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	866,3	545,8	320,5	<i>highways, streets and roads</i>
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	21,0	3,2	17,9	<i>railways, suspension and elevated railways</i>
drogi lotniskowe	–	–	–	<i>airfield runways</i>
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	43,0	27,2	15,8	<i>bridges, elevated highways, tunnels and subways</i>
budowle wodne	93,9	66,9	27,0	<i>harbours, waterways, dams and other waterworks</i>
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	784,0	534,6	249,4	<i>Pipelines, communication and electricity lines</i>
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	338,8	212,7	126,2	<i>long-distance pipelines, communication and electricity power lines</i>
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	445,2	322,0	123,2	<i>local pipelines and cables</i>
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	132,5	101,1	31,4	<i>Complex constructions on industrial sites</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	39,5	32,4	7,1	<i>Other civil engineering works</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Kujawsko-Pomorskie voivodship without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8 (245). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a**
BUILDINGS COMPLETED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Budynki^b	3972	4784	5331	5301	Buildings^b
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomiesz- kaniowe ^c	2638	3281	3696	3858	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
miasta	1693	1612	1605	935	<i>urban areas</i>
wieś	2279	3172	3726	2923	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^d	3483	4259	4654	4863	<i>Of which private buildings^d</i>
miasta	1278	1260	1237	1214	<i>urban areas</i>
wieś	2205	2999	3417	3649	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniaowe ^c	2547	3153	3536	3713	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
niemieszkalne	834	968	948	993	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych	235	348	304	363	<i>of which farm buildings</i>
Kubatura^e w dam³	5415,1	5896,6	7014,2	7579,4	Cubic volume^e in dam³
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomiesz- kaniowe ^c	2264,3	2409,1	3154,7	3228,7	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^c</i>
miasta	3151,8	2817,4	3560,5	1273,3	<i>urban areas</i>
wieś	2263,3	3079,2	3453,8	1955,4	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^d	3033,3	3088,9	4082,4	4266,3	<i>Of which private buildings^d</i>
miasta	1152,7	938,7	1475,1	1063,7	<i>urban areas</i>
wieś	1880,6	2150,1	2607,2	3202,6	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniaowe ^c	1855,0	1906,7	2490,7	2564,3	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling resi- dential buildings^c</i>
niemieszkalne	1141,0	1134,5	1546,1	1650,1	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych	414,5	469,5	498,1	723,5	<i>of which farm buildings</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 310. ^b Nowo wybudowane. ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). ^d Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. ^e Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a See general notes, item 5 on page 310. ^b Newly built. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). ^d Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. ^e Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (246). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPES OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	BUDYNKI ^b		BUILDINGS ^b		
Budynki mieszkalne	2742	3422	3866	4016	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkanie ^c	2638	3281	3696	3858	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings ^c
w tym jednorodzinne	2547	3167	3546	3743	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	4	3	–	1	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	1230	1362	1465	1285	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	59	22	12	32	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	31	25	39	38	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	176	210	173	150	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	–	4	4	1	Communication buildings, sta- tions, terminals and associated buildings
Budynki garaży	459	462	666	430	Garage buildings
Budynki przemysłowe	74	55	57	51	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki maga- zynowe	146	126	121	158	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kultural- ne oraz budynki muzeów i bibliotek	2	30	22	14	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badaw- czych	7	11	14	5	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	6	7	7	10	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	7	34	17	10	Sport halls
Budynki gospodarstw rolnych	241	365	316	378	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do spra- wowania kultu religijnego i czynności religijnych	3	7	4	4	Buildings used as places of worship and for religious activities
	KUBATURA ^d w dam ³		CUBIC VOLUME ^d in dam ³		
Budynki mieszkalne	2326,5	2463,3	3200,3	3283,1	Residential buildings
w tym:					of which:
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielo- mieszkanie ^c	2264,3	2409,1	3154,7	3228,7	One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling build- ings ^c
w tym jednorodzinne	1871,4	1880,9	2415,4	2479,7	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	32,9	11,7	–	3,4	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	3088,6	3433,4	3813,9	4296,3	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	37,0	96,8	119,6	59,6	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	106,4	77,6	164,4	86,1	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	897,7	631,1	624,4	796,3	Wholesale and retail trade build- ings

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 310. ^b Nowo wybudowane. ^c Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). ^d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a See general notes, item 5 on page 310. ^b Newly built. ^c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). ^d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (246). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA^a WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**
BUILDINGS COMPLETED^a BY TYPE OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	KUBATURA ^b w dam ³ (dok.)		CUBIC VOLUME ^b in dam ³ (cont.)		
Budynki niemieszkalne (dok.)					Non-residential buildings (cont.)
Budynki łączności, dworców i terminali	-	4,6	7,1	0,3	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	50,7	83,9	113,9	120,5	Garage buildings
Budynki przemysłowe	702,6	536,3	909,8	787,9	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	544,6	900,9	921,0	1233,4	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	85,7	67,3	63,1	115,2	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	96,0	136,7	123,6	112,0	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	32,6	73,1	68,6	141,5	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	49,8	261,6	110,5	53,3	Sports halls
Budynki gospodarstw rolnych	437,9	532,5	546,8	770,4	Non-residential farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	30,7	30,5	36,5	18,7	Buildings used as places of worship and for religious activities

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 310. ^b Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a See general notes, item 5 on page 310. ^b Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 10 (247). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	17236	24335	23799	21624	Average paid employment
sektor publiczny	1283	465	107	121	public sector
sektor prywatny	15953	23870	23692	21503	private sector
Budowa budynków ^Δ	10831	9572	8265	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	6059	6211	5276	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	7446	8016	8083	Specialised construction activities
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	1885,41	2610,09	2793,58	2936,34	Average monthly gross wages and salaries in zł
sektor publiczny	1909,81	2477,40	3147,66	2973,76	public sector
sektor prywatny	1883,45	2612,68	2791,99	2936,13	private sector
Budowa budynków ^Δ	2415,17	2515,23	2594,64	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	2967,50	3239,76	3623,64	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	2602,45	2780,26	2837,12	Specialised construction activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości linii kolejowych eksploatowanych w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. Linia kolejowa jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. Drogi publiczne ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 III 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 260), na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Do dróg krajowych zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i towarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do dróg wojewódzkich zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do dróg powiatowych zalicza się drogi inne niż podano wcześniej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do dróg miejskich zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do dróg zamiejskich zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

General notes

Transport

1. Data concerning the total length of railway lines operated on 31 XII were established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and large gauge railway lines (data concerning the length of these lines are given in terms of standard gauge lines) operating on that day. The railway line is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. Public roads are divided according to the function they have in the road network, in accordance with the provisions of the Act of 21 March 1985 concerning public roads (OJ of 2013 item 260), into the following categories: national, regional, district and communal roads.

National roads include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network,
- approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Regional roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among state roads.

District roads include roads other than those mentioned earlier, which link district capital cities with commune capital cities and commune capital cities with other such cities.

Communal roads include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Urban roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-urban roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

3. Informacje o pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych według stanu w dniu 31 XII prezentowane są do 2001 r. prezentowane są według ewidencji prowadzonej przez wojewodów, w latach 2002–2008 przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (do 17 XI 2012 r. – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji). Dane nie obejmują pojazdów wyrejestrowanych, a do 2010 r. również pojazdów posiadających pozwoleń czasowe wydawanych w końcu danego roku.

Pozwolenie czasowe wydawane jest na okres do około 30 dni w celu załatwienia wszystkich formalności związanych z rejestracją pojazdu i niezbędnych do otrzymania docelowego dowodu rejestracyjnego.

4. Linia autobusowa jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w kilometrach pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od ilości kursów autobusów odbywających się na tej linii.

5. Przez transport samochodowy zarobkowy rozumie się świadczenie usług przewozowych za opłatą, a przez **transport samochodowy gospodarczy** – wykonywanie przewozów ładunków na własne potrzeby, tj. bez opłaty (wliczanych w koszt przedsiębiorstwa).

Do 2003 r. za transport samochodowy zarobkowy uważano transport, w którym usługi transportu samochodowego stanowią podstawową działalność gospodarczą. Natomiast przez transport samochodowy gospodarczy rozumiano transport na własne potrzeby (sporadycznie na rzecz innych podmiotów) wykonywany przez jednostki, których podstawowa działalność jest inna niż usługi transportu samochodowego.

6. Dane o wypadkach drogowych pochodzą z systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWIK) prowadzonego przez Komendę Główną Policji i obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

3. Information on registered vehicles and tractors as of 31 XII have been presented until 2001 according to the evidence conducted by voivodes, in 2002–2008 according to the evidence conducted by starosts, presidents of cities and mayors since 2009 according to central vehicle, register kept by Ministry of Interior (until 17th of November 2012 – the Ministry of the Interior and Administration). Data do not include vehicles being devoid of car registration, and up to 2010 – also vehicles having temporary permission given by the ending of reference year.

Temporary permission is passed by about 30 daily period with the aim of take care of formality be connected with vehicle registration and received ordinary registration book.

4. A bus line is a permanent road connection between two extreme localities as well as between selected intermediate localities which involves using one or several buses travelling between these localities according to a defined schedule.

The **length of a bus line** is the length of the route, given in kilometers, between two extreme localities regardless of the number of journeys carried out by buses on that line.

5. Road transport for hire or reward is understood as providing paid transport services and **road transport on own account** as carriage of goods on own needs, i.e. without payment (calculated into the costs of a business enterprise).

Until 2003, road transport for hire or reward was understood as transport, in which road transport services were the basic economic activity. Road transport on own account was understood as transport on own needs (occasionally on account of other entities) carried out by entities, whose main economic activity is other than road transport services.

6. Data coming from Accident and Collision Register (SEWIK) kept by the National Police Headquarters and regarding **road traffic accidents** cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

A **road traffic accident fatality** is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A **road traffic accident injury** is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

Łączność

1. Informacje o łączności w ujęciu rzeczowym dotyczą:

- 1) w zakresie usług pocztowych — operatorów pocztowych, tj. operatora wyznaczonego (do 2012 r. operatora publicznego) oraz od 2009 r. pozostałych operatorów pocztowych (do 2012 r. określanych jako operatorzy niepubliczni);
- 2) w zakresie usług telekomunikacyjnych — operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, tj. sieci służącej do świadczenia usług telekomunikacyjnych (z wyłączeniem sieci wewnętrznej — sieci eksploatowanej przez podmioty wyłącznie na własne potrzeby lub założonej w budynkach niemieszkalnych usytuowanych na terenie jednej nieruchomości gruntowej).

2. **Placówkę pocztową** stanowi jednostka organizacyjna operatora wyznaczonego (do 2012 r. operatora publicznego) lub jego agenta, w której nadawca może zawrzeć umowę o świadczenie usług pocztowych lub która doręcza adresatom przesyłki lub kwoty pieniężne określone w przekazach pocztowych.

3. Usługi łączności obejmują usługi opłacone, wolne od opłat i służbowe.

Dane dotyczące przesyłek listowych obejmują rzeczy (np. listy, kartki pocztowe z wyłączeniem paczek pocztowych) opatrzone adresem, przedłożone do przyjęcia przez operatora pocztowego w celu przemieszczenia lub doręczenia adresatowi.

4. **Telefoniczne łącza główne** obejmują standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej) oraz łącza w dostęпах ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

Communications

1. *Information regarding communications, in tangible terms, concerns:*

- 1) *in scope of postal services – post operators, i.e. appointed operator (until 2012 the public operator) and from 2009 other post operators (until 2012 defined as non-public operators);*
- 2) *in scope of telecommunication services — operators of the public telecommunication network i.e., the network used for rendering telecommunications services (excluding internal networks — networks used by entities exclusively for their own needs of installed in non-residential buildings located on a single piece of real estate).*

2. **Postal office** represents an organizational unit of the appointed operator (up to 2012 – public operator) or agent, in which the sender can conclude a contract for the provision of postal services or who delivers to the addresses of the consignment or amount of money specified in the postal transfers.

3. *Communication services include paid and unpaid services.*

Data on letter mail include items (e.g. letters, postcards, excluding packages) containing an address for the purpose of being delivered to the addressee.

4. **Telephone main line** includes standard main line (fixed line telephone subscribers) and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e. a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.

Transport

Transport

TABL. 1 (248). LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE^a

Stan w dniu 31 XII

RAILWAY LINES OPERATED^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w km		in km		
OGÓŁEM ^b	1338	1259	1276	1195	TOTAL ^b
Normalnotorowe	1272	1259	1276	1195	Standard gauge
w tym zelektryfikowane	563	563	562	562	of which electrified
jednotorowe	741	722	740	659	single track
dwu- i więcej torowe	531	537	536	536	double and more tracks
Wąskotorowe	66	–	–	–	Narrow gauge
Na 100 km² powierzchni ogólnej	7,4	7,0	7,1	6,6	Per 100 km² of total area

^a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej. ^b Nie wystąpiły linie kolejowe szerokokotrowe.

^a Data concern PKP network and other entities managing railway network. ^b Broad gauge lines have not existed.

TABL. 2 (249). DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI

Stan w dniu 31 XII

HARD SURFACE PUBLIC ROADS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		SPECIFICATION
				ogółem	w tym	
				total	o nawierzchni ulepszonej	
		w km		in km		
OGÓŁEM	14109	15639	16489	16701	14745	TOTAL
miejskie	2268	2538	2768	2686	2569	urban
zamiejskie	11841	13101	13721	14015	12176	non-urban
Krajowe	1039	1066	1133	1179	1179	National
miejskie	222	217	217	218	218	urban
zamiejskie	817	849	916	962	962	non-urban
Wojewódzkie	1731	1757	1713	1714	1708	Regional
miejskie	189	192	187	188	185	urban
zamiejskie	1542	1565	1525	1525	1523	non-urban
Powiatowe	6616	6648	6667	6667	6528	District
miejskie	511	527	528	531	527	urban
zamiejskie	6105	6121	6139	6136	6002	non-urban
Gminne	4723	6168	6976	7141	5330	Communal
miejskie	1346	1602	1835	1749	1640	urban
zamiejskie	3377	4566	5141	5393	3690	non-urban

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate of National Roads and Motorways.

TABL. 3 (250). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	818229	1253127	1341199	1385217	T O T A L
w tym:					of which:
Samochody osobowe	595851	925833	1001146	1035753	Passenger cars
Autobusy	3622	5187	5241	5392	Buses
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	98279	149770	158641	162639	Lorries and road tractors ^b
Ciągniki balastowe i rolnicze	67137	96485	95962	98219	Ballast and agricultural tractors
Motocykle	49364	69088	73214	75544	Motorcycles

^a Bez trolejbusów. ^b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.^a Excluding trolleybuses. ^b Including vans.TABL. 4 (251). **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a**

Stan w dniu 31 XII

REGULAR BUS COMMUNICATION LINES^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	1405	2389	2538	2334	National: number
długość w km	69963	115679	113133	108311	length in km
dalekobieżne: liczba	44	76	62	54	long distance: number
długość w km	12184	27191	22314	19008	length in km
regionalne: liczba	348	340	385	374	regional: number
długość w km	24649	27542	27254	29670	length in km
podmiejskie: liczba	1009	1947	2072	1899	suburban: number
długość w km	33084	60642	63340	59537	length in km
miejskie: liczba	4	26	19	7	urban: number
długość w km	46	304	225	96	length in km
Międzynarodowe: liczba	–	–	–	–	International: number
długość w km	–	–	–	–	length in km

^a Przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzących regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.^a Entities employing more than 9 persons providing regular national and international traffic; excluding urban transport services.

TABL. 5 (252). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a**
HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					Domestic communication
Przewozy ładunków w tys. t	3591,9	8661,4	13215,1	9870,2	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	154,1	107,0	121,7	251,6	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	48722,7	76360,9	67096,6	57791,5	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	36,7	22,0	26,9	24,0	Average transport distance per passenger in km
Komunikacja międzynarodowa					International communication
Przewozy ładunków w tys. t	1532,4	2216,8	2930,1	3294,0	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	1095,9	998,8	846,0	953,0	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	11,5	26,8	24,5	20,3	Transport of passengers ^b in thous.
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	752,0	1750,0	649,3	676,5	Average transport distance per passenger in km

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. ^b Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Excluding transports by urban transport fleet (of which by taxis).

TABL. 6 (253). **RUCH PASAŻERÓW^a W PORTACH LOTNICZYCH**
PASSENGER TRAFFIC^a AT AIRPORTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Pasażerowie przybyli ^b z portów w tys.:					Passenger arrivals ^b from airports in thous.:
krajowych	19,4	2,2	15,1	11,8	domestic
zagranicznych.....	19,4	135,1	153,5	158,1	foreign
Pasażerowie odprawieni ^c do portów w tys.:					Passenger departures ^c to airports in thous.:
krajowych.....	19,1	2,1	15,1	11,4	domestic
zagranicznych.....	19,1	138,8	156,1	162,1	foreign

^a Dane nie obejmują dzieci w wieku do 2 lat. ^b, ^c Pasażerowie, dla których Port Lotniczy Bydgoszcz jest: ^b – portem zakończenia podróży rozpoczętej w porcie krajowym lub zagranicznym, ^c – portem rozpoczęcia podróży kończącej się w porcie krajowym lub zagranicznym.

^a Data not include children below the age of 2. ^b, ^c Passengers for whom Bydgoszcz Airport is: ^b – the final destination of a journey begun at a domestic or foreign airport, ^c – the point of departure for a journey terminating at a domestic or foreign airport.

TABL. 7 (254). **PRZEŁADUNEK^a ŁADUNKÓW W PORTACH LOTNICZYCH**
FREIGHT LOADED AND UNLOADED^a AT AIRPORTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w tonach		in tonnes		
Ładunki przybyłe z portów:					<i>Freight arrivals from airports:</i>
krajowych	162	222	199	191	<i>domestic</i>
w tym poczta	162	222	199	191	<i>of which by post</i>
zagranicznych	–	–	4	–	<i>foreign</i>
Ładunki odprawione do portów:					<i>Freight departures to airports:</i>
krajowych	173	192	174	149	<i>domestic</i>
w tym poczta	173	192	174	149	<i>of which by post</i>
zagranicznych.....	–	–	1	20	<i>foreign</i>

^a W lotach komunikacyjnych samolotami polskimi i obcymi.

^a In transport flights of Polish and foreign aircrafts.

TABL. 8 (255). **WYPADKI DROGOWE^a I ICH OFIARY**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Wypadki	2157	1490	1318	1182	Accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	26,4	11,9	9,8	8,5	<i>Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors^b</i>
Ofiary wypadków	3082	2027	1706	1544	Road traffic casualties
Śmiertelne	325	228	222	179	<i>Fatalities</i>
na 100 tys. ludności	15,7	10,9	10,6	8,5	<i>per 100 thous. population</i>
Ranni	2757	1799	1484	1365	<i>Injured</i>
na 100 tys. ludności	133,3	85,7	70,8	65,2	<i>per 100 thous. population</i>

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Vehicles as of 31 XII; since 2011 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 9 (256). **WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYN I RODZAJÓW POJAZDÓW**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	SPECIFICATION
Wypadki	1318	1182	Accidents
Z winy kierujących pojazdami	1072	969	<i>Guilt of drivers</i>
w tym:			<i>of which:</i>
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	295	253	<i>inappropriate speed for road conditions</i>
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	280	278	<i>non-compliance with vehicle right of way</i>
nieprawidłowe wyprzedzanie	80	56	<i>incorrectly overtaking</i>
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	160	129	<i>incorrectly behaviour towards the pedestrian</i>
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	63	77	<i>not keeping a safe distance between vehicles</i>
Z winy pieszych	128	100	<i>Guilt of pedestrians</i>
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	69	74	<i>of which carelessly entering to the roadway</i>
Pozostałe ^b	118	113	<i>Other^b</i>
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków	1072	969	<i>Vehicles of drivers being accident culprits</i>
Samochody osobowe	795	742	<i>Passenger cars</i>
Motocykle	50	36	<i>Motorcycles</i>
Rowery	72	49	<i>Bicycles</i>
Motorowery	42	32	<i>Motor-bicycles</i>
Samochody ciężarowe	73	62	<i>Lorries</i>
Inne pojazdy ^c	40	48	<i>Other vehicles^c</i>
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	147	121	<i>Accidents involving intoxicated road users</i>
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:			<i>of which caused by intoxicated:</i>
Kierujących	85	67	<i>Drivers</i>
samochodami osobowymi	51	40	<i>of passenger cars</i>
motocyklami	7	7	<i>of motorcycles</i>
rowerami	11	8	<i>of bicycles</i>
motorowerami	12	8	<i>of motor-bicycles</i>
samochodami ciężarowymi	1	3	<i>of lorries</i>
innymi pojazdami	3	1	<i>of other vehicles</i>
Pieszycy	29	21	<i>Pedestrians</i>

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. ^c Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons. ^c Including unidentified vehicles.

Source: data of the National Police Headquarters.

Łączność

Communications

TABLE 10 (257). **PODSTAWOWE USŁUGI POCZTOWE^a**
BASIC POSTAL SERVICES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Placówki dla usług pocztowych (stan w dniu 31 XII)	463	466	449	414	Postal service offices (as of 31 XII)
miasta	204	209	213	207	urban areas
wieś	259	257	236	207	rural areas
Nadane (w ciągu roku):					Mailed (during the year):
przesyłki listowe polecone ^{bc} w tys.	14583,7	18696,7	21604,5	22831,6	registered letters ^{bc} in thous.
paczki ^b w tys.	897,1	912,9	882,1	818,1	packages ^b in thous.
Przekazy pocztowe zrealizowane ^b w tys.	1510,9	4063,2	2727,4	39268,4	Postal transfers paid ^b in thous.
Wpłaty na rachunki bankowe w tys.	5170,9	10835,0	8779,9	8016,9	Payments to bank accounts in thous.

^a Dane dotyczą operatora wyznaczonego; do 2012 r. – operatora publicznego. ^b W obrocie krajowym oraz z Polski za granicę; przesyłki listowe i paczki nie obejmują przesyłek zrealizowanych w systemie EMS-POCZTEX. ^c Od 2010 r. łącznie z przesyłkami z zadeklarowaną wartością.

^a Data concern the appointed operator; until 2012 – the public operator. ^b In overture within Poland and from Poland abroad; registered letters and packages do not include mailing through EMS-POCZTEX system. ^c Since 2010 including insured letters.

TABLE 11 (258). **ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE^a**
Stan w dniu 31 XII
TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne w tys.	587,1	379,5	281,1	257,3	Telephone main line in thous.
w tym abonenci prywatni ^b	413,0	269,9	185,6	170,8	of which private subscribers ^b
miasta	484,8	307,4	230,7	211,2	urban areas
w tym abonenci prywatni ^b	324,9	210,8	145,5	134,1	of which private subscribers ^b
wieś	102,3	72,1	50,4	46,1	rural areas
w tym abonenci prywatni ^b	88,1	59,1	40,1	36,7	of which private subscribers ^b
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)	530,1	330,3	237,2	216,4	of which standard main line (fixed line telephone subscribers)
miasta	434,3	262,6	190,2	173,4	urban areas
wieś	95,8	67,7	47,0	43,0	rural areas
Aparaty telefoniczne publiczne samoinkasujące	4664	2346	922	700	Public pay telephones
miasta	3615	1520	753	545	urban areas
wieś	1049	826	169	155	rural areas

^a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

^a Data concern operators of public telecommunication network. ^b Possessing telephones installed in private dwellings.

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których podstawowym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
 - punktach sprzedaży detalicznej,
 - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
- 2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj.: urzędom, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy sztuczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność, napoje alkoholowe i towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również

General notes

1. Information in this chapter concerns all entities of the national economy conducting trade activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the basic activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE Rev. 2 in the section “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”.

2. Data regarding the retail sales include:

- 1) the sale of consumer and non-consumer goods at:
 - retail sales outlets,
 - wholesale stores as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual needs of the purchaser;
- 2) the sale of commercial consumer goods as well as catering products in catering establishments.

The sale of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e., government offices, institutions, nurseries, nurseries schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP).

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods has been done on the following basis: non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g., agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feeding-stuffs, plant protection chemicals, artificial fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

The division of consumer goods into food, alcoholic beverages and non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Data regarding the **wholesale of commodities** include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sale realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sale realized by settled transit consisting in the transfer of com-

wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału sklepów według form organizacyjnych dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechnie są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do innych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

Podziału sklepów według województw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji sklepu.

6. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

7. Do placówek gastronomicznych zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowywanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. Magazyny handlowe (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

9. Dane o działalności handlowej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczych. Dane dla jedno-

modities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. The division of stores by organizational form was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores divided into separate departments, each selling a broad and universal assortment, particularly non-foodstuff goods, with a sales area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales area from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of food-stuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hypermarkets are stores with a sales area 2500 m² and more, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of food-stuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales area from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales area up to 119 m².

The division of shops by voivodships was made on the basis of the actual location of a shop.

6. Shops include public pharmacies.

7. Catering establishments include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and takeout consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

Mobile retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

8. Trade warehouses (wholesale and retail distribution) are organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing up commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering the amount and the changes in stocks.

9. Data regarding trade activity, including information about shops and petrol stations are compiled based of reporting. For entities employing up to 9 persons, the data have been generalized on the basis of the results of sample survey

stek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek. Dane o sprzedaży hurtowej, działalności gastronomicznej i magazynach handlowych dotyczą wyłącznie jednostek o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

10. Targowiska są to wydodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

conducted on a 5% sample of these entities. Data regarding wholesale, catering activity and trade warehouses concern exclusively entities employing more than 9 persons.

10. Marketplaces are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (259). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**
RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
OGÓŁEM w mln zł.....	15661,2	19797,0	22738,8	22793,1	TOTAL in mln zł
W tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					Of which in trade enterprises ^a :
w milionach złotych	3158,5	6679,6	7495,7	7179,2	in million zlotys
w %	20,2	33,7	33,0	31,5	in %
NA 1 MIESZKAŃA w zł	7574	9433	10839	10884	PER CAPITA in zł

^a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 (260). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP ^a (ceny bieżące)**
RETAIL SALES BY GROUPS ^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

W MILIONACH ZŁOTYCH
 IN MILLION ZLOTYS

OGÓŁEM | **7125,0** | **11564,9** | **13425,0** | **13881,8** | **TOTAL**

W ODSETKACH
 IN PERCENT

OGÓŁEM | **100,0** | **100,0** | **100,0** | **100,0** | **TOTAL**

Towary konsumpcyjne	67,4	69,9	75,9	80,9	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe	25,6	32,1	28,7	31,9	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	4,1	4,5	4,4	4,2	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe	37,7	33,3	42,8	44,8	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne	32,6	30,1	24,1	19,1	Non-consumer goods

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 (261). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH ^a**
(ceny bieżące)

WHOLESALE IN TRADE ENTERPRISES ^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

W MILIONACH ZŁOTYCH
 IN MILLION ZLOTYS

OGÓŁEM | **17579,7** | **29370,6** | **37697,3** | **38650,6** | **TOTAL**

W ODSETKACH
 IN PERCENT

OGÓŁEM | **100,0** | **100,0** | **100,0** | **100,0** | **TOTAL**

Żywność i napoje bezalkoholowe	15,0	15,5	13,4	9,8	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	6,4	3,0	3,0	2,8	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	78,6	81,5	83,6	87,4	Non-foodstuff goods ^b

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (262). SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW^{ab}
 Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORMS AND PETROL STATIONS^{ab}
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Sklepy	20117	18109	19009	19044	Shops
Domy towarowe	5	2	2	3	Department stores
Domy handlowe	19	15	12	11	Trade stores
Supermarkety	160	280	331	373	Supermarkets
Hipermarkety	21	29	29	30	Hypermarkets
Sklepy powszechnie	339	332	298	271	Grocery stores
Sklepy wyspecjalizowane	907	1437	1598	1732	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^c	18666	16014	16739	16624	Other shops ^c
Stacje paliw	576	520	491	482	Petrol stations

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 333. *b* Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. *c* Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

a See general notes, item 5 on page 333. *b* According to location of shop/petrol station. *c* Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5 (263). GASTRONOMIA^a
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	412	524	534	543	Number of catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje	145	181	184	201	of which restaurants
Sprzedaż z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	166390	436995	443467	510622	Sales from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
produkcja gastronomiczna	116687	356744	364025	413546	catering production
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	27667	37781	32795	41303	alcoholic beverages and tobacco

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (264). MAGAZYNY HANDLOWE^a
 Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:				<i>Secured warehouses:</i>
liczba	1556	1813	1911	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	887,6	1693,6	1895,0	<i>storage area in thous. m²</i>
Magazyny zadaszone:				<i>Roofed warehouses:</i>
liczba	155	183	334	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	54,4	73,2	229,8	<i>storage area in thous. m²</i>
Place składowe:				<i>Storage sites:</i>
liczba	341	369	362	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	984,5	868,1	1083,6	<i>storage area in thous. m²</i>
Silosy i zbiorniki:				<i>Siloses and reservoirs:</i>
liczba	798	1210	969	<i>number</i>
pojemność w dam ³	215,1	521,4	432,2	<i>capacity in dam³</i>

^a Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

^a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons.

N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7 (265). TARGOWISKA
 Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					<i>Permanent marketplaces:</i>
liczba	145	136	134	135	<i>number</i>
w tym z przewagą sprzedaży drobnotalicznej	126	121	126	127	<i>of which with predominance of small-retail sales</i>
powierzchnia w tys. m ²	699,4	663,5	636,5	674,1	<i>area in thous. m²</i>
w tym sprzedażowa	392,2	360,0	381,3	378,6	<i>of which sales area</i>
stałe punkty sprzedaży drobnotalicznej	6049	5594	5668	5759	<i>permanent small-retail sales outlets</i>
w tym na targowiskach czynnych codziennie	4465	3997	4060	4056	<i>of which at marketplaces opened daily</i>
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	73	123	168	175	<i>Seasonal marketplaces^a (during the year)</i>
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	10095,2	7914,1	7033,1	6581,8	<i>Annual receipts from marketplace fees in thous. zł</i>

^a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

^a Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity: Dz.U. 2013, poz. 330 z późn. zm.).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

3. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne po-

General notes

1. The financial results of enterprises are adjusted to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (unified text: Journal of Laws 2013, item 330 with later amendments).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, insurance companies, brokerage houses and brokerage offices, investment and pension societies, national investment funds, cooperative savings and credit unions, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) net revenues from sale of products (goods and services), including subsidies on products;
- 2) net revenues from sale of goods and materials, including sums due from the sale of re-use packages;
- 3) other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, revenues from social activities, revenues from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;
- 4) financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) the cost of products sold (goods and services), i.e., the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity

trzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;

- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności społecznej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży, z uwzględnieniem opustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Zyski i straty nadzwyczajne to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanego ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczonej, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego,

and corrected by the change in product inventories;

- 2) *the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;*
- 3) *other operating costs, to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future certain liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;*
- 4) *financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, the surplus of foreign exchange losses over gains.*

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices, taking into account discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The financial result on economic activity is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Extraordinary profits and losses are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.

7. The gross financial result (profit or loss) is the result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.

8. Obligatory encumbrances on gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as other payments resulting from separate regulations.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. It includes:

- the current part, i.e., the tax presented in the tax declaration for a given reporting period,
- the deferred part, i.e., a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax in the end and in the beginning

przy czym rezerwę tworzy się niezależnie od tego, czy jednostka osiągnie zysk czy poniesie stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

1) **wskaznik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;

2) **wskaznik rentowności obrotu:**

— **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,

— **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;

3) **wskaznik płynności finansowej:**

— **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,

— **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,

— **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, należności krótkoterminowych, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, należne wpłaty na kapitał podstawowy, udziały (akcje) własne, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

— w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych — kapitał zakładowy,

— w przedsiębiorstwach państwowych — fundusz założycielski,

— w spółdzielniach — fundusz udziałowy,

— w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych — kapitał właścicieli.

of the reporting period. The reserve is created irrespective of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.

10. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

11. The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:

1) **cost level indicator** as the relation of the costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;

2) **turnover profitability rate:**

— **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,

— **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;

3) **financial liquidity ratio of:**

— **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,

— **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities excluding special funds,

— **third degree** as the relation of current assets (stocks, short-term dues, short-term investments and short-term inter-period settlements) to short-term liabilities excluding special funds.

12. Current assets include: stocks, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of their due date).

13. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), share capital not paid up, entity's shares (stock), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year. Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

— **initial capital** — in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,

— **founders' capital** — in state owned enterprises,

— **participation fund** — in cooperatives,

— **owners' capital** — in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe — gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe — gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

Share capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in cooperatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from credits and loans and are divided into: long-term liabilities — when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities — when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

15. *Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.*

TABL. 1 (266). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES
BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
Przychody z całokształtu działalności	57233,2	93967,6	106445,7	108713,1	Revenues from total activity
sektor publiczny	6450,7	5088,2	5984,0	6038,9	<i>public sector</i>
sektor prywatny	50782,5	88879,4	100461,7	102674,2	<i>private sector</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	33290,6	52631,3	57714,6	58729,1	<i>Net revenues from sale of products (goods and services)</i>
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	22527,9	38691,1	45969,7	46930,4	<i>Net revenues from sale of goods and materials</i>
Przychody finansowe	440,0	872,3	911,1	893,3	<i>Financial revenues</i>
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	55054,7	90093,7	102501,0	103354,3	Costs of obtaining revenues from total activity
sektor publiczny	6419,1	4672,4	5139,6	5481,3	<i>public sector</i>
sektor prywatny	48635,6	85421,3	97361,4	97873,0	<i>private sector</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	33812,8	54018,1	58848,0	59303,3	<i>Cost of products sold (goods and services)</i>
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	19622,9	33662,8	40428,3	41253,7	<i>Value of goods and materials sold</i>
Koszty finansowe	654,7	1208,8	1257,8	1165,3	<i>Financial costs</i>
Wynik finansowy na działalności gospodarczej	2178,5	3873,9	3944,7	5358,8	Financial result on economic activity
Sektor publiczny	31,6	415,7	844,4	557,5	<i>Public sector</i>
Sektor prywatny	2146,9	3458,2	3100,3	4801,3	<i>Private sector</i>
Zyski nadzwyczajne	9,6	13,3	14,6	16,2	Extraordinary profits
Sektor publiczny	1,1	0,3	1,5	0,2	<i>Public sector</i>
Sektor prywatny	8,5	13,0	13,1	16,0	<i>Private sector</i>
Straty nadzwyczajne	4,4	5,6	3,2	11,1	Extraordinary losses
Sektor publiczny	0,3	0,0	0,3	0,2	<i>Public sector</i>
Sektor prywatny	4,1	5,6	2,9	10,9	<i>Private sector</i>
Wynik finansowy brutto	2183,7	3881,6	3956,0	5363,9	Gross financial result
sektor publiczny	32,5	416,0	845,6	557,5	<i>public sector</i>
sektor prywatny	2151,2	3465,6	3110,4	4806,4	<i>private sector</i>
Zysk brutto	2710,5	4524,6	5062,0	5969,3	<i>Gross profit</i>
Strata brutto	526,8	643,0	1106,0	605,4	<i>Gross loss</i>
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	464,3	704,1	628,2	742,9	Obligatory encumbrances on gross financial result
Sektor publiczny	52,3	142,8	184,9	119,5	<i>Public sector</i>
Sektor prywatny	412,0	561,3	443,3	623,4	<i>Private sector</i>
Wynik finansowy netto	1719,4	3177,5	3327,8	4621,0	Net financial result
sektor publiczny	-19,8	273,3	660,7	438,1	<i>public sector</i>
sektor prywatny	1739,2	2904,2	2667,1	4182,9	<i>private sector</i>
Zysk netto	2258,9	3817,0	4389,1	5247,1	<i>Net profit</i>
Strata netto	539,5	639,5	1061,3	626,1	<i>Net loss</i>

TABL. 2 (267). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Przychody z całokształtu działalności	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	Wynik finansowy brutto	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	Wynik finansowy netto
		<i>Revenues from total activity</i>	<i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	<i>Gross financial result</i>	<i>Obligatory encumbrances on gross financial result</i>	<i>Net financial result</i>
		w mln zł		in mln zł		
O GÓŁEM	2005	57233,2	55054,7	2183,7	464,3	1719,4
TOTAL	2010	93967,6	90093,7	3881,6	704,1	3177,5
	2012	106445,7	102501,0	3956,0	628,2	3327,8
	2013	108713,1	103354,3	5363,9	742,9	4621,0
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		890,8	780,5	110,7	6,8	103,9
Przemysł		49966,9	46252,5	3717,6	501,2	3216,4
<i>Industry</i>						
w tym: of which:						
przetwórstwo przemysłowe		47565,9	44008,8	3560,2	471,2	3089,1
<i>manufacturing</i>						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		1251,2	1171,7	79,5	15,6	63,9
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>						
Budownictwo		5601,7	5418,7	182,6	29,3	153,3
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		44203,0	43179,9	1024,6	149,2	875,4
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		2574,5	2457,9	116,7	12,0	104,7
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		249,7	234,0	15,6	0,9	14,7
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		416,7	367,3	49,4	6,0	43,4
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		384,4	356,7	27,6	6,4	21,3
<i>Financial and insurance activities</i>						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		1512,2	1436,3	76,1	15,1	61,0
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		691,8	647,9	43,9	9,5	34,3
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		875,5	832,9	42,6	6,4	36,2
<i>Administrative and support service activities</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		799,1	770,0	29,1	4,2	24,9
<i>Human health and social work activities</i>						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		98,8	103,1	-4,3	0,9	-5,2
<i>Arts, entertainment and recreation</i>						

TABL. 4 (269). **RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH**
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik poziomu kosztów <i>Cost level indicator</i>	Wskaźnik rentowności obrotu <i>Turnover profitability rate</i>		Wskaźnik płynności finansowej <i>Financial liquidity ratio of the</i>			
		brutto <i>gross</i>	netto <i>net</i>	I stopnia <i>first degree</i>	II stopnia <i>second degree</i>	III stopnia <i>third degree</i>	
				w % in %			
O G Ó Ł E M	2005	96,2	3,8	3,0	22,2	90,4	141,0
T O T A L	2010	95,9	4,1	3,4	29,2	95,0	146,9
	2012	96,3	3,7	3,1	32,6	101,7	160,4
	2013	95,1	4,9	4,3	34,3	101,7	161,4
sektor publiczny		90,8	9,2	7,3	100,2	171,7	277,8
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		95,3	4,7	4,1	30,7	97,9	155,1
<i>private sector</i>							
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		87,6	12,4	11,7	70,9	178,3	326,2
Przemysł		92,6	7,4	6,4	42,2	108,9	173,5
<i>Industry</i>							
w tym: of which:							
przetwórstwo przemysłowe		92,5	7,5	6,5	40,5	107,4	174,1
<i>manufacturing</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		93,6	6,4	5,1	91,9	152,6	167,5
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>							
Budownictwo		96,7	3,3	2,7	43,6	126,3	177,7
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochod- owych ^Δ		97,7	2,3	2,0	13,3	77,7	137,9
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		95,5	4,5	4,1	50,2	132,8	145,2
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		93,7	6,3	5,9	87,6	141,8	159,4
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		88,1	11,9	10,4	131,3	247,1	275,3
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>		92,8	7,2	5,5	177,2	212,2	216,8
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		95,0	5,0	4,0	149,8	207,5	244,0
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i tech- niczna		93,7	6,3	5,0	55,8	133,3	151,1
<i>Professional, scientific and technical activi- ties</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>		95,1	4,9	4,1	82,4	172,1	188,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		96,4	3,6	3,1	49,8	125,9	136,2
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		104,3	-4,3	-5,3	39,5	114,7	135,2
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							

TABL. 5 (270). AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES

As of 31 XII

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Zapasy			
			razem total	w tym		
				materiały materials	półprodukty i produkty w toku semifinished products and work in progress	
w mln zł						
1	OGÓŁEM	2005	17429,7	5988,3	1553,5	527,3
2	TOTAL	2010	29466,5	9891,8	3036,1	1114,7
3		2012	33824,6	11842,8	3234,3	1262,9
4		2013	34026,3	11911,5	3257,0	1277,9
5	sektor publiczny		3002,2	1116,6	157,2	47,6
	<i>public sector</i>					
6	sektor prywatny		31024,1	10794,9	3099,8	1230,3
	<i>private sector</i>					
	w tym: of which:					
7	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		530,7	233,6	52,3	16,1
	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
8	Przemysł		17709,2	6405,9	2744,9	1048,6
	<i>Industry</i>					
	w tym: of which:					
9	przetwórstwo przemysłowe		16808,4	6265,3	2633,4	1047,1
	<i>manufacturing</i>					
10	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		510,1	35,2	20,4	1,0
	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
11	Budownictwo		2527,7	469,8	159,0	157,2
	<i>Construction</i>					
12	Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		10730,0	4567,4	172,5	36,4
	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
13	Transport i gospodarka magazynowa		584,1	29,3	18,1	0,1
	<i>Transportation and storage</i>					
14	Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		65,4	5,3	2,1	0,2
	<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
15	Informacja i komunikacja		157,7	9,8	3,6	1,3
	<i>Information and communication</i>					
16	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		166,5	0,7	0,0	–
	<i>Financial and insurance activities</i>					
17	Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		669,5	64,2	10,2	15,7
	<i>Real estate activities</i>					
18	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		225,9	8,7	4,8	1,6
	<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
19	Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		311,1	22,5	2,3	0,3
	<i>Administrative and support service activities</i>					
20	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		130,3	6,0	4,2	0,1
	<i>Human health and social work activities</i>					
21	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		34,2	3,1	1,0	0,3
	<i>Arts, entertainment and recreation</i>					

Stocks		Należności krótkoterminowe		Inwestycje krótkoterminowe	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	Lp. No.
of which		Short-term dues				
produkty gotowe finished products	towary goods	razem total	w tym z tytułu dostaw i usług of which from deliveries and services	Short-term investments	Short-term deferred expenditures	
<i>in mln zł</i>						
1810,3	1993,8	8432,8	1178,7	2740,4	268,2	1
1672,1	3916,8	13199,0	11689,5	5866,7	509,0	2
2324,2	4843,6	14570,6	12737,0	6879,1	532,1	3
2287,7	4884,4	14214,6	12392,1	7224,1	676,0	4
827,9	71,8	773,3	617,7	1082,4	30,0	5
1459,8	4812,6	13441,3	11774,4	6141,7	646,0	6
157,7	7,0	174,8	103,2	115,4	6,9	7
2025,0	472,4	6801,7	5855,9	4312,1	189,5	8
2022,5	448,0	6461,8	5586,8	3910,6	170,7	9
1,2	12,2	184,9	134,5	279,7	10,3	10
31,5	111,8	1175,5	1010,9	620,5	261,8	11
50,3	4235,7	5007,2	4562,3	1034,6	120,7	12
0,2	8,7	332,5	267,2	201,8	20,5	13
0,0	2,6	22,3	11,1	35,9	1,9	14
0,4	4,4	66,3	54,2	75,2	6,4	15
–	0,7	26,8	24,4	136,1	2,8	16
15,7	21,5	158,5	121,0	411,0	35,9	17
0,6	1,1	115,8	101,3	83,3	18,1	18
2,9	15,4	148,2	125,8	136,1	4,3	19
0,3	1,3	72,8	65,6	47,7	3,9	20
–	1,7	19,0	12,1	10,0	2,1	21

TABL. 6 (271). KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym		Of which		
		kapitały (fundusze) podstawowe <i>share capital (fund)</i>	kapitał (fundusz) zapasowy <i>supplemen- tary capital (fund)</i>	niepodzielo- ny (nierozli- czony) wynik finansowy z lat ubiegłych <i>undistributed (unsettled) financial result from previous years</i>	wynik finansowy netto roku obrotowego <i>net financial result of the turnover year</i>	
		w mln zł	in mln zł			
OGÓŁEM	2005	21903,7	11290,0	6444,8	402,5	1686,9
TOTAL	2010	32430,9	14208,5	12644,9	-1177,3	3133,9
	2012	36129,9	14974,0	13554,5	-743,6	3297,4
	2013	37932,6	15099,8	14405,8	-1284,9	4634,8
sektor publiczny		6008,7	3968,2	1099,5	-75,0	436,8
<i>public sector</i>						
sektor prywatny		31923,9	11131,6	13306,3	-1209,9	4198,0
<i>private sector</i>						
w tym: <i>of which:</i>						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		850,2	123,9	482,7	6,4	103,9
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Przemysł		22795,3	9421,5	8078,4	-1009,4	3230,4
<i>Industry</i>						
w tym: <i>of which:</i>						
przetwórstwo przemysłowe		19545,2	7207,6	7467,1	-919,9	3104,4
<i>manufacturing</i>						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		1845,8	1457,3	203,0	-76,0	63,9
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>						
Budownictwo		1679,3	576,1	759,1	25,0	153,3
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		6838,0	1533,4	3399,5	-125,1	873,1
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		804,6	582,5	168,0	-93,2	104,7
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		146,4	103,7	37,3	-3,4	14,7
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		213,0	102,0	65,0	-23,0	43,4
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		124,4	23,3	23,5	1,2	21,3
<i>Financial and insurance activities</i>						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		3576,9	2178,9	988,8	6,4	60,7
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		415,4	175,0	188,7	-44,1	36,7
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		187,7	64,8	81,6	-13,1	36,2
<i>Administrative and support service activities</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		289,5	164,7	100,4	-5,7	24,9
<i>Human health and social work activities</i>						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		46,8	39,8	17,1	-7,6	-5,2
<i>Arts, entertainment and recreation</i>						

TABL. 7 (272). KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK^a

Stan w dniu 31 XII

SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie Of which estate				
		Skarbu Państwa of the State Treasury	państwo- wych osób prawnych of state legal persons	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagra- nicznych of foreign persons	
		w mln zł in mln zł				
O G O Ł E M	2005	7374,5	1213,5	963,3	1398,1	1363,3
T O T A L	2010	10809,1	1175,2	430,5	2003,3	2617,2
	2012	11602,7	1055,1	455,5	2296,7	2835,0
	2013	11713,0	1031,7	454,5	2445,7	2549,9
sektor publiczny		3934,8	1031,1	442,6	201,8	–
public sector						
sektor prywatny		7778,2	0,6	11,9	2243,9	2549,9
private sector						
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ...		116,2	10,7	50,0	23,7	0,1
Agriculture, forestry and fishing						
Przemysł		8709,1	974,5	286,7	1517,0	2094,1
Industry						
w tym: of which:						
przetwórstwo przemysłowe		6533,3	945,7	36,0	1497,0	2020,7
manufacturing						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		1436,9	–	10,8	6,9	73,4
water supply; sewerage, waste management and remediation activities						
Budownictwo		380,7	–	0,5	170,0	0,7
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1011,5	8,0	3,9	506,3	309,8
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa		467,8	0,1	5,6	43,5	17,9
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		65,7	–	–	34,3	–
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja		100,6	0,7	10,3	12,2	43,6
Information and communication						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		23,3	13,1	–	4,6	0,5
Financial and insurance activities						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		440,1	0,1	1,2	46,9	0,2
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		147,0	–	66,0	3,5	70,7
Professional, scientific and technical activities						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		48,0	–	–	13,7	0,8
Administrative and support service activities						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		154,5	24,5	30,4	63,0	0,7
Human health and social work activities						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		39,8	–	–	4,7	4,3
Arts, entertainment and recreation						

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8 (273). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW

Stan w dniu 31 XII

LIABILITIES OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term			
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which		
					kredyty i pożyczki credits and loans	z tytułu dostaw i usług from deli- veries and services	
		w mln zł		in mln zł			
OGÓŁEM	2005	15784,6	3160,9	2212,9	12623,7	3294,5	6676,0
TOTAL	2010	26720,8	6370,8	3786,6	20350,0	3841,7	11548,4
	2012	28158,3	6847,3	5022,0	21311,0	5097,4	12499,6
	2013	28280,6	6957,2	5239,9	21323,4	4952,5	11989,2
sektor publiczny		2570,8	1467,2	800,3	1103,6	93,1	614,1
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		25709,8	5490,0	4439,6	20219,8	4859,4	11375,1
<i>private sector</i>							
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		350,6	181,2	113,2	169,4	40,7	90,5
Przemysł		14020,3	3715,8	2732,7	10304,5	2779,8	5141,8
<i>Industry</i>							
w tym: of which:							
przetwórstwo przemysłowe		12589,6	2861,1	2416,0	9728,5	2663,9	4956,2
<i>manufacturing</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		1003,9	690,6	206,4	313,3	61,1	73,8
<i>water supply; sewerage, waste managment and remediation activities</i>							
Budownictwo		1958,5	524,3	475,1	1434,2	233,3	893,6
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>		8790,4	981,0	712,1	7809,4	1611,7	5113,6
Transport i gospodarka magazynowa		588,0	180,4	79,1	407,6	77,4	185,4
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		80,4	38,5	36,0	41,9	18,0	13,9
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		78,2	20,0	19,8	58,2	10,2	27,4
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>		193,2	114,9	5,2	78,3	46,6	6,2
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		1234,1	884,9	814,5	349,2	31,5	153,4
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>		243,3	92,9	83,5	150,4	48,2	43,6
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>		242,2	72,3	26,8	169,9	26,4	58,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		228,4	130,5	121,8	97,9	19,9	48,0
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		37,4	11,9	11,6	25,5	5,5	11,1
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							

DZIAŁ XX

FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województw), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

Podstawę prawną określającą te procesy stanowią: dla 2005 r. — ustawa z dnia 26 XI 1998 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.), a w latach 2010—2013 — ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz.U. 2013, poz. 885 z późn. zm.) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz.U. 2009 Nr 157, poz. 1241 z późn. zm.). W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego również ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym, ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r., poz. 594—596 z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity: Dz.U. 2010 r. Nr 80, poz. 526 z późn. zm.).

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące dochodów i wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych.

3. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określane w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Miasto na prawach powiatu realizuje równocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydat-

CHAPTER XX

PUBLIC FINANCE

General notes

1. Public finance include the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and particularly: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local government units (i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships), incurring liabilities involving public funds, managing public funds and public dept, as well as settlements with the European Union budget.

The legal basis defining the above mentioned processes was provided: for 2005 — the Law on Public Finances, dated 26 XI 1998 (uniform text: Journal of Laws 2003 No. 15, item 148 with later amendments), and in 2010—2013 — the Law on Public Finances, dated 27 VIII 2009 (uniform text: Journal of Laws 2013, item 885 with later amendments), and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241 with later amendments). With respect to the financial management of local government units, the legal basis is additionally provided by the Law on Gmina Local Government, dated 8 III 1990, the Law on Powiat Local Government, dated 5 VI 1998, the Law on Voivodship Local Government, dated 5 VI 1998 (uniform text: Journal of Laws 2013, items 594—596 with later amendments) as well as the Law on Incomes of Local Government Units, dated 13 XI 2003 (unified text: Journal of Laws 2010 No. 80, item 526 with later amendments).

2. The presented data include information regarding revenue and expenditure of local self-government units budgets as well as revenue and costs of local government budgetary establishments.

3. Revenue and expenditure of the budgets of local government units are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Law of Public Finances.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables revenue and expenditure of gminas are given without data for cities with powiat status, while revenue and expenditure of cities with powiat status are given jointly with

kami części gminnej i powiatowej. Powyższa uwaga dotyczy również samorządowych zakładów budżetowych.

4. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. na działy — określające rodzaj działalności oraz paragrafy — określające rodzaj dochodu, przychodu lub wydatku. Prezentowane dane opracowano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. Nr 38, poz. 207 z późn. zm.).

5. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową,
 - c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze,
 - d) środki z innych źródeł na dofinansowanie zadań własnych;
- 2) dotacje:
 - a) celowe z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200 i 620 według szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych),
 - c) otrzymane z funduszy celowych (od 2011 r. są tylko państwowe fundusze celowe),
 - d) pozostałe dotacje, w tym dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

6. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m. in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-

gmina and powiat part of revenue and expenditure. Above note concerns also local government budgetary establishment.

4. Revenue and expenditure of the budgets of local government units are grouped in accordance with the provisions set forth in the Law on Public Finances, i.e. they are grouped into divisions — defining types of activity, and into paragraphs — defining types of revenue, income or expenditure. The presented data were compiled in accordance with the decree of the Minister of Finance, dated 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (Journal of Laws No. 38, item 207 with later amendments).

5. Budget revenue of local government units comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
 - b) receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts, of which the tax on real estate, the agricultural tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, stamp duty,
 - c) revenue from property, e.g., revenue from renting and leasing as well as agreements with a similar character,
 - d) funds from other sources for the additional financing of own tasks;
- 2) grants:
 - a) targeted grants from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, and tasks realized on the basis of agreements with government administration bodies,
 - b) provided under programmes financed with European funds and other foreign funds that are not reimbursable and payments from the European funds budget (paragraphs 200 and 620 according to the detailed classification of incomes, expenses, revenues and expenditures, and funds from foreign sources),
 - c) received from appropriated funds (since 2011 state appropriated funds),
 - d) other grants, of which targeted grants for tasks realized on the basis of agreements between local government units;
- 3) general subvention from the state budget, comprising: equalisation, educational, compensating, balancing and regional parts.

6. Expenditure of local government units budgets are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditures, such as:

- expenditure on wages and salaries (including derivatives),
- expenditure on the purchase of materials and services,
- grants, among others, for organizational and

-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,

- wydatki na obsługę długu publicznego,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

7. Od 2010 r. w sektorze finansów publicznych funkcjonują **samorządowe zakłady budżetowe**, które odpłatnie wykonują zadania i pokrywają koszty swojej działalności z przychodów własnych oraz ewentualnych dotacji przedmiotowych, a także z dotacji celowych na zadania bieżące i z dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, otrzymanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

8. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

legal units operating within local government units budgets,

- *expenditure on public debt servicing,*
- *expenditure related to granting endorsements and guarantees.*

*7. Since 2010 in the sector of public finance are functioning **local government budgetary establishments** which perform tasks for a fee, and cover the costs related to their activity from own revenues and from possible objective grants, as well as from appropriated grants for current tasks and appropriated grants for financing or co-financing of the investment-related costs, obtained from the budgets of local government units.*

8. Information concerning local government units budgets is compiled in the Central Statistical Office on the basis of the Ministry of Finance reports.

TABL. 1 (274). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG RODZAJÓW
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Wojewódz- two
		Total	Gminas ^a	Cities with powiat status	Powiats	Voivodship
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	2005	5269198,1	2346564,9	1915560,8	682589,5	324482,9
TOTAL	2010	8419510,0	3670053,4	2778580,4	1149255,0	821621,2
	2012	9229596,4	4037673,8	3281617,3	1150490,6	759814,7
	2013	9605388,8	4148163,8	3497542,9	1203874,0	755808,1
Dochody własne		4373914,3	1830465,2	1963502,4	323318,9	256627,9
Own revenue						
w tym: of which:						
Udział w podatku dochodowym		1736667,4	602828,6	756892,0	163191,2	213755,5
Share in income tax						
od osób prawnych		256543,4	30038,5	54521,2	6293,8	165689,8
corporate income tax						
od osób fizycznych		1480124,0	572790,1	702370,8	156897,4	48065,7
personal income tax						
Podatek od nieruchomości		986957,4	531066,7	455890,7	–	–
Tax on real estate						
Podatek rolny		114147,6	113653,6	494,0	–	–
Agricultural tax						
Podatek od środków transportowych		43786,8	27610,6	16176,2	–	–
Tax on means of transport						
Podatek od czynności cywilnoprawnych		63774,9	30010,7	33764,2	–	–
Tax on civil law transactions						
Oplata skarbową		20244,5	9132,0	11112,4	–	–
Stamp duty						

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 (274). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiaty</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
Dochody własne (dok.) Own revenue (cont.)					
w tym (dok.): of which (cont.):					
Dochody z majątku	298651,7	124863,8	154905,7	13974,8	4907,4
<i>Revenue from property</i>					
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze	110036,2	70590,1	29853,1	9159,2	433,8
<i>of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar character</i>					
Środki na dofinansowanie własnych zadań pozy- skane z innych źródeł	178629,2	65666,7	107130,1	5192,4	640,0
<i>Funds for additional financing of own tasks from other sources</i>					
Dotacje ogółem	2180615,4	940562,9	646516,1	313902,7	279633,7
Total grants					
Dotacje celowe	1667618,1	855550,3	425384,6	268439,6	118243,5
<i>Targeted grants</i>					
z budżetu państwa	1504233,4	811660,6	373108,6	216422,4	103041,7
<i>from the state budget</i>					
na zadania: for tasks:					
z zakresu administracji rządowej	1049431,9	545653,3	259210,8	151487,7	93080,1
<i>for government administration tasks</i>					
własne	450673,0	265119,4	111058,4	64572,0	9923,3
<i>for own tasks</i>					
realizowane na podstawie porozumień z orga- nami administracji rządowej	4128,5	888,0	2839,5	362,7	38,3
<i>realized on the basis of agreements with gov- ernment administration bodies</i>					
na zadania realizowane na podstawie poro- zumień między jednostkami samorządu teryto- rialnego	80350,1	20476,7	17016,8	38807,7	4049,0
<i>for tasks realized on the basis of agreements between local government units</i>					
otrzymane z państwowych funduszy celowych received from state appropriated funds	46789,4	12145,7	23879,1	2479,1	8285,4
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań	36245,2	11267,3	11380,0	10730,4	2867,5
<i>for financial assistance between local government units for additional financing of own tasks</i>					
Dotacje z paragrafów 200 i 620 ^b	512997,4	85012,6	221131,6	45463,1	161390,2
<i>Grants from paragraphs 200 and 620^b</i>					
Subwencja ogólna z budżetu państwa	3050859,0	1377135,7	887524,3	566652,4	219546,6
General subvention from the state budget					
w tym część oświatowa	2279968,1	979155,2	822098,2	415887,1	62827,6
<i>of which educational part</i>					

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. ^b Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2 (275). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2013 R.

REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISION IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
O G Ó Ł E M	9605388,8	4148163,8	3497542,9	1203874,0	755808,1
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	183992,6	115138,7	808,9	946,3	67098,7
<i>Agriculture and hunting</i>					
Przetwórstwo przemysłowe	2916,2	31,6	-42,5	1851,7	1075,3
<i>Manufacturing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz i wodę	28101,6	28101,6	-	-	-
<i>Electricity, gas and water supply</i>					
Transport i łączność	573402,6	67070,9	403101,3	42213,0	61017,4
<i>Transport and communication</i>					
Gospodarka mieszkaniowa	273199,2	129106,1	124899,2	14306,6	4887,3
<i>Dwelling economy</i>					
Działalność usługowa	30410,4	1488,2	7408,4	21373,2	140,5
<i>Service activity</i>					
Administracja publiczna	105406,2	36776,5	47023,0	11262,1	10344,7
<i>Public administration</i>					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpoża- rowa	128049,8	10381,3	54298,4	63370,1	-
<i>Public safety and fire care</i>					
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobo- wości prawnej oraz wydatki związane z ich po- borem	3234798,9	1445980,6	1375809,3	197382,0	215627,0
<i>Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal per- sonality and expenses associated with their intake</i>					
Różne rozliczenia	3266738,2	1412619,4	919504,0	571935,1	362679,7
<i>Miscellaneous settlements</i>					
Oświata i wychowanie	132225,7	69467,0	42420,8	18274,6	2063,3
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia	96212,0	1245,6	28801,0	65587,1	578,2
<i>Health care</i>					
Pomoc społeczna	1073176,1	654446,5	291792,1	121369,4	5568,1
<i>Social assistance</i>					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	132649,6	23891,5	43848,2	61233,3	3676,7
Edukacyjna opieka wychowawcza	45940,7	31833,1	9547,6	4461,3	98,7
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	138088,1	77973,0	53211,7	4466,1	2437,3
<i>Municipal economy and environmental protection</i>					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	27703,5	19621,5	4398,1	43,6	3640,3
<i>Culture and national heritage</i>					
Kultura fizyczna	104419,6	15273,7	88272,5	609,1	264,3
<i>Physical education</i>					

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (276). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Wojewódz- two
		Total	Gminas ^a	Cities with powiat status	Powiats	Voivodship
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	2005	5347256,1	2327514,3	1972817,4	676685,7	370238,7
TOTAL	2010	9177431,8	4035331,4	3068904,7	1222372,9	850822,7
	2012	9553300,2	4030544,0	3633441,9	1123212,2	766102,1
	2013	9700701,4	4133123,1	3626849,7	1198473,7	742254,8
Wydatki bieżące		7933088,3	3512985,2	2783740,2	1061935,8	574427,1
Current expenditure						
w tym: of which:						
Dotacje		757272,8	192858,9	267008,1	56452,8	240953,0
Grants						
w tym dla samorządowych zakładów budżetowych		21934,3	15750,9	4856,0	1327,4	-
of which for local government budgetary establishments						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych		1160319,4	757367,2	323470,6	73625,7	5855,9
Benefits for natural persons						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych		5815963,0	2494949,7	2089813,7	919719,4	311480,1
Current expenditure of budgetary units						
w tym: of which:						
wynagrodzenia		3044404,2	1323571,5	1049462,4	535087,9	136282,4
wages and salaries						
w tym osobowe		2752391,0	1197937,9	954220,9	479670,0	120562,2
of which personal						
pochodne od wynagrodzeń ^b		570359,1	261067,8	192287,0	92666,9	24337,3
derivatives from wages and salaries ^b						
zakup materiałów i usług		1782716,1	710988,5	740094,6	190618,8	141014,3
purchase of materials and services						
wydatki na obsługę długu		176310,4	54557,5	94396,8	11889,5	15466,6
expenditures on debt servicing						
wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń		829,3	184,7	-	644,6	-
payments related to guarantees and endorsements						
Wydatki majątkowe		1767613,1	620137,9	843109,5	136537,9	167827,8
Property expenditure						
w tym inwestycyjne ^c		1722626,7	617218,6	814155,4	136259,9	154992,8
of which investment expenditure ^c						

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. ^c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. ^b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. ^c Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments.

TABL. 4 (277). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2013 R.**
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISIONS IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
O G Ó Ł E M	9700701,4	4133123,1	3626849,7	1198473,7	742254,8
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	276527,2	200300,6	1643,6	484,3	74098,7
<i>Agriculture and hunting</i>					
Przetwórstwo przemysłowe	56798,2	52,6	314,0	1850,9	54580,7
<i>Manufacturing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektry- czną, gaz i wodę	27621,0	20578,6	6976,0	–	66,4
<i>Electricity, gas and water supply</i>					
Transport i łączność	1522464,3	316642,3	818561,1	159737,5	227523,4
<i>Transport and communication</i>					
Gospodarka mieszkaniowa	213979,1	100462,0	105682,4	5456,5	2378,3
<i>Dwelling economy</i>					
Działalność usługowa	42061,1	9369,3	13315,7	15184,7	4191,4
<i>Service activity</i>					
Administracja publiczna	829786,6	406171,0	224110,0	116264,7	83240,9
<i>Public administration</i>					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	188837,5	41818,4	81413,9	65105,7	499,5
<i>Public safety and fire care</i>					
Obsługa długu publicznego	176654,2	54721,1	94577,1	11889,5	15466,6
<i>Public debt servicing</i>					
Różne rozliczenia	10662,5	2789,5	7506,3	366,7	–
<i>Miscellaneous settlements</i>					
Oświata i wychowanie	3055154,5	1474470,1	1139344,1	381445,3	59895,0
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia	182487,6	22989,3	62959,2	82362,0	14177,1
<i>Health care</i>					
Pomoc społeczna	1499359,0	825144,0	477586,1	187736,4	8892,6
<i>Social assistance</i>					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	233789,4	33017,2	69431,9	97235,0	34105,2
Edukacyjna opieka wychowawcza	238355,0	64584,9	96048,0	55918,6	21803,5
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	506467,6	319059,6	174303,5	7703,5	5401,0
<i>Municipal economy and environmental protection</i>					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	301416,0	136693,5	71954,4	2591,1	90176,9
<i>Culture and national heritage</i>					
Kultura fizyczna	282192,3	93731,1	169379,6	2453,0	16628,5
<i>Physical education</i>					

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 5 (278). **PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH**
REVENUE AND COSTS OF LOCAL GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiaty</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
	w tys. zł		in thous. zł		
Przychody 2012	217242,2	159497,1	52311,1	5434,0	–
Revenue 2013	216368,9	157891,6	52994,6	5482,6	–
w tym: of which:					
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług <i>Revenue from sale of products, asset components and services</i>	148421,1	107987,8	37315,2	3118,1	–
Dotacje z budżetów jednostek samorządu tery- torialnego ^b <i>Grants from local government units budgets^b</i>	23142,5	15669,2	6145,8	1327,4	–
Koszty 2012	218077,7	160526,1	52018,9	5532,7	–
Costs 2013	217798,8	159191,1	53009,1	5598,6	–
w tym: of which:					
Materiały i usługi <i>Materials and services</i>	95935,6	66740,0	27387,9	1807,7	–
Podatek dochodowy od osób prawnych <i>Corporate income tax</i>	1355,4	614,1	741,4	–	–
Wpłaty nadwyżek do budżetów jednostek samo- rządu terytorialnego <i>Surplus payments to local government units budgets</i>	477,2	442,1	35,1	–	–

^a Bez przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^b Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

^a Excluding revenue and costs of local government budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status.

^b Including grants from the state budget as well as payments within the European funds budget.

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponieszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości — MSR, wprowadzone od 1 I 2005 r.).

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

Nakłady inwestycyjne na drogi publiczne, ulice i place zalicza się do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa”.

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki

General notes

Investments

1. Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction, modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as civil engineering works), of which, among others, construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e., detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets, livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization (except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards — IAS implemented since 1 I 2005).

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays are included into the appropriate sections of the NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

Investment outlays on public roads, streets and squares are included in the section "Transportation and storage".

3. The value of investment outlays incurred by:

- legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employ-

- cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 osób
- opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego za-mieszkania) oraz budownictwo sakralne
- ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytkowania w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonogo w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do środków trwałych zalicza się kompletne i nadające się do użytku składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z pobocznymi i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznawanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 330, z późn. zm.).

2. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia). Przez wartość brutto środków trwałych według stanu w dniu 31 XII 2013 r. w bieżących cenach ewidencyjnych należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 I 1995 r. — wartość w cenach od-tworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 I 1995 r. — wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia,
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. — również wycenę według wartości godziwej.

ing more than 9 persons was compiled on the basis of statistical reports,

- *legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction, was estimated.*

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., do not include the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. Fixed assets include asset components and other objects completed and ready for usage with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 co-operative ownership right to residential premise and co-operative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as a fixed asset, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2013 item 330, with later amendments).

2. The gross value of fixed assets is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation). The gross value of fixed assets as of 31 XII 2013 at current book-keeping prices is understood:

- *within the scope of fixed assets designated for exploitation:*
 - *before 1 I 1995 — the value at replacement prices of September 1994,*
 - *after 1 I 1995 — the purchase or manufacturing value at current prices,*
- *in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 — also revaluation according to fair value.*

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

3. Dane według sekcji PKD 2007, jeśli nie zaznaczono inaczej, opracowano metodą przedsiębiorstw, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” wszystkie środki trwałe użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

4. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 osób — opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych — ustalono szacunkowo.

5. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

- 1) budynki i budowle:
 - a) budynki i lokale; od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
 - b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);
- 2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:

The gross value at replacement prices was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Ministry of Finance, dated 20 I 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).

3. *Data by sections of the NACE Rev. 2, unless otherwise indicated, were compiled using the enterprise method, i.e., all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g. in an enterprise classified in the section “Manufacturing” all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care, etc.) are included in the section “Manufacturing”. An exception are residential buildings on private farms in agriculture, which were classified in the section “Real estate activities”.*

4. *The gross value of fixed assets:*

- *of legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons was compiled on the basis of statistical reports,*
- *of legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations and water structures, was estimated.*

5. *The value of fixed assets according to groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets. The grouping includes:*

- 1) *buildings and structures:*
 - a) *buildings and places; since 1 I 2002 cooperative ownership right to residential premise as well as cooperative right to non-residential (utilitarian) premise,*
 - b) *civil engineering works (excluding detailed meliorations);*
- 2) *machinery, technical equipment and tools:*

- a) kotły i maszyny energetyczne,
 - b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
 - c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
 - d) urządzenia techniczne,
 - e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;
- 3) środki transportu;
- 4) pozostałe środki trwałe, tj.: zasadzenia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).

- a) *boilers and power industry machinery,*
 - b) *general usage machinery, equipment and apparatus,*
 - c) *special use machinery, equipment and apparatus,*
 - d) *technical equipment,*
 - e) *tools, instruments, moveables and endowments;*
- 3) *transport equipment;*
- 4) *other fixed assets, i.e., long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).*

Inwestycje

Investments

TABL. 1 (279). NAKŁADY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)
 INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
		w mln zł	in mln zł
OGÓŁEM	10627,1	9567,4	9285,9
TOTAL			
sektor publiczny	3381,3	3916,8	3489,3
public sector			
sektor prywatny	7245,8	5650,6	5796,6
private sector			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	261,0	307,4	408,6
Agriculture, forestry and fishing			
Przemysł	4254,0	3450,6	3370,6
Industry			
górnictwo i wydobywanie	23,9	119,4	68,6
mining and quarrying			
przetwórstwo przemysłowe	3164,5	2149,3	2368,2
manufacturing			
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ...	432,2	708,4	488,9
electricity, gas, steam and air conditioning supply			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	633,4	473,5	445,0
water supply; sewerage, waste management and remediation activities			
Budownictwo	253,8	295,8	176,1
Construction			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	761,0	810,4	939,4
Trade; repair of motor vehicles ^Δ			
Transport i gospodarka magazynowa ^b	2341,7	1725,1	1516,9
Transportation and storage ^b			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	68,7	82,9	106,8
Accommodation and catering ^Δ			
Informacja i komunikacja	30,3	136,9	78,4
Information and communication			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	116,4	95,3	80,3
Financial and insurance activities			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	1066,9	1209,7	1261,8
Real estate activities			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	126,1	119,2	151,6
Professional, scientific and technical activities			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	41,7	61,9	39,5
Administrative and support service activities			
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	168,3	186,7	203,7
Public administration and defence; compulsory social security			
Edukacja	333,4	370,8	257,7
Education			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	411,1	326,1	365,0
Human health and social work activities			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	368,9	354,3	259,9
Arts, entertainment and recreation			
Pozostała działalność usługowa	23,8	34,3	69,6
Other service activities			

^a Według lokalizacji inwestycji. ^b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.

^a According to investment location. ^b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2 (280). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PRZEDBIORSTWACH^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012		2013
		w mln zł	in mln zł	
OGÓŁEM	6875,4	4920,8		5330,5
TOTAL				
sektor publiczny	1340,2	1386,5		1673,6
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	5535,2	3534,3		3656,8
<i>private sector</i>				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	77,6	100,9		173,3
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>				
Przemysł	3929,8	2952,8		3080,2
<i>Industry</i>				
górnictwo i wydobywanie	23,1	118,2		66,7
<i>mining and quarrying</i>				
przetwórstwo przemysłowe	3129,5	2034,4		2267,1
<i>manufacturing</i>				
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ...	390,8	586,2		472,2
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>				
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	386,4	214,0		274,2
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>				
Budownictwo	173,9	89,5		131,2
<i>Construction</i>				
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	588,4	646,1		606,8
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>				
Transport i gospodarka magazynowa ^b	1325,3	334,8		560,8
<i>Transportation and storage^b</i>				
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	37,2	47,6		30,9
<i>Accommodation and catering^Δ</i>				
Informacja i komunikacja	16,3	113,6		62,9
<i>Information and communication</i>				
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	98,6	76,9		72,1
<i>Financial and insurance activities</i>				
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	169,3	137,9		138,9
<i>Real estate activities</i>				
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	73,4	90,7		99,2
<i>Professional, scientific and technical activities</i>				
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	19,0	20,2		25,0
<i>Administrative and support service activities</i>				
Edukacja	42,9	9,2		8,8
<i>Education</i>				
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	295,1	258,7		308,3
<i>Human health and social work activities</i>				
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	19,5	23,7		29,7
<i>Arts, entertainment and recreation</i>				
Pozostała działalność usługowa	9,1	18,2		2,4
<i>Other service activities</i>				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 3 (281). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which		
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu transport equipment
		w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM 2010	3984,4	1560,6	1990,5	420,1
TOTAL 2012	3307,6	1227,3	1729,0	338,2
..... 2013	4050,7	1631,2	1976,9	430,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	171,8	113,0	43,1	10,3
Przemysł <i>Industry</i>	2364,4	835,2	1406,6	118,7
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	65,9	54,5	9,0	2,3
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	1940,3	543,2	1296,8	97,6
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	86,8	44,9	40,7	1,1
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	271,4	192,6	60,0	17,7
Budownictwo <i>Construction</i>	125,8	68,1	40,0	17,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	525,4	204,3	206,3	113,1
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	193,8	31,6	22,8	138,9
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	22,5	10,9	10,2	0,9
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	31,5	11,9	18,6	0,9
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	44,2	18,6	23,4	2,2
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	125,5	106,3	10,8	8,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	78,5	16,2	50,4	11,9
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	22,2	8,2	9,6	4,5
Edukacja <i>Education</i>	8,7	5,5	2,8	0,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	305,4	183,2	119,5	2,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	28,5	16,6	11,8	0,1
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	2,5	1,4	1,0	0,1

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 4 (282). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł in mln zł		
OGÓŁEM TOTAL	108800,7	126657,5	135753,4
sektor publiczny public sector	41973,4	49305,9	52768,8
sektor prywatny private sector	66827,3	77351,6	82984,6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	9004,8	9519,3	9736,2
Przemysł Industry	38202,6	40845,6	44664,2
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	105,2	222,0	1091,1
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	25902,6	27662,1	29163,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ... electricity, gas, steam and air conditioning supply	6171,9	6010,0	6918,7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	6022,9	6951,5	7491,2
Budownictwo Construction	1921,3	2212,4	2389,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	6655,8	10528,4	11332,0
Transport i gospodarka magazynowa ^b Transportation and storage ^b	16234,5	21504,8	22862,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	721,3	853,3	866,6
Informacja i komunikacja Information and communication	1725,1	1966,8	2020,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	825,1	881,5	918,4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	20344,1	22511,0	23928,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	976,8	1187,5	1238,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	438,4	535,1	558,7
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	2542,5	2962,4	3078,8
Edukacja Education	3785,0	4505,0	4971,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	3354,7	4004,3	4302,2
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	1688,4	2209,2	2420,3
Pozostała działalność usługowa Other service activities	380,2	430,9	465,9

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. ^b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

^a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit. ^b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 5 (283). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**
(bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (current book-keeping prices)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2012	2013
	w mln zł <i>in mln zł</i>		
OGÓŁEM	55520,4	66385,7	67538,0
TOTAL			
sektor publiczny	16293,6	20174,0	17696,5
<i>public sector</i>			
sektor prywatny	39226,8	46211,7	49841,5
<i>private sector</i>			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybacktvo	1411,2	1493,7	1614,5
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>			
Przemysł	34727,1	36875,3	40402,3
<i>Industry</i>			
górnictwo i wydobywanie	98,0	210,7	1078,1
<i>mining and quarrying</i>			
przetwórstwo przemysłowe	25079,7	26738,8	28177,3
<i>manufacturing</i>			
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ...	5991,7	5786,8	6666,3
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>			
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	3557,7	4139,0	4480,6
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>			
Budownictwo	1346,3	1475,9	1505,2
<i>Construction</i>			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	5020,1	8635,9	9262,4
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>			
Transport i gospodarka magazynowa ^b	1645,4	5564,6	1805,6
<i>Transportation and storage^b</i>			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	487,4	530,2	504,9
<i>Accommodation and catering^Δ</i>			
Informacja i komunikacja	1530,1	1728,5	1765,2
<i>Information and communication</i>			
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	765,9	816,1	845,4
<i>Financial and insurance activities</i>			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4495,1	4572,1	4770,6
<i>Real estate activities</i>			
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	460,4	580,0	652,0
<i>Professional, scientific and technical activities</i>			
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	248,9	228,8	219,4
<i>Administrative and support service activities</i>			
Edukacja	177,6	195,5	203,7
<i>Education</i>			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2648,5	3098,9	3363,7
<i>Human health and social work activities</i>			
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	488,5	528,4	550,6
<i>Arts, entertainment and recreation</i>			
Pozostała działalność usługowa	67,8	61,8	72,5
<i>Other service activities</i>			

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

Uwagi ogólne

1. **Rachunki regionalne** opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków (ESA 2010)” wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 V 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26 VI 2013 r.), który zastąpił obowiązujący do 31 VIII 2014 r. „Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995)”.

2. W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

3. **Produkt krajowy brutto (PKB)** przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

4. **Wartość dodana brutto (WDB)** mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

5. **Produkcja globalna** obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

6. **Zużycie pośrednie** obejmuje wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto (po odjęciu wartości odpadków użytkowych), surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych i usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM) oraz koszty podróży służbowych (bez diet) i inne koszty (np. koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbowych, koszty ryczał-

General notes

1. **Regional accounts** were compiled according to the principles of the European System of Accounts (ESA 2010), introduced by Regulation No 549/2013 of the European Parliament and of the Council (EU) of 21 V 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26 VI 2013) which replaced the European System of National and Regional Accounts (ESA 1995), applied up to 31 VIII 2014.

2. The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

3. **Gross domestic product (GDP)** presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

In calculations of gross domestic product volume indices, current prices from the year preceding reference year were adopted as constant prices.

4. **Gross value added (GVA)** measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

5. **Output** includes the value of goods and services produced by all domestic institutional units. Output is valued at basic prices or calculated to the production costs.

6. **Intermediate consumption** includes the value of consumed materials (including fuels) in net terms (after subtracting the value of recyclable wastes), raw materials (including packaging), energy, technological gases, outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM), costs of business trips (excluding travelling allowances) as well as other costs (e.g., advertising, representation, rental and leasing

tów za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych). Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

7. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

8. **Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych** składają się z nadwyżki operacyjnej brutto łącznie z dochodem mieszanym brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców powiększone o składki na Fundusz Pracy i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

9. **Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych** powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne (świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pozostałe świadczenia społeczne) oraz inne transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

10. Grupowanie danych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

11. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw niefinansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe),
- 2) sektor instytucji finansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz ubezpieczeniami,
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem

costs, ticket costs for official business, costs of lump-sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities). Intermediate consumption is valued at purchaser's prices.

7. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.

8. **Gross primary income in the households sector** is comprised of the gross operating surplus jointly with the gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees, i.e. wages and salaries jointly with contributions to social security and health security paid by employees, contributions to social security paid by employers increased by the Labour Fund and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

9. **Gross disposable income in the households sector** is obtained as a result of correcting gross primary income by current taxes on income, wealth, etc., social contributions, social benefits (social security benefits and other social benefits) as well as other current transfers.

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

10. Data grouping by voivodships and subregions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.

11. Criteria of rating a given unit of the national economy among **institutional sectors** are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:

- 1) non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services),
- 2) financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as insurance activity,
- 3) general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance, entities for which the financial system was defined in special regulations, and the main source of financing of which are

finansowania są dotacje z budżetu państwa, a także przedsiębiorstwa publiczne i instytucje niekomercyjne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do tego sektora,

- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł,
- 5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

12. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek „szarej gospodarki” oraz działalności nielegalnej. Szara gospodarka obejmuje legalną produkcję ukrytą szacowaną dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od szczególnej formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób w sektorze prywatnym (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nieregistrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi seksualne).

W ramach działalności nielegalnej ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści majątkowe z tytułu świadczenia usług prostytucji przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

13. Dane z rachunków regionalnych za lata 2010–2011 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych z tytułu wdrożenia metodologii ESA 2010, przyjęcia zaleceń Komisji Europejskiej oraz aktualizacji danych źródłowych i poszerzenia zakresu danych administracyjnych zastosowanych w obliczeniach.

Kluczowe zmiany wprowadzone przez ESA 2010 mające wpływ na kategorie obliczane w rachunkach regionalnych dotyczą:

- 1) rejestrowania w nakładach brutto na środki trwałe, a nie w zużyciu pośrednim, wydatków na prace badawczo-rozwojowe i wydatków na małe narzędzia we wszystkich sektorach instytucjonalnych oraz wydatków na systemy uzbrojenia w sektorze instytucji rządowych i samorządowych,
- 2) uwzględnienia w nadwyżce operacyjnej brutto wyceny produkcji na własne cele finalne dla producentów rynkowych,
- 3) alokacji części produkcji globalnej banku centralnego – Narodowego Banku Polskiego, tj. prowizji i opłat, z sektora instytucji finansowych do zużycia pośredniego pozostałych sektorów instytucjonalnych,
- 4) uszczegółowienia kryteriów klasyfikacji jednostek publicznych do sektora instytucji rządowych i samorządowych,

subsidies from the state budget, as well as public corporations and non-profit institutions which meet the ESA 2010 criteria of classification to this sector,

- 4) *households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources,*
- 5) *non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.*

12. *The estimation of the “hidden economy” and illegal activity is included in the regional accounts. Hidden economy covers the legal concealed production for registered economic entities employing up to 9 persons (irrespective of the specific legal form), employing from 10 to 49 persons in private sector (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work primarily within the service activity (including people providing sexual services).*

Within illegal activities there were included estimations concerning activity of people deriving profits from exploiting prostitution, production and trade of drugs as well as smuggling of cigarettes.

13. *Data from the regional accounts for the years 2010–2011 were changed in relation to previously published data on account of implementing the ESA 2010 methodology, applying the European Commission’s recommendations as well as updating source data and extending the range of administrative data applied in the calculations.*

Key changes introduced by the ESA 2010, influencing categories compiled in the regional accounts concern:

- 1) *registration in the gross fixed capital formation, not in the intermediate consumption, of research and development expenditure and small tools expenditure in all institutional sectors and weapon systems expenditure in the general government sector,*
- 2) *inclusion of the valuation of the output for own final use for market producers in the gross operating surplus,*
- 3) *allocation of part of the output of the central bank – the National Bank of Poland, i.e. commission and fee, from the financial corporations sector to the intermediate consumption of other institutional sectors,*
- 4) *clarification of classification criteria of public units to the general government sector,*

5) uwzględnienia szacunku produkcji globalnej jednostek pomocniczych.

Kluczowe zmiany wynikające z zaleceń Komisji Europejskiej dotyczą:

- 1) doprecyzowania metody obliczania produkcji globalnej sektora instytucji rządowych i samorządowych, sektora instytucji finansowych (zakłady ubezpieczeń i otwarte fundusze emerytalne – OFE) oraz sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych,
- 2) uwzględnienia działalności nielegalnej w zakresie prostytucji (działalność sutenerska), produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

14. Szczegółowy opis zmian wprowadzonych do rachunków narodowych znajduje się w notatce informacyjnej GUS: „Wdrożenie Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej – ESA 2010 do polskich rachunków narodowych. Zmiany metodologiczne oraz ich wpływ na główne agregaty makroekonomiczne” z dnia 29 IX 2014 r., dostępnej na stronie <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/>.

15. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwagi metodyczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2012 r.”.

5) *inclusion of estimate of the ancillary units' output.*

Key changes resulting from the European Commission's recommendations concern:

- 1) *clarification of methods of calculating output of the general government sector, the financial corporations sector (insurance companies, open pension funds) and the non-profit institutions serving households sector,*
- 2) *including illegal activity in the scope of prostitution (pimp's activity), production and trade of drugs and smuggling of cigarettes.*

14. *Detailed description of the changes, implemented in the national accounts, can be found in the CSO news release „Wdrożenie Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej – ESA 2010 do polskich rachunków narodowych. Zmiany metodologiczne oraz ich wpływ na główne agregaty makroekonomiczne” of 29 IX 2014, available at <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/>.*

15. *Explanations concerning regional accounts (methodological notes and basic concepts) are placed in the publication “Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2012”.*

TABL. 1 (284). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011	2012	2010	2011	2012
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M TOTAL	65035	69183	71526	x	x	x
W tym wartość dodana brutto ... Of which gross value added	57277	60813	63380	100,0	100,0	100,0
w tym sektor: of which sector:						
przedsiębiorstw non-financial corporations	26697	29056	30437	46,6	47,8	48,0
instytucji rządowych i samorządowych general government	9266	9657	9921	16,2	15,9	15,7
gospodarstw domowych households	19376	20197	21333	33,8	33,2	33,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	2438	2780	2939	4,3	4,6	4,6
Przemysł Industry	14991	16622	17271	26,2	27,3	27,2
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	12623	14252	14747	22,0	23,4	23,3
Budownictwo Construction	4881	5053	5115	8,5	8,3	8,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja Trade; repair of motor vehicles ^Δ ; transportation and storage; accommodation and catering ^Δ ; information and communication	16305	16863	17977	28,5	27,7	28,4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ Financial and insurance activities; real estate activities	4879	4938	4671	8,5	8,1	7,4
Pozostałe usługi Other services	13783	14557	15409	24,1	23,9	24,3
NA 1 MIESZKAŃCA^a PER CAPITA^a	30987	32974	34095	x	x	x

^a W złotych.

^a In zlotys.

**TABL. 2 (285). PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU
TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
*BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION
OF INCOME ACCOUNT (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
	w mln zł <i>in mln zł</i>			
Produkcja globalna	134949	143909	146067	<i>Gross output</i>
Zużycie pośrednie	77672	83096	82687	<i>Intermediate consumption</i>
Wartość dodana brutto	57277	60813	63380	<i>Gross value added</i>
w tym koszty związane z zatrudnieniem	24149	25167	26281	<i>of which compensation of employees</i>
Nadwyżka operacyjna brutto	33451	35909	37273	<i>Gross operating surplus</i>

TABL. 3 (286). NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				<i>Gross primary income:</i>
w milionach złotych	45379	47307	49324	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	21622	22547	23512	<i>per capita in zł</i>
Dochody do dyspozycji brutto:				<i>Gross disposable income:</i>
w milionach złotych	44770	46445	47963	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	21332	22136	22863	<i>per capita in zł</i>

DZIAŁ XXIII

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

Podmioty gospodarki narodowej

1. Prezentowane w tablicach dane dotyczące **podmiotów gospodarki narodowej** wpisanych do rejestru REGON obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

2. Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 591 z późn. zm.) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 VII 1999 r. (Dz. U. Nr 69, poz. 763 z późn. zm.) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi rejestry i systemy informatyczne administracji publicznej.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest aktualizowany na podstawie wniosków zgłaszanych przez podmioty, na których ciąży prawny obowiązek dokonywania zgłoszeń do rejestru, dotyczących wpisu, skreślenia oraz zmian cech objętych wpisem. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku. Ponadto od 2011 r. do aktualizacji rejestru REGON wykorzystywane są informacje dotyczące zgonów osób fizycznych pochodzące z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL).

CHAPTER XXIII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

Entities of the national economy

1. The data presented in tables concerning **entities of the national economy** entered in the REGON register include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.

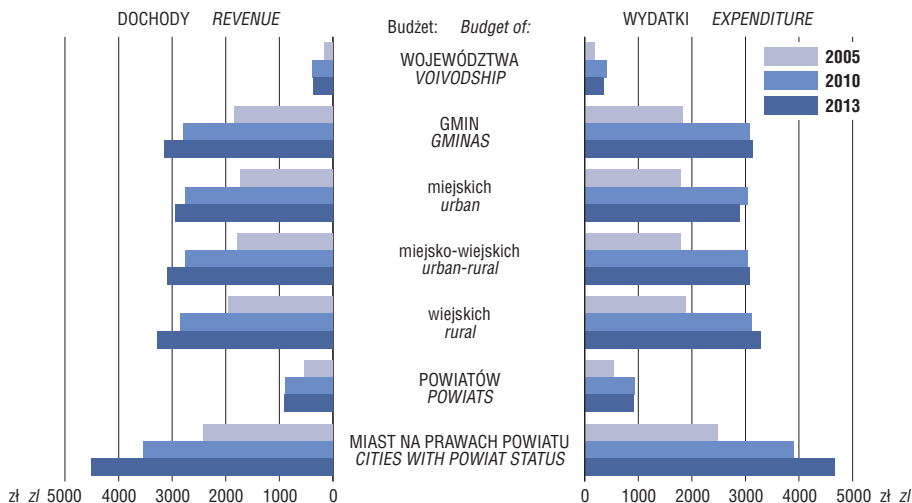
2. The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29 VI 1995 (uniform text Journal of Laws 2012 item 591 with later amendments) and the provisions of the decree of the Council of Ministers of 27 VII 1999 (Journal of Laws No. 69, item 763 with later amendments) on the mode and methodology of running and updating the business register, including application, questionnaire and certificate specimens and detailed conditions and mode of cooperation of official statistics services with other bodies running official registers and information systems in public administration.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on the basis of applications submitted by entities legally obliged to apply for entries in and deletions from the register, and also for updating their entries in terms of their description. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above-mentioned obligation. In addition, since 2011 REGON register was updated with information on the deaths of natural persons, as registered in the Common Electronic System of Population Register (PESEL).

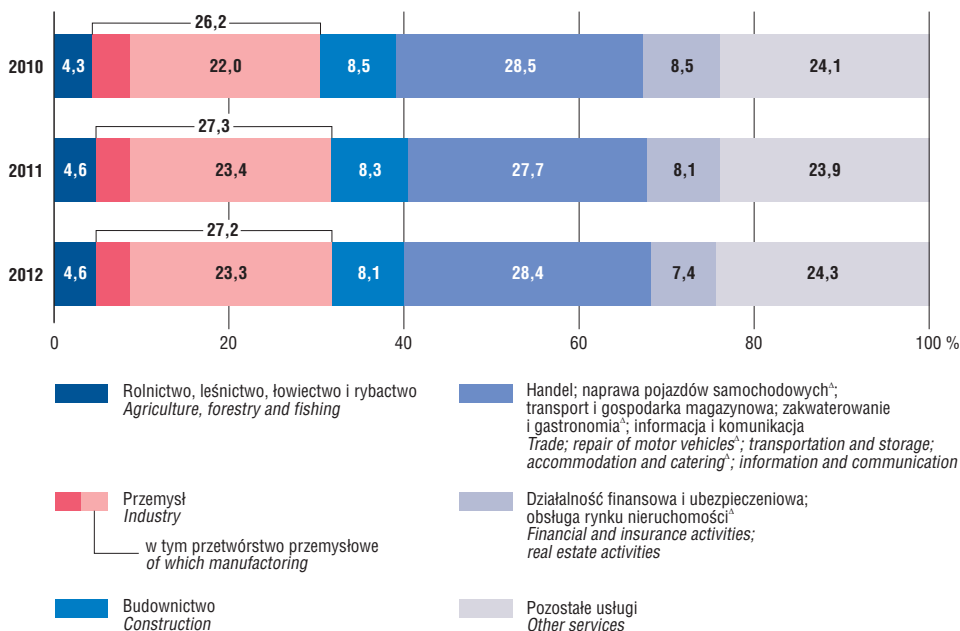
DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA

REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS PER CAPITA

STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (ceny bieżące)

STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KINDS OF ACTIVITIES (current prices)

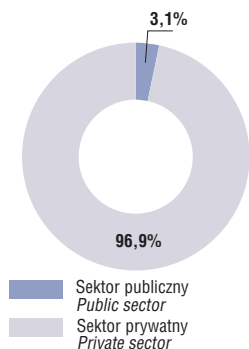
STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

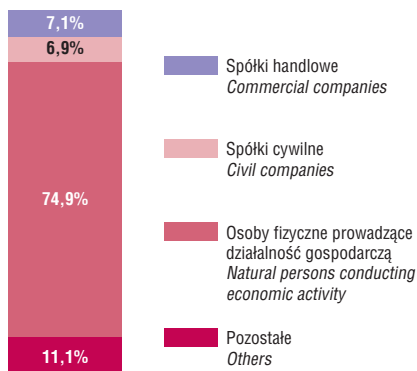
STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN 2013

As of 31 XII

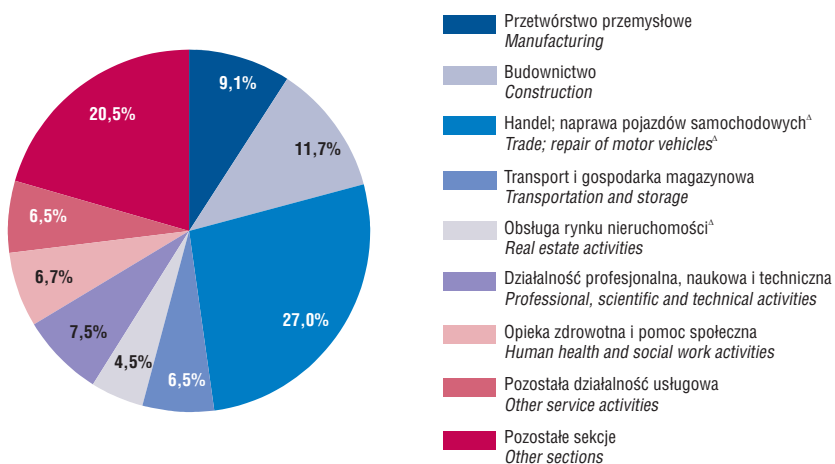
WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI BY OWNERSHIP SECTORS

WEDŁUG FORM PRAWNYCH BY LEGAL STATUS

WEDŁUG SEKCJI BY SECTIONS

^a Bez osób prowadzących gospodarstwach indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 1 (287). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGION**

Stan w dniu 31 XII

*ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGION REGISTER**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	187231	186007	187996	191252	T O T A L
sektor publiczny	6567	5767	5937	5900	<i>public sector</i>
sektor prywatny	180664	180240	182059	185352	<i>private sector</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Przedsiębiorstwa państwowe	61	9	6	6	<i>State owned enterprises</i>
Spółki	22198	24404	26056	26989	<i>Companies</i>
w tym:					<i>of which:</i>
handlowe	9310	11383	12654	13504	<i>commercial</i>
cywilne	12676	12808	13185	13270	<i>civil</i>
Spółdzielnie	1035	964	961	962	<i>Co-operatives</i>
Fundacje	300	455	555	601	<i>Foundations</i>
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	3449	4732	5095	5254	<i>Associations and social organizations</i>
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	149606	142934	141365	143173	<i>Natural persons conducting economic activity</i>

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (288). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL STATUS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej <i>Legal persons and organizational entities without legal personality</i>							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>Natural persons conducting economic activity</i>	
		razem total	w tym of which							
			przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	spółki handlowe commercial companies				spółki cywilne civil law partnerships		spółdzielnie co-operatives
				razem total	w tym of which					
			jedno-osobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation						
OGÓŁEM 2005	187231	37625	61	9310	27	1443	12676	1035	149606	
TOTAL 2010	186007	43073	9	11383	25	1695	12808	964	142934	
2012	187996	46631	6	12654	19	1762	13185	961	141365	
2013	191252	48079	6	13504	17	1791	13270	962	143173	
w tym: of which:										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	5104	1225	–	396	–	39	165	174	3879	
Przemysł <i>Industry</i>	18923	5160	4	3156	11	566	1784	104	13763	
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	17491	4485	4	2680	11	513	1665	98	13006	
Budownictwo <i>Construction</i>	22388	3038	–	1671	–	152	1252	73	19350	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^A <i>Trade; repair of motor vehicles^A</i>	51663	9891	1	4068	1	617	5593	204	41772	
Transport i gospodarka ma- gazyinowa <i>Transportation and storage</i>	12466	966	–	421	–	58	521	17	11500	
Zakwaterowanie i gastro- nomia ^A <i>Accommodation and cater- ing^A</i>	4600	1067	–	266	–	43	742	9	3533	
Informacja i komunikacja <i>Information and communica- tion</i>	4065	952	–	576	1	34	361	3	3113	
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	6695	676	–	322	–	12	198	45	6019	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (288). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON
WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

*ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER
BY LEGAL STATUS AND SECTIONS (cont.)*

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej <i>Legal persons and organizational entities without legal personality</i>							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>Natural persons conducting economic activity</i>		
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which						spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie co-operatives
				spółki handlowe commercial companies			spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie co-operatives			
				razem total	w tym of which	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation					
			jednoosobowe Skarbu Państwa sole- shareholder companies of the State Treasury								
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	8546	7164	1	507	1	57	210	272	1382		
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	14314	2276	–	1057	3	105	1076	15	12038		
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	5237	843	–	417	–	67	322	22	4394		
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpiec- zenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	1454	1452	–	1	–	–	–	–	2		
Edukacja <i>Education</i>	6972	4079	–	111	–	6	226	2	2893		
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	12756	985	–	318	–	11	273	10	11771		
Działalność związana z kul- turą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and re- creation</i>	3648	2064	–	120	–	11	223	1	1584		
Pozostała działalność usłu- gowa <i>Other service activities</i>	12417	6237	–	97	–	13	324	11	6180		

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 3 (289) SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI

Stan w dniu 31 XII

COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe ^a Partnerships ^a		
		razem total	akcyjne joint- stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	razem total	w tym of which	
						jawne unlimited partner- ships	komandytowe limited partner- ships
O G Ó Ł E M	2005 9310	8115	338	7777	1195	1130	30
T O T A L	2010 11383	9839	342	9497	1544	1344	141
	2012 12654	10888	340	10548	1766	1352	318
	2013 13504	11607	356	11251	1897	1363	385
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i ry- bactwo	396	378	8	370	18	15	3
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł	3156	2746	123	2623	410	305	95
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe .. of which manufacturing	2680	2315	109	2206	365	288	68
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	4068	3347	76	3271	721	612	96
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	421	361	7	354	60	48	10
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	266	222	2	220	44	30	9
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	576	537	14	523	39	24	10
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa	322	271	24	247	51	28	11
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	507	414	11	403	93	47	31
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1057	913	21	892	144	60	46
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ	417	365	7	358	52	30	20
<i>Administrative and support service activities</i>							
Edukacja	111	100	-	100	11	9	2
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work acti- vities</i>	318	247	3	244	71	33	9
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją	120	114	21	93	6	4	2
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	97	75	4	71	22	9	1
<i>Other service activities</i>							

a W tym 62 spółki partnerskie i 87 spółek komandytowo-akcyjnych.

a Of which 62 professional partnerships and 87 limited joint-stock partnerships.

TABL. 4 (290). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a**
WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCI

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a
BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		spółki companies					cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		w tym of which			razem total	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability			
		handlowe commercial		akcyjne joint stock					
		razem total	w tym of which						
OGÓŁEM 2005	13939	876	420	2	369	450	4	12084	
TOTAL 2010	19481	1063	651	8	554	412	15	17447	
..... 2012	17799	1174	846	8	687	325	9	14865	
2013	18452	1265	993	10	822	272	20	16382	
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	233	20	18	1	16	2	1	212	
Przemysł Industry	1524	232	194	–	160	38	1	1287	
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	1369	156	127	–	97	29	1	1211	
Budownictwo Construction	2764	118	97	1	81	21	1	2645	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles ^Δ	5215	334	236	2	197	98	6	4872	
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	990	46	38	–	33	8	1	943	
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering ^Δ	518	42	20	–	17	22	2	472	
Informacja i komunikacja Information and communication	543	78	68	–	63	10	–	465	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 4 (290). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a**
WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a
BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		spółki companies							
		razem total	w tym of which						
			handlowe commercial				cywilne civil law partnerships		
			razem total	w tym of which					
		akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	718	56	51	–	39	5	–	662	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	367	64	56	1	45	8	–	116	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	1449	119	96	–	85	23	1	1328	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	1022	48	38	–	30	10	2	972	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	13	1	1	–	1	–	–	2	
Edukacja <i>Education</i>	636	19	15	–	14	4	3	339	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	917	29	23	–	17	6	1	870	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	314	19	13	4	9	6	1	227	
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	1229	40	29	1	15	11	–	970	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 (291). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a**
WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a
BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		spółki companies					cywilne civil law partnerships			
		w tym of which								
		handlowe commercial			w tym of which					
		razem total	razem total	akcyjne joint stock		z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability				
OGÓŁEM 2005 TOTAL	11367	467	67	5	55	398	15	10719		
2010	15406	285	107	4	70	178	13	14959		
2012	14002	295	139	6	82	154	13	13506		
2013	15023	312	141	1	97	170	17	14424		
w tym: of which:										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	171	9	6	–	6	2	3	159		
Przemysł Industry	1294	66	47	1	32	19	3	1220		
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	1216	57	40	1	28	17	3	1156		
Budownictwo Construction	2455	28	16	–	16	12	–	2427		
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles ^Δ	5082	99	38	–	24	61	4	4977		
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	1120	7	3	–	2	4	–	1111		
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering ^Δ	497	20	2	–	1	18	–	476		
Informacja i komunikacja Information and communication	279	9	4	–	4	5	–	270		

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABLE 5 (291). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a**
WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a
BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		spółki companies							
		razem total	w tym of which						
			handlowe commercial				cywilne civil law partnerships		
			razem total	w tym of which					
		akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	626	4	1	–	1	3	–	621	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	109	5	2	–	–	3	4	98	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	866	34	11	–	4	23	–	830	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	565	8	6	–	4	2	1	555	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	11	–	–	–	–	–	–	–	
Edukacja Education	468	6	1	–	1	5	1	300	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	469	5	2	–	1	3	–	453	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	213	3	1	–	1	2	–	191	
Pozostała działalność usługowa Other service activities	798	9	1	–	–	8	1	736	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.